

Christensen.

10-25474063

Р. 64/441

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Ф. И. Бр. 14348

IULI VALERII

ALEXANDRI POLEMI

RES GESTAE ALEXANDRI MACEDONIS

TRANSLATAE EX AESOPO GRAECO.

ACCEDUNT

COLLATIO ALEXANDRI CUM DINDIMO,
REGE BRAGMANORUM, PER LITTERAS FACTA

ET

EPISTOLA ALEXANDRI AD ARISTOTELEM,
MAGISTRUM SUUM, DE ITINERE SUO
ET DE SITU INDIAE.

RECENSUIT

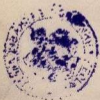
BERNARDUS KUESLER

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCLXXXVIII.

BRUNONI KEIL
FRIDERICO SCHLEE
REINHOLDO STEIG

COLLEGIS SODALIBUS AMICIS

AMORIS ERGO.

PRAEFATIO.

Quaerentibus nobis, quando Iulius Valerius Pseudo-Callisthenis seu potius Aesopi narrationem Graecam secutus Alexandri historiam sermone Latino narraverit, nullus antiquorum temporum testis est, qui respondeat. Neque enim ullius momenti est testimonium Pseudo-Sergii, a quo Iulii Valerii verba *'iubet omne facessere famulitium'* (p. 3, 18) commemorantur (Serg. Explanat. in Donat. II; K. G. L. IV p. 577), quoniam qua aetate ille Pseudo-Sergius vixerit, nescimus. Videamus igitur, numquid ex ipsius Iulii Valerii libro de aetate eius exprimere possimus. Ac primum quidem versionem Iulii Valerii ante Theodosii tempora factam esse iam Angelus Maius, primus editor, ostendit. Nam cum constet Serapeum Alexandriae anno 391 iussu Theodosii dirutum esse, apud Iulium Valerium legimus *'templum etiam nunc Sarapium Parmenionis appellatur'* (I, 32) et *'obeliscos, qui adhuc Alexandriae perseverant in Sarapis templi circumsepto extrinsecus adsistentes, eius templi, quod aetas iunior laboravit'* (I, 30). Deinde cum Iohannes Chrysostomus, Theodosii aequalis, quaerat: *ποῦ γὰρ, εἰπέ μοι, τὸ σῆμα Ἀλεξάνδρου; δείξόν μοι καὶ εἰπὲ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐτελείησε* (Homil. in Corinth. II, 26), Iulius Valerius sua aetate etiam tunc Alexandri sepulchrum

existere¹⁾ et diem supremum eius celebrari²⁾ confirmat. Denique quod Valerius de cultu anguim Alexandrino tradit: *'eiusque mos vivit et adhuc Alexandriae religiosus est sub penatium deorum honore et statis diebus suctus coli more eiusmodi'* etc. (I, 29), id ante saeculum quintum scriptum esse Moses Chorenensis docet, cum illam consuetudinem sua aetate evanuisse testatur³⁾. Dixerit quis, ex eis, quae adhuc a nobis congesta sunt, nihil colligi posse, propterea quod omnia ea, quibus nos ad tempora Iulii Valerii definienda usi simus, ex archetypo Graeco sumpta sint. At Iulius Valerius non ita suam de Alexandro historiam confecit, ut verbotenus, quae Graece legeret, in sermonem Latinum verteret. Itaque si apud eum legimus *'eius mos vivit adhuc'* *'diem etiamnunc sacratissimum habent'* aliaque eiusmodi, de ipsis Iulii Valerii temporibus cogitare licet.

Constat igitur ante Theodosii tempora Iulium Valerium scripsisse. Sed arctioribus finibus tempora eius circumscripserunt cum Klugius⁴⁾, tum maxime Iulius Zacher⁵⁾. Hi enim docuerunt auctorem. Itinerarii Alexandri, quem inter annos 341 et 345 librum suum Constanti Imperatori dedicasse constat, Iulii Valerii historia usum esse. Nec tamen ante annum

1) *Erigitur ergo aedes quam maximo opere ad instar templi, quod etiamnunc Alexandri nominatur* III, 57.

2) *Obitus autem eius diem etiam nunc Alexandriae sacratissimum habent* III, 60.

3) *Au vingt-cinq de Dompni on ne célèbre plus cette fête insensée, en couronnant des bêtes de charge, adorant des serpens, distribuant des gâteaux etc.* Histoire d'Arménie par Moïse de Khorène, Texte et traduction française par P. E. Le Vaillant de Florival, Vened. 1841. T. II, p. 171. cf. Lombroso, L'Egitto al tempo dei Greci e Romani, Rom. 1882, p. 139.

4) De Itinerario Alexandri M., Vratislaviae 1861.

5) Pseudocallisthenes, Forschungen zur Kritik und Geschichte der ältesten Aufzeichnung der Alexandersage. Halle 1867, p. 48 sq.

270 Iulium Valerium scripsisse Landgrafius¹⁾ inde recte collegisse videtur, quod Darius moriens Alexandrum *'victoriosissimum'* (II, 33), se ipsum *'dominum et deum'* appellat. Quorum titularum illum nulli imperatorum ante Aurelianum inditum esse, hunc in nummis quidem non ante Aureliani tempora inveniri, Schoener²⁾ ostendit. Ita cum a viris doctis inter annos 270 et 340 Iulii Valerii historiam conceptam esse exploratum sit, ipse eam inter annos 270 et 330 scriptam esse ex capite 26 libri primi apparere ostendi³⁾. Ibi enim ut Alexandriam magnitudine nulli oppido orbis terrarum cedere demonstrat, mensurae maximarum urbium enumerantur. Cum autem auctorem Latinum non fugisset sua aetate Romam ab Aureliano Imperatore valde amplificatam multo maiorem esse Alexandria, ad ea, quae in exemplari Graeco legerat, pauca addens ita scripsit: *'Roma quattuor stadiis et pedibus centum atque viginti longa primitus fuerit, nondum adiectis his partibus, quae multum congeminasse maiestatis eius magnificentiam visuntur.'* Haec verba quoniam ad muros urbis Romae ab Aureliano dilatatos spectare apparet, non ante Aureliani tempora scripta esse possunt. Quod autem Iulius Valerius inter urbes maximas Constantinopolim non commemoravit, inde iure effecisse mihi videor eum, antequam novum imperii Romani caput constitueretur, scripsisse. Haec si recte disputata sunt, inter annos 270 et 330 Iulii Valerii narratio orta est⁴⁾.

Sequitur, ut quis fuerit Iulius Valerius, indagemus. Ac nomina quidem eius tradita sunt in codicibus Taurinensi et Ambrosiano. In codice enim Taurinensi

1) Zeitschr. f. östr. Gymn. 1882, p. 429.

2) Über die Titulaturen der römischen Kaiser, Act. Erlang. II, p. 449.

3) Rivista di Filologia 1888, p. 361 sq.

4) cf. etiam Mommsen. Abhandlungen d. sächs. Ges. d. Wissensch. III (1857) p. 276 sq.

legitur in fine libri primi: *Iulii Valerii Alexandri vci Polemi Alexandri Macedonis liber primus expl. etc.*, in codice Ambrosiano: *Iulii Valerii Alexandri Macedonis Translatæ ex Aesopo Graeco Liber primus etc.* Libro secundo subscriptum est in codice Taurinensi: *Iulii Valerii Alexandri Polemi vci res gestæ Alexandri Macedonis . . . latex Eropro Greco explet liber secundus etc.*, in codice Ambrosiano: *Iulii Valerii Alexandri res geste Alexandri Macedonis translate ex Hesopo Greco etc.* Non igitur dubium est, quin ei auctori, cuius opus edituri sumus, nomen fuerit *Iulius Valerius Alexander Polemius*, atque ipse clarissimus dignitatem obtinuerit, quamvis aliter iudicet de hac re Paulus Meyer¹⁾, quem refellere supersedeo. Cum autem anno 338 Polemium et Ursum consules fuisse constet, fortasse Iustus Grion²⁾ recte vidit, qui nostrum Iulium Valerium Alexandrum Polemium consulem illum anni 338 esse confirmavit. Ne id quidem a vero plane abhorret, quod Grion praeunte Klugio exposuit, etiam Itinerarii auctorem Iulium Valerium fuisse. Sed hae opiniones utrum rectae an falsae sint, certo demonstrari nequit. Caveamus igitur, ne fumum vendamus. Quae vero praeterea Grion commentus est, Iulium Valerium Alexandrinum seditione Aegyptiaca a Diocletiano oppressa (anno 291) sub corona venditum in manus Constantii Chlorigenisse, deinde cum Constantino, filio illius, bello, quod Galerius in Media et Armenia gessit (297), interfuisse, eodemque tempore historiam Alexandri scripsisse, postea Constantium, Constantini filium, Constantii patroni sui nepotem eum, cui Itinerarium Alexandri dedicatum est, educavisse atque ab eodem Caesare facto anno

1) Alexandre le Grand dans la littérature française du moyen âge. Paris 1886. Tom. II, p. 15.

2) I nobili fatti di Alessandro Magno. Bologna 1872.

p. XXVI sq.

338 consulatum adeptum esse, haec omnia, quamquam belle excogitata sunt, tamen vix digna videntur, quae commemorentur. Nullo enim argumento nituntur, nisi codicis Taurinensis subscriptione libri secundi a Grione falso ita lecta: Iulii Valerii Alexandri(ni) V(alerii) C(onstantii) L(iberti) Polemi Alexandri Macedonis etc.

Maioris momenti ea sunt, quae Landgrafus de Iulii Valerii usu dicendi disseruit, ut cum Africanum fuisse ostenderet. Quam opinionem etsi aliis viris doctis probavit et vera hoc in proptulo est, Iulium Valerium non ex Italia oriundum fuisse, tamen utrum in provinciis Africae an in Aegypto an in Asia natus sit, parum constat ac solo scriptoris sermone vix definiri potest.

Codices, quibus in edendo Iulii Valerii libro uter, mihi innotuerunt hi: *

1) *Codex rescriptus Taurinensis*¹⁾, quem antea in monasterii Bobiensis libris fuisse Amedeus Peyron recte videtur suspicatus esse. Constitit olim foliis, quae minora dicuntur, altis 0,266 m., latis fere 0,2 m. In his saeculi quinti vel sexti litteris uncialibus codex Theodosianus ita scriptus erat, ut singula folia undequadragesimos versus contineret. Saeculo septimo hac scriptura abrasa ablataque folia in margine sinistro amputata atque ita complicata sunt, ut paginae dimidio minores efficerentur, quam antea fuerant, scilicet altae 0,194 m., latae 0,133 m. Deinde quinque vel senis horum foliorum in singulos fasciculos coniunctis novus liber compositus est in eoque litteris, quas cursivas Romanas dicunt, Iulii Valerii res gestae Alexandri ita scriptae sunt, ut lineae scripturae posterioris transverse currerent supra lineas scripturae prioris.

1) Egerunt de hoc codice Zacher in Pseudocallisthene pp. 35—41, P. Meyer (Alexandre le Grand dans la littérature française au moyen âge, II, pp. 14 sq.), ipse in Rivist. d. filol. 1888, pp. 368—399.

Ineunte saeculo nostro Amedeus Peyron, bibliothecae Taurinensis praeses, quid et vetus et nova scriptura contineret, cognovit. Qui cum de scriptura priore, quae codicis Theodosiani fragmenta continebat, rectissime iudicaret, de Iulio Valerio Angelum Maium consuluit, qui paulo ante (anno 1817) eundem scriptorem ex codice Ambrosiano ediderat. Hic cum anno 1817 aliquot dies Augustae Taurinorum versaretur, ipse codicem illum rescriptum inspexit¹⁾. Neque vero magni pretii eum esse putavit, cum eum saeculo duodecimo, post codicem Ambrosianum, quo ipse usus erat, scriptum esse lectionesque saepe Ambrosianis deteriores, interdum tantum meliores exhibere²⁾ arbitraretur. Hoc tamen cognovit, initium libri primi (c. 1-10) et magnam partem libri alterius (c. 24-30), quae in codice Ambrosiano amissis quaternionibus primo et quinto desunt, in codice Taurinensi servata esse³⁾. Sed ne id quidem videtur eum ad maiorem codicis reverentiam adduxisse, siquidem credere licet Peyroni, qui in praefatione Codicis Theodosiani fragmentorum, quae Augustae Taurinorum 1823 prodierunt, haec testatus est: 'Specimen varietatum lectionis communicavimus Cl. Mai exeunte eodem anno, sed vix ei dignum visum est, quod suam attentionem paulisper moraretur⁴⁾.'

1) Philo et Virgilii Interpretes, edente Angel. Maio. Mediol. 1818. p. XXXVIII: 'Iam vero per autumnum praeteriti ferias quum Augustam Taurinorum accessissem, ibi vir eximius, amicus meus, Amedeus Peyronus ostendebat mihi codicem membranum saeculo circiter XII scriptum etc.'

2) L. s. s.

3) 'Is codex magnam quidem sui partem amisit, ea tamen, quae superest, illi omnino loci sarciantur, qui ex Ambrosiano codice excederunt.' L. s. s.

4) Exstat adhuc in bibliotheca Vaticana inter schedas ab Angelo Maio relictas illud 'specimen varietatum' una cum epistola, quam Peyron eis, quae ad Maium misit, addidit. Haec omnia Augustus Mau, qua est liberalitate, in meum usum accuratissime descripsit gratiasque ei ago quam maximas. Operae

Quoniam autem ipse Iulii Valerii editor illum codicem vetustissimum adeo contempsit, quis accusaverit Peyronem, quod illius iudicio seductus scripturam superiorem chemicis medicamentis perdere non dubitavit,

pretium mihi videtur epistolam illam hic in publicum proferre. Legitur in Cod. Vat. 9560, fol. 115.

a. S. Lega tosto l'ultimo articolo della lettera.

Pregio Sigr. Dottore, ed amico mio

Dopo averle scritta la lettera rimessale dall' ab. Reinaud, ricevetti le due sue portatemi dal M. D' Aezglio. Le sono riconoscente del Filone, che già aveva letto e preso per la Bibliot. Bertone. L'assicuro che nium dubbio mi venne della versione, e sul testo, tranne pochi errori d'enclitiche; e qui dica pure quel Peyron è un gran Rabbino.

In grazia di Lei ho furate tutte queste carte contenenti quanto già si era da me o da altri trascritto del Valerio; pensava anche di rubare il codice e spedirlo a Lei; ma la cosa era grave dopoche la Riforma autorevolmente me lo aveva negata. — Abbia dunque queste carte. Quanto stavi scritto in nero è la prima copia; l'interlineare rosso è recensione seconda epperò più autorevole. Rilessi il titolo, e vi raccapezzai queste parole

..... ta Alexand
Polemistinae Alexandrin
mus dia e. de Esopo

Ben volentieri lo farei copiare, seppure io conoscessi lettore abile; ma la scrittura è così perfidissima, ch' io ci spesi molte ore per leggerne poche pagine, e poi i miei occhi stanchi non mi servirono più per parecchi giorni. Siccome gran parte di q^o trascrizioni sono opera di Costa, e del B. Vernazza, la prego, ove se ne voglia servire, a non citare nè me, nè Costa, nè Vernazza; non volendo io farmi bello delle cose altrui, nè volendo comparire per quello che comunicai agli altri i lavori altrui [i quali però sono possessione della Biblioteca].

Il conte Sclopis il quale desidera pure veder l'Ambrosiana, giovane tinto di lettere greche, le porta q^a lettera; egli dopo 10 giorni tornerà a Torino. Se può favorirmi, in questo frattempo faccia i suoi confronti, affinché il ladro delle Bibl. non sia scoperto.

Sono con ogni amicizia ecc.

Suo Affino Amico

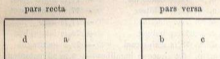
Peyron

quo facilius scripturam inferiorem legere posset¹⁾? Utinam antequam folia suco pernicioso pessum daret, Iulii Valerii librum diligenter transscribendum atque exemplar transcriptum in bibliotheca Taurinensi deponendum curasset! Sed quid eum, qui libris conservandis a rege praepositus esset, facere deceret, adeo non intellexit aut meminuit, ut ipse codicem summi pretii maximam partem deleret ac satis haberet paucorum capitum exemplar transcriptum, pauciorum colationem Maio mittere. Qui quam neglegenter incurioseque eis, quae a Peyrone acceperat, usus sit, infra exponetur.

Crimini igitur dandum est cum Peyroni, tum Angelo Maio, ei ipsi, qui primus Iulium Valerium edidit, quod longe optimus huius scriptoris codex graviter corruptus est. Nam quae etiamnunc in eo exstant, ea difficillima sunt lectu. Ipse ineunte hoc anno librum Taurinensem adii et, quoad quidem legi possit, excutere studui. Atque exstant adhuc folia integra 35, folia dimidiata 7, omnia sucis acidis tincta. Videtur autem Peyron ad scripturam inferiorem revocandam diversis medicamentis usus esse. Nam foliorum aliis color est viridis, aliis caeruleus; multa folia, cum nisi qua fragmentorum codicis Theodosiani scriptura exstaret, uncta non sint, in margine colorem flavum membranae retinuerunt, aliorum tota facies suco chemico superfusa est. Sunt quaedam folia, in quibus omnia scripturae posterioris verba legi possint, plura, quorum scriptura tantum in marginibus cognoscatur, nonnulla, in quibus verborum Iulii Valerii nec vola nec vestigium restitit. Folia nunc compagibus quaternionum solutis explicata atque in veterem formam eam

1) Prodiit Peyronis editio fragmentorum Codicis Theodosiani Augustae Taurin. anno 1823. Postea eadem fragmenta accuratius edita sunt a Kruegero in Actis Academiae Berolinensis anni 1879.

redacta sunt, quam habebant, cum nihil nisi codicem Theodosianum contineret. Imaginem folii invenies in Wattenbachii et Zangemeisteri Exemplorum codd. latt. tabula 25. Folia numeris, quos Romanos dicimus, a bibliothecario quodam insignita sunt praeter ultimum, cui ipse hic in usum meum numerum XLII addo. Iam cum secundum ea, quae supra a nobis exposita sunt, singula folia quaternas Iulii Valerii paginas contineant, ego paginam dextram partis rectae uniuersiusque folii nomino a, paginam sinistram partis versae b, paginam dextram partis eiusdem c, paginam sinistram partis rectae d:

Continent autem singula folia haec:

I.	a. p. 16,21 illo nomine	— 17,13 tempus hortabitur
	b. 17,13 Probat Aristoteles	— 18,6 Ergo tu missa
	c. 27,7 quae sint	— 27,27 festinat
	d. 27,28 raptu	— 28,20 libens oppetam
II.	a. p. 21,12 habebat tamen	— 22,7 elementer
	b. 22,7 sputamenta	— 22,25 fegerat
	c. 22,25 Nam et causa	— 23,15 Macedoniam
	d. 23,15 Sed offendit	— 24,11 effervescente
III.	a. p. 55,13 potuit ostentare	— 56,8 convenire
	b. 56,8 in quantum	— 57,1 opiparum.
	c. 46,26 Transgrediar	— 47,13 ad magnitudinem
	d. 47,13 confrequentat	— 48,2 tanta quippe
IV.	a. p. 54,5 videbatur	— 54,22 Darius
	b. 54,22 tamen ratus	— 55,13 Alexander
	c. 48,2 mihi multitudo	— 48,21 visa est
	d. 48,21 competentior	— 49,9 viresque
V.	a. p. 14,1 eiusmodi	— 14,13 aveo quidem

V.	b. p. 14,19 et vultu	— 15,9 videre
	c. 30,2 boni coeptus	— 30,21 congregato
	d. 30,22 sexcenti	— 31,13 pondo centum
VI.	a. p. 59,20 ulterius	— 60,8 servarentur
	b. 60,8 rex motus	— 60,26 quem non
VII.	a. p. 62,4 his ait	— 62,24 subit
	b. 62,25 aptare	— 63,21 ignotis
	c. 68,19 scripseris	— 69,4 Athenienses
	d. 69,4 viri	— 69,17 educationibus
VIII.	a. } nihil cognovi; continebant finem capituli primi et	
	b. } initium capituli alterius libri I.	
	c. p. 11,8 et vim	— 11,28 ventorumque
	d. 11,28 conflictus	— 12,18 nigra quasi
IX.	a. p. 76,17 arbitror	— 77,6 qua diceret
	b. 77,7 idcirco	— 77,25 auro
	c. 77,25 indiget	— 78,16 iam pridem
	d. 78,16 scripseram	— 79,5 subfragilis
X.	a. p. 5,5 quoque iugalibus	— 5,29 adventantem
	b. 5,29 eum	— 6,26 cubiculi
	c. 6,26 mago	— 7,20 superveniens
	d. 7,20 excitare	— 8,16 trepidatior erat
XI.	a. p. 2,9 longe celebratior	— 3,9 variatum
	b. 3,9 pretium	— 3,29 ad te
	c. 9,28 admiratione	— 10,17 visio
	d. 10,18 non parvum	— 11,8 mulier
XII.	a. p. 73,29 tutioris	— 74,17 imbelles
	b. 74,18 ut ait	— 75,8 indignatio illa
	c. 80,15 Demosthenem	— 81,5 terra vel
	d. 81,5 mari	— 81,23 Alexandro fuit
XIII.	a. p. 3,29 fama	— 4,17 venerabor
	b. 4,18 Progressus	— 5,5 ut ego
	c. 8,17 solatia	— 9,6 reversionem
	d. 9,8 scilicet	— 9,26 metu unaque
XIV.	a. p. 102,3 veni Darius	— 102,24 pars
	b. 102,24 ex medio	— ?
	c. } legere non potui.	
	d. }	

XV.	a. p. 81,23 flammis	— 82,13 frustrata
	b. 82,13 foret	— 82,30 quidem
XVI. XVII.	legere non potui.	
XVIII.	a. p. 15,9 quae cupiverat	— 15,29 Alexander
	b. 15,29 comperto	— 16,21 diximus
	c. 28,29 Atque ideo	— 29,11 it eadem
	d. 29,12 illa	— 30,2 sic eorum
XIX.	a. p. 43,4 fixa est	— 43,21 super
	b. 43,21 civitatis	— 44,12 subingatorem
	c. 31,13 insignita	— 32,2 Aegypti
	d. 32,2 celebratur	— 32,19 urbis quam
XX.	a. p. 19,21 rursus	— 20,16 laboris
	b. 20,16 aut artis	— 21,12 fortuna
	c. 24,11 iam irae	— 25,5 evenerat.
	d. 25,5 Huc adde	— 25,25 iam enim
XXI.	a. p. 18,6 susceperis	— 18,27 censeant
	b. 18,27 fragilitate	— 19,21 inter haec
	c. 25,25 te paterno	— 26,17 cum illo
	d. 26,17 reditu	— 27,7 quoque
XXII.	a. p. 52,24 ita scribit	— 53,13 venias
	b. 53,13 ne contra	— 54,5 proclium
	c. 49,9 coepere	— 49,26 verbis
	d. 49,26 honoratioribus	— 50,11 spondeo
XXIII.	a. p. 35,7 dicitur	— 36,1 operum
	b. 36,1 imposita	— 36,20 diceretur
	c. 38,32 et coronatis	— 39,18 tranquillissimo
	d. 39,18 aëris	— 40,10 obeliscos, quod
XXIV.	a. p. 82,30 Darius	— 83,21 tibi
	b. 83,21 de Alexandro	— 84,9 plus pru-
XXV.	a. p. 75,8 vobis	— 75,26 Xerxem
	b. 75,27 maria	— 76,17 porro non
	c. 79,5 potiti	— 79,24 Euclidem
	d. 79,24 praedicatum	— 80,13 praecipue
XXVI.	a. p. 33,30 ad aequoris	— 34,18 potuissent
	b. 34,19 Ex quo	— 35,7 Melanthium
	c. 40,10 ad veru	— 41,1 quoque sint
	d. 41,1 mens aerae	— 41,18 commoda est

- XXVII. a. p. 57,1 et simulacrum — 57,10 participat
 b. 57,19 Praecipue — 58,14 adnector
 c. 45,18 protinus — 46,7 fortuna
 d. 46,7 tunc lapsus — 46,26 iactatio
- XXVIII. XXIX. *legere non potui.*
- XXX. a. p. 51,22 et crepitaculis — 52,6 fortassis
 b. 52,7 melius — 52,24 praedicans
 c. 50,14 quam — 51,6 dubio
 d. 51,6 mihi — 51,29 talis
- XXXI. a. p. 45,3 aditus — 45,18 exigit
 b. 44,13 Statim — 45,3 munitio
- XXXII. a. p. 63,22 Maiestate — 64,10 sibi
 b. 64,10 redintegrare — 64,28 exegisset
 c. 67,17 deduci — 68,2 inierant
 d. 68,2 hunc — 68,10 talenta
- XXXIII. a. p. 66,6 cuius — 67,1 cooperat
 b. 67,1 Verum — 67,17 sacerdotio
 c. 64,28 iubet — 65,12 praeconem
 d. 65,12 iubet — 66,6 deae
- XXXIV. a. p. 36,20 coluisse — 37,6 enim
 b. 37,6 in illo — 37,29 multa sint
 c. 37,29 Alexandriae — 38,16 partes
 d. 38,16 usurpaverit — 38,32 iaciunt
- XXXV. a. p. 12,18 pupilla — 13,10 seriem
 b. 13,11 generis — 14,1 Laomedonti
 c. } *paene lacera sunt nec legi possunt; continebant*
 d. } *caput primum libri I.*
- XXXVI. *legere non potui.*
- XXXVII. a. p. 60,26 pro se — 61,15 favore
 b. p. 61,16 numinum — 62,6 gerendum
- XXXVIII. XXXIX. *legere non potui.*
- XL. a. p. 100,14 iniecto — 101,9 voce
 b. 101,9 et einlata — 102,9 extimam
 c. 108,13 neque tamen — 109,5 servaretur
 d. 109,5 quem — 109,26 suum
- XLI. a. p. 32,19 maximae — 33,12 arcus
 b. 33,12 intentio — 33,30 postea sint

- c. 41,18 mortalibus — 42,13 sereno
 d. 42,13 vel corusco — 43,4 prima
- XLII. a. p. 99,4 matris — 99,24 liberalitatibus
 b. 99,24 iactitare — 100,14 videbatur
 c. 100,26 maluerit — 110... MACEDONIS
 (subscriptionis)
 d. 110... LATEX — 111,15 inconsul-

Folia igitur sic olim inter se secuta sunt:

p. 1—2,9 Ergo iam	Fol. XXXV. c. d. VIII. a. b. }	} Quant. I.
2,9 longe — 3,29 ad te	XI. a. b.	
3,29 fama — 5,5 ut ego	XIII. a. b.	
5,5 quoque — 8,16 erat	X. a. b. c. d.	
8,17 solatiis — 9,28 unaque	XIII. c. d.	
9,28 admiratione — 11,8 mulier	XI. c. d.	
11,8 et vim — 12,18 quasi	VIII. c. d.	
12,18 pupilla — 14,1 Laomedonti	XXXV. a. b.	
p. 14,1 eiusmodi — 15,9 videre	Fol. V. a. b.	
15,9 quae — 16,21 diximus	XVIII. a. b.	
16,21 illo — 18,6 missa	I. a. b.	
18,6 susceperis — 19,21 haec	XXI. a. b.	
19,21 rursus — 21,12 fortuna	XX. a. b.	
21,12 habebat — 24,11 effervescente	II. a. b. c. d.	
24,12 iam — 25,25 enim	XX. c. d.	
25,25 te — 27,7 quoque	XXI. c. d.	
27,7 quae — 28,20 appetam	I. c. d.	
28,20 Atque — 30,2 eorum	XVIII. c. d.	
30,2 boni — 31,13 centum	V. c. d.	
p. 31,13 insignita — 32,19 quam	Fol. XIX. c. d.	} Quant. III.
32,19 maximae — 33,30 sint	XLI. a. b.	
33,30 ad — 35,7 Melanthium	XXVI. a. b.	
35,7 dicitur — 36,50 dicretur	XXIII. a. b.	
36,50 coluisse — 38,32 iaciunt	XXXIV. a. b. c. d.	
38,32 et — 40,10 quod	XXIII. c. d.	
40,10 ad — 41,15 est	XXVI. c. d.	
41,15 mortalibus — 43,4 prima	XLI. c. d.	
43,4 fixa — 44,12 subiugatorem	XIX. a. b.	

p. 44, 13 Statim — 45, 18 exigit	Fol. XXXI. b. a.	} Quat. IV.	
45, 18 protinus — 46, 28 iactatio	XXVII. c. d.		
46, 28 Transgrediar — 48, 9 quippe	III. c. d.		
48, 9 mihi — 49, 9 viresque	IV. c. d.		
49, 9 coepere — 50, 14 spondeo	XXII. c. d.		
50, 14 quam — 52, 24 praedicans	XXX. c. d. a. b.		
52, 24 ita — 54, 5 proelium	XXII. a. b.		
54, 5 videbatur — 55, 18 Alexander	IV. a. b.		
55, 18 potuit — 57, 1 opiparum	III. a. b.		
57, 1 et — 58, 14 adnector	XXVII. a. b.		
58, 15 Quaesoque — 59, 20 neque	?		
p. 59, 20 ulterius — 60, 28 non	Fol. VI. a. b.	} Quat. V.	
60, 28 pro — 62, 6 geresudum	XXXVII. a. b.		
62, 6 his — 63, 21 ignotis	VII. a. b.		
63, 22 Maiestate — 64, 28 exegisset	XXXII. a. b.		
64, 28 iubet — 67, 17 sacerdotio	XXXIII. c. d. a. b.		
67, 17 deduci — 68, 19 talenta	XXXII. c. d.		
68, 19 scripseris — 69, 17 educationibus	VII. c. d.		
69, 17 laborarit — ?	?		
p. ? — 73, 29 consilia	Fol. ?		
73, 29 tutioris — 75, 8 illa	XII. a. b.		} Quat. VI.
75, 8 vobis — 76, 17 non	XXV. a. b.		
76, 17 arbitror — 79, 5 subfragiis	IX. a. b. c. d.		
79, 5 potiti — 80, 15 praecipue	XXV. c. d.		
80, 15 Demosthenem — 81, 23 fuit	XII. c. d.		
81, 23 flammis — 82, 20 quidem	XV. a. b.		
82, 23 Darius — 84, 9 plus pro-	XXIV. a. b.		
p. 84, 9 -dentia — 99, 4 mecum —	Quat. VII. totus deperditus.		
p. 99, 4 matris — 100, 14 videbatur	Fol. XLII. a. b.	} Quat. VIII.	
100, 14 iniecto — 102, 3 extimam	XL. a. b.		
102, 3 veni — 103 ?	XIV. a. b.		
103 ? — 108, 12 procuraretur	?		
108, 12 Neque — 109, 28 suum	XL. c. d.		
109, 28 maluerit — 111, 15 inconsul-	XLII. c. d.		

In folio V^a. legitur etiamnunc signum quaternionis secundi,
in folio XIX^b. signum quaternionis terti.

Ut accurate a viris doctis cognosci posset, quid etiamnunc exstet in codice Taurinensi, necesse fuit verbatenus ea, quae ipse legi, sub textu typis exprimere. Quod cum per rationes, quas in hac editione sequi iussus sum, facere mihi non liceret, utile mihi visum est hic quidem duas codicis paginas ita, ut a me lectae sunt, typis mandare. Huic rei maxime idoneas esse paginas XLI c. et d. arbitratus sum. Nam carmen, quod ibi legitur, ab Angelo Maio et Carolo Muellero, quippe qui solo codice Ambrosiano uterentur, ita editum est, ut abundaret vitiiis gravissimis. Quorum pars maxima codicis Taurinensis ope tolli potuit, nisi folium sacis Peyroni horribilem in modum pessum datum esset. Legi igitur haec:

fol. XLI^a. mortalibus de f escium quibz
que tis fa a clau s quippe
homulli non videt varia q d haec reformet
perpes eviternitas. Nam si facessat casu
scientia laeta est omnis ignoratio
Quare id potatu t commodissimum
Si ergo his quaequae s instruere ut praes
cias tu mam lebatos nostra praepotentia
quaecunq; gens sit obvia sternes manu
tuncque haec revises animo liber artubus
urbs vero quam nunc regis mundi dedecus
nitore surgit cunctis exoptabilis saeculis
viris temporum recursibus. Unaquae
semper luta bea tudine quens deo
rum te is atque que vin
cens e um conc dia vitae
letum capit
cuna quip
pe ipse coeptis praesul civicis inter
minatis saeculo4 cursibz fundata quod
sit tellus hisce legibus rides se (maecula
in
maecula
maecula) reno
b*

fol. XLI^a. vel choru tri solum son
 tibus iam libera tur blandius spi
 rantibus ne um seu vis ulla de
 monum exim roso numine est
 namque tantibus tellu
 ris huius cere famemque
 nosse etu tractus
 lunar enim facessen

tista chis omnium porroges multi
 genarum gentium hono divum summo cul
 tu exambient astris re tum caelitu
 quae congregem quorum quente cultu
 sis beatorum tuos que pr tes Numine
 augustissimo haec qu sedes corpo
 ris est caelum tuo nu quis simen
 te bibula percipe nom nostrum his
 ce numeris collige a primum bis c
 tenate littera unum num
 Et centum dehinc unumque tunc
 quater viginti sint decemque iuxtim
 (manca la
 mancata) ea quae sit novissima quae prima.

Vel ex hoc specimine cognoscere licet librum neglegenter scriptum multisque mendis verba scriptoris a librario foedata esse. Modo singulae litterae, modo tota verba omissa sunt aliisque erroribus textus depravatus est. Sed ubicunque in codice Taurinensi vitia reperiuntur, ea semper negligentia librarii orta sunt, numquam studio eius, qui cum in archetypo falsam lectionem cognovisset sibi visus esset, eam suo ingenio fretus emendare conaretur. Frustra igitur in hoc codice interpolationes quaesiveris. Neque raro menda correctae sunt; quod utrum ab ipso librario an ab alio quodam — paulo postquam liber exaratus est — factum sit, indagare non potui. Hoc constat, quisquis fuit ille corrector, eum non suo Marte, sed ex-

emplari vetere adscito librum emendasse. Restitit tamen haud parvus numerus vitorum.

Quod ad orthographiam pertinet, codex abundat vitiis eis, quibus libri temporibus illis scripti non carere solent. Commutatae sunt inter se litterae *v* et *b*, *u* et *o*, *e* et *i*, *c* et *g*; aspiratio modo falso addita, modo neglecta est. Haec aliaque eiusmodi librario tribuenda sunt. Sed quod in verbis compositis plerumque formae non assimilatae leguntur, in eo mihi videor ipsius auctoris usum scribendi deprehendisse atque ob hanc causam in editione mea, quaecunque verba in codice Taurinensi forma non assimilata scripta inveni, eorum omnium hanc formam restitui eis quoque locis, quibus codicis Taurinensis testimonio destituebar, praesertim cum etiam in ceteris codicibus saepissime dissolutae illae formae leguntur. Itaque scripsi: *adcola*, *adclamatio*, *adfectus*, *adficere*, *adfigere*, *adfectus*, *adfluere*, *adfuerit*, *adgredi*, *adloqui*, *adlogium*, *adnuere*, *adpetere*, *adprehendere*, *adpellere* (sed *appellare*), *adrogantia*, *adsolere*, *adserere*, *adtemptare*, *adtractare*, *conlocare*, *conloquium*, *inritatus*, *inruere*, *inrumpere*, *obfirmatus*, *subfragari*, *subfragium*, *subficere*, *subfigere*, *subpetiari*. In ea re tamen a codice Taurinensi discessi, quod litteram *n*, cum ante litteras *b*, *m*, *p* legebatur, semper in *m* mutavi.

Cum fragmenta tantum codicis a me legi possent, recurrendum erat ad ea, quae ab Angelo Maio ex schedis a Peyrone ei transmissis publici iuris facta sunt. Ac primum quidem Maius in editione altera ab ipso curata (Rom. 1835, Auct. Class. Tom. VII) ad capita libri primi 10—22 et ad capita libri secundi 34—36 lectiones quasdam ex codice Taurinensi adnotavit, multo plures in textum recepit nullo addito verbo. Quarum quae ad librum primum pertinent, eas sumpsisse videtur ex iis, quae Peyron ex codice Taurinensi et ab ipso et ab aliis transcripta Maio miserat. Haec nunc deperiisse videntur. Lectiones

in librum secundum receptas Maius sumpsit ex collatione quorundam capitum a Peyrone ipso facta, quae etiamnunc in schedis a Maio relictis (Cod. Vat. Lat. 9560, fol. 115) exstat. Inde Augustus Mau, vir doctissimus, precibus meis motus eam benignissime accuratissimeque in usum meum transscripsit. Pertinent lectiones huius collationis ad capita 30—37 libri secundi (p. 102, 8—108, 10). Plura edidit Maius postea in Spicilegii Romani Tomo VIII (Rom. 1842). Ibi enim integra capita fere sex (I, 7—10 = p. 12, 29—20, 24; II, 28—29 = p. 96, 14—99, 4), sive ab ipso Peyrone sive a Costa et Vernazza ex codice Taurinensi transcripta, publici iuris fecit. Horum capitum nonnullos locos ut cum ipso codice compararem, mihi contigit. Inde cognovi eos, qui illa transcripserant, non semper satis accurate legisse. Velut p. 14, 11 Maius exhibet: *oblectabit is lanium*, ego legi in codice: *oblectabitur laniae*; 14, 15 Maius: *fil*, ipse: *fiet*; 15, 28 Maius: *et his dictis anima*, ipse: *et in his dictis animam*; 17, 13 Maius: *probata vis tutela*, ipse: *probat aristoteles*. 20, 15 Maius omittit *sibi Pisas*, quae leguntur in codice. Itaque cum caute iis, quae a Maio ex codice Taurinensi edita sunt, utendum sit, lectiones, quas illi debeo, in notis meis significavi sigla *T*; eis, quae ipse oculis meis in codice rescripto cognovi, audacious siglam *T* adscripsi.

2) **Codex Ambrosianus** P. 49. sup. (A) membranaceus, formae quadratae, saeculo decimo vel nono scriptus, a me collatus anno 1885 atque in notis editionis sigla *A* significatus. Huius codicis descriptionem optimam invenies in Volkmanni editione Itinerarii Alexandri (Naumburg 1871, p. I sq.), unde pauca in usum meum convertere liceat. 'Codex Avenione Mediolanum delatus, id quod testatur codicis inscriptio manu Olgiati, primi Ambrosianae bibliothecae antistitis, anno MDCV in fronte libri exarata („Avenione vehendum curavimus“), continet Iulii Valerii libros de rebus gestis Alexandri et Itinerarium

Alexandri, illos in fronte mutilos, hoc in fine. Olim complectebatur plus undecim quaterniones, quorum qui reliqui sunt novem — nam perierunt primus et quintus et quae undecimum excipiebant folia admodum pauca — iustum octonorum foliorum numerum complectens, imo margine suo quisque numero signati, nisi quod quartus non octo est sed novem foliorum, de industria a librario in eam compagem auctus, ut Iulii Valerii liber primus ipso quaternionis limite terminaretur, et decimus septem tantummodo foliis constaret, octavo folio ab ipso scriba resecto. Atque incipit Iulius Valerius a primi libri verbis *ad votum proclivitas fiat*. Neque enim improbo et q. s. (p. 20, 24) et continuatur ad usque codicis paginam CVIII, ut quaterniones complectatur II—III, VI—VIII, fol. 5 med., ubi finem faciunt verba *alexandriae sacratissimum habent*. EXPLICIT OBITVS ALEXANDRI · INCIPIT ITINERARIUM EIVSDEM. Sequitur igitur Itinerarium etc.² Addendum est partem alteram codicis, qui continet Quat. VI—XI ab alio librario ac multo neglectius scriptam esse, quam partem priorem. Codex partim ab ipso librario inter scribendum, partim a correctore quodam eodem saeculo plurimis locis emendatus est. Neque videtur corrector exemplari ad munda tollenda usus esse; nam fere semper ea, quae per errorem aut incuriam librarii vitiose scripta erant, ita mutavit, ut longe de scriptoris verbis discederet.

3) **Codex Parisinus** Lat. Nr. 4880 (*P*), antea bibliothecae Colbertinae, membranaceus, fol., saeculo XIII duabus columnis linearum 55—57 exaratus, a me aestate anni 1887 collatus. Continet fol. 1—48^b Orosium; in folio 48^b incipit Iordanis historia. Quaterniones VII et VIII continentes fol. 49—64, qui nescio quo casu a libro separati sunt, Letronnius reperit in codice Parisin. Lat. 5873, ubi etiamnunc exstant. Desunt tamen quaternionis octavi folia tria, scilicet folia 61, 62, 63, quae continebant Iordanis finem et

Iulii Valerii initium. In folio 64 igitur incipit Iulius Valerius a verbis *in id, quod cupiverant commentatus* (p. 6, 27 nostrae editionis); finitur folium 64 verbis *Nam et nox* (p. 16, 2). Sequitur folium 65 codicis 4880, in quo Iulii Valerii historia legitur usque ad fol. 80^r; deinde sequitur Alexandri epistolae ad Aristotelem de itinere suo et alia. Desunt igitur vel assumpto ex codice 5873 folio 64 capita I—VII libri primi Iulii Valerii, quae quod quidem sciamus non servantur nisi in codice Taurinensi.

Codex Parisinus, quamquam Ambrosiano aetate inferior est, tamen indole eum aequat. Nam etsi magnas partes, velut totam descriptionem oppidi Alexandriae vel fere dimidiam partem epistolae ab Alexandro ad Aristotelem scriptae multaque alia omittit aliena autem, velut capita quaedam Iosephi et Orosii interponit, tamen haud raro genuinam lectionem servavit. Nimirum ne ipse quidem corruptelis caret. Sed quoniam eis locis, quibus lectio codicis Taurinensis servata est, saepissime cum Taurinensi contra auctoritatem codicis Ambrosiani congruit, eum ex fonte puro derivatum esse patet. Unde efficitur, ut etiam eis locis, quibus codicis Taurinensis testimonium desideratur, cum Ambrosianus et Parisinus inter se certent, diligenter ponderandum sit, utri palma detur. Necessarium igitur mihi visum est, in apparatu critico omnes horum trium codicum, Taurinensis, Ambrosiani, Parisini, lectiones adnotare.

His adiunxi, ne quid neglexisse arguerer, initio libri tertii lectiones

4) Foliorum duorum codicis Basileensis (B) saec. XI scripti, nunc deperditi. Haec a Wackernagelio reperta atque in Diarii philologiae Germanicae tomo primo (1869, p. 119—122) descripta sunt. Continent finem capituli ultimi libri II et capita 1—3, 11—14 libri III.

5) Saepe ad constituendum textum Iulii Valerii

usui mihi erat *Epitoma* a Iulio Zachero accurate edita Halis 1867. Pleniorem Epitomae formam exhibet *Codex Oxoniensis* Corp. Christ. Coll. Nr. 82 saec. XII fol., quo Zacher usus non est. Ipse quoque ea tantum, quae Volkmannus in 'Adnotationibus criticis in Iulium Valerium' (Portae 1882) et Meyer in libro supra citato (Alexandre le Grand dans la littérature du moyen âge) inde protulerunt, in usum meum convertere potui. Unde cum cognoverim codicem Oxoniensem ad librum Iulii Valerii emendandum multum conferre, valde doleo, quod mihi ipsum codicem adire non licuit.

Editiones Iulii Valerii adhuc prodierunt tres. Ac primum quidem eum Angelus Maius Mediolani anno 1817 edidit, uno codice Ambrosiano usus. Haec editio iterata est Francofurti ad Moenum anno 1818 et Venetiis 1852, nisi forte is, qui hanc iterationem curavit, usus est altera Mai editione. Haec prodit Romae 1835 atque in ea lacunae, quae initio libri primi et in medio libro secundo hiabant, ex Epitomae codicibus nonnullis Vaticanis expletae multique loci ope schedarum Taurinensium, quas Maius olim a Peyrone acceperat, emendati sunt. Tertiam editionem Iulii Valerii curavit C. Mueller sub textu Pseudo-Callisthenis vel potius Aesopi, quem addidit Arriano a Duebnerio edito Parisiis apud Firminum Didot anno 1847. Qui cum uteretur codice Parisino, lacunam secundi libri totam, lacunae primi libri magnam partem explevit; quae etiamtum initio libri primi desiderabantur, ipse quoque ex Epitoma supplevit.

Emendando Iulio Valerio operam dederunt *Geyer* in Zimmermanni Diario Antiquitatis 1838, p. 419 sq., *Berger de Xivrey*, qui (in Notices et Extraits des Manusc. de la Bibl. roy. Tom. XIII) capita aliquot libri primi ex codice Parisino edidit, *Haasius* in Miscellaneorum philologicorum libro secundo Vratislav. 1858, *Klugius* in dissertatione de Itinerario Alexan-

dri M. scripta Vratislav. 1861, *Bachrens* in *Fleckeis. Annalibus* 1872, p. 636, *Eberhard* in libro ab amicis *Crecelio* dedicato *Elberf.* 1881, *Volkmannus* in adnotationibus in *Iulium Valerium* criticis *Portae* 1882, *Landgrafius* in docta dissertatione *Diario Gymnasiorum Austriacorum* inserta 1882, p. 433 sq., *Boysenus* in *Philologo* 1883, p. 308, *Rönsch* in *Diar. Gymn. Austriac.* 1883, p. 896 sq., ipse in *Hermæ Berolinensis* tomo XXII (1887). Multas emendationes in usum meum contulerunt *Bruno Keil* et *Fridericus Schlee*, qui amicissimi in plagulis quoque corrigendis strenuam operam mihi praestiterunt.

Addidi *Iulio Valerio Collationem Alexandri cum Dindimo, rege Bragmanorum, per litteras factam et Epistolam Alexandri ad Aristotelem, magistrum suum, de itinere suo et de situ Indiae, quo facilius aditus philologis pateret ad haec scripta, quorum editiones raras sunt. Ea, sicut Iulium Valerium, ipsa quoque ex fonte Graeco translata esse, propterea conieci, quod in codice Bambergensi E. III. 14 altera eorum forma Latina, saeculo X in Campania orta conservatur, quae quod ad res spectat, illis persimilis, verbis valde ab eis discrepans, nullo modo ab eis pendere potest. De hac re copiosius egi in *Vollmoelleri Studiis Romanis* (1888, p. 203 sq.), ubi epistolas e codice Bambergensi edidi.*

Atque ad *Collationem Alexandri cum Dindimo* recensendam instrumenta mihi praesto fuerunt haec:

- L. = *Codex Leidensis. Ms. lat. Vossii Q. 20.* membr. saec. IX., negligenter scriptus.
 P. = *Codex Parisinus Lat. 17569.* membr. 4°. saec. XII. duabus columnis scriptus.

- V. = *Codex Vindobonensis 150, olim Univers. 863 apud Endlicherum Nr. CXCVI; membr. saec. XIII, si fidem Endlichero habere licet; is codex, qui solam primam Dindimi responsionem continet, quamquam e bono archetypo descriptus est, tamen textum multis librarii interpolationibus foedatum exhibet.*
 B. = *Editio Bissaei: Palladius de gentibus Indiae et Bragmanibus etc. in lucem protulit ex biblioth. reg. Edoardus Bissaeus, Londini 1688. 4°. p. 85—103. Quo libro manuscripto usus sit Bissaeus, nescio; haud magni pretii eum fuisse facile quis intellet, qui paucas editionis Bissaei paginas legerit.*
 R. = *Editio Frobeni: B. Flacci Albini seu Alcuini Opera omnia ed. Froben, Abbas Sancti Emmerani Ratisbonensis. Ratisbon. 1770, Tom. II, p. 597 sq. = Migne, Patrol. Tom. 101, p. 1359 sq. Codice usus est Frobenus Millstadtensi eoque optimo; quem quamquam ipse non vidi — ac ne scio quidem, num etiamnunc in oppido Millstadt existat — tamen permultas eius lectiones optimas ex editione Frobeniana cognovi atque in textum recepi. Attribuit editioni Frobenianae vir doctus Rieberer aliquot emendationes haud spernendas, quas suo loco commemoravi.*

In codice Millstadtensi subscripti sunt hi versus:

Gens bragmana quidem miris quae moribus extat
 Hic legitur, lector mente fidem videat.
 Hic Pauli et Senecae breviter responsa leguntur,
 Quatenam notavit nomine quisque suo;
 Quae tibi, Magne, decus mundi, et clarissime Caesar,
 Albinus misit, munera parva, tuis.

Miserat igitur *Alcuinus Carolo Magno* epistolas, quas et *Alexander Dindimusque* et *Seneca Paulusque*

inter se scripsisse ferebantur. Unde si nihil aliud, hoc certe apparet Alexandri cum Dindimo collationem ante saeculum nonum scriptam esse.

Pleniorem apparatus adhibui in verbis Epistolae Alexandri ad Aristotelem scriptae constituendis; octo enim codices contuli, plures inspexi. Atque collati quidem sunt a me hi:

- L.* — Codex Leidensis Vossianus Q. 20 membr., saec. IX, olim forte Adriani e Riccobii, postea Is. Vossii Nr. 204. (cf. Waitz in Pertzii Archivii nova serie Tom. VII (1882) p. 309; Zacher, Iul. Val. Epit. p. V.)
- B.* — Codex Parisinus Lat. 8518. membr. 8°. saec. X continens p. 1—62 Epitomam Iulii Valerii, p. 63—96 Epistolam Alexandri ad Aristotelem, cf. Berger de Xivrey, Notices et Extraits des Manusc. Tom. XIII. Paris 1838, p. 209 sq.
- G.* — Codex Guelpherbytanus Ms. Aug. 56. 16. 8°. membr. saec. X. cf. Zacher, Iul. Val. Epit. p. VIII.
- M.* — Codex Leidensis Vossianus Latinus Q. 29 membr. saec. X, olim bibliothecae Melchis. Thevenot, postea Is. Vossii 179. (cf. Pertz Archiv. VII, 137; Zacher, Iul. Val. Epit. p. VI.)
- H.* — Codex Leidensis Biblioth. Publ. Latin. Nr. 20. fol. membr. binis columnis saec. XII scriptus, olim Bibliothecae Benedictinorum, quae erat in monasterio Normandiae Beccensi. cf. Pertzium in Archivii Tom. VII, p. 133 et Waitzium in eiusdem Archivii nova serie Tom. VII (1882) p. 385. Ravaissou, Rapport au Ministre de l'Instr. Publ. sur les bibliothèques des dép. de l'ouest Par. 1843 'Tituli librorum Beccensis Almarii' p. 385; Zacher,

Serapeum 1843, p. 30 et 44; Iul. Val. Epit. p. VIII; Delisle, Acad. d. Inscript. 12 Sept. 1879 et Mélanges d. paléogr. et de bibliogr. Par. 1880.

- V.* — Codex Vindobonensis 150, olim Univers. 863. apud Endlicherum Nr. CXCVI. membr. 4°. saec. XIII (?).
- C.* — Codex Parisinus Lat. 17569 membr. fol. duobus columnis saec. XII scriptus.
- P.* — Codex Parisinus Lat. 4880, de quo supra (p. XXIII) copiosius egimus.

Codices *L*, *B*, *G*, *M* ex eodem archetypo descripti sunt nunc deperdito, ut videtur, quem nota ω significavi. Is textum exhibebat interpolationibus liberum, sed permultis locis mutilum misereque corruptum. Ex hoc qui codices *L*, *B*, *G*, *M* transcripserunt, nihil mutare vel emendare ausi sunt ac ne intellexisse quidem videntur, quae scribebant. Quare qui textum constituendum susceperit, ad hos potissimum libros velut ad fontes limo coniecturarum non turbatos semper recurret. Ex eodem archetypo ω vel ex codice huius persimili libri manuscripti, quos signis *H* et *V* notavimus, fluxerunt. Sed horum codicum librarii suo Marte saepissime textum restituere studuerunt¹⁾. Quaecumque igitur apud eos aliter atque in codicibus *L*, *B*, *G*, *M* scripta leguntur, pro coniecturis, non pro testimoniis habenda sunt. Codex *C*

1) De librario codicis *H*, qui multo audacius egit, quam librarius codicis *V*, optime Zacher disseruit in editione Epitomae Iulii Valerii p. X: Der schreiber von *B* (nobis *H*) stand, der in Bee herrschenden gelehrsamkeit entsprechend, an kenntnis und geschmack weit über der niedrigen stufe seiner vorlage, und hat demzufolge den text ziemlich oft, und meist auch ganz geschickt verändert und wirklich verbessert; doch darf der herausgeber ihm nur sehr vorsichtig folgen, da er den text meist correcter und eleganter gestaltet hat, als der verfasser selbst vermocht und beabsichtigt hatte.

haud raro a ceteris libris manuscriptis discrepat, ut ex alio fonte atque illi fluxisse videatur. Neque enim lectiones eius interpolatoris manum olent. Sed cum liber, ex quo transcriptus est, neque aetate neque indole archetypum ω aequet, ipse quoque minoris habendus est, quam codices *L, B, G, M*. Nihilominus eo saepe usi sumus, ut aliorum librorum menda tolleremus, lacunas expleremus. Codex *P*, si non ex ipso codice *C*, cum quo plerumque consentit, attamen ex eius archetypo vel ex libro de hoc pendente transcriptus est; aliquotiens librarius codicis illius suo ingenio fretus lectionem corruptam sanare conatus est. Huius lectiones nisi ad textum emendandum vel constituendum aliquid facere viderentur, non adnotavi.

Editiones epistolae ab Alexandro ad Aristotelem scriptae mihi innotuerunt hae:

- 1) Venetiis 1499.
- 2) Editio Basileensis Curtii Rufi historiae addita apud Henrichum Petri MDLVI.
- 3) Lugduni Batavorum MDLXXIII, coniuncta cum Curtio Rufo edita a Christophoro Bruno.
- 4) Alexandri Magni epistola de situ Indiae et itinerum in ea civitate ad Aristotelem praeceptorem suum perscripta, cum interpretatione Cornelii Nepotis. Nunc demum recensita et animadversiones novas hinc inde inspersit: *J. A. Paulini*. Gissae 1706. 8°.
- 5) Narrationum anglice conscriptae, de pergamenis exscribebat, notis illustrabat, eruditae copiam faciebat *T. Oswaldus Cockayne*, *M. A. Cantab.* London 1861. 8°. In paginis 51—62 huius libri legitur Epistola Alexandri edita ex codice Musei Britannici Cott. Nero D. VIII, qui ex codice a nobis *H* significato fluxisse videtur.

Harum editionum quas inspexi, Basileensis, Gissensis, Londinensis nullius fere pretii sunt. Ad con-

stituendum textum Epistolae Alexandri, opus laborum Herculeorum haud dissimile, cum vires meas nisi socium adiunxissem, suppetituras esse desperarem, *Friedericus Schlee* amicus arma mecum coniunxit; sed saepe frustra sudavimus multaque restant loca mendosa multaeque difficultates, quibus in superandis alii quid valeant ostendant.

Restat ut omnibus eis, qui me in opere conciendo adiuverunt, gratias agam quam maximas, imprimis iis, qui mihi aditum librorum manuscriptorum benigne fecerunt, viris doctissimis *Mommseno* Berolinensi, *Ceriani* Mediolanensi, *Gorresio*, *Iosepho Mueller* Taurinensibus, *Du Rieu*, *De Vries* Batavis, *Omont* Parisino, de *Heinemann* *Guelferbyitano*, *Leitschuh* Bambergensi.

CONSPECTUS NOTARUM.

- T.* — lectiones codicis rescripti Taurinensis, quas ex Angeli Mai editionibus sumpsit.
- T.* — lectiones codicis Taurinensis, quas ipse ex hoc libro manuscripto erui.
- A.* — Codex Ambrosianus P. sup. 49. membr. saec. IX.
- P.* — Codex Parisinus Lat. 4880 membr. saec. XIII.
- B.* — Codex Basileensis membr. saec. XI.
- O.* — Epitomae Codex Oxoniensis Corp. Christ. Coll. Nr. 82. saec. XII.
- Mai.* — Mai editio prima, Mediolani 1817.
- Mai*². — Mai editio altera, Romae 1837.
- Berg.* — Berger de Xivrey (Notices et Extraits des Manusc. de la Biblioth. roy. Tom. XIII.).
- Mr.* — Muelleri Editio Paris. 1847.

Capitum numeri congruunt cum Mai editione altera et cum Zacheri Epistoma; in margine dextro numeri additi sunt editionis a Maio curatae prioris signis, quae arabica vocant, editionis Muelleri signis Romanis. Libri primi caput primum et initium capituli secundi suppleri ex Epitoma a Zachero edita.

LIBER PRIMUS

QUI EST

ORTUS ALEXANDRI.

I. *Aegyptii sapientes sati genere divino primi feruntur permensisque sunt terram ingenii pervicacia et ambitum caeli stellarum numero assecuti. Quorum omnium Nectanabus prudentissimus fuisse comprobatur, quippe qui quod alii armis, ille ore potuisse convincitur. Denique mundialia clementia ei parebant, adeo ut, si metus bellicus illi immineret, non exercitum, non machinamenta martia moveret: quin potius ingressus aulae penita regiaeque secreta sibi se solitarium abdebat innecta secum pelvi. Quam dum ex fonte liquidissimo impleret, ex cera imitabatur navigii similitudinem effigisque hominum illic collocabat. Quae omnia cum supernare coepissent, mox moveri ac vivere visabantur. Adhibebat etiam et virgulam ex ligno ebeni et praecantamina loquebatur, quibus vocaret deos superos inferosque, sique laborabat pelvi naviculam submergi. Ex quo fiebat, ut simul cum submersione illius cerae et cereis insessoribus etiam omnes hostes, si qui adesse praenuntiabantur, pelago mergerentur. Itaque multo tempore regno ac securitate potitus est. Quodam igitur tempore nuntiatum est ei multas adversus eum gentes una conspiratione atque eadem voluntate consurrexisse, scilicet Indos, Arabes Phoenicesque, Parthos et Assyrios, nec non et Scythas, Alanos, Oxydracontas, Seres atque Caucones, Hiberos, Agriophagos, Eunomitas et quaecumque sunt orientis barbarae gentes. Quibus ille auditis plausum dans manibus magno risu dissolutus est.*

2. Igitur ad consuetam artis confugit peritiam et III. more solito adhibuit sibi plectem atque omnia alia instrumenta. Quibus intellexit se vincendum atque ab hostibus capiendum, nisi fugae consuleret. Mox autem raso capite et barba collectisque omnibus quas sibi erant pretiosarum opum, adpulit Macedoniae. Ibiq[ue] amictus veste linea, astrologum se professus, vim peritiae suae cum magna admiratione commendabat.

Ergo iam longe celebratur apud Macedones Nec. IV. tanabus erat, ut fama eius ne Olympiadem quidem reginam lateret. Coepitque consulere peritiam viri absente tunc coniuge. Nam Philippus bello forte tunc aberat. Igitur ingredi iussus vel ad primam Olympiadis visionem miratione formae eius Nectanabus ita motus est, ut amor mulieris dederetur, quod eum ferme ex corporis intemperie facile erat his voluptatibus vinci. Ingressus tamen protenta manu reginam havere iubet, non dominae eam appellatione dignatus, qui se olim dominum fuisse meminisset. Resalutato igitur ac sedere iussus 'Tunc,' inquit, 'ille es Nectanabus matheseos sciens?' Nam quisque te consuluerit, veridicentiae tuae non refragatur. Dic ergo, quamvis usus peritia adeo veri amicus cluis.' Ad id respondit: 'Multifida quidem est, o regina, ista haec nostra vaticinandi scientia, neque est in tempore omnium meminisse. Nam et interpretes somniorum et astricti, quibus omnis divinandae ratio reseratur, et multa sunt praeter haec nomina, quibus uti ad praescientiam solemus.'

3. His dictis cum acrius in vultum reginae in-

2. 9 A verbis longe celebratur incipiunt ea, quae legi in codice rescripto Taurinensi. 11 lateret. Coepitque supplere ex Epitoma. 13 vel] ed T. 15 motus] legi tantummodo — tua. eum] 17 reginam havere] regina habere T. 18 appellatione dignatus] appellationem dignatus S T. 25 in tempore T. in tempore uno Epit.

3. 30 acrius] agrius T.

tueretur, Olympias refert: 'Quid ita desigeris, o propheta, ubi iam me intueris?' At ille: 'Recordor enim nunc demum oraculi eius, quod apud Aegyptum a diis acceperam, oportere me reginae vera praedicere peruncantanti. Quare consule super cupitis.' Et cum verbis 5 tabulas promit, quas peritiae huiusce docti pinacum nominaverunt, opus adeo fabre absolutum, ut artifex manus certasse putaretur cum bino eloquentiae testimonio. Auro enim et ebore variatum pretium sui cum operis admiratione contenderat. Tum promit etiam septem 10 quas rogaret stellas et horoscopum pariter, quibus singulis sui metalli species erat. ⁶ Lovem enim viseres ⁷ Lunam aereo lapide nuncupatum, ⁸ Solem crystallo, ⁹ Lunam adamante, ¹⁰ Martem dici sub lapide ematite; sed ¹¹ Mercurius ex smaragdo fuit, ¹² Venus vero sapphiria, ¹³ Saturnus in ophite, tum horoscopus lygdinus. Exinde mirans Olympias pinacis illius opulentiam stellarumque mirabilem varietatem propter sessitans iubet omne facessere famulitium, qui aderant sibi ex ministerio regali, ut arcanum sermonem tuto committeret, et ait: 'O tu, 20 quae so, intuere meam et Philippi congruentiam; nam multa fama est, quod, si adfuerit ex hostico, abiecta me velit in alteram transiugari.' Ad haec ille: 'Quin ergo depreme vel tuam vel Philippi genituram.' Quod cum illa fecisset, Nectanabus statim suam quoque ad 25 hibet constellationem exploraturus, an illa cum Olympiadis genitura conveniret voluntatisque potiretur. Quod cum fore deprehendisset, hinc orsus est: 'Non vanus, inquit, ista ad te fama pervenit, sed enim vera est. Ego tamen ac si prophetae ex Aegypto opitulabor, 30

6 nominaverunt T. 7 opus addidi. 9 variatum T. sui? uno? T. 11 quas rogaret scripsi, quae...ret T. quinque fere litteras legere non poteram. 13 ereo T. 16 ofite T. lygdinus Epit. lignus T. 18 facessere. cf. Serg. Explomat. in Donat. II (K. G. L. IV p. 577). 19 ut arcanum — committeret om. T., supplere ex Codice Oxoniensi, auctore Volkmanno. (In Isl. Val. Adnot. crit.)

ut queam, ne quid de divortio formidaveris. Quod etsi foret, vindex facto non deesset.' 'Quanam,' inquit Olympias, 'id facultate?' 'Quod enim,' Nectanabus refert, 'fatale tibi est secundum hanc, quam video, genituram misceri deo eque isto gravidam filium nutricaturam ultorem omnium, si quae in te Philippus audebit.' Tum illa: 'Et cuiam,' inquit, 'deo ad torum debeor?' Respondit: 'Ammoni Libyco. Is autem est fluvius.' De aetate, qua visitur, quaerit. Iuvenem esse renuntiat. De facie sciscitatur et cultu. Canum caesarie dicit et ore praelepidum, temporibus tamen atque fronte arietis cornibus asperatum. 'Quare,' inquit, 'paraveris te, velut feminis mos est et reginae decorum est, ad huiusmodi nuptias. Videbis enim et somnium et in somnio nuptias tibi futuras esse cum deo.' Ad haec illa: 'Ego,' inquit, 'somnia si somniabo, non iam te ut mago utar, enimvero dei honore venerabor.'

4. Progressus inde Nectanabus neque oppertus in V. (*tempus*) longum herbas ex scientia quaerit ad somniorum imperia necessarias. Quibus carptis atque in sucum pressis effigiat ex cera corpusculum feminae eique nomen reginae cum adscripsisset, lectulum eidem fabricatur, cui illa effigies supraponitur iuxtaque lucernis incensis sucum herbarum potentium superfundit carmenque dicit efficax et secretum, quo effectum est, ut quidquid ille simulamini cereo loquebatur, id omne fieri sibi regina sit opinata per somnium. Videt enim se in complexibus dei, quos fore cum Ammone dixerat, postque complexus deum sibi loquentem audierat, factam se et utero gravem et edituram vindicem filium. Surgit ergo de lectulo et admirata somnii maiestatem VI.

2 facto] fato T. 9 De addidi. quaerit addidi. 11 tamen] toment T. 16 si addidi ex Epitoma. 17 honorem T.

4. 19 tempus addidi. quingue ferme litteras non legi in T. 28 in supplevi ex Epit., om. T. 29 complexus Epit. complexibus T. 31 somni magistratem T.

hominem ad sese vocat et 'Ecce,' inquit, 'promissum somnium vidi. Nam et deus erat et agebat mecum nuptiae secretum. Igitur curam quaeso suscipias, quando id effectum compleatur quandoque me deus iste dignetur, ut ego quoque iugalibus me et sponso iam praeparem.' Ad haec Nectanabus: 'Hoc quidem,' inquit, 'o domina, quod vidisti, verum est somnium. Aderit tamen ipse etiam ad te deus. Sed censeo mihi secessum istic iuxta tuum cubiculum dari, ut iuste procurem, ne quis tibi metus sit sub adventu huius numinis.' Probat id promissi regina et vicinum cubiculo suo secessum mago tribuit et 'Si,' inquit, 'harumce nuptiarum cepero experimentum conceptuque sim potita, honor regalis tibi a regina non deerit, inque te patris adfectum fore mihi iam spes promittit.' Tum addidit ille: 'Praecursor tibi,' inquit, 'dei mox aderit. Nam sedenti superveniet draco clementius reptabundus. Enim tu eo viso omnis, qui adsint, abire iubeto de medio, nec tamen quaecunque aderunt extinxeris lumina, sed cum te lectulo conlocaris, opertum quidem vultum ad verecundiam texeris velamine, tamen limis explora vultus illos, quos iam somno praevidisti, ut si is erit.'

Insequenti igitur die et locus mago destinatur et VII. ille quaevis ex arte opportuna providit, vellus scilicet arietis quam mollissimum una cum cornibus sceptrumque et amictum admodum candidum. Quo superiecto efficit scientia draconem sibi veluti mansuetum et innoxie gradientem vesperaque adventantem eum facit⁸

6 praeparem] legi tantum Epit. 7 veram suppl. ex Epit. 8 censeo mihi secessum istic scripsi; tenseo (?) mihi esse sum (tum?) sit hic, verbo sex vel septem litterarum, quod legere non potui (secessum?), superscripto super mihi esse T. 11 promissi T. promissive? 13 harumce scripsi. harum me T. 15 patri T. 16 abire iubeto scripsi. abiere T. 21 velamine scripsi. lumine T. 25 ille scripsi. illa T. providit Epit. praevidit T. 28 innoxie gradientem vesperaque adventantem T. 29 facit scripsi; quod erat in T., legere non potui.

ut praecursorem. Et is intrat ad feminam. Quo viso illa mox horridula prae metu disicit quosque praesentes, ipsa vero secundum monitum dat sese lectulo et obnupta vultu solo oculo ad superventum opinati dei curiose intendebat viditque illum, quem somno ante praeceperat. At ille sceptro deposito consensioque lectulo nuptias agit eximque utero eius superiecta manu, 'Habes,' inquit, 'o mulier ex nobis haec invieta et insubjugabilia foedera. Quippe gaudeto te gravidam ex filio, quo vindice et universi orbis domino laetare.' His ita dictis sceptroque recepto conclave exit. Sed mane iam luciscente mulier alacrior laetitia ut potita dei cubiculum Nectanabi intrumpit. Is e somno excitatus ut nescius rei causam quaerit adventus. Tum illa 'Facta,' inquit, 'sunt omnia, quae promiseras.' Et ille sese gaudere professus est. Rursus mulier 'Ergone,' inquit, 'ultra adessee dignabitur? Nam est mihi etiam amor ad nuptias tales. Id enim mihi sensus coniux coniugi dedit. Nunc tamen metuo, ut ista cessaverint.' Tum magus gaudens, quod amorem sui mulier testaretur in hoc verbo, ait ad reginam: 'Huiusce dei minister ego sum, et cum voles talis mariti conventum, secretum quoque praesta sollemne mihi que dicito, ut purgatione sacracula procurem, quo ad te rursus adveniat.' Tum ergo illa deversorium solum Nectanabo promittit et claves cubiculi mago dari iubet; ex quo promptior illis erat in id, quod cupiverant, commentus, sub opinione tamen Ammonis dei.

Sed iam alvo et lateribus exrescentibus 'Quidnam,' inquit, 'o propheta, mihi fiet, quidve nunc opus facto est, si adveniens Philippus cum isto me onere

1 ut scripsi. et T. Et his T. 2 disicit scripsi. disicit T. 3 intendebat Epit., om. T. 10 dominio T. 11 lactare T. laetabere? 13 Is] His T. 20 cessaverint] celaverio vel calaverio videtur esse in T. 27 Inde a verbis 'in id quod cupiverant etc.' incipit folium, quod erat olim codicis Parisini 4580, nunc exest in codice Par. 5873. 30 mihi Mr. me T. P.

deprehendat?' 'Ne metueris,' ille respondit, 'opitulabitur enim Ammon ei vitio, quod suavit, eumque per somnium super facto docebit, ne quid tibi iste succenseat, quod sciat deos omnium potentes esse.' In hunc igitur modum Olympias magicis artibus ducebatur. 5

Sed Nectanabus sibi sacrum accipitrem parat eum. VIII. que secretius monet ire ad Philippum et loqui, quae ipse mandaverat. Pergitque ire ales, ut iussum est, per terras et mare Philippumque per noctem adsistens mandatis opinionibus complet. Quippe territus somnio 10 evocatoque rex somniorum interprete sic ait: 'Vidi,' inquit, 'per quietem deum quandam, facie formosum et canitie caesariatum capitis et genae, arietis tamen cornibus insignitum, supervenisse Olympiadi coniugi meae seque illi nuptiis miscuisse.' Quibus patris 15 haec etiam verba addiderat: 'Exceptisti,' inquit, 'o mulier, marem filium, qui adserat te et patris ultor esse laudetur.' Tum mulieris virginal biblo contegere consignareque annulo aureo visebatur, cui inscalptio erat solis effigies et leonis caput hastili subiecto. Quae 20 cum vidissem, accipiter superveniens excitare me pulsu videbatur alarum. Quid igitur istud est, quod portenditur?' Tum interpres: 'O Philippe, verum istud est nec in aliud interpretandum, ut adsolet, opinabile. Quod enim signari vidisti virginal feminae, fidem rei 25 visae testatur. Consignatio enim fides est atque veritas, ex quo praenosti, quod illa conceperit; nemo enim vas vacuum consignaverit. Et haec biblo, quippe cum biblus ista vel carta nullibi gentium nisi in nostra tellure

5 modum om. P. magici P. 7 secretim videtur legisse Iuvetius. et loqui — 9 Philippumque om. P. 9 perque terras T. 11 interprete Berger de Xierrey. interpretes T. P. 16 verbo P. exceptisti T. excepti P. 18 consignareque T. signareque P. 19 visebatur T. videbatur P. 20 leonis caput cf. Steyh. Byz. s. v. Μεξάνθημα: ἐλλήθη δὲ Παιδείη καὶ Φάος καὶ Ἀστρονομία διὰ τὸ εἶναι τῆς Ὀλυμπιάδος γαστήρι διαφανισθῆναι ἰσχυρὸς εἶναι. 24 opinabile P. opinaverit T. 28 vacuum P. vagum T. Et haec T. Ut haec P. 29 ista om. T.

gignatur. Aegyptium igitur semen est, qui conceptus est, non tamen humile, sed clarum plane vel regium propter aurei annuli visionem. Hoc enim metallo nihil scimus esse pretiosius, in quo etiam deorum effigies veneramur. Sed quoniam signaculum [quod] solis forma visebatur subterque leonis caput hastile quoque adiacens erat, is ipse, quisque nascetur, in orientis usque venit praepotentia possessionem, omnia audens, quae natura est leonia, idque vi et hasta faciet, quae una vidisti. Enimvero quoniam deum capite arietino testaris eundemque canam, est deus Libyae Ammonis nomine.' Hanc interpretationem interpretis tunc non aequo satis animo Philippus accepit, quod homine concepissee mulierem crederet.

15 Festinata igitur re bellica Macedoniam ad sua IX. repedit. Quo reditu mulier audito trepidatior erat, solatis tamen eius Nectanabus adsidebat. Tandem igitur adveniens Philippus ut ingressus est, reginam, cum diffidentius sibi occurrere coniugem intueretur, 20 astu dissimulans indignationem in haec verba solatus est: 'Me quidem clam res gesta non est libensque te venia impertio, quippe culpa tibi non adhaerente, sicuti praescivi de sompno defensante, quod factum est, ab omni culpa, qua adlini posses. Regibus quoque 25 sicuti in alios vis est, ad deos tamen potentia frixerit. Neque enim te scio popularis alienius amori servisse, enimvero dei deorum pulcherrimi.' His diectis animum mulieris instauraverat. Agit ergo gratias uxor veniae eique, qui sibi spem eius pollicitus videbatur, prophetae 30 Nectanabo.

Igitur agebat interim Philippus cum muliere conjugaliter. Nectanabus vero praesens quidem, sed in-

5 quod *delect.* 6 subterque *T.* subter *P.* hastile *P.* astilis *T.*
7 is *script.* his *T.* si *P.* 9 quae *T.* quam *P.* 13 quod omine *T.*
quodque omnino *P.* 17 Tandem *T.* tamen *P.* 23 de om. *P.*
24 adlini *T.* adlini *P.* 26 enim om. *P.* 29 eique *T. P.* que *del.*
Eberh. 31 Philippus om. *T.* 32 Nectanabus *T.* Nectanabo *P.*

visitatus una agebat; neque enim videri se ex arte magica concesserat. Denique et interfuit aliquando effervescenti iam Philippo et coniugem increpanti, quod ille conceptus non ex deo mulieri foret. Quod cum auribus Nectanabus usurpasset conviviumque celebre et regium pararetur ob reversionem scilicet Philippi votum ac redditum, omnium erat visere dapsilem satis diffusamque lasciviam, nec tamen Philippum frontem in laetitiam explicasse, quod praegnantem Olympiadam admodum suspectaret. Ergo ut iam tempus convivandi erat, statim se refecit Nectanabus et reformat in illum draconis quidem, sed auctiorem aliquantulum tractum eoque reptabundus triclimum penetrat, tum spectabilis specie, tum maiestate corporis totius, tum etiam acumine sibilorum adeo terribili et 15 divino, ut fundamenta etiam parietesque conclavis quati ac motari viderentur. Ceteris igitur proslutantibus ac delabentibus metu, una Olympias, quo fidem faceret divino commercio, manum protendit ad bestiam. At vero draco, ut lubentiam sui proderet, et caput in 20 sinum mulieris extendit et omne agmen in spiram mansuetius colligit et genibus sinuque mulieris insidens promptum os porrigit et cum bisulco linguae vibrato osculum uxoris adfectat, ne quid omnino conjugali fidei deesset apud eum maritum, cui talis visio 25 proderetur. Hic Philippus una metu unaque admiratione discedit. Sed ultra Nectanabus inspiciens draconem vertit in aquilam et volatu facessit et medio. Tunc ex admiratione sobrius Philippus: 'O coniux,'

1 enim om. *P.* 7 redditum *T.* redditum *P.* 10 Olympiadam (dam?) *T.* mulierem *P.* 12 sed auctiorem *T.* seductiorem *P.* 13 eoque *T.* eique *P.* 14 spectabilis *Epit.* spectabili *T. P.* 19 ad *Berg.* an *P.* 21 et omne *P.* haec omne *T.* spiram *T.* speram *P.* 22 et genibus sinuque *T.* ea genibus sinum *P.* 23 cum bisulco linguae vibrato *T.* cum ibi sulco linguae vibrato *P.* 27 inspiciens *P.* inspicienti *propos. Mr.* insistens *Br. Keil.*

ait, 'patuit vero argumento divini circa te numinis cultus. Vidimus enim deum auxiliantem tibi periclitanti, quamvis quis is sit nesciam, quippe vel Iovem credas ex aquila vel Ammonem ex dracone.' Ad haec
 5 mulier: 'Ammonem se quidem professus est, dum primum mecum convenire dignatus est, scilicet Libyae dominum univesae.'

5. Enimvero pavens cum in quadam regiae parte
 Philippus sessitaret, in qua aves plurimae circumerra-
 10 rent, isque intentus rebus agendis animum occupavisset, repente gallina supersiliens eius in sinum considensque enixa est ovum. Sed ovum illud evolutum sinu eius humi concrepat, cuiusque testula dissultante dracunculus, ut pote tantilli conclavis pertenuis, egredi visitur, isque saepe circumcursans et ambiens ovi testulam
 15 velle se rursus eo, unde emerserat, condere; sed priusquam cupitum ageret, morte praeventus est. Ea visio non parvum scrupulum Philippo in animum iniecerat. Rex denique Antiphontem, qui coniector id temporis
 20 egregius habebatur, accessiri iubet eique aperit rem visitatam: gallinam, ovum, dracunculum, circuitum, mortem draunculi. Sed enim Antipho ad incrementum peritiae suae dei adminiculo inspiratus infit regem docere: filium mox ei fore, qui omnem mundum obiret
 25 omnemque suae dicioni subiugaret; hunc post ambitum mundani laboris, domum iam se vertentem, occasu celeri periturum. 'Draco quippe,' ait, 'est regale animal. Ovum vero forma mundialis est.' Ex quo cum draco erupisse videatur, post omnem rotunditatis illius ambitum circuisse atque ingredi eo, unde ortum habuerat, cupivisse, prius quidem mortuum, quam id fieri

1 argumento cod. Oxon. argumentum P. numinis om. P. suppl. ex cod. Oxon. 4 Responsum Olympiadis in codice P. omissam ex epitoma suppleri; in T. plura continebantur, quae tamen legi iam non possunt (desunt tres versus).

5. 14 conclavis Mr. conclavi P. conglovi T. 18 parvum P. parum T. 25 suae om. P. dicioni T.

proveniret, cuncta haec, quae praedicta sunt, portendisse. Et his quidem in hunc modum interpretamenti sui fidem fecerat apud Philippum.

6. Adpetente autem iam partitudinis tempore XII. considerat Olympias oneri partus levando. Sed ad-
 sistens Nectanabius inspectansque coelites cursus, notans etiam mundana secreta, peritia auctore 'Mane,'
 inquit, 'quaeso, mi mulier, et vim partitudinis vince reprimens geniturae necessitatem imminenti; quippe
 10 si nunc fiat editus partus, servile quiddam captivum-10 que potentum natum iri astra minitantur.' Atque cum obdurasset mulier obfirmatus secundisque aculeis pulsaretur, rursus admonetur: 'Nunc etiam, quaeso, duraveris paululum, quippe si editu vieta sis, gallus et semivir erit, qui nascetur.' Talia et blandius loque-
 15 batur et adtrectare secretis mulierem non differebat, tactu etiam opitulaturus att de . . . pueri. Ac tum demum acrius intuens cursus astrorum motusque elementorum cognoscit iam omnem mundum vim suam
 20 in summo culmine conversionis lenae librasse solemque 20 ipsum mediam caeli plagam et convexi celsiora percurrere. Tunc ergo ad mulierem sic ait: 'En tempus est,' inquit, 'voce nunc fortiore opus est et obfirmatiore conatu, quippe quod nunc erit editum, mundi totius dominio celebrabitur.' His femina incitata mugitu 25
 25 omni vehementius ingemiscens exegit puerum, qui ubi ad humum lapsus est, motus protinus terrae insequitur et tonitruum crepor ventorumque conflictus, tum etiam fulgurum coruscatio, prorsus ut viseres omni mundo 29
 curam cum illa partitudine elaboratam. Ergo ait et XIII.

1 portendisse T. P. portendisse liquet Mr.

6. 5 'Sed adistens etc. — 25 His femina incitata' om. P. 9 reprimens geniturae temptavi restitueri; quae in T. scripta erant, legere non poteram. 10 quiddam] quidam T. 15 nascetur scripsi; nascitur T. 17 att de . . .] desunt quinque fere litterae, quas cognoscere non poteram. accelerationi Br. Keil. 20 lenae librasse] lenae liberasse vel lenae liberasse T. 23 opus est] est om. T. 29 fulgurum Mr. folgorum P. 30 curam — elaboratam, correxi

Philippus post solatia gratulatoria: 'Equidem mihi fuisse, o mulier, consilium profitebor non nutriendi, quod natum est, propterea quod id de meo semine non provenerit; sed enim cum videam subolem esse divinam editionemque ipsam elementis et diis pariter cordi fuisse, votis educationis accedo; inque memoriam eius filii, qui mihi natus occubuit de prioribus nuptiis, Alexandri eidem nomen dabo.'

7. Post vero regalis et competentius alebatur. Nam et coronalia obsequia eidem undique confuebant tum Macedonia tum Pella tum Thracia multigenisque aliis gentibus in id certantibus. Atque in his exegit spatia lactandi. Vultu formaque omni alienus a Philippo, ne matri quidem ad similitudinem congruus, ei quoque, cuius e semine credebatur, facie diversus, sed suo modo et filo pulcherrimus, suberispa paululum et flavente caesarie, ut comae sunt leoninae, oculis egregii decoris, altero admodum nigra quasi pupilla est, laevo vero glauca atque coeli similis, profususque omni spiritu et impetu, quo leones, ut palam viseres, quid de illo puero natura promitteret. Crescebat ergo ut corporis gratia ita studiorum quoque et prudentiae maiestate et cum his una regiae disciplinae. Eius nutrix Alacrinis erat, paedagogus atque nutritor nomine Leonides, litteraturae Polynicus magister, musices Alcippus Lemnius, geometriae Meneclis Peloponnesius, oratoriae Anaximenes Aristocli Lampsacenus, philosophiae autem Aristoteles ille Milesius.

Enim de Mileto loqui hic longa res est et pro-

positum interturbat deque ea, si quid inquirere curiosus voles, sat tibi, lector, habeto Graecum Favorini librum, qui Omnigenae historiae superscribitur. Illic etiam generis Alexandri inveneris seriem, cui generi principum praestitisse ferunt Oceanum vel Thetidem, exinque fluxisse per Acrisium Danaumque atque Persea multosque alios in Perdiccae genera vel Philipporum. Nam ne Olympiadi quidem secus propago generosa est, cui diligentia pari a mundi principio per Saturnum atque Neptunum, tum etiam Telamona seriem generis attextit, ad tertiumque Neoptolemum docet prosapiam defluxisse, cuius uxor Anasafia mater Olympiadis cluit. Igitur ad Alexandrum mens recurrat.

Erat quidem ille ad omnes litteras iam peritus et sibi quisque ludus in puero imperiale aliquid fuerat meditamentum. Nam sicubi tempus cum labore lectionis absolverat, et indicare solitus inter aequaeos et industriari, quatenus inter hos argumenta iurgii nascerentur; ac tunc alteri iurgantium favens, ubi partem illius ingenio sublevasset, solitus in contrarium resultare rursusque contra eam, cui paulo ante patrocinatus fuerat, dicere. Itaque cum saepe utrique parti utilis favior ac strenuus victor foret, opinionem non frustra sibi spectabilis ingenii confirmarat. Interea viri, qui Philippi armenta vel equitia curabant, equum spectabilis formae pulchritudine absolutum regi deducunt aiuntque illum armenti quidem regalis genus, formatum pedibus ad Pegasi fabulam opinabilem, et si equi

Epitomam secutus; cura — laborantem P. et laborem natum Maehly. 1 solatia T. P. solita Eberh. 4 enim om. T. 5 editionemque T. editionemque P. 6 memoria T. 8 eidem T. ei P. 7. 10 coronalia T. coronaria P. 12 in id certantibus om. T. 15 e semine T. semine P. credebatur T. P. crebatur Mr. 16 et filo scripsi. et filio T. et filii P. del. Mr. 17 ut T. et P. oculis T. oculi P. 19 profususque T. P. perfasusque Br. Kist. 26 Alcippus T. Alcippus P. 29 de Mileto loqui T. de milite quia P.

3 post librum Eberh. interponit adiasae. Omnigenae scripsi. Omni genere P. 6 Acrisium Danaumque Mr. Acrisios Danaeaeque P. 11 Neoptolemum Berg. Neoptolomeum P. 12 uxor add. Mr. 13 ad add. Berg. 17 si sicubi P. 19 quatinus P. iurgii Berg. iurgia P. 20 ac Mr. ad P. partem illius Berg. partemiam P. 22 rursusque P. patrocinatus scripsi; prius P. patronus Eberh. 29 A verbis: 'et si equi' incipiunt folia codicis rescripti Taurin. a Maio edita (T.). si equi Epit. Zach. equi T. si qui P.

fuisse Laomedonti eiusmodi praedicantur. Nec secus senserat Philipus. Nam et actu corporis et linea pulchritudinis movebatur. Sed addit equisus: 'Haec quidem, o rex, sunt in hoc equo talia; sed est ei vitium beluile, namque homines edit et in huiusmodi pabulum saevit.' Et 'Heu,' rex ait, 'numnam illud in isto proverbium est, quod semper propter rebus bonis deteriora conlimitant? Enimvero quoniam deductus semel, claudi eum atque ali curabitus, sub claustris scilicet praeferratis. Quisque enim subcubuerit legibus tristioribus, huiusmodi melius obiectabitur lanienae.' Et haec quidem rex, et cum dicto iussa complentur.

Sed interea Alexander iam annum duodecimum XIV. adpellens et comes patri fiebat et usu armorum indui meditabatur, simulque cum exercitibus visi gauderet et equis insiliens et reliqua omnia miles ut poterat, adeo ut Philippus haec demirans sic ad illum: 'O puer, aveo quidem et vultu fruens et moribus tuis, eorumque aliud duco ad similitudinem nostri, aliud vero auctius, quam ut sit ex nostra natura. Sed nunc mihi ad proximam usque iter est civitatem.'

8. Quod dictum cum Olympias etiam usurpasset profectusque Philippus foret non simili adfectu quo solitus, Nectanabum protinus repetit eumque consulit super clandestino mariti consilio. Qui cum adsidente sibi Alexandro ex arte illa astrica loqueretur, interpellat puer et 'Heus tu,' inquit, 'istaene, quas stellas

1 praedicatur P. 4 est ei P. et T. 5 namque ut homines videt, in eiusmodi pabulum saevit T. 6 Et om. T. num T. 8 conlimitant T. conmutant P. 9 semel om. P. alere P. caravit T. sub T. sed P. 10 si quis enim subcubuerit legibus tristioribus, huiusce rei melius obiectabit is lanium T. obiectabitur laniae T. 15 Et T. fet T. 16 si mulque cum illo Eberh. visis scriptis. visis P. suis T. 19 aveo P. gaudeo Schlee. et vultu Mr. ut vultu P. plando quidem viribus et moribus T. 21 actus ut si P. 22 iteres P.

8. 28 isto T.

appellas, agitant nunc in coelo ibique visuntur?' Et Nectanabus ita esse respondit. Pergit igitur Alexander: 'Possumne istas videre atque oculis usurpare?' Adruit posse. Tempus exigit. Vesperam pollicetur. Quae ubi advenerit, 'Comitare,' inquit, 'una mecum ad campestre locum, easque tibi in coeli choro lucentes ostendam.' Recipit ita sese facturum velut cupidus puer. Ergo ubi tempus est, progressus oppido dabat Alexandro videre, quae cupiverat. Enim non una sedulitas discenti puero cum magistro. Namque paulatim Alexander ad praescitum fossae praecipit hominem adpellens impulsu improvise praecipitat; ibique letali ictu cervicis Nectanabus addictus haec est conquestus: 'Mi,' inquit, 'fili, Alexander, quodnam huius facti tibi consilium fuit?' At ille respondit: 'Conquerendum igitur tibi est de arte ista, quam noveras. Quippe nescius, quae te impenderent humi, rimare ea, quae caeli sunt.' Ad haec magus: 'Equidem,' inquit, 'Alexander, laesum me letaliter sentio, sed profecto nulli mortalium contra fatum permissa est fuga.' Tum ille: 'Cur istaec inquis?' Respondit magus: 'Olim quippe per hanc scientiam videram fatale mihi fore a filio interfectu iri. Ea igitur praescita non effugi.' Et Alexander: 'Anne ego sum filius tuus?' Ita esse confitetur et fabulae reliquam subserit seriem, tum 25 Aegypti fugam tum ingressum ad Olympiadam, et tractatum et amorem, et quam arte potitus uxore sit ad similitudinem dei. Et in his dictis animam exaestuatur. Hinc Alexander comperto eo, quod pater

1 ibique sunt T. 3 possumus ergo istesa T. 4 vesperum T. 5 quod T. una om. T. 8 progressis P. 9 enim u corr. in enim u P. non unam sed multas T. 11 praescitam T. praescitum fossae Zacher in Epit. Matium secutus. p. aiceps P. veniens T. 12 impulsam P. 14 quodnam huiusce facti tui T. 17 humi om. T. nunc respiciens facens rimare, Epit. 19 sed om. T. 21 isthaec T. ista P. 23 praescipta non fugi T. effugisse P. 26 ingressum suum T. Olympiadem P. 29 hic T. eo om. T.

sibi, quem interfecerat, fuit, metuit eum in illo defosso insepultum et praedam bestiis derelinqui. Nam et nox erat et secreta, quo venerant. Naturali ergo monitus affectu superponit hominem humeris quam valentissime et revectat in regiam. Ut autem reversus ad matrem est, cuncta narrat, quae sibi supremo conloquio pater dixerat. Hoc demirata est mulier et secus de se quam voluerat iudicavit, quod tot annis vanis scilicet artibus lusa program rem fecerat. Nihilominus et sepelit eum decore Nectanabum, et ut patri filius, sepulchrum erigit operosissimum. Fuitque inde praenose, quid huic genito ad vitae clausulam deberetur: cum Nectanabus Aegypto oriundus in Macedonia sit sepultus, tantumdemque spatii e diverso Alexander, rex Macedoniae, morte sua foret Aegypto traditurus.

9. Enim Philippus Delphos misit super regni XV. sui que sollicitus successore responsumque accipit in hunc modum: 'O Philippe, is demum tuis omnique orbe potietur et hasta omnia subiugabit, quicumque Bucephalam equum insilicis medium Pellae transierit.' Vocabatur enim equus, quem supra diximus, illo nomine, non eo modo quod corniculata fronte terribilis foret, sed quod inustio etiam fortuita quaedam eius coxae veluti taurini capitis imitantes inssederat. Sed haec sorte recepta rex opinionem fovebat praedici sibi Hercule iuniorum ex famula sibi natum. At vero XVI. Alexander cum Aristotele iam tantum Milesio uteretur, forte praceptoris istius ad puerorum ingenia col-

2 relinqui P. verbis 'Nam et nox' finitur folium excerptum ex cod. Paris. 4880, nunc agglutinatum codici 5873. 3 secretum venerant T. 4 quem valentissime revectat P. secutus sum T. 6 enarrat T. alloquio P. 8 tot annis om. T. vanis om. P. 9 probratatem T. 10 quam decore T. ut om. P. 12 quod huic genti clausum iam deberetur T. 13 in Macedonia T. Macedoniae P. 14 de diverso P. 15 rex Macedoniae T. Macedonia. P. (post) mortem suam T.

9. 17 successorem P. 18 O om. T. 20 Bucephalum T. 23 sed T. et P. 27 tantum Milesio P. tanto magistro T.

ligenda tale periculum exstiterat. Quippe cum plerique essent filii regum et optimatum nobiles, singillatim ab his sententias rimabatur, equid sibi quisque polliceretur, si modo ad regnum patri succederet. Aliisque opes, aliis gratiam dignitatesque amplissimas verbis laxioribus pollicentibus, ubi ad Alexandri sententiam ventum est, ut ipse, si foret quoque Philippi successor, super futuro profiteretur: 'Haec equidem mihi,' ait, 'ut a sapiente ista haec sententia sederit. De futuris enim instabilibus et incertis fixam dicere sponsonem, 10 errantis est benignitatis et fabulis, cum crastini ratum pignus nullus facile possederit. Dabo tibi tunc, quod et facultas et tempus hortabitur.' Probat Aristoteles benivolentiam circumspectam et 'Have,' inquit, 'sane tu rex profecto mundane cum isto prudentiae tuae pignore!' Atque haec ei fuerat sententia de magistro. At vero vulgo ut periculis et vi mentis calentior habebatur, quamvis eum Philippus iam sincerius amplecteretur. Videbat enim plenam indolem martiis desiderii regalibusque; eo admodum solo, 20 quod nihil de se vultu et similitudine mutaretur.

Cum igitur pleraque ex his, quae in studentem pater largius conferebat, ipse quoque liberalitate transcriberet, Zeuxidos cuiusdam, non celebris illius ad pingendum, sed enim adseculae regalis, tales litterae 25 deferuntur: 'Zeuxis Philippo et Olympiadi salutem plurimam dicit. E re est scire vos ea, quae Alexandro destinatis, non illi ad frugi custodiam retineri,

2 regnum P. 3 et quid P. 5 operam T. 9 isthaec T. sederit P. videret T. 11 fabulis P. crastino P. 12 nullum P. tibi P. tamen T. 15 istuc P. 16 ei om. T. 17 Ad verso T. percitus et T. spurcitus ea P. 18 quamvis eum T. quam quis P. 19 plecteretur P. indolem regalemque T. indolem marti -i- desiderii regalique P. secutus sum Mr. 20 coque T. 21 similitudinem P. 23 transcriberet Codd. transcenderet Keil. transiliret Eberh. 24 cuiusdam T. quondam P. non suppl. Mr. 27 E re om. P.

enim labi omnia cum facilitate donandi. Quare quod
 sat sit, aestimatote mihi que mittite dispensandum.' Ad
 haec reges Aristoteli scribunt ita: 'Nuntiat Zeuxis is,
 qui sumptibus Alexandri est praefectus, ea quae ad
 eius usus largiamur, ab eodem facile dilabi, quia sit
 inconsideratior dilargitor. Ergo tu missa susceperis
 atque ex sententia dispensabis.' Ad haec Aristoteles:
 'Ratum quidem habeo, mi rex, nostris litteris Alexan-
 drum institutum nihil sese nobisque indignum factitare,
 idque mox coram indole eius inspecta vestra quoque
 sententia confirmaverit; illi scilicet in agendis rebus
 non aetatis sententia, sed doctrinae, si vobis cordi est
 experiri, subicit consilium.' Ad haec reges scribunt
 rursus ad Zeuxim: 'Litteras tuas Aristoteli, quas super
 Alexandro feceras, intimavimus, quidve ad haec ille
 responderit, praesto est tibi. Igitur ex utraque collige,
 quid facto opus arbitrare.' Id tamen scriptum cum
 suspectasset Aristoteles, alitius in hunc modum Alex-
 andro refert: 'Scripsere mihi Philippus et Olympias,
 parentes tui, ea quae sumptui mitterent, incon-
 sultius deperire. Neque accedo sententiae, quicquam
 te indignum nobis ac parentibus sapere.' Ad haec
 puer: 'Scire te par est, mi magister, ea quidem, quae
 ad nos a parentibus destinantur, indigna esse illorum
 opibus et nomine, sed secus tamen de institutione regi-
 ali reges pariter ac parentes, quam decorum fuerat,
 commoveri, si fortunam censeant frugalitate populari.'
 Sunt etiam litterae utriusque parentis ad filium ad
 hunc modum: 'Sumptus, tibi qui fortuna nostra digni

1 cum om. P. 2 mihi que mittite om. P. Ad om. T.
 3 ita om. P. Nuntiat om. T. is om. T. 4 in eius usus T.
 5 eo P. quod T. 8 nostris Alexandrum institutus P. 9 in-
 dignum T. 10 itaque T. 11 confirmaverit — 12 sententia
 om. P. 12 suae doctrinae, quae si vobis cordi est experiri,
 subicit consilium P. 16 colligito T. 17 arbitrare P.
 18 suscepisset T. alitius T. 27 fortunam hanc fragilitate
 populari P. 28 in modum T. 29 qui om. T.

mittuntur, ne prodegeris, fili, nec litterarum Aristotelis
 de te praeverteris testimonium. Enim frugi te esse
 parcimoniam comprobato.' His respondit Alexander:
 'Equidem missorum a vobis, mi parentes, modum no-
 mine vestro dignum non confitebor. Expensam tamen
 eorum fieri pro necessitate regii nominis fateor. Ne-
 que vero de me magistri litterae claudicabunt; eius
 praeceptis non dignum a me nihilum fieri noscietis.
 Enim vos mallem neque adversus istaec aures malis
 sermonibus reseravisse veritatemque hanc decentius
 convertisse in eos, qui id facere audent, et nostri cu-
 ram regiam agere pro illa populari malitis.'

Id iam temporis decimum quartum annum Ale- XVII.
 xander adpellebat. Qui cum quadam die locum, quo
 clausus equus Bucephala fuerat, praeteriret, conversus
 ad amicos hoc ait: 'O viri, hinnitusne aures meas
 an vero rugitus aliquis leoninus offendit?' Ad haec
 Ptolomaeus, qui Soter postea appellatus est: 'Immo
 vero hic ille est equus Bucephala, quem ob vehementem
 pariter et saevitudinem dentium hactenus rex
 claudi pater iussit.' Et inter haec rursus alius equi
 eiusdem hinnitus auditur, acutus quidem ille, sed nihil
 increpans ad formidinem pristinam, enim mite aliquid
 et mansuetum, prorsus ut diceres adloquia illa ad do-
 minum esse morigera, non equi fremitum saevientis.
 Nam et pedes priores extenderat et gesticulam man-
 suetudinis luserat et supplicii quodam motu blanditus
 est. Quod ubi intuitus est Alexander, fuisse in illo
 antehac tam truculentum officium edendi homines

1 prodigeris P. Aristoteli P. 6 regimonia T. 8 no-
 scens P. 9 malle P. 10 reseruisse P. 11 id om. T.
 et P. ne T. 12 agere P. gerere T. 13 quartumque T.
 15 Bucephalus T. 16 haec T. 17 anvero P. vero T.
 18 Tolomeus P. T. 19 Bucephalus T. 22 alius quidem
 ille T. 23 mitte P. 24 uti T. hominum P. 26 gesti-
 cula T. 27 supplicii P. 28 in illo P. illi T. 29 edendis
 hominibus P.

demiratur. Denique custodibus evitatis claustrisque dimotis animal educit, iubamque eius cum laeva adprehendisset, audacius nescias an facilius, tergum quadrupedis insultat effrenemque eum, sed morigerum tamen imperiosis moribus aurigabundus hac atque aliter Alexander circumducit. Quod cum admirationi visentibus foret, ex cursu quidam rem periculi huius nuntiat Philippo. Sed ad memoriam ille revocans monitus oraculi occurrit ad puerum et salutat inde ut orbis integri dominum. Quare laetior quidem spe filii pater iam Philippus tunc agebat.

10 11. Sed Alexander quintum et decimum ingres- XVIII. sus annum explorato temporis opportuno, cum veniam a paternis auribus praepignerato osculo impetrasset, precario petit, ut sibi Pisas apud Olympia certaturo iter largiretur. Et 'Quid,' inquit, 'laboris aut artis genus est, quod tibi ad certamina praeparatur? Neque enim reor non regii te nominis memorem hanc gloriam cupivisse.' Tum ille quidem, quae sint parum liberalia munera, refutat ac negat, pugillatus scilicet atque luctatus quaeve de cestibus sive cursu plebeculam iuvent. 'Enimvero,' inquit, 'quadrigis ut certem.' Sedet patri professio adolescentis et 'Equos,' ait, 'ad hosce tibi usus iubeo protinus deductu iri, de quibus tibi ad 1. votum proclivitas fiat; neque enim improbo huiusce desiderii gloriam.' Tunc filius: 'Gratiam equidem tibi, pater, huiusce muneris facio; habeo quippe equos, quos

3 nescio T. 5 hac atque aliter T. hac atque illa atr. P. 8 revocans om. T. 9 oraculo T. 10 uti T. integri P. ingredi T. quidam P.

10. 13 tempore T. e paternis P. 14 pignerato P. 15 itineri T. necessaria itineri cons. Mai. 16 aut T. ut P. 18 regii scripti. regi T. regum P. 19 liberalia Berg. libera P. ubera T. 20 luctae T. 21 quae vilem cestibus sive cursu plebecula iuvat P. 23 hos P. 24 iubeo P. deducti iri P. deductum iri T. Inde a verbis 'ad votum proclivitas' incipit cod. Ambros. (A.). 25 huius P. 27 huius P.

ex aetatura iam recenti ad haec mihi studiosius prae- paravi.' Haec quoque professio Philippum iuvat laudatumque studii filium facile dimittit, cum primum sibi deduci ad navigia currus et arma iussisset. Igitur escensa navi comitatusque Hephaestione amico secunda 5 admodum tempestate Ehim adpellitur.

11. Quo in loco cum eorum curam famulis 2. mandavisset atque ipse visum loca deambulatamque procederet, obviiat forte Nicolaus cuidam, adolescenti regulo ex Acernania. Celsius quidem illo et sublimis 10 se ferente, quippe qui duplici eoque perflabili deorum adminiculo levaretur, opulentia scilicet vel fortuna, habebat tamen Nicolaus ipse, quod sibi de suis viribus polliceretur. Nihilominus salutando Alexandro praestitit se priorem, nesciens etiam tunc itus illius causas 15 et certaminis studium. Fuit tamen non sine contumelia salutatio; nam et 'Have,' inquit, 'o puer,' nec ille non sedulo resalutat. Tunc secundo Nicolaus 'Et quem,' inquit, 'arbitrare te tam incuriosius salutasse? Quippe ego Nicolaus ille sum rex Acarnanum.' Alexander re- 20 fert: 'Istam adrogantiam non probo. Quid enim te iuvabit imperii vana iactatio de secundis crastinis fluctuantem? Non enim vides, ut stare fortuna hominum nesciat, utque in his fragilior habeatur, quin- 25 cunque illa dea vicitant nixabundi?' Ad haec Nicolaus: 'Haec quidem,' inquit, 'non invenuste; enimvero velim scire, cur adsis; nam te Philippi filium fama praelocuta est.' Fatetur Alexander et sese ad certa-

1 ex aetatura P. ex tutela A. 3 studium filii P. dimittit Eberh. permittit A.P. 5 escensa Mai. excensa A. excolta P. Hefestione A. festione P.

11. 8 ipse scripti. ipsius A.P. ipsius Mai. Mr. 10 regulo Mai. Mr. reguli A.P. 13 ipsius quod et de sibi de suis P. 15 nesciens scripti cum Maio. nescius A.P. itus A. ius P. causas A. cause P. 16 tamen om. P. 18 non T.P. om. A. 19 arbitrare A. tam A.P. iam Eberh. tamen curiosus T. 25 illa dea Mai. Mr. illa de ea P. illi ea A. nixabundi A. 26 invenusta T. 28 et sese P. sese A.

mina quadrigarum studio coronae venisse. Tum Nicolaus felle de nimia indignatione subfusus despectansque eius aetatulam neque vim animi considerans consputum adolescentulum et maledictis increpitem dereliquit. At vero Alexander, qui omnium disciplinarum clementiam magis ostentare didicisset, abstersit clementer sputamenta, iniuriam quin etiam adridens ait: 'Iuro equidem tibi, Nicolae,' inquit, 'patris mei pariter ac matris maiestatem, ut te et in hoc praesenti certamine et Acernaniae telo superabo.' Hinc soluta est fabulatio.

12. Non multo autem post cum dies certaminis advenisset aurigandique professio studio excitaretur, novem quidem omnes, sed regii juvenes competebant *quattuor*, quorum sortito primus Nicolaus adstitit carcere, secundus Xanthias, tertius Cimón, quartus Clitomachus, Balcheus quintus, Aristippus vero sexto in loco, Pierus septimo, Alcan octavo, Alexander post summo nono. Hi cum ex more artis atque certaminis institissent curribus, lituoque signum sollemniter increpasset, cuncti una prosiliunt. Enimvero Alexander erat quartus a primo, Nicolaus propius insequente et spe transitus et infesto consilio, ut si praetervehi queat, non absque periculo Alexandri victoriae con-sulturus. Id quidem illum non satis fugerat. Nam et causa odii commonebat, quod bello Nicolai patrem

1 Tunc P. 2 suffusus A.P. rufus T. 6 continentiam magis T.P. continentiam mago A. magistro Mai. a magistro Eberh. omnium discipulus irarum continentiam Geier. 6 abstersa T.P. 7 iniuriam quin etiam T.P. iniuriamque A. iridens Eberh. 8 Nichole ait P.T. 9 quod, superscripto vel ut A. 10 post 'certamine' videtur 'curra vincam' vel simile quid excidisse. telo codd. bello Eberh.

12. 13 citaretur T.P. 15 quattuor suppl. Mr. primus T.P. primo A. 16 secundo A.P. tertio A.P. quarto A. 17 quinto A. 19 summo om. A.P. Hic A. certaminis om. P. 20 increpassent P. 22 quartus om. P. propius T. prius A. 24 victoriae addidi; cf. p. 27, 28. consulat A. 26 vello T.

Philippus oppressisset. Igitur astu se dabat Alexander a Nicolao praeteriri. Quippe iam ceteri, qui cursu praevenerant, alius alio casu prolapsi, primam spem potiundae palmae Nicolao dabant. Qui cum finem certaminis iam sperasset, infert sese Alexander voto praeterlabendi. Ad hunc conatum equis Nicolai convertentibus tubans dexter e mediis cernuntique persimilis implicatos reliquos secum moratur. Enim tunc Alexander subiens praeteracto prolapsoque Nicolao supervectus rem belli sub stadio transegit. Exin victor corona redimitus escenso templo cum Iovem Olympium salutaret, aestimatione rei gestae aut instinctu dei sacerdotem ferunt sic fortunam victoriae interpretatum, ut quod primo certamine Nicolaum vicisset, esset sibi coniecturae, perfacile multos eum populos vinciturum universitatisque dominio potiturum.

13. Hisce ergo omine atque laetitia ovans regia spreto consortio Olympiadis Philippum tunc in Cleopatrae nuptias demutantem, Attali cuiusdam non ignobilis filiae. Die igitur nuptiarum intruens regis tricornium coronatus 'Sume,' inquit, 'hunc primum, o pater, laboris mei fructum,' et una coronam in caput patris transtulit. Tum adiecit: 'Gaudeo quidem, quod in praesenti laetamini; et ego cum matrem aliis galibus nuptiis coniungabo, vos quoque participabo con-

1 se dabat, superscr. vel debebat A. sedebat P. concedebat Eberh. 2 a om. T. praeteritit P. 3 alius T. alii A.P. 7 convertentibus T.A. concurrentibus P. dexteram medio A. 8 implicatosque P. 9 subiens T.P. subiciens A. 10 supervectu T. 11 ab 'escenso' usque ad 17 'laetitia' desunt in P. 15 coniecturae Mai. et T. ut videtur; cognitum, in margine adscriptum vel coniuncturae A.

18. 19 consortio T. consilio P.A. in margine cod. A.: vel coniugio. 20 Attali Mr. Apali T.P. aliquisdam A. 21 filiae A. feminae P. 23 una Mai. unam A. uno P. 24 gaudeo quidem A. nam de eo quidem T.P. 26 matre P.

vivio' et una cum dictis adversum Philippum discumbit. Sed rex asperatus ad dictum intus in animo saeviebat. Aderat tunc inter multas regalesque delicias Lysias XXI. quidam risui excitando quam facetissimus, qui cum in 5. gratia regis admordere adolescentulum vellet, 'Potiare,' inquit, 'o rex, Cleopatrae, potiare, e qua tibi spero privatos filios atque incommunicatos alteri proventuros eosque, qui vultibus tuis et felici respondeant semini.' Haec ubi dicta sunt, irritator juvenis protinus poculum, quod sibi prae manu erat, in Lysiam iaculatur eumque vulnerat. Sed rex effervescente iam irae professione prosiliens in Alexandrum labitur crureque laeso et vulnerato procumbit. Tum parum temperans voci juvenis: 'En,' inquit, 'ille qui Asiam Europamque subiecit, unius lectuli spatium sine periculo non emensus est!' Et cum dicto rapit gladium omnesque, qui forte sese veluti ad comprehendendum iruerant, disicit, prorsus ut nihilum de Centaurorum Lapitharumque convivio demutaret, aut quod illi rei sit proximum, procos diceres cum ultore Ulixae decernere. Egressus igitur concedit ad matrem.

14. Enim qui aderat Philippum non absque XXII. discrimine vulneratum cubiculo invehunt lectoque 6. deponunt. Sed is cum post complusculos dies iam bonam spem curationi promitteret, ingreditur amica sollicitudine tunc Alexander adsidens lectulo 'Quaeso,' inquit, 'o Philippe, — adhuc enim te hoc et

1 adversum T. adversim A.P. discumbit A. decumbit T.P.
2 asperatus T.P. asperacius A., quod defendit Geyer. ad dictum T. ad dicta A. in margine vel addictas. addictus P.
5 gratia T.P. gratiam A. 7 privatos T.A. privos P. 9 irritator P. proculo T. 10 Lysiam iaculat ac vulnerat P.
11 iam om. A.P. 17 forte sese venerant veluti comprehendendum iruerant P. disiccit A.P. dissecat? (*ἡμιστογυσις ἐπιτοῖαι Graec.*) 18 Lepitharumque A.

14. 23 invehunt T. inducebant A. cubiculum videbant (indebant?) P. 26 tum P. om. T. asidensque P. 27 ad hoc A.

communi nomine adloquar, ut amicus, donecum patris in te animum recognovero — quid tandem hoc rei est, quod te avertit a coniuge? Aveo enim scire, iudex et ultor futurus in matrem, si culpa meruit, quod evenerat. Huc adde, si placet, probeles illam Lysiae 5 in Alexandrum petulantiam, probeles etiam patris in filium truculentiam. Quid enim uterque commeruimus a patre et marito? Abiecit Olympias coniux et Alexander filius incusatus. Quin ergo surge, et confirmato corpusculo animum etiam labentem una curaveris, 10 adeo saucium fatalibus forsitan temptamentis. At ego tibi Olympiadam tuam una in gratiam atque in cubiculum iam deducam. Geret enim morem profecto Alexandro filio, cuius tu pater, ut video, esse fastidis.'

15. His dictis transit ad matrem Philippo iam 7. inter pudorem poenitentiamque distento et ad eam 16 'Ne,' inquit, 'quaeso, ne moveare, mi mater, super hisce, quae in te egerit rex maritus. Etenim ipsa quamvis clam habeas, quid commerueris, age tamen morem conscientiae tuae, cuius memet testem habes, 20 qui hanc tibi concordiam suadeo. Quaeso remees ad coniugem, et redde te marito morigeram.' Cedit auctoritati suadentis filii Olympias et duce tali revenit ad maritum. Tum Alexander: 'En tibi, pater, Olympias tua; iam enim te paterno nomine usurpabo, cuius adeo 25 libens fueris auditor. Igitur et preator ad eam fui, et remittit tibi meritum tuum abolitione omnis in-

1 nomine A. numine P. adloquar T. alloquor A.P. donecum T. boni cum A.P. 2 in te animum A. ante animum P. 3 aveo Mai. habeo A.P. audeo T. iudex T.P. vindex A. 8 coniux P. 9 incusatus T. incuratus P. incurator A. 10 labentem T. labentem A.P. curaveris P. 11 At ego Mai. At ergo T. adeo A.P. 12 Olympiada T. Olympiadem A.P. 13 morem om. T.

15. 16 et ait ad eam A. 17 ne om. T. moveare T. 18 his P. egerit A.P. gerit T. 19 quod A. commeruimus P. 20 memet A. me et P. me T. habeas T. 22 coniugem censeo et reddente marito T.P. 24 Tunc A. 26 livens T. 27 remitti P. abolitionem A.

iriae. Agite igitur, quaeso, post iram integrationem coniugalis adfectus. Nec sit pendendum, si filius sim parentibus copulator.' His dictis impetrat, quod laborat, idque ei largitur apud omnes patriae proceres bono admodum testimonio fuit. Placet denique Lysiae nomen coniugalibus ritibus in perpetuum aboleri, quod appellatio illa solutioni coepta cum Cleopatra coniugii convivisset.

16. At his ferme diebus, quibus haec acta vi- XXIII.

10 debantur, descivisse obsequio Mothona civitas nuntiaba- 8.
tur. Ad quam animo Philippus incitatus, cum adhuc viribus corporis deficeretur, optimum ratus ultionem non distulisse, numerum qui forte addesset militum ducere Alexandrum iubet, idque adolescens properanter 15 exsequitur diligenterque; subactam enim populatamque ad vindictae ostentationem raptim Mothonam reversus adnuntiatur. Sed enim cum illo reditu de Mothona in- 9.
gressus ad patrem foret, videt ibi adstantes habitu barbaro viros percunctansque agnoscit Persae Darii 20 satrapas; causam tamen adventus esse, quod ex more regi petitum pecunias a Philippo venissent, pretium scilicet aquae atque terrae; his enim nominibus subiectos obsequi sibi Persae deprecant. Miratus igitur Alexander et petendi morem et titulum: 'Haecine,' 25 inquit, 'elementa Persae mortalibus venditant, quae cunctis deus in commune largitus est?' Dolebat ergo altiusque adolescentuli vim carpebat, quod viri Graeci nominis ac dignitatis vectigales barbaris fierent, quae res esset pendebitis iugiter ad magisterium servi-

5 bono — testimonio A.P. bonum — testimonium T. Lysiae om. P. 7 solutione A. coniugii convivisset scripsi. convivisset corr. ex convivisset A. convivisset P. solutionem capti convivi cum Cleopatra fecisset T.

16. 10 Mothona T. Mathana A. Motona P. 12 de-
screat A. 15 et diligenter T. subactam P. 19 percun-
tansque A. cognoscit P. 21 regi T. P. regiam A. 24 Haecine A.
25 elementa A. 27 vim A.P. animum Eberh. 29 pen-
dendibus Mai². (ex T.); pendebitis A.P.

tutis. Tum igitur pauculum barbaris indidem separatim ferre a se mandata eum Darium iubet: haec sibi Alexandrum nuntiare vel dicere: boni consuleret et ab hac petendi consuetudine temperaret; quippe quem ipse morem petendis pecuniis indixisset, hunc a se protinus exactum iri, unaque cum his, quae ante dispensa sint, propria quoque, quae sint Persis, Alexandrum petiturum. Cum his dictis exigit homines proficisci ne litterarum quidem regem responsione dignatus. Ad hanc animi eius magnificentiam Philippus erigebatur, 10 quod adeo confidentem et intrepidum eum naturae suae bona adserere intueretur. Igitur cum vicina rursus civitas de obsequio vacillaret, datur Alexandro expeditio. Pergitque, quo iussum est.

17. Enimvero interea Pausanias quidam nomine, XXIV. cum divitiis adfluens tum opibus potens, ex oppido 10. Thessalonicae nobilis, in Olympiadis desiderio amoremque animo prolapsus est. Qui cum per internuntios adtemptasset, equid mulier consentiret deserto Philippo ad sese transubere, neque id ei ex sententia 20 provenisset, comperiens filium Philippi, cuius adeo formidolosum in omnes adcolas erat nomen, peregre profectum certamenque thymelae tunc agi a Philippo praesidente, repente satellitio stipatus strictis gladiis theatrum inruit Philippumque vulnere praevinit. Qui 25 cum altius et letaliter ictus esset, veluti caedis absolute securus ad regiam Pausanias properato festinat, raptu scilicet Olympiadis desiderio consulturus. Igitur 11.

1 pauculum T. paululum A.P. parvulum barbaris irridere paratis Geyer. 5 induxisset T. a se A. ad se P. 6 exactu iri P. depensa P. 10 hanc om. A.P. 14 Pergitque T. pergit A. pergi quoque iussum est P. Epit. iussum A.

17. 16 cum T. tum A.P. deliciis Epitomae codices meliores. A. opibus om. T. 19 equid T. et quid P. et A. consentiret, ut — transuberet A. 20 neque id P. Mai². idque A. sentia A. 25 vulnere praevinit T.A. Philippumque vulnerat P. 28 raptim P.

cum populus adhuc in theatro turbaretur, Pausanias vero, ut diximus, raptum moliretur, forte rebus ex sententia perpetratis Alexander supervenerat offenditque turbas et vim et vulnera Philippi. Quibus, ut res erat, cognitis auctoremque earum rerum Pausaniam haec designasse, intruens eorum in ipso rapta matris Pausaniae violentiam deprehendit, eumque cum iaculo destinaret tenereturque formidine matris vulnerandae, Olympias sic adhortatur: 'Iaculare,' inquit, 'fili, iaculare! ne dubites; habeo enim praesidem Ammonem et protectorem.'

18. Enimvero Alexander nullo impetu vinci, sed cum spirare etiam tunc patrem Philippum comperisset, eundem advehi illorsum iubet gladiumque, quem gerebat ipse, conlatum in dexteram patris misit, quo manu eius oppeteret Pausanias, cui poenam quamque profecto debuerat. Ergo iam moriens Philippus, 'Nihil nunc sane est,' inquit, 'quod me vitae finis aut huiusmodi mors contristet; ultus enim auctorem iniuriae libens oppetam. Atque ideo illaec nunc ab Ammone dicta reminiscor, quae tunc matri tuae Olympiadi filium fore talem praegnantem dixerant parituram, qui non eius modo adsertor esset, sed vindex quoque patris foret futurus.' Et cum his dictis moritur. Curatur igitur Philippo regia sepultura maerori eiusmodi omni Macedonia et reliqua Graecia conspirante.

19. Ubi igitur iam moti animi hominum illa XXV. rerum novitate quietiores visi esse potuerunt, scandit 13.

1 Pausanias, quae diximus, moliretur P. 4 Philippi om. P. 6 haec om. P.

18. 13 tum P. 14 eundem ei advehi illos P. 15 conlati P. misit om. P. 16 poenam quoque profecto P. 18 ad huiusmodi P. et h. T. 20 illaec P. illa et A. 22 praedixerant eum non eiusmodi adsertorem, sed ut vindicem quoque patris futurum T. similiter P. 24 dictis om. T. P. 25 a Philippo P. merori eiusmodi T. P. in memoriam eiusdem A.

19. 27 iam moti P. Mai⁹. (ex T.?). amoti A. 28 esse om. T. P.

Alexander paternae statuae suggestum et propter illam adsistens in haec verba contionatur: 'O Pellae proles et Macedonum vel Atheniensium Corinthique progenies ceterarumque Graeciae gentium nomina, en tempus est, quisquis Alexandro sese cupiat militare, ut scilicet nunc nomen labori fateatur. In eos quippe militabimus barbaros, qui nos iampridem re, nunc vero spoliare pergunt etiam libertate. Igitur eamus ducere in servitutem Persas. Hi, quibus turpe erat servitutibus non subvenire, enim nunc iam etiam ipsi servimus.' Et haec quidem dicta praesentibus edicit. Tamen ita eadem illa sententia et per singula oppida civitatesque, ut una cum classibus ii, qui armorum desiderio tenerentur, ad sese confluerent. Igitur ut si incentivum aliquod divina voce intonavisset, quo facilius ad eiusmodi opus studia hominum exardescerent, ita votum certamenque erat Macedonibus militandi. Alexander aedibus reseratis, quibus condita patris arma militaria visebantur, his quos inermes viderat dilargitur.

20. Sed enim quisque armiger Philippi aetate provector, diu iam militiae laborisque pertaesus, negabat se idoneum his conatibus fore, aetate scilicet sua praesentibus refragante. Ad haec Alexander 'Equidem,' inquit, 'veridicentiae isti testis accedo nec labores vestros, quos praetenditis, non adstipulor. Enimvero militiae vis eiusmodi res est, uti magisterio callentium ordinata mox fiducia virium exsequenda sit. Peritia quippe veteris usus rudis manus audacia dirigenda est: quorum alterum vos, alterum iuventum existimatur.

2 in haec verba Mai⁹. ad h. v. A. P. 3 chorinthique P. 4 en tempus T. en om. A. P. 5 nunc quisquis P. scilicet hunc P. 8 servitium T. 10 enim post Hi collocat Kluge. en Eberh. iam om. A. P. 11 it om. T. P. 14 incendium T. 15 intonavisset P. huiusmodi P. 17 certamen (om. que) P. At Alexander T.

20. 21 diu iam scripsi; divinum T. de vi A. P. 22 idoneum his Geyer. idoneis A. negabat se conatibus fore idoneum P. 25 in quos P. 26 militiae ius A. militia vis eius eiusmodi restituti T. 27 exaequanda T. sit om. P. 28 erigenda

Nam ut ille iuventutis fervor ad audaciam promptior, ita inconsultior ad cautionem, ac sic eorum boni coeptus plerumque malos eventus reperiunt. At vero ista maturitas vestra etiam arduis quibusque felices exitus parit et desideratos eventus, quoniam perito consilio manum duci commodat obsecuram. Par est igitur, inquit, vos meo commilitio numerari, non ut ipsi bellorum arguentiam subire cogamini, sed ut iunioribus manibus consilium vos fiat. Alterum quippe alterius egere quis dubitet? Cum, nisi per prudentiam vestram illorum titubantia sit directa, perfracto praesidio iuventutis in seniores periculum vadat. Contra autem si recti per vos voto fruantur, vos quoque gloriae parte potiore celebrentur. His dictis eos quoque, quos senium iam obsederat, in sententiam suam ducit.

21. Connumeratis igitur vel veteri milite vel XXVI. quos ipse recens scripserat, congregat Macedonas quinque et decem milia pedites, auxiliaque diversa in octo milibus, equites vero indigenas septingentos et duo milia, levis quoque armaturae Thracas numero octingentos. Unde hoc numero cum veterano milite congregato sexcenti quinquaginta quattuor ad septuaginta milia militantium erant. Tunc viae sumptum a Philippi thesauris conlatuque studentium rebus suis auri talenta sexaginta cum quadringentis quatuoribus et decem milibus cogit. Classi ergo elaborata in Macedonia, tam longis quam onerariis navibus, transit in Thraciam,

est audacia P. 1 iuvene P. audacia A. 2 boni coeptus Mai³. boni coepti P. bona coepta A. 4 felices Mai³. faciles A.P. 5 quoniam me perito consilio, manum duci, commodat obsecuram Mai³. 6 Par *superscript.* vel pars A. 7 inquit om. P. in meo commilitio Eberh. 8 arguentiam Mai³. urgentia A.P. 9 fiat Mai³. P. faciatis A. 12 vadit P. 15 ducit Mai³. P. vicit A.

21. 16 veteri Mai³. 17 recens scripserat A.P. recenseri praestat T. 18 milium T.P. auxilia A. 22 DCIV T. Epit. LXXVII milia Graec. 24 collatumque A. conlatum quae T. 25 quattuor (om. que) P. 26 ergo A. quoque P. 27 Thracia P.

quae sibi patris Philippi virtute quaesita hereditarium studium deberet atque deferret.

22. Unde illic etiam rebus ad ordinem redactis, XXIX. quod sibi ea gens studiosius obsequeretur, lectissimos 16. quosque et argenti talenta quadringenta viribus suis cum adiecisset, pergit ad Lycaoniam, cui nunc aetas recens nomen Lucaniae dedit. Igitur eius loci magistratibus ad amicitiam communi sacrificio foederatis transmittit protinus ad Siciliam atque ibi, si qua forte ab obsequio refragarentur oppida, recepit; exinque Italiam transiens legatione pariter et honore potitur Romanorum. Per Aemilium quippe tunc consulem corona ei auri pondo centum, insignita etiam margaritis, honoraria datur ad argumentum amicitiae perpetuo post futurae; idque Alexandro magnae gratiae fuit amicitiamque amplectitur et verbis liberalibus Aemilium honoratum remittit. Addunt tamen Romani et militum duo milia et argenti talenta quadringenta eoque amplius fore daturis sese respondent, ni sibi bellum adversus Carthaginenses intentissimum ageretur. Indidem XXX. igitur Tyrrheno transmissio cum Africam quoque adpulisset Alexander, eius gentis sibi magistratus obviantes precario quaesunt, uti a se vim Romani exercitus amoliretur. Sed haec dicta non modo ad favorem regis animum non convertunt, verum ignaviae eos in crepitos tali responsione dimittit: quod boni Carthago consuleret, si aut melior hostibus foret aut potioribus praecepta dependeret.

23. Hinc igitur pergens paucis admodum comi-

1 quaesita A.P. querit T.

22. 4 exequeretur P. 5 quoque P. 6 Liguonam T. 7 Liguonae vel Liguriae T. 9 Siciliam A.P. Massilianam T. 11 potitur A. Epit. petitur P. 14 dantur T. ad om. P. 15 gratiae T. A. gloriae P. Epit. 19 ni sibi T. nisi A.P. 20 ageretur T. ageretur A.P. 21 igitur om. A.P. 23 precario quaesunt P. precario sunt uti ut A. praecati sunt T. vim T. vis A.P. 24 favorem A.P. fovementem T. 25 ignaviae om. P. eos om. A.P. 26 talis responso T.

tatus omnem Libyam peragrat. Itaque ad Ammonam, qui loco deserto Aegypti celebratur, ipse contendit; enimvero exercitus multitudinem navibus superpositam Pharam destinat. Ipse ergo Ammona veneratus operatusque largioribus ibidem sacrificiis praesidium sibi operis et coeptorum veluti a deo patre deprecatur, quippe eius fabulae tenax, quod huic deo dei cum matre per somnium fuerit coniugatio. His denique verbis deum convenit: 'O pater Ammon,' inquit, 'si quid materni seminis est verum, eaque mater conceptus nostri ex te principium est sortita, quaeso uti istud adstipulare praesenti meque ut filium praestes.' Igitur doctus evidentibus monitis non absque cura sui esse numen illud, et templum deo operosius et augustius fabricatur et ad prodendam militibus confidentiam Patri Ammoni id se fecisse inscriptione testatur. Tum responsum etiam quaesivit a deo, eequid sibi monumentum imperii sui aliquotiens instaurare fas esset. Animo quippe conceperat urbis quam maximae conditum. Ergo per somnium sic eiusdem dei adloquio fruatur:

Haec tibi, rex, Phoebus lunatis cornibus edo:
Nomen si pergis aevo celebrare perenni,
Urbs tibi condenda est, qua stat Proteia tellus,
Praesidet et numen cui Dite potentius ipso,
Vertice quinqueingero rerum secreta gubernans.

23. 1 athamonia P. ammonan T. 2 loco Eberh. locus Codd. deserta P. 3 multitudine navibus imposita T. 4 operatusque P. operatusque A. ammonem generatusque largioribus ibidem praediis T. cf. Hoase Miscell. phil. II p. 19. ibidem om. A. P. 7 tenax om. T. huius P. 9 mater sermonis T. 10 ea que P. 11 adstipulare T. astipulare A. astipulare praesentis P. 13 non absque numen illud esse curam sui T. A. cura P. (cetera sicut T. A.); emendari. 16 se om. A. 17 quaesivit P. quaesit P. quaesitam A. et quid T. P. quo A. 18 aliquotiens T. aliquod A. P. 19 quippe A. P. quoque T. 20 eius T. P. 22 Phoebus Mr. (Φοῖβος Graec.). Phoeba A. P. Phoebi Mai⁴. Phoebes Mai². 23 pergis T. P. pergas A. 25 ditis mundi potentius T. P. Quaecumque post versus leguntur in T. A. usque ad p. 43, 22, desunt in P.

Ad haec doctus Alexander tali responso omni diligentia rimabatur, quam Proteiam insulam deus vellet quidve illi numinis praesideret. Quae etiam tunc animo 19. voluntans peractis rite sacrificiis indidem proficiscitur. Multo denique itineris exanclato apud vicum Astrata festum commilitium refecit. Ipse autem rex cum forte XXXI. in agro, ut adsolet, spatiaretur, cervam intuitus pastui occupatam unum ex his, qui destinandis sagittis solertior habebatur, iaculari bestiam iubet. Qui cum rem non ex opinione praeiudicata fecisset leviusque 20. ictum animal evasisset, exclamasse Alexander fertur Graeco scilicet verbo, quod remissior arcus intentio sagittam imbecillius exegisset, para tonon istud factum videri. Ex eoque dictum Paratonium; etiam post frequentatae urbi nomen idem datum. 15

24. Hinc porro ad locum, qui vulgo Taposiris 20. diceretur, apulit. Inquirens tamen nominis causam accipit ab indigenis sepulchrum Osiridos Illic esse, quod a veteri compositione corruptum Taposiridus dictus esset. Operatus igitur illic deo ad id loci 25 transit, quem extensum quidem magni et uberis aequoris pulchritudine miratur, frequentem tamen commanentium conventiculis. Sedecim quippe et instar urbium vicis decoriter admodum distinctis atque dispositis consistit, quorum magnitudini pariter et pulchritudini honor et 25 cura deferebatur. His sedecim sessibulis flumina quoque duodecim intererrabant, pariter omnia vergentia iuxtim in mare, sicuti nunc etiam ad memoriam veteris insulcationis datur visere. Quippe quamvis congesta postea sint ad aequoris uniti faciem exaequata, quis- 30

4 voluntans Mai. voluntans A. proficiscitur multo A. proficisci igitur T. 6 ipse T. ibi A. 7 pastui T. pascuis A. 9 iacularibus 8 iam iubet T. 10 rem om. A. 11 Alexandrum fertorem T. 12 remissio arcis T. arcus et intentio A. 14 dictum A. om. T. 15 idem scripsi. ibidem A.

24. 25 pariter et pulchritudini om. A. 26 sessibulis scripsi. desessibus A. in T. nil legi potest.

quis tamen ille ductus fluminis fuit, is nunc plateis apud Alexandriam tractus est; sed duo tantum ingressus fluminum reservati, ceteri nomina partibus oppidi praestiterunt. Igitur omne spatium ab eo loco, cui Bendidium vetus nomen est, usque ad Hermopolim urbis eius ambitu occupatum est. Sed enim nomen hoc longe secus, ac se veritas habet, in usu appellationis resedit; Hormu enim polis, non Hermopolis, dicta est, quod portuosius illic alveus Nili latiusque in latera descendens fidam stationem navibus per sese labentibus faceret.

25. Haec igitur urbem nominis sui appellatione dignatas in omnem, quantum visi datur, magnificentiam laboravit, quamvis Cleomenes de Naucrato et Dinocrates Rhodius in eam sententiam non accederent, ut tantam illam urbem, quanta nunc est, niti deberet, quod neque repleri aedificiorum spatia metita turbis competentibus opinarentur nec repleta ali facile potuissent. Ex quo fore arbitrabantur bella frequentia vel necessitate quaerendae alimoniae ab ipsis incolentibus ineunda, seu opulentia praevalerent, seu viribus deficerentur, dum aut peterent aliquid aut peterent. Quippe moderatum urbium statum et consiliis facilis cedere et ad sustentationem sui promptius occursare amicum, siquidem multitudini nec facilis sui apud omnes singula dinoscentia atque etiam difficilis vel conspiratio.

Quamquam igitur longe auctius rex metitus locorum amplitudinem foret, tamen ad sententiam persua-

4 ab eo loco *Mr.* eo loco *A.* 5 Bendidium *Letronne.* iniduum *A.* 6 ambitu *Mai.* ambitum *A.* 8 Hormu *scripsi.* Hormo *A.* 9 portuosus *Mr.* 10 stationem *Mai.* aestimationem *A.*

25. 14 de Naucrato *Geyer.* ac Nencratus *A.* 17 metita *T.* et ita *A.* 18 facile *A.* facere *T.* 22 deficerentur *T.?* deficerent *A.* peterent *T.* impeterent *A.* 25 amicum siquidem *etc. corrupta;* in *T.* nil legitur

dentium ire aliquanto contractius sivit ambitus lineam. Quare facesserat magnificentiae animo contemplatae. Longitudinem quidem urbi procurat ab eo loco, cui Draco nomen est — est autem pars supradicti Taposiris — usque ad locum, cui Agathadaemonos appellatio manet. Latitudini vero indulget a Canopo usque ad locum, qui Eurylochi vel Melanthium dicitur. Iubet igitur omnes, quique per ambitum usque ad lapidem tricesimum coluissent, universos eodem commigrare locumque omnem, unde ad oppidum convenissent, suae ditioni servire. Et haec quidem super spatio urbis eius accipimus.

26. Adhibitis tamen rex architectis, qui ex arte nobiles et celebratiores habebantur, ut Cleomene de Naucrato et Olynthio Cratero, Herone etiam Libyco, qui cum fratre Hyponomo erat, accepit omne magnificentiae huiusce monumentum in eo posse tuto consistere, si antea quam fundamenta urbi iacerentur, subductiones aquae purgantisque reliquis procuraret; quibus igitur ablatis derivatisque atque in mare petuo dilabentibus neque aedificiis perniciem aliquam remansuram et ab hisce, quae intervenire conrumpendo aëri soleant, purgatus oppidum fore. Elaboratis igitur his cloacis, quibus haud facile capaciores

2 facesserat *corr.* ex facesserari *A.* contemplatae *scripsi.* contempnat *A.* quare facessendum ratus a magnificentia animo contenta (vel concepta), longitudinem *etc. Mai.* quare faciem desideratae magnificentiae animo contemperat *Geyer.* 4 Taposiris *A.* 6 indulget *A. T.* 7 Melanthium *T.* Melanchium *A.* 10 ditione *T.* editioni *A.*

26. 13 architectis *T.* architectoribus *A.* qui — habebantur *A.* quisque — habebatur *T.* 15 Olynthio et Erateo *A.* Libyco *scripsi.* libii *A.* libi *T.* 16 Ipomono *T.* Eponemo *A.* omnem *A.* 17 consistere *A.* constituere *T.* 18 antequam *T.* 19 reliquis *scripsi.* reliquias *T. A.* residuis *Geyer.* relinquendas *Mai.* 20 derivatisque *T.* dirivatisque *A.* 23 purgatus *A.* purgatum *T.* 24 capaciores ulla *T.* captiores illa *A.*

ulla urbs habeat, omnis post id operum imposita molitio.

Quare cum hae urbes, quae in omni orbe terreno 24. maxinae celebrantur, in haec spatia numeratae sint: Syriaeque sit civitas vel amplissima Antiochia extensa stadiis octo pedibus septuaginta duobus, Carthago vero, quae principatum Africae tenet, stadiis decem porro stadiis duodecim longa sit et pedibus ducentis atque viginti, ipsa quoque domina omnium gentium Roma quattuordecim stadiis et pedibus centum atque viginti longa primitus fuerit, nondum adiectis his partibus, quae multum congeminasse maiestatis eius magnificentiam visuntur, Alexandriam mensi sunt sedecim quidem stadiis, pedibus vero trecentis atque septuaginta quinque.

27. Occupato igitur omni solo, quod praedictis 25. alveis atque vicis olim consitum mox urbs una contexit, videt insulam eminens perbreve rex. Cui nomen Pharos esse cum diceretur, coluisse vero Pharam istam Protea, conlapsam etiam ibidem cerneret Proteos sepulchrum, id quidem protinus et reformari ad faciem novitatis et coli religiosius mandat — exinque civitas Pharos est — eiusque mos ad nos usque prolapsus Sacrum inter nostros Heroos dicitur. Additur XXXII. tamen ad fabulam metatae primum discretataeque urbis 26. huiusce, quod cum lineae ductae ab architectis forent, quibus spatium et descriptio metatae urbis notaretur, subiecta sit lineae farina pro pulvere. Sed ubi id 28. factum fuerit, mox congreges multi numeri et generis

Verba inde a 'Carthago vero' usque ad finem capituli 26 leguntur etiam in Cod. Paris. 8319 membr. saec. XI, unde a Mommseno edita sunt in Abhandl. d. sächsl. Ges. d. Wiss. Vol. III (1857) p. 276 sq. 3 orbi T. 12 abiectis in marg. correct.: adiectis A. 14 magnificentia cod. Par. 8319. visitur in marg. corr.: visuntur A. visitur cod. Par. 8319.

27. 26 Heroon Mr.

aves eodem advolavisse, raptimque omnem illam de farina lineam obliquarisse. Id ergo portenti turbulenti Alexandrum formidantem consuluisse protinus peritissimos coniectorum eorumque sententia rescivisse, civitatem hanc non suis modo, verum peregrinis etiam populis ad alimoniam uberrimam fore. Ut enim in illo avium numero non solum indigenae, verum advenae etiam atque undique versus adlapsae iacto polline avide pastae sint, ita hominibus quoque et incoletibus et adpellentibus urbem hanc fructuosissimam fore.

28. Aedificandi tamen Alexandriam constat principium ex meditullio esse factum idque etiam nunc nomen in ea urbe retineri, quod Mesopedium vocetur. Coeptis autem molitionibus surgere visitur draco quidam terribilis magnitudine ac maiestate, qui plerumque opifices incurabat, eoque nonnihil impediri opera videbantur non minus metu visentium quam religione. Quod cum in aures Alexandri perventum foret, iubet insequenti sub die, sicubi forte sacra illa belua videretur, omnes undique confluentes necem draconi moliri. Idque naviter factum oppressusque eo loci est draco, ubi nunc Stoam vocant. Et sepulchrum tamen draconi consurgit opere admodum laborato et iuxta Alexander iubet coronarias quoque officinas adiacere, ut quod haec bestia famulitium quoddam templis praestare videbatur — daemon enim melior appellatur —, ipse quoque divina quadam religione coleretur. Atque cum multa sint Alexandriae

2 abligurisse? 4 rescivit superscr. vel conspivit A. emend. Mai. 8 versus corr. ex versus A.

28. 14 Mesopedium (*Mesopedion*) scripsi auctore Wachsmuthio (*Mus. Ehen. 22, p. 465*). Mesonpondio A., in margine manu multo recentiore additum *μεσονπονδιον*. 17 eoque scripsi, eiusque A. eiusque interventa? 20 iubet Mai. iubet A. 28 Stoam Mr. Scoam A. 27 enim addidi. 29 Atque Eberh. Quae A. Alexandriae Mai. Alexandria A.

et alia vel miranda, mons quoque propter illic visitur ex congestu, quem incuriosi vetustatis naturalem etiam opinantur. Sed ea moles egestis undique terra atque ruderibus, quibus fundamenta sint moenibus exhausta vacuataque, eoque conlatis ac superfusus huiusmodi erecti et ardui montis magnitudinem sumpsit.

29. Omnem tamen moenium varietatem distinxit nominibus et secrevit sub appellatione Graecorum elementorum primarumque quinque litterarum, non utique quod hoc regi sit tantummodo libitum, verum uti ex hisce litteris sui nominis perpetuitas in urbis partibus celebraretur: significante scilicet prima littera nomen Alexandri, secunda vero regis ex Graeco, tertia porro generis, quarta etiam Iovis, quinta sese fecisse. Sic enim si quis hasce quinque orationis partes usurpaverit Graeca lingua, inveniet his nominibus ac verbis primas has litteras fuisse praepositas, quod Alexander Rex Genus Iovis Fecisset. Sepulchro tamen draconis illius iam perfecto, cum trabes quaedam, quae ad ingressum eius columnas impresserat, casu repente conruisset dissilissentque, angues complusculi indidem emersisse sunt visi, hique reptabundi, prout cuique ad lubentiam impetus fuit, constructarum domuum penetralia invasere. Quod cum ipsum quoque terribile admodum videretur, non cunctanter arioli pronuntiare hos quoque daemones et praesules locorum esse domibusque singulis colendos pro diis penatibus tradi oportere; eiusque mos vivit et adhuc Alexandriae religiosus est sub penatium deorum honore et statis diebus suetus coli more religionis eiusmodi: polentam ex tritico, quod sit esui anguibus, iaciunt, et coronatis optimatium mos est templum

1 valde miranda Eberh. 4 sint A. sunt Eberh.

29. 9 elementorum A. 17 primas scripti. pronas A. 18 quod et A. 20 quae Eberh. qua A. ingressum Eberh. gressum A. 21 dissilissentque A. 24 penetralia A. 30 statis Mr. aestatis A. 32 coronatos Eberh.

Heroi scandere, cui talia scilicet anguina obsequio famulentur. Quod autem oraculum regi somnio datum quinqueverticem fore urbem [somnia] praenuntiavisset, advertens diligentius invenit eius universi loci esse eminentias quinque. Quibus in cetero aequore extuberascens decus urbis est maximum constructa ara quam maxima in eo colli, qui adversus Heroos locum visitur erigi.

30. In ea igitur ara deo summo rerum praesidi opulentioribus sacris et religiosius operabatur cum prece tali: 'Quisquis tu deum rex es, qui praestare diceris huic terrae mundamque istum interminem regis, recipias quaeso sacrum hoc litantique mihi auxilio fias rebus pacis et bellicis.' Et his dictis exta flammis ex more inferebat. Enim vero repente advolans invisitatae magnitudinis aquila exta quidem e manibus Alexandri proripit, transans vero volatu quam tranquillissimo aëris intersitum spatium alteri cuidam arae procul exta, quae praepuerat, superponit. Quem depositi locum cum quidam e speculatoribus regi nuntiasset, properato eodem venit agnitisque extis, quae sacra ales advexerat, videt templum quoque illic vetus magnitudinis religiosae, quodque aevi longinquitas superasset ac diruisset, simulacrumque intrinsecus sedens ex ea materia figuratum, quam dinoscere hominis virium non est. Sed propter seden-

1 Heroi T. Eberh. Herois A. 2 somnio datum T. somnio dato A. somno Eberh. 3 alterum somnio deleri. praenuntiavisset T. pronuntiavisset A. 7 adversus T. adversi A. Heroos A. heros T. Heroi Mr.

30. 11 cum A. qui cum aut que cum T. 12 istum A. ipsum T. interminem T. intermine A. 15 exta T. ista A. 16 repente om. A. advolans T. involans A. 17 e om. T. proripit T. praeripit A. transans vero T. transverso A. 19 spatium et alteri A. spatium ali T. 22 extis quae om. T. 23 quoque om. A. 24 ac diruisset om. T. 26 hominis Eberh. homini T. A.

tarium deum adstiterat puellaris effigies spectabili
 magnitudine et pulchritudine veneranda. Cumque eius 31.
 religionis numina percunctaretur, sese quidem adcolae
 certius scire renuebant, accepisse tamen traditu veteri,
 5 Iovis ac Iunonis templum illud fuisse. In eo obeliscos
 quoque duos videt proceritudinis erectissimae,
 qui adhuc Alexandriae perseverant in Sarapis templi
 circumsepto extrinsecus adstantes, eius templi, quod
 aetas iunior laboravit; sed haec saxa, quos diximus
 10 obeliscos, quod ad veru ferreum saxi sublimitas quadret,
 insignita sunt et inscripta Aegypti sacris literis.
 Eorum causam et originem cum requisisset, Sesonchosim
 regem eorum auctorem esse dicebant, qui potitus universitatis
 id suo monumento esse voluisset,
 15 quod diis religiosius consecraverat. Lectae denique
 per interpretem litterae continere sunt proditae huiusmodi
 gratiam: 'Rex Aegypti Sesonchosis orbis potens
 praesuli mundi totius deo Sarapi consecrat.'

31. Adit ergo Alexander prece maxima depo- 32.
 20 scitque, uti si ista rata esset fama, quae scripta sit,
 sese numen illud mundi totius dominum recognosceret
 et idem evidentius intimaret. Ergo quietis proximo
 tempore eidem deus confessus super regni magnitudine
 pariter ac maiestate sic ait: 'Nonne,' inquit,
 25 'memineras, Alexander, sacrificantem te cum primum
 exta sacris inveheres, totius mundi orbisve domino
 eadem te sacravisse eiusque auxilia petivisse? Quae

2 et pulchritudine om. T. sed aliquid superscriptum. eo
 pulchritudine A. 4 certius A. certum T. 5 ac Iunonis T.
 acui A. 6 erectissimae A. erectissimae T. 7 templi
 circumsepto T. templo circum septa A. 9 saxa, quos T. Mai.
 saxarios A. 10 ferreum saxi T. ferreo saxis A. 11 Aeg-
 yptiis sacris T. Aegyptiis ac sacris A. 14 id suo T.
 (monum. legi non potest). ad sui monumentum A. 15 quod T.
 quos A.

31. 20 que uti—esset fama om. T. 22 et idem Mai. et
 eidem A. idem T. 23 super regni scripsi. se regi A. se
 regia Eberh. 27 eadem te om. A.

cum dicata mihi merito quoque sint meae areae trans-
 vecta, quid dubitationi relictum erat, quin eum me
 crederes, quem auxiliatorem tibi religionibus cooptas-
 ses? Ad haec Alexandro de urbis perpetuitate quae- 33.
 renti, et an nominis sui inhaesura appellatio videretur,
 visus est deus manu sese adprehendisse exinque ad
 editum celsumque admodum montem una duxisse, at-
 que ibidem consistenti 'Potesne,' ait, 'o tu fortissime,
 molem hanc montis in diversa transducere?' Negi-
 tante Alexandro addidisse: 'Haec ergo similitudo est 10
 eius scilicet difficultatis, quam de tui nominis muta-
 tione quaesisti. Ut enim naturae viribus spes ista
 deficitur, quod mons tantus loco mutari queat, ita
 possibilitate res caret, inolitum nomen tuum urbi nunc
 conditae olim posse mutari.' 15

Ibi adhuc petente Alexandro, ut sibi de fine vitae 34.
 deus aliquid fateretur, in haec responsum est:

Præ cuncta vitae commoda est mortalibus
 De fine.....nescium
 Quibusque metis fata claudantur sui. 20
 Mens quippe homulli non videt variantia,
 Quod haec reformat perpes aevi aeternitas.
 Nam si facessat casuum scientia,
 Laeta est timoris omnis ignorantia.
 Quare id putato tute commodissimum, 25
 Si spes futuri nullo foedetur metu.
 Ergo hisce, quae fas, instruere, ut praescias.
 Tu nam levatus nostra praepotentia,
 Quaecumque gens sit obvia, sternes manu.
 Tuncque haec revises animo, liber artabus. 30

1 dicata A. dicta T. mese areae T. mea ara A.
 3 cooptasses T. ceptasses A. 4 urbis T. orbis A. 5 an A.
 ad T. 8 tu om. A. 13 deficitur T. deficit A. 18 Prae
 cuncta vitae etc. carminis tantum frustula lepi possunt in T.
 cf. praef. 19 De fine certum finisse quibus metis A. de
 f.nescium quibusque. tis T. de fine fortunae fuisse nescium
 Br. Keil. 22 quod haec T.? quae A. 23 facessat T. cessat A.
 26 spes futuri — metu om. T. 27 hisce quae fas ē A. his
 quaequae... T. instruere ut T. instruere et A. 30 artubus T.
 artuus A.

Urbs vero, quam nunc erigis mundi decus,
Nitore surgit, cunctis exoptabilis
Saeculis, virescens temporum recursibus
Unaque semper fulta beatitudine,
Frequens decorum templis atque numine
Decusque vincens civium concordia:
Optata sedes vitae, . . .

. letum capit,
Cunabulisque gratior genitalibus.
Quippe ipse laetis coeptis praesul civis
Interminatis saeculorum curibus
Fundata quod sit tellus hisce legibus,
Rides sereno vel corusco lumine.
Quippe austri solum, sontibus iam libera,
Flabris fovetur blandius spirantibus,
Ne quis potentum seu vis ulla daemonum
Exim noceret imperioso numine.
Est namque fatum motibus nutantibus
Telluris huius penita contremiscere
Famemque nosse celere perfunctam metu,
Tractus luales atque bella pericita.
Enim facessent ista ceu si somnium.
. reges multigenarum gentium
Honore divum, summo cultu, exambient
Astris receptum caelitemque congressum,
Quorum frequente cultu sis beatorum;
Tuosque praesta: numine augustissimo.
Haec quippe sedes corpori est caelum tuo.
Nunc ipse quis sim, mente bibula percipe,
Nomenque nostrum ex hisce numeris collige.
Sub Graia primum bis centena littera

1 erigis mundi decus A. regis mundi dedecus T. 2 nitore
surgit T. nitoris urguet A. 7 optata Geyer, obtata corr.
ex oblata A. versus deest: in T. legi nequit, in A. omissus
est. 8 qua letum sapit Geyer et Baehrens Fleckeis. Ann.
105, p. 636. quale tum sapit A. letum capit T. 10 coeptis
praesul civis T. costibus praesul chao A. 13 rides T.
ridens A. 14 austri scripsi. astris A. . . stri T. 15 blandius
spirantibus T. blandeque aspirantibus A. 16 nequis
scripsi. nequit A. ne . . . T. seu vis ulla T. vis meditalia A.
17 noceret, t. expuncto A. 20 perfunctam Baehrens l. s. s.
perfuncta A. 23 reges A. . . por(?)reges T. Te semper
reges suppl. Schlee. 24 Honore scripsi. honorem A. divum T.
divinum A. 26 sis T. is A. 28 corpori A. corporis T.
30 ex add. Eberh. 31 graia Eberh. grata A.

Unum reponere numerum et centum dehinc
Unumque post id, tunc quater viginti sint
Decemque iuxtim, eaque sit novissima,
Quae prima fixa est: idque sit nomen mihi.

32. Hoc igitur oraculo per quietem doctum Alexandrum deus in somno dereliquit. At ille expergiscitur recoltisque verbis ac memoriae confirmatis hunc demum esse, quem quaerit, scilicet Sarapim mundi totius dominum rectoremque confirmat. Ara igitur vel maxima maximo opere laborata largioribus sacris tam animantium stratu quam odorum profusione munificus convivia etiam exsequitur ibidem quam laetissima. Tunc Parmenioni architecto laborandi scilicet simulacra cura mandatur, ut ne illis Homeri versibus demutaret, qui sic loquuntur:

Caerula tunc illi Saturnius adnuit arce,
Aurea caesaries quem signat motibus almis.

Et Parmenion quidem iussa complet, ipse quoque non inhonorus hoc labore. Quippe templum etiam nunc Sarapion Parmenionis appellatur. Enimvero hactenus tibi super civitatis illius conditu dictum habebis.

33. Alexander porro coacto omni exercitu exim XXXIV. ad Aegypti ulteriora contendit classi iussa sese apud Tripolim opperiri. Sed id iter longe laboriosissimum

2 post id Mai. post idus A.

32. 6 in somno T. cum somno A. expergiscitur T. expergitus A. 8 quaerit T. quaereret A. 10 maxima T. om. A. 11 stratum T. 13 artio. . . architecto T. 14 illis Mai. illi T. A. 15 qui sic locuntur T. quasi elocuntur A. 16 illi T. oli A. caerulea huic oculi Geyer. 17 quem Geyer. que T. A. signat A. signa T. motibus T. mentibus A. 19 inhonorus T. inhonoris A. 20 hactenus scripsi. actinus T. om. A. 21 conditu T. conditum A.

33. Hoc capite iterum incipit Cod. P., in quo initium capituli ita legitur: Alexander inde digressus ad Aegypti ulteriora contendit. Et cum Memphim venisset, inductum eum in aedem templumque Vulcani statuam quandam nigro lapide intuetur cum illa super Nectanabo inscriptione, imperatorem scilicet etc. — 24 id itiner T. iter A.

militi fuit, quippe ob locorum et itineris difficultatem. Omnes tamen adcolae, qua perrexisset Alexander, una cum diis deorumque simulacris religiosisque operatio-
 nibus obviam pergere festinabant, iuniorum Seson-
 chosim praedicantes. Quare cum Memphi venisset,
 inductum eum in aedem templumque Vulcani Aegyptii
 regni veste dignitati sunt et sella ac sessibulo dei.
 Tum ibi Alexander statuam quandam nigro lapide
 intuetur cum illa super Nectanabo inscriptione, im-
 peratorem scilicet eum, qui fuga indidem abfuisset,
 rursus Aegyptum reverturum, non seniore, enim
 iuniorum, eumque fore loci illius hostium subiugato-
 rem. Statim igitur scripti istius causas diligentibus
 quaerit refertque responsum, hunc illum Nectanabum
 fuisse, qui infestantibus Persis, cum deorum monitu
 praescivisset fortunae suae lapsum, locum casuum de-
 clinasset. Tum sese quaerentibus civibus oraculum
 datum, quod sub illa statua legeretur. Igitur Ale-
 xander his auditis involat statim in statuam complexum
 ac parentem salutatur, eiusque se filium profitetur, ut
 congrueretur de responsione cum spe Alexandrum de-
 mirantium.

34. 'Unum tamen mihi de civitate vestra mira-
 culo est,' ait, 'aequid vis barbara adversus huiusmodi
 muros potuerit obtinere, quos coram cerno supra
 humanarum manuum violentiam pulchritudine pariter

3 simulacris T. simulatis A. 4 Sesonchosim T. se
 sorte sui A. 5 aedem T. P. eadem corr. in eandem A.
 Aegypti T. A. 7 dignitati T. dignatae A. in marg. adscr.
 a correctore: vel aegyptii regni veste dignum eum duxerunt.
 sessibulo T. sessibile A. 8 Alexander cum T. lapide in-
 tuetur om. T. 10 abfuisset A. P. fuisset T. 13 causa P.
 16 declinasse P. 18 datum Mr. datur A. P. Tum esse
 quaerentibus civ. orac. datum Geyer. 19 in addidit Schlee.
 cf. p. 142, 14. 21 congrueret P. ut congruerent verba re-
 sponsionis cum spe Geyer.

34. 23 miraculo T. miraculum A. P. 24 et quod A.
 huiusmodi P. 25 potuerat A. coram P. curam A.

ac firmitate congestos, praesertim undique fluminibus
 convallantibus, ut murorum quoque ipsorum haec sit
 firma munitio; aditus porro tenues angustique, quique
 agminibus militaribus inviabiles atque exim occursum
 perfaciles habeantur. Cuius quidem rei ipse periculum
 certius fecerim, quamvis huc manu parva, non con-
 gregato exercitu commearum. Enimvero haec est illa
 deorum aequitas ac providentia, ut vos, qui ex uber-
 tate terrae praeclatis atque his fluminibus obval-
 lemini, eorum violentiam sentiat, qui ista non
 habeant. Quippe ad hanc opulentiam rerum si vis
 quoque et militare vobis exercitum adfuisset, nulla
 profecto gens foret, quae duabus hisce fortunae viri-
 bus obviam. Est igitur ita natura descriptum, ut
 qui ista rerum opulentia sint donati, idem careant
 bellicis viribus, ut si quid illi, qui armis et manibus
 indulgent, de solo geniali indigebunt, ab huiusmodi
 affluentibus petant. Hisce dictis exigit protinus ab
 Aegyptiis, ut quidquid illud pensuros sese Dario re-
 cepissent, id sibi imferrent; quod quidem eo se
 petere testatus est, non ut opibus suis indidem incre-
 menti aliquid pareretur, enimvero ut extruendae urbis
 foret substantia largior. Haud cunctanter in haec
 Aegyptii obsequuntur datisque pecuniis et honorata
 deductione per Pelusium properantem votis pariter
 et vero amore prosequuntur.

35. Rursus igitur recepto omni exercitu et XXXV.
 in Syrias itinere destinato urbes eas, per quas sibi
 transitus foret, nomini suo addit; unde mille etiam

1 ac om. P. 2 convallentibus P. 3 inde a verbis
 'aditus porro' quae usque ad finem huius capituli leguntur,
 desunt in P. 4 occursum T. occursum A. 6 manu parva etc.
 cf. init. cap. 33. congregatum exercitum T. 7 commearum
 om. T. 8 deorum T. om. A. 14 ita T. om. A. 15 qui T.
 quis A. donati T. donata A. 17 de om. T. ab huiusce-
 modi T. huiusmodi A. 22 pareretur T.

35. 27 recepto A. P. recto T.

cum cataphractis viros accipit, quod armorum genus orientis inventio est; ac tum Tyrum advenit. Sed enim Tyrii moenibus clausis ab ingressu oppidi arcerent Alexandrum obfirmaverunt, non contempto scilicet virum tanti nominis, sed oraculi cuiusdam memores, quo docerentur, quod si rex urbem Tyriam inductus cum exercitu transivisset, fortuna tunc lapsus oppido minaretur. Alexander tamen cum ad molis violentiam oppidum cuperet subigere, ancipiti proelio multis etiam Macedonum caesis ac vulneratis pedem refert. Praeter illud igitur prius magnanimitatis suae studium iam etiam indignatione ferventior exitium Tyriis minabatur deque ea re somnium admoneri sese, ne legationem sui Tyrum per sese faciat; id enim animo praedestinabat.

36. Misis igitur internuntiis litteras dat Tyriis 40. perferendas, quarum sententia haec est: 'Macedonum rex, filius Ammonis Philippique, rex regum maximus Asiae seu Europae vel Libyae, Tyriis haec dicit. Equidem Graecum et imperiale videbatur cum clementia pariter ac iustitia invehi urbem vestram. At enim vos primi omnium exististis, qui mihi insolentius obviaretis. Igitur per vos ceteris etiam magisterium procurabitur, quid virum sit in Macedonum dexteris ac fortitudine; neque enim vos iuvabit oraculi illius iactatio. Transgrediar enim oppidum vestrum, sed dirutum atque disiectum. Valetis, si sapitis: non enim valebitis, si perseveratis.' His litteris lectis Tyrii 41. primates legatos protinus corripere iubent eisque mul-

tatis pergunt exigere tormentis, quisnam eorum ipse Alexander foret. Sed de hoc, ut res erat, negitantes crucibus adfixere. His igitur incentivis exstimulatus Alexander inruptionem oppidi acrius agitabat et rursus in somnio Satyrum conspiciat assem sibi tyrum porrigentem eumque projectum sese pedibus protrivisse. Quod interpretibus haud difficile in enodando fuit. Tyrum enim proteri mox pedibus habere principis respondere. Ex quo sive admonitu sive impetu suo adgressus oppidum vehementius capit pariter ac vastat, 10 indiscrete satis sexibus et aetatibus interemptis. Tres vero vicus, quorum navo auxilio ad operam bellicam usus erat, ad magnitudinem confrequentat urbis Tripolimque appellari iubet. 14

37. Tyriis ergo satrapam praeficit atque inde XXXVI. Syriam pergens accipit litteras Darii Persae in hanc 42. sententiam scriptas: 'Rex regum et consanguineus deorum consessorque dei Mithrae unaque oriens cum sole Darius ipse Alexandro famulo meo iubeo dico-^{desu} que haec. Mando tibi reverti ad parentes tuos, famulos scilicet meos, atque illic in gremio matris cubantem doceri virile officium. Ad quam rem habenam Scythicam tibi et pilam loculosque cum aureis misi: quorum habena admonet te disciplinae videri indigentem, pila vero, quod eius congruat cum tua aetate 23 tula lusitatio, non haec opera, quam latrocinantium ritu cum tuis similibus es adgressus. Neque enim si omne eiusmodi hominum genus ad te pari despera-

1 armorum tenes T. 3 clausis T. obseratis A. om. P. ingressi P. 4 obfirmaverunt A. P. obsignaverat T. contemptu A. contempto T. contentus P. 7 fortuna tunc lapsus A. P. fortunae tunc lapsus oppidi dominarentur T. fortunae lapsus Eberh. cf. p. 44, 46. 11 igitur T. A. etiam P. 12 iam etiam T. A. iam P. 13 admoneri T. moneri A. P.

36. 17 sententias P. 19 seu om. P. 24 sit in om. T. 25 fortitudinem T. iuvabit T. 27 enim om. P.

2 negitantibus P. 5 in somnis Eberh. saturum A. saturum P. assem sibi rupeō porrigentem Mai. assem sibi porrigentem P. caseum sibi porr. Eberh. 8 habere Thielmann, in Wölflii Archivio II, p. 175. haberi A. P. Tyrum enim portendi mox pedibus teri principis respondere [interpretes] Eberh. 11 indiscrete Mai. indiscreta A. P. 12 navo Eberh. navi A. P. 13 urbium T.

37. 16 pergens A. P. petens Eberh. 18 consessorque A. 22 Ad hanc rem P. 27 verba 'ritu—hominum' desunt in P. 28 desperatione P. conspiratione corr. ex desperatione A.

tione conduxeris, ademptare quaterve Persarum imperium queas. Tanta quippe mihi multitudo exercituum adest, ut quis promptius arenae quam nostri numeros adsequatur. Auri porro argentique ea copia, ut humum ipsam, si libitum est, consternere indidem possim. Quare tibi loculos auri refertissimos misi, uti si indigebis sumptibus ad reversionem, tibi tuisque habeas, quod subfecerit. Quod si hisce monitis ac praeceptis ulterius refragare, mittam protinus, qui te comprehensum huc transferant; non enim ut Philippi filius coercere.

38. His lectis ab Alexandro publicatisque me- XXXVII. tus plurimos quatiebat dictorum magniloquentiam con- 43. templantes. Quod ubi Alexander mente intuitus est, in haec verba contionatur: 'O Macedones nostri, quid tandem adeo dictis barbaricis perturbamini? quae adrogantiae quidem vanitatisque habent testimonium, confidentiae vero carent probatione. Nam et canibus imbecillioribus mos est, quanto plus defuerit virium, tanto cristas acuire sublimius et latratibus irritatoribus indulgere. Haec mihi visa est competentior ad Darii iactantiam comparatio; quod enim praestare viribus non potest, verbis indulget. Ego tamen aveo cuncta perinde a vobis existimari, ut verbis etiam excutuntur. Malo enim nos praesuspectantes aliquid difficultatis animis fortius praeparatis in rem bellicam vadere, quam fiducia hostium molliorum inopinatas offendere difficultates.'

39. Et ubi haec dicta sunt, corripit internuntios 44. iubet crucibusque subfigi. Cuius supplicii merita cum

1 attemptare peterevere P. 3 ut quid P. 5 humum ipsi P. 8 his monitis P. 9 qui et comprehensum P. 11 cohercerebere T.

38. 13 quatiebat A. P. capiebat T. 16 adeo A. ad deo P. quo arrogantiae P. 20 irritantibus T. 22 quod enim T. quod A. P. 23 aveo Mas. habeo A. P. 27 vadere P. vadere A.

a sese barbari defensarent ac ius legationis intemperatum sibi vellent, 'Non,' inquit Alexander, 'ex sententia vel moribus meis est forma praecepti; enim quoniam ut ad latronem a vobis ista suscepta legatio est, uti latronis etiam vehementiam iniquitatemque 5 sentiatis.' Tum illi: nec Darius omnia pro merito eius potentiae cognovisse et se pariter opinione deceptos esse; haec cum dicerent, magnificis verbis eius exercitum praedicare viresque coepere confiteri tantas, quantas si rex quoque sedulo rescivisset, moderaturum profecto verbis fuisse. Tum Alexander neque sibi verum interficiendorum hominum consilium fuisse profitetur et maluisse potius ostendere, quid iniquitas soleat tyrannorum, quam iustitia Graeca 14 permittat. Et post haec curari homines liberalius 45. iubet participatque convivio dapsili et adfluente. Eius convivii tempore cum unus e numero legatorum proditionem quoque sibi regis Darii subsereret, prohibitus ab eodem est ulterius super hac re addere, quam promiserat, praesertim cum is, qui ista dixisset, mox 20 ad regem rediturus fortunae posset ansam improperam dare, ne qua ab ipso quoque proditio aut proditionis causa quaereretur. 'Id enim demum ago,' inquit, 'non tam mei commodi cura quam vestri metuoque, ne cuiquam mali semen ac principium videar 25 praestitisse.' Ad haec Persae verbis honoratioribus gratias confitentur; neque detenti ultra donatique omni auro, quod secum in loculis advexerat, ad regem cum litteris remittuntur, quae fuere huiusmodi:

39. 1 defensaret P. 2 ex sententia A. P. haec sententia T. 3 est forma] est corr. ex et A. et P. 7 et se om. T. 8 haec om. T. P. diceret T. 10 et moderaturum T. 18 subsereret A. P. subcederet T. 22 ab ipso T. P. ab illo A. 23 quaereretur A. P. proderetur T. 24 curam T. P. 25 metuoque A. P. metuo quoque T. mali semen ac] malus eius aut P. 27 omni eo auro P. 29 fuere corr. ex futurae A. fuerat P.

40. Rex Alexander patris Philippi, matris XXXVIII. Olympiadis, regi regum et consessori dei Mithrae simul-⁴⁶ que cum sole orienti, maximo Persarum domino Dario salutem dicit. Turpe mihi admodum videri solet tantum regem Darium et hisce viribus confisum, deorum, ut praedicat, consessorem, sub dicionem homullorum, ut retur, contemptibilium deventurum et inter eos abiecto cuidam ac latroni Alexandro servitutum. Quippe ista magnificentia nominum ubi semel cuiquam sit persuasa, corpora membratim vel spiritus eriguntur imprudentius. Magno dolori tibi fore ista, quae pronuntiantur, intelligo; ac si superna caelium vis abusione huiusmodi in ultionem contumelias suae facile consurgit, equidem spero priora esse, quae spondeo, quam violae tu minaris. Quare adero ut mortalis mortalem violentiam experturus, inclinationisque eius vis ac potestas est penes superos. Nam illud quaeso te: quorsum tanto opere congestum est auri te et argenti opibus aestuare? An ut his cognitis, si modo eorum amor nobis est, spe praedae obstinatius et audacius dimicaremus? atque hinc fiat, ut superato te hinc quidem nobis in commune quaestus et emolumentum victoriae fiat, mihi vero istud, quo tute gloriare, Persidos cunctae orbisque totius accedat imperium? Sin tibi [fors] fuerit, nihilum amplius quam oppressum latrocinium gratulabere. Adde nunc illud, misisse te mihi habenam unam vel pilam loculosque auri fertos: de quibus quamvis tu, quae visa fuerint, dicti-

40. 1 matrisque T. 2 consessori corr. ex consessori A. 4 Turpe — solet om. T. 5 his viribus P. deorumque P. 6 consessorem A. 7 et om. P. 8 quippe si P. 9 ubi semel om. T. 10 eriguntur T. erigunt A.P. imprudentius T. imprudentiam A.P. 11 pronuntiantur P. 12 intelligo om. P. 13 consurgit T.P. consurgat A. 16 vis om. A. 18 congestis auri et argenti opibus aestuare Eberh. 19 Aut ut his A. 23 fiat corr. ex fuit a multo recentiore manu A. quod tute P. 24 accedet A. 25 fors add. Mai. 26 latrocinio A. gratulabere Mai. gratulare A.P. 28 dicitares P.

taris, ego tamen mihi ut auspiciato cuncta ex te concessa ac sponsa profitebor. Accepi enim habenae scilicet potestatem, ut habeam, qua in subiectos uti scientius possim; pilae vero simulamen, quoniam ex ambitu sui et rotunditate orbis imago videatur, haud dubie mihi universitatis ipsius per te imperium re-promittit. Quodque hic tertium est, loculos ego auri ac si opum tuarum factam mihi accepi cessionem, subiectumque te viribus meis annum istud mihi fore pretium servitutis depensurum.

41. His igitur litteris palam lectis atque signatis XXXIX. redire internuntios iubet. Ipse tamen omni mox Syria⁴⁸ repurata ac redactis eius gentibus in potestatem ad Asiam ire contendit. Enimvero acceptis Alexandri litteris rex Darius eisque gravius et adrogantius motus ad satrapas suos ultra Taurum regentes talem continentiam scribit: Nuntiatum sibi Alexandrum Philippi, insanientem admodum adolescentem, Asiam incursantem. Igitur sese oportere eum protinus obvianses compeditum ad sese dirigere: esse enim regi consilium, uti adfectus verberibus puerilibus amictusque post veste purpurea cum talis et crepitaculis matri reddatur: sic enim Macedonum pueros lusitare. Tum fore ut, cum illi praefectus ad observantiam disciplinae Persa aliquis comitaretur, virile officium rectius disceret. Igitur oportere satrapas quidem classem eius una cum navitis alto submergere, milites vero cunctos ferro vinctos ad Rubri maris ulteriora transduci, ut illic colere iuberentur; equos ceteraque militum impedimenta sibi ipsos habere privos amicisque largiri. Sed hisce litteris nihilum ad metum satrapae moti

5 rotunditatis A. 7 Quodque id P. 10 pretium om. P. servitutis Eberh. servituti A.P.

41. 10 sese P. se A. 20 compeditum Landgraf. compertum A.P. corruptum Eberh. 22 talis P. tabellis A. ἀσπαράλλους Graec. 27 navitis A. nantis P. 29 et cetera quae P. 31 his P.

regi respondere: 'Hystaspes et Spinther deo Dario salutem dicunt. Miramur satis latuisse te, rex, tantae multitudinis impetum supervenire nostratibus, qui quales quantique sint, quo facilius noscitaris, quinque, quos forte indidem captos haberemus, victos transmisimus, non ausi eorum ultra aliquid inquirere, quae sint fortassis melius regi praescitui. Boni igitur consules, quamprimunque cum exercitu vel potentissimo eidem obviabis.'

10 42. Sed ne sic quidem abiiciendam molliendamve Darius adrogantiam putat. Enim respondet ducibus memoratis, ultra illis spem vitae agendae iam deponendam, si modo creditis sibi finibus abcessissent. Quippe virtutes hosticas magnifice executos nihilum periculi monstravisse, quo reapse scire Macedonum fortitudinem potuissent. 'Et quem enim vulneratum,' inquit, 'vestrum, quemve interemptum audiens hoc coniectem?' Nihil igitur superesse, quam uti probro fuisse huiusmodi duces Persarum regno sentiret. 20 Sed inter haec iam Alexandrum iuxtim posuisse castra nescit propterque vicinum fluvium mansitare. Igitur ad ipsum rursus et nominum adrogantiam et deorum consortium sibi vindicans gentiumque se centum atque viginti dominum praedicans ita scribit: 'Latuitne 25 te solum, Alexander, Darii nomen honosque ille, quo nos donat atque participat supera maiestas? eoque ausus es transmissio mari Persas veluti hostis appellere? non beatissimum ratus, si contentus imperio

1 Staspes et Spynthes P. Spynther A. 6 inquirere P. fortasse T. 7 melius om. A. praescitui P.

42. 10 nec sic quidem A. 12 agendae Mai. agere A. P. 14 magnifice om. P. 15 quo re ab se T. qua re ab se scire P. quare abcessu ire A. 19 eiusmodi T. 21 mansitare P. in-visitare A. 22 arrogantiam P. 23 se centum A. sexcentum P. 25 te om. T. Darii om. T. 26 donat T. A. dat P. 27 ausus es transmissio Mai. rursus ex transmissio A. rursus retransmisso P. appellare A.

Pellae ac Macedoniae secessu audaciam tuam inter proximos iactitares? Enimvero usurpas et regium nomen et congregata tibi ad societatem sceleris parilium conspiratione hostem te nostri profiteris, cui quam longe praestantius foret id inter Graeculos iactitare, quos Graecos fere ut inutiles nec necesarios Persarum regna non quaerunt. Sat igitur habeo vel hoc tantum imprudentiae signum, quod ratus nos vestratibus similes huc contendisti. Quin ergo errata corrige nec addas huiusmodi facinoribus incrementum. Est enim scire nos, quibus deorum pariter et prudentia et dignitas favet, peccatis istis ut hominum subvenire. Censeo igitur, ut adorandum me venias, ne contra inobsequens poenam pro venia merearis. Quod ut tibi ratum sit, Iovem iuro et parentes meos omnem tui iniuriam protinus e meo pectore recessuram.'

43. Et haec quidem scripta regis Alexander legerat. Enim ulterius non verbis, sed gladio agenda rem ratus per Arabiam exercitum ducit atque in aequore, quod agenda rei opportunius videbatur, aciem extendit. Qua inspecta Darius spem primam eamque vel maximam in falcatis curribus ponit, qui ut facilius aciem hostium incursarent, a latere collocantur. Sed id consilium Persae disci Alexander facilius opinatus incurrentibus curribus per acies phalangasque locum transitui pandi praedicit tumque in

1 secessu T. sessu A. asses ai P. 2 usurpas et T. P. usurpasse A. (sae in *littera*). 4 parilium A. conspirationem T. P. 5 praestantius T. praestantia A. P. 6 inutiles nec necesarios P. inutiles necesarios A. inutiles necessario T. 10 corrigis nec das T. corrigis nec des P. 11 nobis *superscr.* vel nos A. nobis T. P. 12 istius T. 13 igitur ut A. P. enim T. ne A. P. nec T. 15 tui A. P. tibi T. 16 e om. T. recessuram] in A. *superscr.* vel recessuram.

43. 17 rex Alexander P. 20 quod *superscr.* vel quo A. 22 eamque A. P. menque T. 23 collocat P. 24 dissiici T. A. dissiici T. P. 25 opinatus T. inopinatus A. P. 26 locum A. P. loco T. pandi A. P. prendi *corr.* ex prandi T. praedicit T. A. praecepit P.

transvehentes peditum suorum iacula torqueri: eoque perfectum est, ut brevi omnis ille currum numerus teneretur una equis et aurigantibus fixis. Igitur sedata formidine, quam Persae de curribus intentaverant, aequatum omne proelium videbatur. Agebat porro Alexander in dextro cornu, quod laevo scilicet Persico obviabat. Inscenso igitur equo signum increpari bellicum mandat, unaque coeuntium clamor adtollitur ancipiti satis proelio ac diuturno. Cum interea sinistrum cornu Macedonum a Dario, qui in dextris suorum agebat, vi maiore pelli conspiciatur implicatosque ordines universos non tam discriminum necessitate quam multitudinis, inconsulto subpetiari laborantibus properaverat. Exim pari utrimque oborta caede cum spes exitus fluctuaret, repente forte imbro procedente, vel adversari sibi caelites id Persae interpretati vel ad elementi eius iniuriam molliores fuga facessunt unaque his Amyntas Macedo, Antiochi filius, qui olim transfuga Darii amicitiam cooptaverat. Quippe fugientibus et tempus horae blandiebatur, quod vesperascens foeditatem fugientium pariter et periculum pertexisset. Darius tamen [difficilius] ratus delicatior illa fuga et vehiculo regali periculum evitare, quodque e suggestu regiae turris promptius conspicabilis foret, currum quidem in loca quaedam abdendum mandat et avertendum, ipse autem equo conscenso properantiae consult.

1 peditum A. P. militum T. 4 formidine P. 7 Inscenso A. incenso P. conscenso? 11 pelli Mr. belli A. P. conspiciatur corr. ex conspicuas A. 14 utriusque P. 15 procedente *codd.* procedente *Vinc. Bell. et Mr.* 16 coelites *Maehly.* caelites A. P. 17 fugam P. fugam capessunt *Epit. cf. II, 28.* 19 coaptaverat A. ceptaverat P. captaverat vel coeptaverat *Eberh.* cooptaverat *Mat. Mr.* 20 horae *Eberh.* ore A. P. 21 pertexisset *corr. ex* protexisset A. protexisset P. 22 difficilius *addidi.* deligatior A. delicatior P. 23 vehicula A. delicatior illam fugam scilicet vehiculo *Eberh.* periculum proten^{ti} sed evitare P.

44. Sed enim Alexander hanc sibi peculiarem gloriam adpetens, si rex fugiens comprehenderetur, animosius insecutus currus quidem armaeque regalia matremque una et uxorem cum virginibus filiabus emensis stadiis sexaginta comprehendit; ipsum vero Darium non minus tenebrosior nox quam cursus velocitas liberaverat quippe iam primum in haec et huiusmodi fortunaria dispositis equis et itinere proviso. Macedones vero potiti victoria in castra Persica migraverat unaque Alexander tentoriiis regis superveniens expertus ibi primum est una cum militibus suis fortunae illius ac victoriae emolumentum. Neque uspiam continentis animi moderamen Alexander potuit ostentare, quam quod in hoc fortunae favore ex aequo suae atque adversae partis iniit rationem, non secus scilicet probatis hostium navioribus, qui pro patria fortiter oppetissent, quam si quis suorum strenuus exstitisset. Cunctos igitur, quos in bello nobilitaverat militiae experimentum et mors inclytos fecerat, inquiri prostratos et magnifice sepeliri et sepulcris honorari iubet. Matrem porro Darii una cum uxore filiabusque cultu regio prosequebatur, ac si qui praeterea in potestatem hostium devenissent, fortuna pristina donabantur. Enimvero cecidisse tunc Macedonum satis constat peditum quidem septingentos, equitum

44. 2 appetens *corr. ex* petens A. petens P. 9 vero A. igitur P. 21 Post honorari iubet *ita pergit P.:* et quemque vulneratum curari, quamvis ipse foret gravi femoris saucius vulnere. Audito tamen capturam mulierum Darii ululatu, quibus visa arma Darii et currus opinionem caesi regis afferbant, et isse ad eas fertur et honorifice vidisse regisque observari iussisse. Ubi additur testimonio Efestiona una cum vidissent indiscretius cultum de actu corporis melius opinatas ipsum pro Alexandro salutasse. Sed hunc errorem matre Darii erubescente dixisse regem nihil eam erroris eius paenitere debere. mutque enim se Alexandrum salutantem. Matrem porro Darii una uxore *etc.* porro T. vero A. P. 24 donabantur T. P. dignabantur A.

porro centum et sexaginta, sed vulneratorum numerum in duobus milibus existisse. Contra Persarum desiderata quidem centum et viginti milia, praedae autem una servitilis pecusque et quae vehebant pecunia fuit 5 talenta quattuor milia.

45. Sed Darius fuga reversus longe auctiore XLII. numero contracto in Alexandrum moliebatur suisque 56. undique convenire, in quantum manus armari poterat, iubet. Id tamen comperiens Alexander ex hisce exploratoribus, qui in dicionem Macedonum devenissent, omniaque illa Darii milia iuxta Euphraten castra posuisse, ipse quoque ad Scamandrum, ducem suarum partium, qui curabat tunc Macedoniam sese profecto, scribit omnis phalanges, quas [haberet], armare, aut si 10 quid praeterea in auxiliis virium foret, propere admoliretur, neque enim hostis longius adsidere. Quae dum pro commodo festinantur, ipse una exercitu Achaia peragrata multisque praeterea civitatibus receptis aut quaesitis etiam centum et septuaginta milia collegit 20 armatorum Taurumque transducit. Tumque summo in culmine Tauri montis hasta defixa dixisse fertur, quisquis illam rex milesve Graecus aut barbarus humo evellere ausus foret, edictum sibi urbis ac patriae suae suisque excidium meminisset.

46. Ipse tamen ad civitatem Pieriam, quae Be- 57. bryciae urbs habetur, iter exim fecit; qua in urbe et

1 numerum *Mai.* hominum *A.P.* 2 in *om. P.* duabus *A.* 4 pecusque *A.* pecunisque *P.* pecusque *T.* inter Persarum et pecusque in *T* tres versus fuerunt, quas legere non potui; verba in *A.* et *P.* tradita duorum tantum versus spatium in *T* complerent.

45. 7 novum proelium moliebatur *Eberh.* 8 undique *A.P.* unicusque *T.* 9 his *P.* 11 iuxta *P.* 12 Scamandrum *A.P.* *Eph.* *Gracc.* Cassandrum *Mai.* *Mr.* ducem *A.* decem *P.* 13 qui *P.* quique *A.* 14 haberet *addidi.* armaret *Mai.* *Mr.* 15 propere *P.* propterea *A.* 20 Tunque *P.* 21 de defixa *P.* 22 a 'Graecus' usque ad 'patriae' in *T* tres versus sunt, qui legi negucunt; verba in *A.* et *P.* tradita duorum tantum versus spatium complerent.

46. 25 bebriciae *T.* quam Habruchiae urbs habetur *A.* quae Babruciae dicitur *P.*

templum opiparum et simulacrum Orphei erat admodum religiosum. Ibidem Musae etiam Pierides consecratae videbantur unaque omnigenum figmenta viventium Orphei musicam demirantia. Cum igitur admirationis studio simulacrum illud Alexander in- 5 tueretur, sudor repente profluere et per omne simulacri illius corpus manare visus non sine admiratione videntium fuit. Motus ergo portenti novitate coniectatorem vel celebratissimum Melampoda sciscitatur, quid tandem ille sudor sibi simulacri minaretur. Tum 10 ille: 'Sudor sane largus laborque,' ait, 'quam prolixissimus tibi quoque in his rebus praesentibus, o rex, erit; quippe et gentium peragratio et operum difficultates tete manent, quod illi quoque Orphei fuit, qui peragrans urbes Graecas et barbaras ad favorem sui 15 animos admirantium flexerit.' Hisce auditis Alexander honore quam largo Melampoda muneratur. Eximque in Phrygiam venit atque illic Hectorsa Achillemque una- 58. que alios heroes divum honore participat. Praecipue tamen Achillem veneratur ac rogat, uti sibi et ipse 20 faveat et dona, quae ferret, dignanter admittat. Haec enim a sese non ut ab externo ac superstitioso, verum ut consanguineo ac religioso dedicari:

Hinc primus extat Aeneas Iovis proles,
Atque inde Peleus Phthiae regna possedit,
Quo tu subortus inclyta civis proles;
Pyrrhusque post id nobile adserit sanguem,
Quem subsecuta est Pielis fama non dispar;
Pielique proles Eubius dehinc regnat.

2 ibidem *A.P.* eidem *T.* 5 illud Alexander *om. P.* 11 Sudor sane largus etc. *T.P.* sudor sane largus labor est qui erit quam etc. *A.* prolixus *P.* 12 his *om. P.A.* 13 et *om. A.P.* 14 manentem *P.* orfei *T.P.* Orphei *A.* 15 barbaros *P.* favorem *T.* 17 largo *A.* longo *P.* In margine *cod. P.* hic adfertur 'ex alio auctore' locus *Dinerarii cap. X (ed. Volk.);* Fuit tamen Alexandro — pactus est. 18 unaque *A.P.* una *T.* 20 veneratur *T.* muneratur *A.P.* 22 ut *om. T.* 24 eacus *T.P.* itachus *A.* iobis *T.* 25 phthiae *A.P.* pueriae *T.* 28 Pielis *Mai.* pieri *T.P.* pueri *A.* 29 Pielique *Mai.* pierique *Codd.* eubius *A.P.* ubius *T.*

Post Nessus ardens excipit domus nomen,
 Argusque post id, qui potens fuit Xanthi.
 Ex hoc Arete nobilis genus ducit.
 Arete natus Priami nomen accepit,
 Tryinus unda, et Eurymachus post illum,
 Ex quo Lycus fit dives, et dehinc Castor.
 Castore natus est Dromon, qui dat Phocum.
 Atque hinc suborta est Metrias, quae suscepit
 Neoptolemei nominis vicem dignam;
 Cui substitutus Charopus. Hic Molossorum
 Regni potitus auctor exstitit stirpis
 Nostrae

.... erit que viscus inclytum matris,
 E qua subortus vestro sanguini adsector.
 Quaesoque nomen adseras tuum nobis,
 Bellisque praestes gloriasque subtexas,
 Velut feracis seminis v. fructum,
 Quod cuncta lato spatia terrae pervadat:
 Unaque metis nostra fac Phaethonteis
 Regna explicari, mundus adserat cunctas.

47. Haec precatus in istum Alexander modum 59.
 ibidem flumen Scamandrum cum videret clipeumque
 Achilli templo Herculis consecratum, nec alvei illius
 latitudinem demiratus nec magnificentiam clipei pon-
 tudine famosum, 'O te beatum Achillem,' fertur saepe
 dixisse, 'qui Homero praedicatore celebraris!' His
 auditis ab eodem cum multi admodum litterati stu-
 diosius erga amicos religioneve tracti iter eius pro-
 sequerentur parique sese stilo opera sua persecutores
 esse promitterent, optasse se dixit vel Thersitem apud
 Homerum mage, quam apud scriptores eiusmodi Achil-

1 domos A. 3 arete A. P. aretes T. ducit T. P. duci A.
 4 accepit A. P. accipitis T. 5 Trynus P. in dus T. erimachus A. P.
 6 licus T. A. lucis P. Castor om. T. 8 hinc suborta est Metrias
 quae om. T. 9 Neoptolemei A. Neoptolemei P. Neoptolemi T.
 12 exciderunt nomina Alctae et Neoptolemi. cf. Pass. I, 11.
 13 erit qui viscus inelatum T. sique iustum inelatum A. erit-
 que iustum inelatae P. 14 adsector T. P. adnotor A. 18 late P.
 lex A. 19 fac om. A. fac et hoc teis P. 20 cunctus P. totus A.

47. 22 clipei A. clipeus P. 25 Achilles P. 27 studiosius
 Codd. studio eius Schlee. 28 religionemve tractum eius P.
 29 persecutores P. 31 mage P. magis A.

lem putari maluisse. Huc usque tamen comes eius
 itineris ac laboris mater Olympias fuit. Sed exim
 participato convivio cum illam ad Macedoniam remi-
 sisset, dat una ducere comitatum spectabilis multi-
 tudinis optimationum captivorum; ipseque devertens iter
 institit ad Darium.

48. Igitur cum sibi per urbem Abderam trans- XLIII.
 itus foret, obseratis urbis suae claustris Abderitae, eum 60.
 ne reciperent, obfirmaverant. Id contumeliam ratus
 et convenire protinus milites et urbem illam igni
 vastare mandavit. Sed legatione Abderitae docent
 sese illud non odio contemptave Graeci regis eiusque
 iustissimi factitare; enim metuere impetum barbarorum
 motusque Darii inconsultiores; cui si potestatis aliquid
 in sese relictum foret, non absque poena Abderitarum
 fore, quod Alexandrum in amicitiam contra Persae
 commoda receptassent. 'Igitur reverso tibi,' aiunt, 'et
 victori parebimus.' Ad haec rex illum, quem con-
 ceperint de Dario metum, abicere supplices iubet
 neque ulterius eius vim atque impotentiam formidare.
 Nunc tamen se velle, respondit, urbem quam con-
 fidentissime reserent, se in praesenti oppidum haud
 ingressurum. 'Enim cum reverero,' inquit, 'non hospes
 vobis, sed amicus ero.' His dictis iter ad Euxinum XLIV.
 tendit omnesque sibi urbes eius litoris vindicat. 25

49. Equestri denique Neptuno sollemniter ope- 61.
 ratus ad Maeotim paludem venit asperam satis et in-
 viabilem prae rigore. Quae circa occupatus omnibus
 hisce deficitur, quae ad alimoniam requiruntur. Igitur

1 comes om. P. 2 ab laboris P. 5 iter A. iam P.
 48. 7 abderam A. P. 9 inciperent P. 11 mandare P.
 14 potestatis Mr. post ineatus A. post manus P. aliquando P.
 15 fore P. foret A. 16 Alexandro P. 17 receptasset P.
 18 illi P. conceperunt P. 20 eius om. T. 21 nunc T. P.
 nec A. se om. T. quam fidentissimam T. 22 aut T. A. om. P.
 23 hospes et amicus vobis ero T. 24 Hisce dictis ad iter
 euxinum tendit omnes sibi T.

49. 29 Igitur om. T.

fame obsessus ita praesentibus consultit, uti equos militum interfici iuberet eisque milites vesci. Enimvero quamquam id consilium ferme ex necessitate sequerentur, tumultus tamen et indignatio omnium congruebat, veluti studio factum, ut necessitate praesentis spes sibi futura laboretur. Quare cum omnis militaris observantia solveretur neque ad custodiam solitam vigiliae ceteraque munia servarentur, rex motus in haec verba contionatur: 'Neque me fugit, fortissimi 62. milites, rem militiae necessitatisque bellicae prima subsidia equos haberi oportere, quos ego interfici iusserim et de usu illo ad alimoniam victumque proficere. Sed cum in ea re duorum nominum periculum versaretur, ut aut equis aliti viveremus aut hisce servatis vel priores vel pariter oppeteremus, secutum me fateor consilium, quod pro deteriore melius videbatur. Quippe spem foveo diis coepta iuventibus fore, uti cum primum gentem aliquam et subsidium uberius nacti fuerimus, equos quoque haud deterioris usus parare sit nobis facultas. Quippe si vos, quod omnes superi difflexerint, detestabili illa necessitate ac fame animas poneretis, milites quidem forsitan possem, sed Macedonas milites ubinam reperissem? Quare animos reformato in melius vobisque suadete nullum esse vestrum adeo sui amantem atque sollicitum, quem non pro se mea cura praevertat.' Hisce dictis sedati erant animi militum revocatisque viribus ad officia caestrensia sese converterant.

50. Quare percussis plurimis civitatibus iter in 63. XLV.

1 obsessus P. obsessos T. obsessis A. 2 iuberet T. P. iubeat corr. ex iubet A. 3 quamquam ad consilium P. ferme T. om. A. P. 6 cum T. P. om. A. 9 me om. T. 12 iusserim T. A. iusseram P. de usu illorum Mr. vinetamque P. 17 iuventibus T. 20 si vos T. corr. ex sivas A. sivas P. 22 ac fame T. fame P. famis A. 24 vobisque A. vobis P. 26 prose mea cura praevertet (ta) T. praesumo mea cura praevertet P. pro summa cura praevertat (ma in litura) A. His P. 28 caestrensia P.

50. 29 percussis T. percussis P. percussis A. civitatibus om. T.

Locros protinus vertit. Qua in urbe refectis animis omnium Agragantum tendit. Eam urbem ingressus nihil moratus scandit Apollinis templum sacerdotemque, quae ibidem antistabat, solitam vaticinari in id ipsum coepit arguere. Enimvero cum vates 5 dei in se spiratione cessante nihil tale se posse fateretur, Alexander motus, ni faceret, interminatur tripodam quoque se ad Herculis fabulam sublaturum. Et cum dicto aufert scilicet tripodam, quem Croesus quidem opulentissimum consecrarat; sed per eum divino spiritu commente vaticinari antistitem fas erat. Tum fertur ex adyto vox ad Alexandrum: 'Id quidem, quod tu facis, Hercules fecit et ille deus et tu divinitati iam destinatus. Quare te par est nihil in nostri contumeliam niti, si modo virtutibus tuis ex favore 15 numinum consulis.' Hisce dictis ex adyto addit et vates: 'En vides, rex, quod illa tibi numinis praestigiat divinatio, quae et Herculem et Alexandrum vocat. Igitur praenuntio tibi fore actus tuos humanorum omnium fortiores nomenque per saecula porrigendum.' 20

51. Hinc cum Thebas Alexander transcendisset XLVI. peteretque Thebanos indidem armatorum mille comitatum, Thebani portas post haec praecepta clausurunt, factique eius temeritatem cum supplicatione non excusassent, arma sumpserunt et ad resistendum violentiae 25 Alexandri sese paravere; adduntque his illud: quingentos armatos e suis muris insistere ac voce maxima

1 qua om. T. agragantiis ostendit rex urbem T. 2 Quae a verbis 'Eam urbem' usque ad finem huius capituli leguntur, om. P. 6 ac om. T. 9 tripodam T. 10 opulentissimo T. 11 antistitem T. 12 Versus Eberh. ita restituere conatus est: Id quidem quod tu facis | Ille fecit Hercules | Ut divinitati iam | Destinatus et deus | Quare et te par est nihil | Nostri in contumeliam | Niti, si modo tuis | Consulis virtutibus | Ex favore numinum. 14 nostri A. nostris T. 17 vatis T. illud T. praestigia T. 18 quae Herculem Alexandrum T. 19 praenuntiarum fore T.

51. 21 Alexander om. P. 23 clausere P. 24 excusarent P. 26 se praeparavere P. 27 ad vocem maximam P.

clamare iussere atque Alexandro dicere, uti aut veniret ad proelium aut de moenibus et obsidione discederet. Sed ad haec ridens Alexander, 'O vos fortissimos,' ait, 'qui cum ipsi custodiam vestri murorum vallo teneatis, nobis praecepta bellandi praebetis!' Igitur gerendum his ait morem proeliaturumque se minatur, non ea tamen opinione, qua cum fortibus disceptaret; enim protinus iubet mille quidem equites circumvallare eos, qui in muro constiterant, pedites vero securibus vectibusque adgredi claustra portarum ac fundamenta subruere murorum. Non enim difficile esse id aedificium armis excidere, quod per lyrae cantus et musicam tumultuario convenisset; et statim incipi flammam arietesque admoliri iubet, quorum crebro et vehementi admodum pulsu non difficile nec diu casus omnium est moratus. Ipse vero cum mille funditoribus [totidem] obire discursim, adeo ut omni telorum genere fatigatos aut prosternerent Thebanos aut vulnerarent. Atque ita tertio fere die conlapsis omnibus, quae obstabant, invehitur Alexander Thebas eamque diripere excindereque festinat tot scilicet saeculis et Cadmi ceterorumque imperiis nobilem.

52. Ad quam fortunam ceteris praestupescuntibus prae vi malorum uni tibicinum forte consilium subito aptare tibus et melos, quam posset fabrilis, canere regis pedibus provolutum. Quod cum Alexander videret acuto et religioso consilio efficacem multum atque ad movendam sui misericordiam esse provisum, tunc auloedus ille manibus extensis:

2 subsidione T. A. obsidione P. 3 fortissimos A. P. in A. superer. vel stultissimos dixerim. 4 ait P. at A. 7 disceptaret. Enim *Ktuga*, disceptare. Etenim A. P. 11 id aedificium P. ad aedif. A. 16 non difficile (muri succutiuntur) Eberh. 16 mille del. Eberh. 21 excindereque A. et scindere P.

52. 25 febrile A. Rebitis Mai. 26 provolutus A. 28 post provisum Eberh. inserit permittit. 29 auloedus Mai. aulo eius A. P.

Hancine tu urbem, maxime regum Alexander, Properabis excindere, quam tibi dii Immortales, prospae tuae principes, Pepererunt? nonne te subit hinc Liberum Ortum? hanc Herulis esse nutricem, Hinc illa orgia et praestantissimos Deorum cultus diffusos esse per mundum? Boni igitur ac facesses Ab hac tam sacrilega voluntate. Neque enim, si quid impatientius Ira belli mandavit, non innox te Ad poenitentiam reversurum....

Addebat etiam:

Hos tibi muros, haec moenia Zethus ille Vel Amphion, stirpis tuae pars maxima, Apolline Musisque adminiculantibus Fecit. Nec vides in rem tuam quidque Generis gloriam te saevire? Tunc quod Idem illi dii, praestites et maiores tui, Laetitiam suis et ultionem ex hostibus, Pacem denique etiam ignotis Maiestate sui et virtutibus peperere? Hoc Liber ex India, hoc nobis Hercules Ex omni terrarum orbe procurat: Quorum te malo imitatore potius Quam invidentem fuisse. An tibi putas Sine sacrilegio rem futuram Locum istum ferro et igni populari, In quo Semelen suam rex deum Iupiter Maritaverit, in quo Alcemenam quoque Eiusdem Iovis unae dignitatis sunt?

53. Addebat et fabulas, quaecumque Thebaeae 67. sunt, et memorias religiosas, quas vetus historia commendat. Sed hic commotior rex 'Quam vellem,' in-

4 peperunt A. 6 origa et praesentissimos P. 8 facesse A. 10 impatientius Eberh. impatientibus A. P. 12 ante reversurum Mai inseruit arbitrator. 14 Hos muros P. 18 quicquid A. 19 illi idem dii praedites P. 21 etiam T. tum A. P. 22 peperere A. 28 populari P. postulari A. 30 alcemenam A. P. 31 unae dignitatis sunt Keil. eiusdem iovis inae (vel inae?) dignitate sunt P. idem iovis dignatus sicut A. idem toris dignatus sit Eberh.

53. 34 vellet A.

quit, 'o tu, qui civium tuorum infortunio subfragaris, consultor potius fuisses in melius et illic tuam prudentiam exercuisses, ubi cautione opus fuerit, non huiusmodi experimento! Quare neque tibiis vincipectus martium potest nec contumelia militaris tam artificio quam supplicatione sopitur.' Et post haec peragii omne excidium iubet. Sed Thebani, quicumque fugae contra eversionis suae impetum consularent, ubi tempus fuit, congregati sciscitatum Apollinem mittunt, eequid sibi reintegrare urbem Thebanam fata permitterent. Ad haec igitur huiusmodi Apollinis est responsum:

Maiugena, Alcides, et Pollux cestibus auctor
Arte sua Thebis reditum cultumque dedere.

Hac sorte data opperiebantur Thebani, si quid tale proveniret.

54. Alexander vero cum Corinthum devenisset eamque occupavisset, forte acciderat sollemne certamen gymnicum apud illos agitari; unde Corinthii quoque, uti adesset atque illi certamini praesideret, magnopere contendunt. Adnuit igitur rex; cumque plurimos pro merito coronis donisque largissimis muneraretur, Thebanus quidam, cui Clitomachus nomen esset, certamen luctae profitetur idemque de cestibus pugnam atque identidem pugillatum; denique tria ista certamina idem profitetur et subit. Ergo cum primum luctando adversario praestitisset coronamque laboris exegisset, iubet Alexander cetera quoque eundem prius exsequi, quae promisisset, quaeque si pari fortuna obtineret, nihil omnium fore, quod sibi petenti rex negaret. Igitur usus fortitudine atque fortuna cum cestibus potior et pugillata felicior foret,

5 militaris artificium quam supplicatione P. 7 omne om. A. 8 fuga controversionis P.

54. 19 apud chias *supersev.* vel illos A. apud pthias P. 28 exegerit T. 29 quaequae A. quae *Eberh.* 32 cum esset cestibus A. cum celestibus potior ut pugillatu P.

revertitur ad regem coronandus. Sed ab eo cum quaereret praeco more sollemni, quis esset nomine quemve se civem profiteretur, ut illud ex more praedicaretur, Clitomachus quidem se appellari ait, civitatem vero habere desisse. Sed id cum coronis reditis iam deesse diceret Alexander gloriae victoris illius, addit Clitomachus olim se habuisse etiam civitatem, sed priusquam Alexander regnum adeptus foret; eo vero imperante sibi patriam deperisse. Hinc intellecto, quo pergeret intentio deprecatur, uti suum esset, quod ille foret pro patria petiturus, edici per praconem iubet: condi Thebas esse permissum in honorem scilicet trium deorum, Mercurii, qui repertor luctandi cluat, Herculisque, qui pugillatus invenerit, Pollucis etiam, qui cestibus sit magister. Eoque effectum est, uti oraculum Apollinis congrueret cum Alexandri pronuntiatione.

1 revertit P. 2 et praeco A. 6 Alexandri *corr.* ex Alexander A. victor A. 10 deprecatur A.P. in A *corr.* in deprecantis. 11 illi P. per praconem T. praconem A.P. 13 honorem M. honore A.P. 14 pugillatus P. *Subscripta sunt in A et P haec:* Tullii Valerii Alexandri Macedonis Translatae (translata P) ex Aesopo Graeco Liber Primus expliciit (om. A) Qui Est Ortus. Eiusdem Incipit Liber secundus feliciter' in T: IVLI VALERII ALEXANDRI VCI POLEMI ALEXANDRI MACEDONIS ORTVS LIBER PRIMVS EXPL INCIPT ACTVS RIVSDEM LIBER SECVNDVS.

LIBER SECUNDUS

QUI EST

ACTUS ALEXANDRI.

1. Igitur Alexandro iter e Corintho Plataeas I.
 5 erat, urbem quidem illam operis maximi populique I.
 enimvero religioni intentam Proserpinae deae, cuius
 templum etiam erectum ad magnificentiam visitur.
 Sed forte illo in tempore annuo sacro tegmen numini
 parabatur. Coniectura vaticinandi sacerdoti eiusmodi
 fuit, multum ad gloriam gestarum rerum et geren-
 10 darum eidem Alexandro auspiciari, quod illo in tem-
 pore sacris supervenisset; idque responsum et ad spem
 et gaudium illi fuit, liberaliterque acceptam vatem a
 se dimittit. Enim et aliud testimonium vati ad veri-
 15 dicentiam forte tale provenerat. Stasagorae quippe,
 magistratui Plataensium, postea ingresso templum
 locumque eum, in quo idem tegmen numini texeretur,
 cum ei perexiguum superesset, adversum ea vates, quae
 secunda Alexandro praecinerat, illi respondit eumque
 20 ait magistratu suo protinus deponendum. Quod cum
 inclementius vir ceteroqui melioris conscientiae ac-
 cepisset, in iram commotionemque conversus incre-

1. 4 Igitur om. T. 6 intentam P. 7 magnificentia P.
 8 Quae a verbis 'Sed forte illo' usque ad verba capitis secundi
 'contumelia temperavero' leguntur, om. P., qui solam hanc senten-
 tiam habet: Dirigunt autem Alexandria Athenienses litteras, in
 quibus nec a regis quidem contumelia temperavero. 12 sacris
 scripsi, sacri A. 16 Platensium A. 19 eumque ait Mai. eum
 quaerit A.

pare vatem falsidicentiae coeperat. Verum ad haec
 sacerdos: 'Ne sane,' inquit, 'moveare his dictis, o vir;
 nam cuncta ista, quaeque hominibus divinitus prae-
 noscuntur, colligi coniecturis argumentisque praeosci
 diis sedet. Accipe denique argumentorum vias. Quippe 3.
 ut illud melioris spei Alexandro diceretur, id temporis
 supervenerat, quo insigniri vestis intextu purpurae
 coeperat. Id enim demum ad ornamentum rei prae-
 paratae adhibebatur. Enimvero, ut vides, iam textu
 ferme completo et labore omnis operis absoluto tumet 10
 ingressus. Igitur quod ista vestis ab opere laboris
 pausam haberet, idcirco non ab re visum est tibi
 quoque terminum magistratus futurum.' Id cum altius
 animum Stasagorae descendisset simulque metu pon-
 endae potentiae ageretur, quo vates sibimet, non 15
 Stasagorae contraria praedixisset, ipsam illam sacer-
 dotio deduci iubet.

2. Quod cum Alexandro nuntiatur adversum II.
 iudicium et gratiam suam Stasagoram nisum, graviter 4.
 infestus eundem illum, ut praedicatum fuerat a sacer- 20
 dote, spoliat magistratu sacerdotemque loco restitui
 iubet. Quod igitur Stasagorae magistratus ab Athe-
 niensibus datus foret, eo recurrit ibique iniuriam facti
 defensam opem ab his, a quibus dignitate illam ac-
 ceperat, imploravit. Animo incitatore Athenienses ne 25
 verbis quidem a regis contumelia temperavero. Quibus
 acceptis Alexander in hanc sententiam litteras ad
 Athenienses dedit: 'Equidem me scio post susceptum 3.
 patris mei regnum procuracione fortunae iampridem
 occiduo orbe disposito, idque per litteras, pacatisque 30
 his partibus et ad auxilium exercitus mei commilitio

7 purpurae Mai. purpureae A. 15 quo con. Mai. quod A.

2. 19 graviter infestus Eberh. 28 ceptum P. 29 iam
 pridem A. etiam primum P. 30 orbe composito Eberh. pacatis-
 que Haase Miscell. phil. II, p. 26. paratisque A. P. 31 ex-
 ercitus mei Haase loc. cit. eius mei A. et auxilium mei P.
 et T. (?)

copulatis gratiam reliquis eius studii fecisse, contentum his modo, qui mecum a Macedonia inierant hunc laborem, quorumque comitatu Europa nobis omnis accesserat. Sed ex his omnibus Thebanos quidem non levi de causa occidione interemi. De Atheniensibus vero spes mihi erat dextris mihi satis et obsequentes futuros. Enim cum secus mihi dictis vos insolentibus velitatos audierim, accipite sententiam meam non verborum scilicet agmine gloriantem — quod deventius fieret a potentiore —, verum uti sciatis boni vos consulturos, si praeceptis mandatisque nostris libentem operam commodetis. Aut enim meliores esse oportet aut melioribus obsequentes. E qua re mille annua talenta dependi mihi ab Atheniensibus iubeo.²

3. Ad haec illi rescribunt: 'Non nos diffitemur et patris tui vita diu offensos et eius morte gavisos esse; quod idem iam coepimus tui quoque velle, juvenis inconsultissimus, cum tibi ab Atheniensibus dependenda mille talenta scripseris, uti scilicet inter nos principium bellandi parares. Quod si tibi tanta est confidentia, paratioribus occursabis.' His rescribit Alexander in haec verba: 'Iam quidem miseram Leonitam, qui vos excisos linguis ulcisci recordiae potuisset vestrosque una oratores ad me perducere. Enim consultius visum est ipsum me ad eventandas Athenas protinus militare, quia iussis nostris obieceritis contumaciam. Si igitur declinando huic experimento consultis, decem oratores vestros ad me deduci patiemini. Hoc enim modo reliquorum urbisque vestrae habebitur ratio.' Hisce Alexandri litteris cum hoc tantum, non se facturos esse, superscripsissent, eandem epistolam

2 a Macedonia A. e Macedonia P. 5 interimi P. 9 quod P. sed A. 11 consultores P. 13 E qua re A. eaque re P.

3. 16 diu om. P. 17 tui P. de te correctum ex suis A. 18 ab add. Mai. om. A. P. 21 rescriptis P. 24 perduceret P. 26 quia A. que P. obieceritis Schlee. obiecerit P. abiecerit A. 29 urbis A. 30 His P.

referri protinus mandavere. Quae causa cum mox curiam contraxisset deliberationi praesentium necessariam, orator Aeschines in haec verba contionatus est:

4. 'Etsi video, Athenienses viri, quantum nos impendeat ex praesenti, propiusque et saluti vestrae communi et voluntatibus stare dedi nos Alexandri voluntati, tamen comprehendisse me sentio neque commodis vestris neque, quod ad nos pertinet, saluti propius videri, quam si in hac sententia perseveretis, uti condicionibus regis praeeptisque pareamus. Non enim inani iactantia periculum periclitandi videor mihi hanc fovere sententiam, sed quod intuear spem capiti infirmiore, cum et Alexandri institutionem et Philippi vehementiam recorder atque considero. Etenim Philippo adrogantiae mos propior erat, Alexandro vero adsunt Aristotelis disciplinae. Neque in hoc ducor, ut qui illis educationibus laboravit, non his reverentiam deferat, a quibus ortae sunt sibi hae disciplinae ipsique ars regnandi sit tradita. Quare fiet, profecto fiet, ut omnem intentionem animi, quam ad nos armasse videbatur, in benivolentiam protinus vertat, nisi mavultis mage arma hominis experiri.'

5. In hanc fere sententiam cum Aeschines perorasset, Demades e numero oratorum, viribus haud contemptendus, intervenit atque hinc oritur: 'Quousque tandem, Aeschines, meditatatis hisee et ad molliorem affeminatioribus verbis timiditates nobis et dissolutio-

1 quae causa A. qua de causa P. 2 deliberationi P. deliberatione (e in littera) A. necessariam, sed in crassum, A. necessariam P.

4. 4 non impediatur P. 5 salute vestra A. 6 didi A. 7 Lacunam statui propterea, quod folium VII d. codicis Tour., quamquam legi iam non potest, tamen tribus vel quattuor verbis plus continuisse patet, quam in A. et P. traditum est. 12 spe capiti formiore A. 13 et om. P. 15 propior A. 17 laboraret A. 18 sibi hae A. eadem P. 21 benivolentia P. 22 mavultis Mai. mavult A. P.

5. 24 e numero Mr. numero P. enimvero A. 25 oritur A. oritur P. 26 his P.

nes Atheniensibus struis territans nos et avertens a belli studiis, quibus inelyti semper atque inopinabiles fuimus? Aut quae te tam infesta caelestium vis in haec verba sollicitat, cum tu suaseris et merito olim constanterque persuaseris arma nos sumere adversum Persas et in illa tot hostium milia instructos ferme sola animi virtute militasse, at nunc contra, quasi intentos arcus, sic idem obfirmatas sententias nostras remittendas ac relaxandas putes? Censesne igitur vitandam declinandamque nobis pueritiam cum tyrannide, duo nomina inconsultissima, freta temeritate sola et audacia patris confidentissimi? Deinde illi nos horum tela atque aciem perhorrebimus, qui Xerxae milia averterimus, Lacedaemonios vicerimus, Corinthios straverimus, Megares in fugam verterimus, Zacynthios exciderimus? Nosne ergo Alexandro illi quem dixi, ut Aeschines suadet, vitabimus obviare?

6. Enimvero ait memorem illum magisterii vestri disciplinarumque, quas apud nostros peritos acceperit, et pudore flectendum et reverentia molliendum vultusque ipsos nostros religione praeterita consuetudinis minime aspernaturum. O rem ridiculam et puerilis, me dius fidius, abiectaeque sententiae! Absentes nos contumeliis lacessivit et ad supplicium dedi sibi tyrannico spiritu postulat et interitum nostrum molitur civitatisque praeludit exitium is, a quo praesenti nobis humanitatem istam et amicitiam hariolamini. Nunc illud mage nunc ante oculos venit, Stasagoram nostrum Plataeensium magistratu deiectum? in cuius

7 At A. Ac P. 8 intentos *correctum* is intentos A. nostras remittendas om. P. 11 temeritatem scilicet et audaciam P. 12 illos P. 15 Megares *Epit.* Megarenses *Mai.* mageros A. megaris P. verterimus A. averterimus P. 17 vitamus P.

6. 20 ut reverentia P. 25 molitur *scripsi.* interitum nostrum molliens civitatis praeludit exitio *Mr.* iter nostrum olim civitatisque praeludit exitium A. inter nostrum olim civitatisque praeludit exitium P. 26 praesenti A. praeferi P. 27 amicitias P.

scilicet contumelia nostra iniuria continetur, quod illud, quicquid nostrum universitati molitur, in illo priore signaverit. Is ergo expectabitur, ut praesentia nostra moveatur, quem Stasagorae purpura et magistratus faecesque minime moverunt, cum in illius unius nominis dignitate *puero isti* universae Atheniensium curiae maiestas obviaret atque oculis eius sese et vultibus ostentaret, siquid tamen recte sapere didicisset? Is ergo nostram praesentiam mitius opprietur, an mage, cum semel in eius manus potestatemque venerimus, dedet supplicii ultionibusque poenalis?

7. Et haec quidem sint dicta de moribus. Huc tamen addite aliquid etiam de eius aetate, in qua aestimatu perfacile est, quod illa dimicare forsitan confidentius, consulere dementius possit. Enimvero, ait, Tyrios excidit: neque enim poterant illi forsitan restitisse. Thebanos evertit: non illos quidem inertes aut belli artibus alienos, sed enim frequentibus admodum discriminibus fatigatos. Peloponnesios, ait, captivitate subiecit, neque hoc addit: non bello, non telis, enimvero lae corruptos et fame. Hic nunc, si placet, hic sane proferte in medium nostra Xerxique experimenta, qui mare molibus presserit, qui altum illud navibus straverit, qui terram illam omnem exercitu suo texerit, qui aëra ipsum telis iaculisque velaverit. Deinde illum quidem Persen adeo spirantem et confidentem abegimus incensia eius navibus aut etiam superatis, et tot illa milia exercitus ab hac civitate repulimus Cynaegiro et Antiphonte et Mnesicharmo alisque non multis illi violentiae occurrentibus. Nunc autem nos, quorum duces obrurque virum enumerare difficile est, reniti Alexandro decli-

7 curiae *Mai.* curae A. P.

7. 13 Hunc P. 18 non P. nam A. 26 exerit A. 27 sed enim illum quidem *Eberk.* Persen adeo A. p. sons cito P. 33 declinabimus *Mai.* declinavimus A. P.

nabimus, puero confidenti, et hisce noxiis satellitibus, qui imprudenti imprudentius obsequentes temeritatem eius praecipitare magis poterunt quam fulcire?

8. At quos — id per deos deliberate — quos tandem destinandos Aeschines censet decem pariter oratores? Eosne omnes, quorum singulis saepe salutis vestrae consilia rexistis? Neque hoc videtis Alexandrum vobis subtili quodam et clandestino consilio monstrasse, quid illud sit tandem, quo ipse quoque intelligat se disparem Atheniensibus fore? Quippe cum in rebus agendis bellicis pariter atque civilibus omne factum fundari stabiliri que videatur utilitate consilii, ut tunc demum rectius atque consultius manu opera consequatur, id ipsum vobis avertere ac praeveneri conatur, ut veluti inermem ratem sollertia gubernantis sic vos urbemque Atheniensem totam desertos consiliariis vestris opprimat et incurset. In quo ne quid a militibus † de oratoribus dixerim: equidem puto vel canes decem solo latratu suo et infestissimis lupis et ceteris bestiis terrori esse, etiamsi in illos dente nil valeant; his vero quiescentibus aut facessentibus vel ignavissimam bestiam totis gregibus perniciosam satis atque infestam esse consuesse.

9. In hanc fere sententiam Demades dixerat. At III. vero Athenienses Demosthenis tunc consilia flagitabant, quod scilicet eius viri orationisque maiestas saepe eorum commoda consiliaque rexisset. Tum dicitur is orator consurrexisse, manaque de populo tumultuante silentium poscens in haec erupit: 'O cives

1 his P. noxiis *Mai.* noxi A. noxio P. 2 imprudenti A. imprudentes P.

8. 4 At quos *scripsi.* Ad quosque A. P. quos tandem *scripsi.* quid tandem A. P. 8 quid illud P. quod illud A. 17 ne quid a militibus P. nequidā militibus A. ne quid ambitiosius *Boysen Phalol. 1883 p. 308.* ne quid immirabilibus *Rönsch (Zeitschr. f. östreich. Gymn. XXXIV p. 896 sq.)* 19 et infestissimis A. infestissimis P. 20 dente P. dentes A.

9. 27 Cum huius orator consurrexisset A. 29 poposcit A.

vir! placet enim in praesenti vos hac communi nostrum appellatione nominare, ut scilicet sub nomine adfectus huiusmodi intelligi promptius sit, quidquid omnium dixerō, id non meo magis quam communi scilicet vestrum commodo profuturum. Agitur enim haec curia, ut video, super tractatu, utrumne vobis arma adversum Alexandrum sint sumenda, an vero nobis eius condicionibus obsequendum. In quo quidem accedere me laudareque Aeschini sententiam non segniter profitebor. Usus est enim oratione admodum modesta et temperantissima, ex qua videtur neque viribus nostris diffidere, si bellandum foret, neque contemplatione harumce praesentia commoda neglexisse.

10. Enimvero quoniam haec illo dicente a multis audio sic accepta ut segnīs cuiusdam et alieni bello sententiam, interim nunc ad orationem eam transeam, qua Demades usus, robustus sane ille vir ac disertissimus, ita in suadendo peroravit, ut nos putaret exemplis olim felicium gloriarum ad praesentia quoque pericula producentibus. Ait enim nos Xerxem finibus eiecisse, Cynaegiro scilicet duce et hisce, qui una cum ipso militabant. Ad quam partem orationis quaeso, Demade, ut paulisper ea, quibus magnopere confidebas, mecum conferre tractare ne dubites. Quid enim tandem mihi dicerēs, si a te exactum iri vellem, uti tales aliquos nunc mihi etiam duces promeres ac tum demum in Alexandrum hortarerē? Quod si illi non adsunt tales aut tot, utique nobis quoque sunt consilia tutoris commodi volutanda considerandumque prae omnibus, an prae-

2 nominari P. 6 haec A. P. hac *Maehly.* tractatu P. tractu A. 7 sint *om.* A. 11 modesta et A. modestate P. 13 harum P.

10. 15 accepta A. accipi P. segnīs A. senis P. 18 ita in A. itahinc P. 22 una his qui cum ipso P. 24 confidebas P. consulebas A. 25 si sic unum a te exactum velle P. 27 Alexandro P. 28 tales A. aut tales P. 30 an *Mai.* ut A. in T. P.

sentibus commodis periculorum gloria praecoepanda sit. Non enim si orationis plusculum in curiam detulerimus aut compta satis atque ornatiores verba prompserimus, exim nobis aliquid virium accessurum est et arma fabricanda nova de veribus.

11. At dices magnum illum et potentissimum 15.
regem Xerxem fuisse, sed eundem nostro apparatu superatum. Donamus. Et quamquam haud dubie proficendum sit nos illius viribus minores longe fuisse, 10
consilio vero vel prudentia potiores, nunc tamen intelligo videoque ne illud quidem Alexandro deesse, quo a nobis Xerxes potuerit superari. Tredecim ferme iam numero eius bella pariter et victoriam numerantur, civitatesque illi innumerae, quin immo provinciae contemnerent, aut quae contumacius sponte cedere detrectaverint, subingatae. Quae quam dant consilium viam, nisi ut periculo careamus? Videlicet Tyrus imbelles, ut ait Demades, fuere et idcirco superati. Illi sunt Tyrus, qui adversum classem innumeram Xerxi confidentissime restiterunt atque eam deinceps incenderunt. Inermes, inquit, Thebani. Illine qui omne aevum omnemque aetatem suam non in bellis modo, verum in victoriis consumpserunt?

12. Addit etiam Peloponnesios non bello victos, 16.
sed fame lueque superatos: quibus quidem Peloponnesis Alexandrum satis constat frumenta quoque laborantibus direxisse, adeo ut Antigono, duce Alexandri,

3 aut A. ut P. et T. 5 fabricanda P. fabrica A.

11. 6 At dices magnum illum T. P. Addit magnum illud A. potissimum T. 7 apparatu superatum A. P. apparatum T. 8 et quamquam haud dubie P. et quam haud dubium A. quamvis haud dubia res T. 10 vel A. et T. 11 de Alexandro T. 12 quod A. P. quod T. potuit T. 14 illo T. 16 subingatae A. quae om. T. consilium T. 17 caveamus T. (?) 20 eam A. P. eandem T. 22 aevum A. P. eam T. 23 consumpserunt T. P. consenserunt A.

12. 24 bello T. ab illo A. P.

resistente, quod hisce vires et alimonias destinaret, quibuscum sibi mox foret bello et proliis decernendum, Alexandrum respondisse sit palam: 'Ut,' inquit, 'intrinsic eos et inter se decertantes bello vincam, nec gloriae meae palmam luis sibi aut famis nomina vindicent.' Et haec quidem ita sint. Mirari tamen vos inter haec non oportet Stasagoram magistratu esse deiectum, cum indignatio illa vobis utilitatique communi proficiat. Nam si Atheniensis Stasagoras aequam sacerdos illa templi nostratis est, quam magistratus ille privaverat sacerdotio, nonne praevenisse indignationem vestram et sententiam videtur Alexander, cum illam iniuriam in auctorem verterit, quam Stasagoras fecerat in sacerdotem, omniaque, quae ille in contumeliam nostram fecerit, perinde ultus sit, ut a nobis quoque ulciscenda esse praesumeret?

13. In hisce etiam nunc Demosthenis oratio verisabatur et adclamatio protinus nimia Amphictyonum erat et tumultus incongruus. Ac Demadi silentium iubebatur, laudari vero nonnunquam Aeschines ab optimo quoque. Sed enim consensus populi universus ire in sententiam Demosthenis. Cum igitur obortum strepitum is orator aliquid tantum compressisset, sic reliqua subnexuit: 'Patiamini,' inquit, 'quaeso, Athenienses viri, ut etiam nunc ad illa, quae Demades magnopere dixerat, respondeam. Ait enim Xerxes maria quidem muro munisse, profundum etiam navi-

1 quod A. P. quos T. hisce T. isce A. his P. 2 qui cum sibi T. cum quibus A. P. 3 sit palam om. P. patam A. 4 decertantibus P. 5 nomine Eberh. sed cf. pp. 60, 13; 70, 11. 7 inter haec T. P. inter A., in margine ab eadem manu adscriptum: interim. 9 Atheniensi A. Nam tam Atheniensis Stasagoras quam sacerdos T. 11 ille P. illi T. A. 15 nostram T. nostri A. P.

13. 17 hisce T. P. his A. 18 nimia A. P. menima corr. in margine nimia T. anfictionum T. antfictionum A. antfictionem P. 19 a daemada T. 21 optimum T. enim A. P. etiam T. populi — respondeam om. A. P. 23 compressisset scripsi. conjes. . . et legi in T.

bus constravisse, exercitu Graeciam complevisse, aëra ipsum subtexuisse iaculis et sagittis, gentem Persidos denique superduxisse captivitatibus Graeciae. Laudamusne igitur eius potentiam, qui haec fecerit, an exsecramur, quod urbes Graeciae spoliatis suam barbariam frequentaverit? Quid ergo ad haec exempla Alexandrum provocamus? qui Graecorum quidem, quisque sibi restiterit, non captivitati addixerit, sed victoriae liberalitate correxerit unaque secum coegerit militare, professus palam id esse votum regno et potentiae suae, ut amicos quidem adficeret beneficiis, inimicos vero transduceret ad amicitias. Quod si id illi votum et propositum fuit, Athenienses nos, qui amici Alexandro fuerimus, qui magisteria nostra eidem prae-
 15 iverimus, inimici tanto viro malumus esse quam amici? Id vero ego dici turpe Atheniensibus puto, fieri posse porro non arbitror. Turpe enim est nos quidem, qui illi magistri fuerimus, consilio imprudentissimos deprehendi, illum autem, qui a nobis has
 20 scientiarum artes acceperit, prudentia nos et sapientia praevenire.

14. Sed haec omittamus. Ad illa nunc animos 18. advertite. Quis rex tyrannusve quisque Graecorum imperatorum Aegyptum aliquando adgredi aut intrare ausus est, quod ille solus cum deorum auctoritate fecit? Clementiam suam reapse sic et beneficiis commendavit, ut tantam illic urbem condiderit ac fundaverit, quantam sub omni orbe terrarum nullam fama

2 subtexuisse T. P. subterstravisse corr. ex subternisse A. et A. P. aut T. 3 superduxisse P. 8 captivitati addixerit T. captivitate duxerit A. P. 9 correxit T. militare professus pa-
 om. T. 11 affligeret (1 expunctum) P. 12 id om. T. 14 prae-
 15 iverimus P. praebuerimus T. 15 mallum T. quo malumus A. quo malumus P. 18 imprudentissimo A.

14. 23 tyrannus vel quisque A. 24 imperatorum P. imperatorem A. 25 est P. esset A. 26 fecit Ederh. fecisset A. P. Clementia sua A. re ab se P. se ab se A. 27 tantum illos A. condiderit A. concederet P. 28 sub omni terrarum nullam

distulerit, idque in his regionibus factum, quae nuper agere Persae sub ditione videbantur. Enimvero ipsis indigenis id petentibus ac deprecantibus, qui cum Alexandro belli fortunam subire deligerent, ille Alexander, ille, inquam, quem vos mente captum et percitum nominatis, hac Aegyptios oratione compressit, qua diceret idcirco se illis tantam civitatem urbemque condidisse, ut ipsis exerecentibus terram et quieti indulgentibus ac remissis ille pro universis subditis militaret.

15. Perfecit igitur partim experimentis et ostentatione virtutis partim ratione pariter et oratione prudenti, ut non solum parere ei libentibus sit Aegyptiis, verum etiam ad ea pendenda, quaecumque sint regibus necessaria, faciles animos habeant et voluntatem. Videte denique, quae quantaque primus omnium apud Aegyptum imperii sui iecerit fundamenta. Quot enim exercitus milia urbs illa alere possit, haud dubium est, neque his modo subiciens, qui moenibus suis atque gremio teneantur, sed procul etiam laborantibus et dimicantibus idonea sustentatrix, una viris unaque his omnibus, quae sint multitudini necessaria, opulens et abundans, facilis ad oboedientiam regis, prudentia eius scilicet, qui sic instituerit obsequentium mores. Alimonia petit: protinus parent. Auro indiget: sunt vectigalia ditia. Militem quaerit: animis
 25 volentibus praesto sunt. Et hisce nos opponemus periculum nostrum, quibus utique per concordiam copulati auctiores esse instructioresque poterimus, laces-

famam A. quantum sub omni orbe terrarum nulla fama P. 2 ditione A. enimvero A. enim P. 4 diligerent P. 6 hac P. haec A. hic T. qua A. quod P. qui T.

15. 11 Perfecit P. 13 prudenti P. prudentiae A. deparere T. ei libentibus A. et libentibus P. 16 videte T. vident A. P. quae quantaque T. P. quae tanta quae A. 18 quot T. quod A. P. 22 'unaque — abundans' om. P. multitudini Mr. multitudine A. 24 obsequentium T. P. obsequium A. 25 alimonia A. 27 hisce A. his P. 28 copulatis T. 29 actiores P. lacescentibus T.

sitis vero, ne quid infaustius dicam, semper in armis et proeliis? In hanc sententiam Demosthenis omnis Atheniensium numerus congruebat. Decernit denique coronam auream Alexandro esse mittendam pondo quinquaginta consultumque ordinis sui, quo gratiarum actio teneretur, una legatis, qui honoratissimi forent eius urbis, dummodo ab illa oratorum transmissione temperaretur. Profecta ergo legatio cum apud Plataeos regem Alexandrum offendisset insinuassetque mandata et Demosthenis una suasionem consensumque Amphictyonum universorum, ad eiusmodi responsum regis benivolentia protinus transfertur:

16. Scriberem vobis, Athenienses, ut rex, sed ab hac me appellatione distulerim, donec omni barbara subiugata adfectus hic meus nomini Graeco proficiat. Enim quoniam iam pridem scripseram decem oratores vestros ad me destinari, quod eorum culpa inobsequentiae argueremini, scire vos par est non eo me istud consilio fecisse, quo potentiam meam in eos, quorum disciplinis institutus essem, aliquis experiretur. Etenim si id facto opus esset, utique una cum exercitu martioque terrore ad vestra moenia transcedissem. Sed quoniam haec ostentatio inimica vel hostica est, ideo prudenter vestrum convenire conloquio meo malui, ut cum his communis commodi disceptator subsicui metus vos formidine solverem. Enimvero vos, qui conscientia premeremini, nihil omnino sanctum erga mea obsequia consultantes, quin etiam explorantes idoneum tempus, quo meos Mace-

1 nequid A. P. nihil T. 2 Demostenis T. Demosteni A. P. 3 denique T. A. itaque P. 4 quo A. P. quoque T. 5 actio teneretur T. actio videretur A. P. 6 temperaretur T. temperarent A. P. 7 suasionem T. suasionem A. P. 8 Amphictyonum Mai. ac factionum A. an factionum P. 9 benivolentiam T. transferri A. transferret P. transferret T. (P) corr. Mai. 10 16. 14 me T. A. mei P. donec A. P. 15 affectus T. (P) P. (quod con. Mai in ed. alt.) effectus A. 16 enim T. 17 formidinem A. 18 conscientiam A. 19 scem T. P. sem A.

donas infestaretis, id animi prodidistis, quod adversum nos tunc etiam habuissetis, cum patre meo Zacynthios oppugnante auxiliores diversae parti fueritis. Contra autem cum vos a Corinthiis oppugnaremini, Macedonum auxiliis et eorum transmissione potiti Corinthiorum vim a vobis repulsam esse meministis. Rursusque nobis Minervae simulacrum ritu vestro erigentibus in Macedonia vos simulacra et imagines patris mei e templis ac sacris vestris deponendas esse duxistis. Egregiam igitur vicem pro tot et talibus beneficiis a vobis accepimus.

17. Quae profecto vos etiam ad praesentem discordiam memoria iniquitatis vestrae ducebat, non si nescens utique animo nostro benignitatis confidere, ob id vel maxime, ne quando maiestate hac regia sublimatus ad ultionem praeteritae iniuriae magis quam ad adfectum civicum raperer. Verum id neque mihi ad naturam est neque civica religio permittit, cum me quoque apud vos studentem et ipsi Atheniensem esse malueritis, et ego nomine hoc participato me glorier gloriatumque sim. Enim intelligo naturale vobis esse sic sapere, cum praeterita quoque exempla in eos, quorum consiliis uteremini, hostili vos animo fuisse testentur. Sic Euclidem praedicatum apud vos sinceritate suadendi clausum carcere necavistis. Sic Demosthenem porro, cuius urbs vestra oratione pariter staret et cura, in exilium proiecistis. Tum Alcibiadem

2 habuissetis *codd.* habuistis *Eberh.* 3 oppugnantem A. parti T., *correctum* ex parte A. partis P. 4 cum *om.* A. 5 eorum T. *om.* A. P. 6 rursusque T. 7 vestro T. nostro A. P. 8 ac *om.* P. duxistis T. P. dixistis A.

17. 12 praesentiam A. 14 nostro *om.* P. vestro T. 15 vel *om.* T. 17 raperent P. 18 ad naturam T. P. ad natura A. permittit *etc.* T. permittit quoque apud vos studentem A. permittit, cum quoque apud nos studente, *corr.* in studerem P. 19 ipsi A. ipse P. 20 exemplo A. 21 hostiles, *corr.* ex hostilis P. 22 praedicatu A. 23 carcerem A.

legationes vestras naviter apud Cyrum et efficaciter prosecutum curiae vestrae consortio abrelegastis. Sapientiae denique totius apud vos Socratem magistrum iniustissima morte multastis. Ingrati Philippo, qui tribus bellis auxilio vobis et subpetiis fuit; quique queramini de Alexandro velut ob Stasagorae iniuriam, quae omnis vindictae vestrae profecerat. Idem enim Stasagoras sacerdotem Atheniensem sacerdotii vestri dignitate privaverat.

18. Enimvero quoniam ista haec nunc omnia ex 24. animo et memoria nostra placuit aboleri, sic vobis ad praesentiam responsum habetote: probatas mihi satis laudatasque esse suasiones Aeschini, Demadem quoque non improbari, quod constantiam suam civibus curiae probatam vellet, sed enim laudari praecipue Demosthenem, qui unus verae utilitatis et commodi vestri tenax ea vobis, quae essent ad amicitiam nostram, suaserit. Sit igitur Atheniensibus dignitas, quae cluebat, neque ex me quicquam dubium formidaverit, cuius haec est vel maxima summa sententiae, ut cum mihi adversum barbaros pro libertate communi bellum et inimicitias elegerim, eam praecipue urbem Atheniensium tinear, quae theatrum quoddam et communis curia videatur esse Graeciae universae.

19. Cum in hanc sententiam Alexander Atheniensibus respondisset, collecto exercitu Lacedaemona proficiscitur. Id enim sibi vel opportunissimum tempus Lacedaemonii adrogabant, quo virium sarum poten-

1 naviter A. graviter P. Cyrum *Gracc.* Tyrum A.P. 5 quique A.P. 7 profecerit P. 8 vestri *om.* A. sacerdoti vestri dignitatem T. sacerdotio vestri P. sacerdotio A.

18. 10 ista haec A.T. ista P. 11 nostra *om.* T. ad praesentiam T. ad praesentia mihi A.P. 14 improbare P. 15 vellam A. laudare P. 16 et T.A. se P. 18 igitur A. ti P. quae *corr. in* qui A. 19 dabium *codd.* durius Eberk. formidaverit A.P. formidaverit? 21 adversus P.

19. 25 in hanc sententiam A.P. haec sententia T. 26 collecto A. Lacedaemona P. demona A. 28 Lacedaemones P.

tiam demonstrarent in Alexandri inimicitias, cuius concordiam tunc Atheniensium civitas maluisset. Adventanti igitur ad urbem suam obiecta sunt claustra portarum, classemque armis et militibus instruere, quod utrimque terra vel mari formidolosos se fore 5 Alexandro arbitrantur. His rex compertis primum 26. ad eos per epistolam loquitur, qua moneret, ut boni consulerent eaque gloriam bellicam, quam maiores sibi strenue peperissent, nullo turpi periculo amitterent solverentque. Etenim si quid eorum fortuna in 19 praesentibus vacillaret, cunctae quoque priscarum memoriae gloriarum una sibi periturae viderentur, eventurumque profecto, ut dum Atheniensibus obstinationem suam pergerent ostentare, risui potius inimicis quam periculo hostibus forent. Igitur oportere eos navibus 15 derelictis armisque depositis amicitiae suae potius quam armorum capere experimentum. Ceteroquin quos sententia melior indidem non deduxisset, flammis et incendio deponendos.

20. Acceptis igitur hisce mandatis non modo 27. flexi Lacedaemonii non sunt, sed ut confidentius in arma concurrunt. Coepto tamen atque exercito per biduum proelio non difficile Alexandro fuit flammis iniectis excidii periculum Lacedaemoniis ostentare. Quare tunc demum supplices submissique, ne illud 25 excidium sibi et captivitas perseveraret Alexandro, procedunt. Ad quos rex ait: 'Equidem me scio integris etiam tunc rebus haec consulere voluisse; at enim vos cum post classis vestrae urbisque incendia

1 in Alexandri inimicitias P. quo Alexandro inimici illi T. inimicitias A. *om.* in Alexandri. 2 Adventanti igitur Alexandro P. 3 obiecta sunt *codd.* obiectarunt *Xijge.* 5 utriusque P. formidolo A. 7 qua moneret A.P. quam possint T. boni *om.* P. 9 admitterent P. 11 vacillarent P. 17 Ceteroquin quos T. ceteroqui si quos A.P.

20. 20 his P. 21 confidentibus T. 25 supplicesque P. illum P. 26 Alexandro T.P. *om.* A. 27 Ad quos T.A. At quod P. 28 rebus T.P. redditus A. at enim T.A. eadem enim P.

supplicetis, non improbo vel serum poenitendi consilium. Sed enim utique vos exempla ducebant perinde arma nostra ut Xerxi Persica posse propelli. Sat igitur sit, quod de utroque diversum fortunae senseritis.' Et cum his dictis facessere protinus militem sum ab expugnatione urbis Lacedaemonos iubet liberamque eam et ad formam pristinae maiestatis civibus haberi permittit.

21. Tunc rebus Graeciae sic compositis ire in VII. barbaros tendit itinere per Ciliciam ordinato. At vero 28. Darius conductis in unum satrapibus universis et ducibus bellandi consilia quaerebat frequenter admodum recolens, ut se opinio super Alexandro frustrata foret. Quippe illum incrementis bellicae rei audiebat quotidie sublimari, quem saepe latrunculum nominasset; neque sese iam nescire anceps sibi et viribus hostium et imperii maiestate fieri certamen. Quippe etsi sibi auctior numerus militantium obsequeretur, audaciam tamen fortitudinemque se Alexandri demirari. Denique pudorem suum haud dubie fatebatur, quod ei viro pilam habenamque misisset, quae cuivis magis quam illi ad virtutum meritum iuxta essent. Ergo iubebat omnes in commune consipere, quid facto melius reperissent. Neque enim cessatione aut desidia opus esse, in hosce provectus Alexandri virtutibus procurantibus, cumque in sese paulatim vices utriusque nominis demutarent, quas sic in contrarium resultare non absque divina providentia arbitrabatur, ut omne illud diadematis Persici decus ferme iam in Macedonia regna transisset. Et haec quidem Darius ad suos.

2 exemplo docent P. 4 quod T. quid A. P. 6 Lacedaemonos T. Lacedaemonis A. P. liberatque T.

21. 17 et sibi A. 20 aut dubiae T. aut dubae A. haud dubium P. 22 virtutum A. virium T. iuxta T. A. P. iuxta Mai consi. iubeat T. 23 consipere T. consipere A. concipere P. facto T. A. P. factu Eberh. 25 esset A. hos P. 26 cum quae A. 28 arbitrabatur Mai. arbitrabantur A. P. 29 dediadematis A.

22. At vero eius frater Oxyathrus, velut indigna 29. mage quam si vera dicerentur, 'Heu,' inquit, 'o frater, o rex, quid hoc tandem rei est, quod tantum Alexandro isti laudator testis accedis? Anne,' inquit, 'haec tibi iam meditata sententia est, ut illi regno tuo cesseris, Macedonia eius tibi non vindicaris? Quin potius imitare industriam hostis tui: quod ille facturus ad nos pergit ac properat, id nos bellum Graecis inferamus. Neque ego hoc in loco ut ignaviae testis Alexandrum deformavero, qui hortor, uti exemplis eius utare tu quoque, cum illum videas nec ducibus nec praecursoribus confidentem, sed sibi laboris omnia officia vindicantem haec agere, quae tanta sunt. Quae tu quoque, si recte sapias, per te feceris. Viden, ut primus inruat in hostem, prior intonet bellicum, prior periculum subeat, depositis quidem insignibus regis, dum est miles, recuperatis vero, cum victor est, nihilum omnium cunctabundus aut differens, enimvero labore praesenti semper consilia subsecutus.'

23. Ad haec Darius 'Et ubinam,' inquit, 'haec tibi de Alexandro est comprehensa notitia?' Tum Oxyathrus eius temporis memoriam refert, quo ad Philippum missus petitum pecunias ab Alexandro adolescentulo etiam tunc minas eiusmodi excepisset, quas de praesentibus experiretur. Quare boni consuleret rex Darius et satrapas omnium gentium, quaeve indidem cogi possent exercituum milia, laboraret, non Parthis scilicet Elamisve, non Babyloniis aut Mesopotamiae data militiae evacatione, enimvero

22. 1 Oxyathrus A. oxiatrus P. 4 laudator P. salvator A. 7 facturos A. 8 Graecia A. gregis P. 10 qui P. quae A. 11 cum P. tum A. 14 recte P. recta A. viden A. vide nunc P. 15 hostem P. cum Graecis. proelia A. 17 miles P. milia A. recuperatisque P. om. vero.

23. 22 oxiatrus P. quo P. quod A. 27 quaeve indidem P. que velud idem A. laboraret Codd. advocaret Eberh. 28 elimisve P. 29 evacatione P.

armanda tum Bactra, Indos etiam et Samiramidos regna censebat, omnesque centum et octoginta gentes, quas sibi subditas sciret, ad commilitium exercitare, ut si nihil amplius, certe vel ostentatio multitudinis terrore quodam Graecorum animis obsisteret. Haec sententia placebat quidem admodum regi, et adstipulabantur etiam plerique praesentes, nisi quod apud eos unum esse prae ceteris viribus penes Graecos constabat, quod plus prudentia mentis quam valentia corporum possent. Ergo secundum haec Darius iubet omnem undique armatam multitudinem convenire.

24. Alexander vero iter per Ciliciam agens, cum VIII. multum spatii sub aestivo sole armis onustus pedibus exegisset, forte Cydnum, haud cuiquam secundum flumen vel magnitudine vel perspicui agminis nimio rigore, cum ponte transiret delectatus eius evidenter pariter et magnitudine, una cum armis sese praecipitat e ponte ac natabundus exit. Sed id factum etiamsi ei ad testimonium fortitudinis plurimum contulit, valetudinem tamen discriminosus viceerat. Quippe calente etiam tunc et sudante corpore incidens aquae illius vehementiam vel rigorem tantam nervis iniuriam perniciemque tradiderat, ut undique protinus doloribus concurrentibus morbi causa contracta vix expiabilis videretur. Quare cum tempus plurimum laboraretur neque medentibus sedulo curatio illa pareret, Philippus *quidam* nomine, sciens artis eiusdem et sedulitate acceptissimus regi, conficit poculum, quod di-

1 armandi P. Sarammidos A. semiramidos P. correx. Mai. 3 exercitare A. om. P. excitare Eberh. 5 animus obsistere A. 6 regi P. regis A. 7 apud eos P. eos A.

24. 13 spatii A. onustus peditem suum ut ei mos erat ipse in acie pedibus exegisset, ac forte nidum haud ponte transiret P. 17 sese addidi Epitom. secutus. 18 e om. A. 19 ei P. eius A. 23 pernitiae quae A. 26 medentibus Mai. mentibus A. P. 27 quidam Mai supplevit ex Epitom. artis Mai. artem Codd. sedulitatem A. 28 Verbis 'regi conficit' finitur quaternio quartus in A.; quaternio quintus

ceret secundaturum. Id cum die statuto Alexander hausturus foret, forte Parmenion quidam e ducibus regis, enim infestus Philippo medico, huiuscemodi sententiae Alexandro litteras mittit, quibus Philippum hunc clandestina tractasse cum Dario consilia com-
5 moneret, uti per poculum saluti Alexandri insidiaretur; eius rei mercedem Philippo fore, ut sororem Darii partemque regni cum Dario pepigisset; boni igitur consuleret rex et ab illa curatationis spe temperaret. Suspectans Alexander proinde, ut res erat, epistolam quidem intrepidus vultu et animo ad caput lectuli protinus ponit. Accepto autem poculo, cum id iam haustui admovisset, eodem momento etiam epistolam Philippo legendam dat. Cumque uno in tempore et ille potum, quem acceperat, transmisisset et hic literas perlegisset, facile dedit medico intellexisse, quid de sedulitate eius opinionis habuisset. Denique cum curatio illa ad pristinum statum Alexandrum deduxisset Philippusque ultionem mendacii flagitaret, ut insidiatus regi Parmenion poenas capite dependit.

25. Igitur recepta valetudine Alexander per IX. Medos exercitum ducens iter illud multis admodum diebus per deserta regionis emensus est multamque aquae penuriam toleravit. Tandem denique ad Euphratem veniens, fluvium magnitudine haud cuiquam facile secundum, eoque constrato navibus atque ponte, quo iter suis incunctantius persuaderet, primus omnium pontem emensus auctoritatem cunctis audaciae praestitit. Omni igitur iam multitudine impedimentisque transmissis illico solvi pontem compactarumque ob id navium iubet vincula. Id cum exercitus

cum deperierit, hic incipit magna sedecim paginarum lacuna in A. 2 hausturus Mr. hausurus P. 4 quibus Mr. quos P. 7 mercedem Mr. mercede P. 10 proinde P. perinde? cf. Herms XXII p. 628. 13 eodem per momento P. 20 parmenionum P.

25. 25 cuiquam Cod. Ox. cuique P. 27 incunctantius Cod. Ox. incunctantibus P.

universus indignantius accepisset, quod enim per viam sibi impedimentum illud intranatabilis fluvii proiecis-
set, et utile arbitrarentur [*et minus*] secundae memi-
nisse fortunae, accepto hoc murmure et indignatione
5 militum rex in haec verba contionatur: 'Equidem fateor, milites, duas pariter res in animo esse diversas, spem scilicet et pudorem, quarum alterum praerogativa praeteritae virtutis ostendit, aliud vero importuni metus opinionibus adumbratur. Quis enim non
10 videt abolendam prorsus memoriam esse victoriae praecedentis, si praesenti vestrae indignationi commodet fidem, qua regem vestrum Alexandrum inconsulte fecisse opinamini, quod ad fugam vobis infautissimum iter pontis dissolutione sustulerit? Aut
15 quid prorsus de spe victoriae residebit, si id verum est? Vel quid mage contrarium foret huiusmodi votis, quam si quod animo praecepistis, id vobis tuto pareret? praesertim cum in opere militari formidinis incentivum sit spes tutius evadendi. Sed id quidem
20 deus et virtutis vestrae gloria procul fecerit. Enim ego, qui tot proeliis, tot victoriis doctus nihil aliud nisi de incremento vestrae gloriae cogitaverim, profecto fecisse mihi videor cum sententia fortiorum, quod ignaviae intempestivo reditu amputato soli
25 prorsus victoriae viam dextris et gladii reserandam esse monstraverim. Neque id dissimulabo, quod sentio, adiuvare me votis fortunam eiusmodi, ut si ignaviae reditus requireretur, longe sit melius hic occumbere gloriose quam post nomen victoriae praecedentis dedecorosius evasisse. Quin legem nobis fortitudinis

1 per viam scripsi. pervium P. 2 intranatabilis Schlee. in tranatabilis P. 3 et minus add. Eberh. 4 murmure Mr. munere P. 7 praerogativa Schlee. praerogativam P. 9 adumbratur Mr. adumbrat P. 11 praesenti Mr. praesentis P. 13 vobis scripsi. nobis P. infautissimum Mr. infantissimum P. 20 deus Mr. dies P. gloria Mr. glorie P. 24 ignaviae Mr. ignavus P. 27 adiuvare me votis P. avere me potius Eberh.

dicimus, solis esse militandum, qui cursum noverint ad insequendum hostem potius quam ad periculi fugam. Quam cum perpetuo ignoraveritis, deos ego vobis immortales polliciti ac spei meae vades dixerim, nihil omnino posse oboriri impedimenti, quin si solita vobis utamini fortitudine, debitam victoriam capessatis.' Ad haec Alexandri verba et favor militum et animus excitatus nihil omnino praeter victoriae desiderium celeritatemque conceperat.

Sed enim cum omnis Darii exercitus propter Ti-
gridis alveum locatus adventum Macedonum expectaret nec cunctabundus Alexander acie instructa sese hostibus obtulisset, cepto conflictu ferventique re bellica unus ex Persis armis Macedonicis indutus, evitata hoc astu dinoscentia, ut propter similitudinem scilicet munimenti, a tergo Alexandrum ense infesto adoritur ac ferit. Sed ictus propter galeae fortitudinem habitus frustra dissiluit, et ad comprehendendum protinus virum satellites properant regique eum offerunt. A quo cum Alexander requisisset causas ausi huius, 'Primum,' inquit, 'Alexander, neque te clam sit, non ego ex numero tuo sum, enim vestratibus armis Persa vestitus. Verum cum satrapes sim, dignitatem eiusmodi gloriae apud Darium praemium pactus sum, ut si interfecto te tantae rei compendium procurassem, 25 cum regni parte filiam quoque regis ad coniugium promererer. Quae profecto haud dubie fierent, ni tecum fortuna potius quam mecum stetisset.' His auditis Alexander multis suorum praesentibus iterare eum iubet sermonem promissi et audaciae, laudatum 30 denique fidei ac fortitudinis ad suos ire iubet, quod eum exemplo strenui... utilisque praecepti apud milites

4 vades Mr. vates P. 7 favor Mr. labor P. 18 ad comprehendendum Epit. comprehendendi P. 19 regique eum Epit. regi P. 25 procurassem Mr. procurasset P. 27 fierent Epit. forent P. 32 eum del. Mr.

suos id esse vellet, si pari fide in se quoque sui satellites uterentur.

Sed hoc quidem die inclinatione tantum leviter X. pro Macedonum partibus ostentata uterque exercitus ad castra discedit. Cumque reficiendo corpori ciboque capiendi [dediti] essent, rursus alius satrapa Alexandro se offert cum dignitatis quidem illius professione, sed qui diceret se multa magnaue rei bellicae opera pro Dario gessisse, enimvero sibi haud parem gratiam repraesentatam. Si igitur sese susciperet, fore sibi admodum facile, ut cum decem milibus reliquos Darii satrapas incursaret et caperet, una etiam ipsum quoque Darium facile comprehensurus. Ad haec Alexander reverti hominem, et si quid valeret, auxiliari regi suo mandat. 'Qua enim,' inquit, 'spe alienos tibi milites tuto commiserim cives tuos propriosque prudenti?'

Id tamen temporis etiamtum res absente rege Dario per eius satrapas agebantur. Hystaspes denique et Spinther scribunt regi: iam pridem quidem se super Alexandri exercitu ea, quae comperant, nuntiasset, enimvero nunc longe auctioribus viribus invasisse partem Persici regni pluribusque interfectis et captis non sine periculo ac discrimine sese vexare; oportere igitur se quam primum una cum omni exercitu ad configendum cum Alexandro praesto esse.

His litteris Darius acceptis ipse quoque ad Alexandrum scribit in hanc sententiam: 'Video tibi laboratum, ne quid omnium faceres, quod tibi apud nos veniam polliceretur. Ita et adrogans litteris et iactabundus in hac eadem temeritate existitisti, ut quidvis horum ad animum meum venerit, excitare me potius

ad ultionem quam ad misericordiam queat flectere. Non igitur adeo pertaesos deos regni mei et orientis sui esse sedis existimo, ut ad occidua tecum pariter migraturi sint. Quos ego [testes] facio inroque ultioni meae debita non defuturos. An tu putas servire te mihi artificii isto obsequio, quod matri coniugive ac liberis meis clemens es? Equidem puto matrem mihi in deos abisse, filios vero nec susceptos quidem habere, nec coniugem habuisse. Quin magis omnia haec ferro et vindicta persecutus sum. Quippe si faceres ac velles eorum aliquid, quod iracundiae meae mederi potuisset, ipse ad me supplex venires ac poenitens; foret enim, ut vertente ad veniam animo his te honoribus prosequeremur, quibus te diis aequatum esse gratularere. Quod si non facias, sane saevias, quantum libuerit, in meos. Neque enim mater aut coniux neque liberi habitus clementius ad mansuetudinem me praevenerunt. Habes igitur mandata haec atque suprema; respondeto, quod voles, alterumque optato vel expectato, id est veniam mali aut poenam.'

Haec cum laetior Alexander audisset suisque legisset, ipse quoque respondit, non minus sibi pertaesos esse vaniloquentias et iactantias barbari, quam sperare illum diis quoque infestis haec dicere, quippe qui timens et metu percitus constantiam verbis inconsultioribus fingeret, verum ageret rem timentis. Quod ergo adfectus eius eorumque reverentiam spectet, non Dario illud, sed communi humanitati praestari. Se tamen protinus ad ipsum esse venturum, modo si adventus ille ceteris Persis placeret, quibus utique praeterita experimenta displiceant; quare a se quoque

1 in se Mr. se P. 3 die Mr. diei P. 6 dediti addidi. 10 repensam (i. e. repraesentam) P. repensatam Mr. 25 quam primum Mr. quam plurimum P. 26 cum Alexandro scripsi. Alexandro P. 28 hanc sententiam Mr. hac sententia P. 30 iactabundus scripsi dubitans. latus ad andas P. elatus ac andax Mr.

3 esse sedis Mr. se sedes P. sedis dcleri vult Eberh. 4 testes add. Mr. 8 habere Schlee. habeo P. 10 persecutus scripsi. prosequeremur P. 14 aequatum Eberh. equantum P. 18 praevenerunt P. praeveterint Eberh. 27 eorumque reverentiam Mr. eorum reverentia P.

supremas litteras datas, cetera vero manu esse complenda.

Hic uterque exercitus bello paratur. Cui Alexander cum plurimum conscripsisset, satrapis Phrygiae vel Cappadociae Ciliciumque aut Paphlagoniam vel Arabiam obtinentibus vestium militarium protinus competentem ad militantium numerum et armorum quam maximum numerum iubet; in quos usus tria milia camelorum apud Syriam agi mandaverunt, ne quid eorum, quod usui foret belli commodo, moraretur.

Eodem sane tempore Darii duces multas eiusmodi litteras misitavere, quibus fatigari sese multosque admodum optimatium interemptos, quosdam etiam ad Alexandrum transisse nuntiarent. Haec omnia in id Darium excitabant, ne quid segnius praetermitteret. Igitur ad Porum quoque scribit Darius petitque sibi auxilia plurima.

Sed Porus valetudine corporis excusata atque XII. in tempus dilata petita rescriperat. His compertis Darii mater, quae una cum Alexandro erat, clam litteras facit easque ad filium destinat scriptas in hanc sententiam: 'Rogodune mater Dario filio salutem dicit. Fama est te coacto exercitu ad proelium tendere, profecto nescientem, quod orbis quoque vires ad sese venientes rex Alexander facile contempserit. Nollem igitur, nate mi, incertum futuri a te praecipari praesentibus, cui fortasse sit promptius de quiete aliquid vel amicitia consultare. Quid enim omnium est, quod te excitet ad indignationem, cum ipsae nos quoque, quibus fortuna timebatur tristior, honore, quo domi, nulliusque indigentes agitemus. Boni igitur consules, si de pactionibus videris.' His lectis Darius illacrimat; hoc ipso tamen ad indignationem excitemento utebatur, quod putaret indicii iniuriam viribus suis, si de pactionibus meditaretur.

7 competentem ad scripsi. ad competentem P. 9 mandaverit Mr. mandaverat Eberh. 23 quod Mr. quo P.

Alexander nihilominus propius iam Persas ad- XIII. ierat, adeo ut in conspectu eorum etiam muros haberet. Enimvero aestimationem intellectam adventus sui in hunc modum ludit: pecua multigena seu armenta, quae illis in pascuis abundarent, coacta comprehendendi, eorum cornibus frondentes et auctiusculos ramos adnecti iubet; tumque aliis ramulis adnexis ad caudas pecudum singularum agi praeimpedita hactenus mandat, utramque speciem pariter imitatus, ut et erectis frondibus, quae adnexae cornibus ferebantur, silvestrem quandam speciem prae se agerent, ex qua oculi insequentem exercitum foret, et tractis ramulis pulvis excitus omnem dinoscentiam veri eminus confudisset. Et hoc igitur ex pulvere nebulaeque eius, per immensum quae latius agebatur, obstupefacti iam primum, tum etiam ultra opinionem magni exercitus territi Persae stupore defixi sunt. Iam per interuentios facultatem belli dari sibi decreverat Alexander postulare eaque cura depressus in somnum est somniatque sibi deum Ammonem adstitisse omnem habitum, quo deum Mercurium pingi visitur, sibimet porrigentem cum his mandatis: 'En tibi, fili Alexander, adsum in tempore moneoque ab illo te, quem legare institueras ad Darium, prodi potuisse. Enimvero forti animo age teteque ipso pro te utere inter- nuntio, videlicet hoc omni habitu adornatus, quem nunc a me tibi offerri consideras. Id enim etsi parum consultum aliis videtur regem sui ipsum pro se nuntium fieri, tibi tamen istud auxilio nostro proclive est.'

26. Paret rex monitis dei protinusque Eumelo XIV. comitante equo vectus, praeterea alio subsidiario sibi adscito, mandatam agit. Igitur cum ad Strangam fluvium devenisset, qui plerumque ex vehementia nivium adeo stringitur et congelascit, ut instar saxi viabilem

11 oculi Mr. oculi P. 20 ammonam P. 26. 30 Eumelo Mr. Eumedo P.

sese transeuntibus viris, carris etiam quam onustissimis praebeat, atque ex hoc ingenio sui tunc gradabilis foret, ibidem accepto habitu, quem deus monitor praemonstraverat, ipse quidem uno usus equo coeptum iter agit, Eumelum porro cum equis duobus ibidem subsistere ac se operiri iubet. Igitur transmissio flumine, cuius latitudo est haud minus stadii mensura, ad ipsa regis tentoria penetrat. Sed cum habitum viri Persae demirarentur opinionemque sibi ferme de deo ipso suaderent, nihilominus, aequis foret, quaerant et volentem convenire regem protinus illo deducunt. Enimvero forte Darius tunc visendi exercitus sui causa processerat hortandisque animis suorum de ignavia Macedonum contionabatur. Iamque aderat Alexander et habitum illum pompamque regiae magnificentiae mirabatur. Denique non absque ea dubitatione egit, utrumne adorandus sibi idem rex foret, ita omni culta tunc capitis tunc vestitus, scepro etiam et indumentis pedum magnifice adornabatur. Aderantque et satellitum milia stupore barbarico regem suum ut deum praesentissimum demirati. Sed viso habitu eiusmodi rex Darius cum officium quoque, quod simulaverat Alexander, cognovisset, idem Alexander prior: 'En tibi adsum internuntius quidem, enimvero quem nihil secus ipsius Alexandri praesentia opinere. Verbaque eius et mandata sunt talia: 'Ego,' inquit, 'arbitror eum regem, qui parum festinanter contendet ad proelium, iam ipsum suae ignaviae et diffidentiae testem esse. Quare ne ultra cessaveris, quin protinus respondeo, quod tempus nobis agitando proelio dederis.' Ad hanc confidentiam dicti cum excitatus animo Darius 'Numnam quaeso,' dixisset, 'tu ipse

1 carris *Mr. caris P.* 5 Eumelum *P.* 6 Se igitur *P.* 10 quaeritant *Mr. quaeritantem P.* 18 scepro *Mr. sceptri P.* 19 adornabatur *Mr. adorabatur P.* 25 ipsius *scripsi. ipsi P.* ipso Alexandro praesente *Eberh.* 28 suae *Mr. sui P.*

Alexander ades, qui adeo nihilum reverens nostri confidentissime loqueris?' responsum accepit sese quidem internuntium esse, enim pro ipso Alexandro uti praesente loqui oportere. Accepit haec Darius dicta elementius et, 'Quoniam,' inquit, 'more legationis huius ne Alexander quidem secus honoratur, ad sacrificium hinc ac deinceps ad convivium convertamur.' Post haec dicta cum manus rex Alexandro adprehendisset atque in regiam ingressi forent, id quoque sibi auspiciato fieri Alexander arbitratus est, quod volente rege in eius regiam deducebatur. Igitur ubi tempus coenandi fuit, rexque accubuit ceterique secundum ordinem dignitatis, ut illis mos erat, discubuerunt, adversum tamen Darium coenare sedentarius iussus Alexander honore legati omnium oculos in se facile vertebat. Quamquam enim brevi corpore neque ad Persicam magnitudinem haberetur — plerique ferme auctiusculi sunt —, tamen et filo oris et reliquorum membrorum situ admirabilis visentibus erat. Igitur convivio iam procedente eiusmodi quid facere Alexandrum subit. Poculum enim, ut quodque ad bibendum acceperat, ubi strinxisset, vas ipsum in sinum sibi condere atque ut proprium cooperat detinere. Quod ubi a ministris regi est indicatum, incertum id damnurne an contumeliam ratus insurgensque Darius 'Ecquid,' inquit, 'hoc est, quod pocula hoc furatrinae genere avertisti?' Sed ubi de motu corporis Alexander intellexit, quid in Dario mobilitatis animi foret, — hac enim ex causa id consilium exsequebatur — 'O rex,' ait, 'morem ratus hic quoque Alexandri nostri servari id, quod apud nostros didiceram, exsecutus sum; quippe illi liberalitatis haec forma est, uti prin-

2 responsum *Mr. respondum P.* 5 more *scripsi. morem P.* 6 ne *add. Eberh.* 7 convertamur *Mr. revertatur P.* 18 filo *Mr. filio P.* 24 a ministris *Mr. ad ministris P.*

cipibus ac ducibus suis, quos tali convivio dignanter acceperit, privata pocula fieri sinat, quaecumque acceperint haurienda. Quod ergo magnanimitate illi te quoque parem ducerem, non in contumeliam traxeris.' Hoc blandimento responsionisque eius gratia cum rex ceterique permulsi essent, admirationem sui silentio testabantur.

27. Sed id silentium ferme ad periculum vergit.

Unus quippe ex convivantibus, cui vocabulum Pasarges erat, olim Philippi hospitio receptus et ibidem Alexandrum etiam puerum conspicatus, paulatim in memoriam relabens eundem ipsum esse, quem opinabatur, animo confirmat. Sensim igitur Dario, quem comprehenderit, Pasarges intimatum venit. Eoque permotus rex praeque magnitudine † prosultans, quid illud esset, quod tantopere excitaretur, nulli mage quam ipsi Alexandro prodit, ei enim, quod evererat, iam pridem animo suspectanti. Unaque cum poculis, quae sinu gestans habebat, conclave procurrit ibique pro foribus 20 offendit unum e Persis equum, quo advectus fuerat, detinentem. Ne quid igitur [videretur] improprie in re tali fecisse, custodem equi gladio perdidit, adscenso autem eo fugae consulti. Quod ubi Persis visum intellectumque est, quaqua raptim arma capere, ipsum 25 quoque fugientem insequi properabant. Enim illi molitio tardior et Alexandro efficacior fuga erat, eo quod intempesta iam nocte eaque nullis lunae adminiculis illustri aliquanto cunctantius regi gradienti subpetiata est forte etiam lampas ex obvio. Quae 30 cum sibi praelucens facesseret, eo et ipse properantius et nullo tali subsidio Persae tardius agitabant. Sed enim Darius maestior damno elapsi hostis, cum inter

3 ergo Mr. ego P.

27. 10 et scripsi. at P. 11 conspicatus Mr. continatus P. 21 videretur add. Keil. 22 adscenso scripsi. accenso P. 24 quaqua raptim Mr. quamquam partim P. 26 eo quod Mr. nisi quod P. 29 subpetiata scripsi. subpetita P.

spem metumque animo volutaret, casu eiusmodi ad maiorem formidinem confirmatur. Forte in conclavi eo, in quo tunc rex agebat, imago quaedam Xerxi sublimius posita, vel ob memoriam maiorum vel de picturae gratia spectabilis, Dario acceptissima erat. 5 Ea repente fatiscente compactu procidit dissilique. Id Darius, ut res erat, coniectans animo macerabatur. Enimvero Alexander omne intersitum spatium iam mensus ubi ad Strangam fluvium accessit, ratus fore uti eum pariter, ut venerat, perviaret, equum quoque, 10 quo vehebatur, impellit primitias congelationis invadere. Sed exesa videlicet vel soluta super omni crassitudine ac gelu cessit aequoris facies ad pondus equitantis. Utrique igitur cernuantes in profundum fluminis ruunt. Sed enim equum agmen violenti gurgitis pessum tractum 15 averterat; rex vero natata quam valentissimo emensus periculum alterius ripae iam potiebatur, cum eminus videt insecutos sese Persas iam litori advenisse, frustra habitos spe transgressus, desperata etiam comprehensione, reditui consultare, quippe cum 20 Persae non modo ad natatus huiusmodi audere non soleant, sed ne navigabile quidem ob nimiam vehementiam flumen hoc habeant. Igitur stupenti Dario demirantique, quae gesta sunt, cassum laborem referunt insecutores. Alexander vero menso alveo of- 25 fendit Eumelum, quem una cum equis duobus ibidem sibi subsidiarium dereliquerat. Tum illi et gestae rebi seriem explicat, et ubi ad exercitum redit, duces quoque laetos facto participat. Omnem exercitum sibi XVI. iam iamque adesse instructum armis iubet. Qui cum 30 omnibus in centum et viginti milibus numeraretur, 'Ne,' inquit, 'ne sit vobis aliqui, milites, quod cunctemini.

1 animo P. animum Mr. 5 spectabilis Dario scripsi. Dario spectabilis P. 14 Utrique Mr. uterque P. 18 sese Mr. esse P. 26 Eumedmum P. 27 dereliquerat Boysen, Philol. 1883 p. 308. delinquerat P. deliquerat Mr. 31 Ne Mr. en P.

Quaecumque fuerant ex hostibus noscenda, ipse per me praesens oculis deprehendi. Neque si foret periculum de multitudine ignavorum, non prompte vobis fidem rei compertae dixissem. Sunt enim illa inexplabilia hostium milia, sed enim seges prorsus facilisque materia manibus ac virtutibus vestris cedent, nisi cui vestrum arduus quidem et fugiendus hic labor, o Macedones, videatur, si vobis tanta sit caedendi materia, quantam renuat ac recuset victricis dexteræ fatigatio. Ad haec dicta gratantium voces et laetitia militum congruebat omni scilicet avaritate bellum sibi desiderantium expectantiumque.

28. Aciebus igitur ordinatis propter latus fluminis Strangae, Darium etiam eodem Macedones adventare cum omni suo agmine iam intrepidam cernebant, omni scilicet parte terrarum, qua visentium oculi vagarentur, phalangis eius atque ordinibus confluentibus. Enim cum illa Strangae mobilitas naturalis rursus ad glaciem convenisset et stratum alvei tenacissimum fideliter etiam transeuntibus polliceretur, Darius prior haud dubitans exercitus ordines suos perinde, ut in acie constiterant, transgredi flumen intersitum iubet. Emensis igitur universis, quidquid de Stranga metui potuisset, idem Darius e curru regio, cuius suggestu altius vectus eminus cunctis visi consuevit, demutat ad currus, quibus proelialis utebantur, itidemque cuncti satrapae et optimates eiusdem imitatu fecerant, multis iam exercitum intercurrentibus, qui virtutis solitae singulos et necessitatum praesentium commoverent. E diverso

6 virtutibus vestris cedent *Cod. Ox.* virtutibus nostris *P.*

28. 13 propter scripsi. praeter *P.* cf. p. 100, 27. latus *Mr.* latus *P.* 14 Strangae *Mr.* Strangio *P.*

Hic incipit altera pars eorum, quae Maius in Spicil. Rom. Tom. VIII ex codice Turinensi edidit.

14 etiam *om. T.* 18 Enim *om. T.* 20 fideliter *T.* fidele *P.* 21 exercitus scripsi. eius *P.* *om. T.* perinde *P.* proinde *T.* 24 vectus *om. P.* 26 utebantur *T.* utebatur *P.* satrapas *T.* 27 imitatu fecere *P.* exercitus *P.* 28 virtuti *P.*

autem cum longe tranquillius doctiusque Alexander Macedones in cornua protendisset, ipse Bucephala suo vectus imperatoris officio fungebatur. Tandem igitur belluicum lituo praeciente pari utrimque procursa partes in sese procurrunt. Primumque saxis ac missilibus iaculati, mox ensibus etiam strictis comminus proeliantur. Multa denique diei parte consumpta, ubi non discriminis paritate protrahi bellum Darius vidit, enimvero quod unum id morae Macedonibus videretur, ut metendis Persicis militibus tantummodo laborarent, quo res periculi tenderet, haud dubie interpretatus fugam capessit et cursu sese, quam proferret posset, praesentibus liberat. Strangam denique etiam tunc stratum firmitudine perviabili transmittit atque exit et ipse quidem iter ad regiam properat. Iam vero turbatis Persicis rebus, cum omnes pariter illae tot phalanges, quae tamen ferri hostiumque nondum expertae essent, ad eundem alveum avidius advenissent, sive ex illa fragilitate naturae sive inconsulto agmine pariter irruente, Stranga suum officium deficit ingressosque submergit omnesque, quos alveo acceperat, necat. Reliquos porro insecti Macedones obruncant, nec fere fit aliquid ex illis omnibus reliqui, quo semesa curtaque Alexandri victoria videretur. Tum ergo Darius omni spe meliore deposita cum ingressus regiam suam humi sese eiulabundus miserabiliter prorsus et ignobilius constravisset, maerebat quidem et eorum mortes, qui sibi adeo infauste militassent, maerebat etiam damnum regni, quod ad incitas deduxisset, tunc

2 Macedonas *P.* praetendisset *P.* Bucephala scripsi. Bucephalo *P. T.* 3 imperatoris *T.* 4 utriusque *P.* 5 primum saxus *P.* 6 proeliant *P.* 7 Multis denique de parte consumptis *T.* de utraque parte *Max.* 8 vidit *T.* iubet *P.* 10 metiendis *T.* 11 quam rem periculi tendere *T.* 12 ut cursu sese — liberaret *P.* 14 firmitudine *T.* fortitudine *P.* 15 iter *om. P.* 16 omnis *P.* 17 expartes *P.* 18 ad eundem alveum avidius advenissent *om. P.* 19 fragilitate *T.* facilitate *P.* agminis — irruentis *P.* 23 quos emersa cunctaque *T.* 27 et *om. T.* 29 incitas *P.*

nomen et gloriam et parta tot saeculis deformataque nunc Persidos regna lugebat, recursabantque eum et captae urbes et subiugatae nationes et aequatio sui ad deorum immortalium vires solisque ortus, quem
 5 consessorem sibi dixerat gloriator; qui quidem nunc profugus desertusque et inops omnium foret profecto, dicens, nulli esse hominum rata vel stabilia fortunaria, quae si parvam inclinationem status sui nacta sint, in contrarium protinus resultarent et quosque de
 10 culmine ad profundas tenebras urgerent. Indulgens ergo lamentis eiusmodi humi correctus inopsque solatorum diu miseriter agitabat.

29. Tandem tamen ubi satietas eum praesen- XVII.
 tium cepit, veluti sobrius maestitudinis factus conscribit
 15 litteras ad Alexandrum in hanc sententiam: 'Darius domino Alexandro haec dicit: Ante omnia quidem hoc moneo, uti te in hac fortunae beatitudine esse tamen hominem recognoscas, siquidem satis idoneum argumentum ad id consilii tibi ego praesto sim, quo
 20 profecto docere possim nil homines quam quaeque praesentia sua praesumere oportere. Neque enim id modo de me primum fortuna commenta est. Iam pridem istud in parente meo dea illa Xerxe monstraverat. Is quippe pari adrogantia cupitorum cum in vestros
 25 militiam delegisset, alioquin avidior rerum, quae regum glorias trahunt, pro hisce omnibus, quae petebat, opes suas totque illa militantium milia adtrita pariter amissaque... ad poenitudinem vertit. Hisce igitur usus exemplis doctusque de talibus pro Graeco nomine atque

3 nationes P. regiones T. 4 ad T. atque P. 5 gloriatio T. qui T. hic P. 7 nullo P. rata T. rara P. stabilia T. stabilita P. fortunaria scripsi. fortunari T. fortuna P. 9 resultarent T. resultare P. 10 urgerent T. urgere P. 11 inopsque T. inops P.

29. 13 satias P. 17 hoc T. unum P. esse tamen Mr. si tamen P. tamen T. 19 quo P. quod T. 20 possim om. P. quam quaeque T. quamquamque P. 21 enim id om. T. 26 hisce T. is P.

clementia competentius feceris, si miseratione hosce impertias, quos tibimet fortuna supplices procuravit. Igitur ego per favisores tui deos nostrique adversatores quaeso obsecroque, uti mecum matris quoque et coniugis, ut te dignum est, filiorum quoque nostrorum meminissem non aspernere. Eius tibi benivolentiae vicissitudinem spondeo, uti thesauros, quos ex vetusto nobis reges parentes subfossos humi abditosque latebris reliquerunt, ipse quoque coram referam indicemque, tumque tibi Persarum deos prosperos et imperium
 10 secundum Medorum etiam et reliquarum gentium deprecabor digno profecto tali favore caelestium, si in aliis quoque relevandis tuimet memineris ut mortalis.'

Hisce litteris sumptis Alexander contionem protinus optimatum et praesentium cogit et ea, quae
 15 scripta sunt, recitari non differt. Enimvero tunc unus adsistentium Parmenion in eam sententiam vadit, uti nec humanitatis officium Alexander supplicii denegaret et ea, quae sibi promiserat, libentius amplexaretur, redditur scilicet matrem pariter et coniugem
 20 una cum filiabus mercede promissi. Sed enim ad haec Alexander, 'Atqui,' inquit, 'o Parmenion, mihi contra consilium est respondere Dario, frustra se illum hisce in nos liberalitatibus iactitare, quod thesauros suos suaque regna pollicetur. Non enim videt cuncta ista
 25 haec, quae nobis litteris largietur, iure belli nostra esse perfecta, neque ille super hisce nobis aliquando bellum indixerat. Enim quod ipsi, quaecumque Darius possederat et obtinebat, nostra esse, id est virtutis
 praemia, arbitraremur, idcirco in haec ipsa me mili-

1 hosce T. hos P. 2 tibimet P. tibi T. 3 ego per T. experts P. adversitores T. 4 post verba 'uti mecum' desinit fragmentum Taurinense a Maio editum; incipit folium codicis Taurinensis 42, quod ipse legi. 5 aspernere T. aspernare P. 8 abditos T. 18 officium om. P. 21 mercedem T. 26 largietur T. largitur P. esse om. P. 27 his P. 28 indixerat T. induxerat P. 29 et om. T. virtutis T. virtuti P. 30 me corr. ex se T. se P.

tavisse, neque mihi in Asiam transeundi aliam quis dixerit esse causam, nisi quod cuncta haec mihi ac meae praecidaveram possessioni. Sat igitur Dario videatur id modo unum lucri habere, quod imperterritus his omnibus veluti alienissimis incubaverit.' Et in hanc sententiam dictatas litteras ferri ad Dariam iubet. Ipse vero transit ad huiusmodi diligentiam, uti et vulnerati competentius curarentur et desiderati bello sepulchris ad meritum decorarentur. Atque in haec occupatus hiemis spatia transegit, quidquid interea temporis fuerit, diis praestitibus sacrificiis obsecutus. Atque cum interea motu quodam animi repentino iussisset regiam Xerxi, quae opulentissima et pulcherrima videbatur, iniecto igni concremari, id quoque mox per poenitentiam reformatus extingui atque ad faciem pristinam retineri praecipit.

Fuit eidem inter haec curae, ut sepulchra Persarum et sepulta olim eorum corpora intueretur, quod in his sepulchris multi crateres aurei multaque magni pretii condita ad templorum magnificentiam dicerentur. Sed egregie ceteris anteibat Cyri aedes, quae scilicet turris ad faciem lapide levi quadratoque in summam altitudinem extracta processerat. Ipsi vero Cyro conditorium erat e lapide visendo, cuius sive natura perispicua sive inscaltio adeo tenuis erat, ut nihilo prorsus, quidquid intererat, impediret intuentium diligentiam, adeo ut propter saxi illius evidentiam capilli etiam conditi cadaveris viserentur.

1 mihi *corr.* ex sibi T. sibi P. 3 Sat sit igitur Dario si videatur P. 4 imperterritus *scripsi.* imperterritam P. ante hoc verbum tam diu vel simile quid videtur excidisse. 9 bello sepulchris T. vallo sepulchri T. 15 reformatus *Keil.* reformatum vel reformatam T. reformatam P. 17 curae T. cura P. 19 crateres T. pateres P. 21 quae T. quare P. 22 lapide om. P. quadratoque T. quadroque P. 23 ipsi vero Cyro T. ipsius vero Cyri P. pro conditorium T. 24 e om. P. 27 propter T. praeter P. evidentiam T. evidientia P. 28 cadaveris P. caveris propter T.

Sed propter hoc sepulchrum flebile spectaculum Alexander protinus conspiciatur. Erant enim Graeci ibidem complures, quos cum variis ex causis diversisque temporibus captivitate rex aut regii subegissent, praesectis naribus auribusque et quaecumque hominum vultibus decoriter natura providit, suppliciali post servitio devincti circa haec sepulchra custodiales agitabant. Hi igitur omnes ubi iuxtim Alexandrum agere sensere, pariter voce et eiulatu suae gentis Graecisque supplicationibus obsecrantes audientem linguae propriae insignia facile permoverunt. Quare productos cum videret adeo flebiliter mutilatos atque laniatos fideliterque causas et ritum Persicum cognovisset, misertus eorum dederat quidem vultibus facultatem, uti viatico sumptuati, si vellent, ad patriam remearent. Enim cum sese ignobiles foedatosque latere melius a conspectu popularium quam ad ludibrium forsitan occursuros civibus praesentirent, huius quidem rei gratiam fecere regi, sibi tamen et locum, quem colebant, et vitam ab indigentia laxiorem protinus impetrare. Dat igitur his et agros dapsiles et cetera etiam, quae ad agrorum exercitia secundarent, proque supplicum civium consultu voluntate.

30. Sed inter haec rursus Darius comparando exercitui scribendisque militibus animam confirmarat. Scribit denique Poro, regi Indiae, talia: 'Clam me non est in indignationem tuam te ducere, quidquid nos ex

1 sepulchrum T. sepultum P. flebile T. 2 conspiciatur *scripsi.* conspiciatur Mr. contionatus T. P. 3 ibidem T. idemque P. 4 regii T. reges P. 6 providit P. providet T. 8 ubi iuxtim T. ibi iustim P. 9 pariter *scripsi.* pari T. P. heulatus T. 11 permoverunt T. 12 flebiliter T. mutilatos Mr. mutilatos T. P. 17 a conspectu T. conspectu P. 19 fecere regit. facere regis P. locum P. loco T. 20 laxiore P. 21 agros dapsiles T. agros et dapsiles P. 22 pro quae supplicium T. pro quo supplicium P.

30. 24 comparando P. *corr.* ex comparando T. 25 exercitui T. exercitus P. 26 regi T. om. P. 27 in indignationem *scripsi.* in dignationem T. indignationem P. ducere T. deducere P.

hostico patiamur; ferinam etenim expertus hostium
 rabiem vel ipsis etiam orbatus adfectibus ex illa regia
 beatitudine in extimam veni Darius ille miserationem,
 cum mihi non mater amantissima, non uxor conspi-
 rantissima, non suavissimi filii propter sint, quin haec
 cuncta adversantibus serviunt. Quare pollicente me non
 modo thesauros opesve regales, sed regni quoque nostri
 quam amplissimam portionem, spretis Macedo supplici-
 bus eiusmodi una tantum proventuum suorum adrogantia
 delectatur. Ergo, mi Pore, iam opibus fatigatus, animo
 tamen ad sententiam milito, si modo faveas. Rursus
 enim proelium meditor, et si quos queam, ad com-
 munionem duco sententiae. Quod si tu quoque tam
 iustae indignationi nostrae accesseris tuamque in-
 iuriam existimaveris, quae in me grassata est, ita
 praecavebis, ut te dignum erit et maiorum nostrorum,
 et isti conspirationi consulere tuisque commodis non
 deesse. Igitur ex opinione nostra feceris, si gentes
 quam plurimas congreges, quamque primum queas, ad
 portas Caspiae tendas. Enim ne sit militia tibi mili-
 tantium inhonora, dabuntur a me singulis armatorum
 aurei tres pedestrium, equiti vero quinque, ceteraque
 quae alimoniis abundarint. Praedae quoque bellicae
 pars ex medio vestra fiat. At enim tibi privum munus
 istud habebis, quod indidem regalissimum est, Buce-
 phalam equum scilicet una cum regis phaleris regio-
 que cultu concubinisque omnibus, quas octoginta cen-
 tumque numerant, qui noverunt: eas omnes ac tales

6 *Inde a verbis 'quare pollicentem' etc. rursus incipit
 Cod. Ambr. (Quat. VI).* 6 pollicente *Keil.* pollicentem *A.P.*
 9 proventuum *T. om. A.P.* 12 proelia *P.* queam *P.* quem *A.*
 quam *T.* communem *T.* 15 grassata *T.* crassata *A.P.*
 16 praecavebis, ut *T.* praecabis *P.* pavebis *A.* erit *om. P.*
 17 non *om. T.* 18 opinioni nostrae (*om. ex*) *A.* 22 pedestrium *A.*
 pedestri *T.* pedessum *P.* equiti *T. P.* equitum *A.* 23 abundarent *A.*
 habundarint *P. T.* 24 media *A.* primum *T.* 25 istud *A.*
 tute *P.* est *om. P.* bucephalum *P.* 26 scilicet egregius
 phaleris *T.* 27 cultu *om. P.* omnis *P.* 28 talis *P.*

cum ornatibus propriis consequere. Quare acceptis
 his litteris, ne versaveris, quaeso, verterisve tale con-
 siliis; quin properato ad nos venias una cum hisce,
 ut dixi, gentibus, quae circa Indum colunt.' Et haec
 quidem Darius.

31. Sed Alexandrum ista nequaquam latuere do-
 ctum ex transfuga Persa quodam. Quare coacta manu
 ad regiones Medicas tendit, comperiens Darium Echa-
 batanis agere [quod nomen genti est]. Omissa denique
 Asia iter, quod instituerat, festinabat satis adserenti-
 bus internuntiis, quod si Darius fugiens portas Caspiae
 intravisset, inefficacem illam insecutionem Alexander
 laboraret. Quae quidem etiam tum, veluti parum fideli
 sermone acciperet, dubia rex arbitrabatur; sed cum
 Bazanus quidam, eunuchus regius, transfugisset isque
 certius enarrasset Darium protinus fugiturum, addita
 est Alexandro properatio.

Aderant tunc Dario fugam molienti satrapae
 duo, quorum nomen alteri Besas erat, alius vero di-
 ctus Ariobarzanes. Hi, cum iam rumoribus calidiori-
 bus adesse Alexander nuntiaretur, rati se plurimum
 in gratiam provisorius esse victoris, si necem Dario
 intulissent, regem suum in sua regia solitarium op-
 primunt et letaliter vulnerant ac si iam mortuum de-
 relinquant cautissimum confirmantes, si tantisper a
 conspectu Alexandri recessissent, donec illud facinus,
 quod perpetrarant, ut victor perpenderet, divulgaretur.

3 his *P.* 4 Indiani *A.*

31. 7 persa *A.* per se *P.* 8 Ecbatanis *Mai. con.* in Ba-
 lanis *A.* in Bathanis *T. P.* 9 gentile *T.* Verba uncis inclusa
spuria iudico. ammissa *A.* 10 institerat *P.* 12 intrasset *P.*
 insecutionem *T.* inexecutionem *A.* inexcutionem *P.* 14 ac-
 ceperat *P.* dubia *Mai.* dubie *A.P.* 15 idque *P.* 19 Besas
Epit. besas A. bases P. 20 Ariobarzanes *A.* ariobarzanes *P.*
 21 Alexandrum *P.* 22 provisorius *Codd.* proventuros? provenire
Epit. 24 ac semimortuum *Kluge.* 25 cautissimum *T. P.*
 castissimum *A.* 26 recessissent *T.* 27 perpetrarunt *T.* per-
 petraret *A.* perpetrarent *P. emend. Mai.* ut *P.* et *A.*

32. Iamque exercitus Macedonum rursus Strangae 35.
 memorati fluente transmiserat et Alexander protinus
 superveniens regiam, in qua observari Darium com-
 pererat, cursim inrumpit eumque recens vulneratum
 atque adhuc spirantem miseriter offendit. Sed id Ale-
 xandro ultra opinioniones omnium flebile et luctuosum
 admodum fuit. Videns enim participem illius regii
 nominis ac maiestatis adeo misere vivendi clausulae
 reluctantem, flens eiulansque iacenti homini circum-
 funditur, eumque amplexabundus et contegens regia
 10 chlamyde in haec verba solatur: 'Erige te, quaeso,
 Darie, nec deseras: si quid enim ex animo est, quod
 iusseris, ratum habeto regna te tua recepturum fu-
 turumque rursus illud, qui fueris.'

15 33. Sed ad haec Darius exsanguis iam corpore 36.
 cum voce etiam ad primum impetum deficeretur, manus
 supplices tendens adtrectansque genua Alexandri
 adsistentis et circumplexus, ut poterat, tandem talibus
 loquitur: 'Licet mihi iam, Alexander victoriosissime,
 20 in hac constituto fortuna liberalius aliquid, quam qui
 victuri sunt, loqui idque a me amicis tibi, non
 hosticum putes. Inter haec verba blanda disceptes.
 Numquam igitur te regii nominis decus tollat, nec si
 quid blandius fortuna promiserit, idcirco te coeli
 25 compotem arbitrare. Enimvero consultius futuris
 quam praesentibus consulens. Nihil enim interest,
 quod dispescat regiam nostram aut plebeculae digni-
 tatem. En tibi ille Darius, nosti, quippe qui fuerim

32. 2 memorati *Mai*². memoranti *P.* a strage adme-
 morati *A.* 3 observari *T.* observari *A.P.* 4 irrupit *P.*
 9 heulansque *A.* eiulansque *P.* iacenti homini circumfunditur *T.*
 recenti homicidio confunditur *A.* iacenti homicidio confunditur *P.*
 12 dari *P.* 13 iuberis *P.* iuberis *T.* futurisque rursusque ille
 qui fueris *P.*

33. 18 assistens *P.* 20 qui victuri sunt *T.P.* qui (*super-*
scripto quae) victoris sunt *A.* 21 quidque *T.* 24 promiserat *A.*
 compotem *A.* 26 quam *P.A.* atque *Mai*². 27 aut *P.* ut *A.*

dominus et deus scilicet huiusce mundi existimatus,
 ut flebilem mortem appeto. Sed habeo obitus huiusce
 grande solatium, quod in tuis manibus hunc spiritum
 iam effundam. Quare, quaeso, non invideas sepul-
 5 turam, quam mihi una cum Persis tui quoque Mace-
 dones exsequantur. Tum Rogodunen matrem meam
 commendatam tibi ad honorem dignum nomine nostro
 habeto atque participem Olympiadi tuae. Colito uxorem
 etiam meam; filiam vero Roxanen haec praee tibi
 commendo atque in manum do quaesoque eam dignam 10
 coniugio tuo censeas. Erit enim illi ad solatium largi-
 ter, nihil sibi de regia coniunctione defuisse.' Et
 in hisce verbis Darius spiritum transigit.

34. Multis igitur lacrimis miserationem regiam XXI.
 Alexander prosecutus auferri cadaver et ad magni- 37.
 ficentiam debitam proque sui dignitate ritu Persarum 16
 sepeliri iubet. Denique corpori regio transvehendo
 cum baiulos quosque nobilissimos suorum atque in-
 digenas esse iussisset, ut illis officium tale non de-
 dignantibus fieret, primus ipse onus feretri subit. 20
 Quo viso cuncti quoque illud honoris primi maximum
 testimonium competebant. Infertur igitur sepulchris
 maiorum omnium tum Darius ac paulo post aedes
 ipsi templumque construitur et lex dicitur religiosa-
 que sollemnitas datur more praescripto, uti dies ille 25
 annuus Persis celebratissimus fieret, non sacris modo
 et laetitia hominumque congregatu, verum spectaculis

2 at flebilem *T.* appeto *A.* 5 quoque *om.* *A.P.* 6 ex-
 equerentur *P.* 7 commendo ti ad honore *P.* 8 atque *T.* utque *A.P.*
 participe *A.* colito *P.* *Epit.* colito *correct.* ex colito *A.* 10 com-
 mendo atque *om.* *A.* habeo atque participem Olympiadi tuae
 colito uxorem haec praee tibi in manu do *T.* 13 his *P.*

34. 14 regiam *A.P.* rei clam *Mai*². 17 corpore *P.*
 19 esse *om.* *P.* 20 fieret *A.P.* foret *Mai*². 21 illud honoris
 primi *T.* illud ut privi *A.P.* 23 'ac paulo post—106, 4 an-
 nuos statuit' *om.* *P.* 24 et lex *T.* est lex *A.* dicitur *scripti.*
 dici [dicit] *T.* dii *A.* 27 congregatu *Mai.* congregatus *A.*

etiam atque certamine tum ad mulcedinem aurium solitis procurari tum ad delectationem oculorum. Nam et fortitudine decertantibus et voluptate sua cuique praemia et honores annuos statuit.

35. Postque haec, quod ex incerto regiae incitationis multi victoris animum formidarent eoque vagis terroribus agitantur, quo cunctorum animos deliniret, edicit in verba, quorum sententia haec fuit: 'Rex Alexander, Ammonis et Olympiadis filius, Persis dicit. Ea quidem, quae iure belli transacta sunt, nullum profecto sapientium puto pro culpae merito putaturum. Etenim diis ista sententia est, quam exsequi mortalibus sit necesse. Quare superis quidem habeo gratias, favoribus meis. Enim nunc quoniam vos quoque nostra cura esse coepistis, scire vos par est, satrapas quidem regionibus constitutos, quibus ex more parebitis haud secus prorsus, ac si sub Dario mos erat; eoque id consultavi, ne incerta regentium observatio plus penes vos haberet formidinis quam veritatis. Utemini igitur 39. legibus vestris pariter ac moribus. Idem enim vobis conventus, eadem sollemnitates et suavia; nec vagum quemquam a regione vel sedibus suis aberrasse quopiam probaturus sum, quippe quibus patrimonia privata habere permiserim, exceptis auro pariter et argento, quae communis hic usus magis esse regia confitetur. Reliqua vero omnis moneta, quae cuique est, domino permittetur. Armamentaria sane privata, si in usum publicum satrapae necessaria viderint, his quoque eos uti oportere mandavi. Agmina pariter 30 peregrinari inque aliena transire interdixerim, nisi

1 mulcedinem *T.* dulcedinem *A.* 2 delectationem *T.* delectationis *A.*

35. 8 dicit *P.* haec om. *P.* 10 nullam profecto sapientiam *T.* 12 diis *T.* om. *A.P.* 13 superis *T.* super his *A.* super *P.* 21 sollemnitates *A.* festivitates *P.* 23 probatus *T.* privata *T.* priva *A.P.* 24 permissum est *T.* 26 quae cuique *P.T.* quaecumque *A.* 27 permittitur *Mai.* 30 peregrinari *P.* peregrinare *A.*

quod tuendi sui gratia usque ad decem vigintive hominum numerum congreges faciant. Cetera multitudo pro rebellionem et hostico punietur.

36. Mercaturarum versurae sint itidem ut sub 40. Dario pateantque commercia vel Graecis in Persas vel Persis etiam ad Graecos. Quippe provisum est, ut per satrapas etiam dimensa spatia viae publicae consternantur. Sollemnitates vobis et certamina gymnica erunt; sed hisce omnibus praesides dedi ex Alexandria mea viros Aegyptios, quibus aureae quoque coronae gestamen et amictus purpureus est permissus, praeterque eos ingressu ceteros sacri templique prohiberi [placuit]. Iudicia etiam, quae vulgo privatim quibusque faciebat, nisi per curiam publicam civitatum celebrari non licebit. Ac si praeter haec aliquis ausus 15 erit, hostis supplicio punietur.' Et haec quidem Alexander usibus publicis. Quod vero ad comprehendendos eos, qui Darium vulneribus incesserant, dicit haec: 'Equidem me gaudeo hostem maximum Darium servitio subiugasse, eiusque mortem licet ipse executus 20 non sim, habeo tamen hisce, qui id fecerint, gratiam. Quare quod benivolentiae suae erga me studium protestati sunt, ii, quique sunt auctores huiusce, hortor ac moneo, uti se prodant mihiq; indicent praemia debita recepturi. Neve istud in ambiguum dubium 25 que quis transferat, iuro deos maiestatemque patris Ammonis et Olympiadis matris meae, quique hi fuerint, eos me sublimes ac notissimos omnibus effecturum.

3 rebellione *P.*

36. 9 his *P.* 10 Aegyptios *Mai.* 11 egypti *P.* ex Aegypto *A.* 11 gestamen *T.* res tamen *A.P.* 12 praeterque *A.P.* pariterque *T.* ingressu *T.* ingressus *A.P.* 13 placuit *add. Mai.* In ducia *P.* 15 Ac *A.P.* Hinc *Mai.* 16 hoc *P.* 21 his *P.* 22 benevolentiae suae erga me *T.* benevolentiam suam erga mei *A.P.* 23 ii quique *T.* hi qui *P.* ii quoque *A.* huius *P.* 26 deos *T.* om. *A.P.* maiestatemque *T.P.* maiestatem *A.* patris et *P.* 28 eos me *A.* eosque *P.*

Neque enim non maximo digni praemio, qui eius consilia praeverterint, qui rursus bellum et nova mihi proelia meditabatur.

37. Ad hoc edictum multis quidem fletu res digna videbatur. Sed enim Besas et Ariobarzanes, auctores scilicet caedis Darii, Alexandro sese obvios ferunt et professi facinus sponsonem praemii repetunt. Tunc viros protinus comprehendi et quam editissimo in loco cruci subfigi iubet. Quod cum praeter spem omnibus accidisset, patefecit rex dignum se suo nomine existimasse, si quid de regia liberalitate subtraxerit, dum Dario modo ultio debita procuraretur. Neque tamen hisce ipsis de periurio se reum fore, cum sublimes eos notissimosque omnibus fore edicto promiserit, quos quidem facile sit visere in illo suggestu crucibus adfixos. Tam omnibus et oratio placuit et regis benignitas comprobata est.

Sed hisce gestis ex voto Persarum et illic XXII. satrapa constituto, qui patruus Dario fuisset, eiusmodi litteras Alexander ad Rogodunen, matrem Darii, facit: 'Ea quidem cuncta, quae mihi adversum Darium fuere, perinde ut diis libuit, sunt transacta. Enimvero ego votis petivi, ut eius incolumitatem nanctus socio ipso uteretur atque amico. Sed in quoniam suorum insidiis Besae vel Ariobarzani sit interfectus, nihil a me reliqui fuit, quod ad prosequendum eius funus ultionemque dignum foret. Verum quoniam supremo Darius adloquio filiam suam Roxanen mihi in coniugio esse mandavit, voto eius et precibus accessi; idque e re est de litteris iam praesciri.'

2 qui T. quibus A.P. novum — proelium Mai².

37. 5 Besas A.P. Besus Mai². 9 affigi P. 10 rex dignum T. ex dignum A. dignum P. 11 liberalitate Mai². libertate A.P. 13 his P. 16 placuit om. Mai². 17 benignitatis P. 18 his P. ex voto T. et ex voto A.P. et illic T.P. illic A. 23 incolumitatem nanctus T.A. incolumitatem nactus P. 24 Sed his A.P. Sed et his T. 25 Besae codd. Besi Mai². 29 idque T.P. Itaque A. 30 praesciri T.A. praecui P.

38. Ad haec Rogodune mater Alexandro sic respondit: 'Nobis quoque id voti maxime fuit, ut quoniam diis inclinare Darii nomen ab illa potentia libuisset, in te nobis et illius dignitas et spes omnis incolumis servaretur, quem virtutum scilicet et sapientiae merito dignum fortuna sua nullus addubitet. Id ergo ut cunctis, ita nobis praecipue voluptati est, quas et in illa versura fortunae nihilum triste experiri contenderis et habitas pro veteri ac tui nominis dignitate nunc etiam regno participes. Igitur nobis quoniam id, Alexander, quod Darius, es, in te nobis deos et deorum beneficia numeramus, hancque gratiam ut tibi confessae, ita Persarum quoque proceribus palam fecimus, quo ipsorum etiam votis deorum immortalium numeris et consortio congregere. Quare tecum una, quod iubes, Roxanen quoque deinceps venerabimur.' Et haec quidem mulieres ad regem. Eaedem tamen satrapis et optimatibus talia: 'Agamus largiter diis immortalibus gratias, quod Dario desinente Darii nobis beneficia non desunt. Nam et Roxanen Alexander suam fecit eamque coniugii honore dignatur: qua cunctos de gratia una cum diis ipsis deorumque simulaeris [obviare] vos regi adeo benignissimo oportebit, atque id, quod in commune proficiat, confiteri, cum eos, in quos dominus factus est, mutuari gaudeum suum maluerit quam exercere.'

38. 5 incolomis T.A. incolomis P. et om. A. 6 nullius A. id ergo A.P. et idcirco T. 7 ita T.P. id a A. 7 voluptatis T. 8 quas Schlee. quos et illa versura T. quos et in illa versum A.P. 9 pro veteris ac tui nominis dignitatem T. 11 id T. om. A.P. es A.P. est T. 14 quo T. om. A.P. votis T.P. vobis A. 15 congregere P. congregere T. congregare A. 17 regem agenda P. Eaedem T.A. (corr. ex eadem T.) 18 largiter A.P. taliter T. 19 mortalibus A. 22 cum diis — oportebit atque om. A.P.; locus servatus in T., qui tamen in imo margine sinistro mutilatus est: desunt initia quattuor inorum versuum: qua — obviare — id quod — quos do —. cunctos scripsi, cuncti T.A.P. 23 obviare supplevi coll. cap. I, 33; III, 57. 24 confiteri corr. ex profiteri T.

39. Sed ad eiusmodi legationes Alexander gra-
vabatur. Neque enim se parilibus cum diis honoribus
exaequabat, quin immo meminisse semper *ut* mortalis
suimet oportere admonebat. Nihilominus, ut quisque
in haec officia venisset, laudatos atque donatos hono-
ratius dimittebat. Idque quod de Roxanes nuptiis
consulisset, cum matre participat Olympiade iubet-
que id, quod ex priori praeda mundi regii fuerat
Rodunes atque Roxanes, referri ad eas protinus. Enim
ut adfluerent regalibus copiis, ita monet verecundiae
quoque disciplinae Graecae meminissent, colentes
scilicet Olympiada ita, ut se rege et marito dignum
foret; id enim uxore faciente nihil fore, quod magis
esset Alexandro placitarum. Atque his ita institutis
et factis ordinatoque omni regno Persarum in Porum
ducit exercitum.

39. 1 eiusmodi P. 3 exequabat A.P. in A. correctum
in exequabat. ut addidi. cf. p. 39, 13. mortalis T. mortales A.P.
4 oporteret T. 6 idque T. itaque A.P. 7 iubetque A.P.
iubet T. 9 id referri A.P. 12 Olympiada P. Olympiadaem A.
regem et maritum T. A verbis 'et marito' incipit prior pars sche-
darae Basilicenses (B), quas Wackernagel reperit. cf. Zeitschr.
f. deutsche Philol. I, p. 119. — 16 Post verba 'ducit exercitum' P.
pergit ita: Transmis (leg.: transmisissis) ergo regionibus niceam op-
pidum obsidens sagitta humerum superscribitur. Incensam tamen
urbem ducenta triginta [milia] bovum illic capta forme merito
destinatum a captivis Macedoniam cultum agros suorum et
nascitum (leg.: pascitum). Comperitoque gentes achas sexa-
ginta milia armavisse, in eos ire festinat. Pugnaque commissa
alexander crux sagitta vulneratur. Sed die quarta belli in
opere interfecto rege se dedunt. — Iulii Valerii res geste
Alexandri macedonis Translate ex esopo greco liber secundus
Explicit, qui est actus eiusdem. Incipit obitus eiusdem
liber tertius. In T. subscript: IVLI VALERII ALEXANDRI
POLEMI VC RES GESTAE ALEXANDRI MACEDONIS. . . LA-
TEX EROPRO GRECO EXPLOR LIBER SECVNDVS QVI EST
ACTVS EIVSDEM INCP OBITVS LIBER TERTIVS. In A.:
Iulii Valerii Alexandri Res Gestae Alexandri Macedonis Translate
Ex Hesopo Greco Liber Secundus Qui Est Actus Explicit.
Incipit Obitus Libri III.

LIBER TERTIUS

QUI EST

OBITUS ALEXANDRI.

1. Emensus igitur desertas Indiae regiones aqua-
rumque indigentissimas, bestiarum quoque examini-
bus infestas, quas phalangia vocant, multo labore ipse
atque exercitus fatigantur; in eademque iam duces
eius se conloquia conferebant, quod sibi satis esse
deberet usque ad Persas proeliis laborasse. His quo-
que subditis et Dario consultum, quantum oportuerit, 10
Graeciae, si modo vectigales Persas patriae fecissent.
Quo vero ille tenderet labor in Indiam properantibus,
adeo infestis omnibus locis feritate bestiarum? Quod
si in tantum cupidine rei bellicae Alexander urgeretur,
non sane videri consultum, inconsultae isti cupidini
si comes fieret reliqua multitudo. Iret ergo, quo vellet,
duceretque, qui vellet; se tamen missos facere deberet
tot iam bellis exercitos ac fatigatos. Enimvero his
Alexander cognitis advocatoque omni tam Persico
scilicet quam Macedonico exercitu in haec verba
contionatur: 'Unus mihi idemque est sermo apud

1. 4 Codd. A.P.B. incipient ab 'aquarumque'. Ini-
tium libri servatum est in T. 5 indigentissimas A. 6 fa-
langia A.P.B. sifalangia T. 8 se T. om. cet. 9 debere T.
9 Persas T. Persarum cet. proeliis T.B. prodiis A. proelia P.
12 in Indiam A.B.P. in insidiam T. 13 infestibus B.P.
14 tanto P. cupidine Schlee. ordine codd. re bellica P. bel-
lica B. 15 consultum scripti. consilium codd. verbo 'incon-
sultae' finiuntur schedae Taurinenses. 16 quo A.B. quod P.
17 se P. sit B. 20 scilicet om. P. 21 Unus mihi denique est B.

utrumque vestrum, o fortissimi milites, quive mecum Macedones huc venistis, quive Persae experti imperium post victoriam nunc mihi committimus profiteamini. Igitur in commune vobis dictum hoc habetote, quod si me solum ire in Indos eorumque bella decrestis, faciam id quidem intrepidus ac libens. Enimvero unum admoneam, quod adtestemini, nihil esse mirum, si ad futura quoque discrimina solus ire compellar, cum prioribus quoque solus animi virtute subfecerim.

2. Neque mihi est arduum, Macedones mei, eadem consulere nunc, quibus vos rectos in hanc solus possessionem victoriae duxerim, sola ferme cura imperatoria militans in hisce, quas confecerim expeditiones, nisi forte istud a me adrogantius ac non verius dictum esse miremini, cum unum quodvis imperatorium sapiens prudensque consultum praestet manum multorum inconsultius laborantium. Recognoscite igitur pariter et recensete, an vos umquam subficere potuisse tot illis Darii milibus ac fortitudini putaretis, quae ego princeps semper militiae laborisque semper dux in proeliis insuperavi, nisi forte aliis addubitantibus timentibusque egomet ipse legationem mei apud Darium facere dubitavi, nisi usquam me cunctantem aut residem in proelio denotastis. Si ergo vobis ista sunt amica consilia, uti deserto me solitarii ad Macedoniam repedetis, ite sane: libens vos votis properantibus prosequar, modo si concordii animo id facere possitis neque dissidentes in nulla pericula prolabamini, ex quibus facile noscatis omnem exercitus fortunam atque virtutem consistere in animo sapientis imperatoris.⁷ His auditis haud dubie cunctos [pudor]

4 habeto B. 5 bella om. P.B. decrestis A.
 2. 13 his P. 14 ac non verius om. P. 19 tot Mai.
 ut illis dari A. ut illis darii P. fortitudi A. 20 quae P.
 qua A. 21 superavi P. 22 ac dubitantibus P. 24 aures
 idem B. 26 solitario B. ita P.B. libensque P.B. 28 in
 ulla P. 29 prolabamini A. 31 pudor addidit.

pariter et poenitentia fatigabat. Confirmatis denique animis, quaesunt et sedare iracundiam regis, et uti se obsecutoribus ad cupita.

3. Atque ita fines Indiae ingressus obvii fuere II. legati, quos rex Porus ad Alexandrum cum litteris miserat, quarum sententia haec erat: Porus rex Alexandro dicit haec. Incursanti infestantique tibi fines ac civitates meas mando, Alexander, dicoque, uti cum te hominem memineras, nihil ad deos inconsultius moliar. Neque enim arguere te debent ad ausa temeraria fortunae hominum imbecilliorum hortarique, uti Indos incessas, quod tibi fuerit in Persas fortuna proclivior. Non enim te ex eo iuvari aucta speraverit virtus tua, cum primum nostri ceperis experimentum. Patet quippe cuius nosse, quis ille sim Porus, et an ulli adversum nos licuerit experiri fortitudine, quippe qui non homines modo, verum etiam deos viribus antestemus. Quibus diis inefficacem audaciam fuisse adversum nos documenta sunt antiquissima vel vestra, quippe cum illum ipsum Liberum vestrum, qui apud vos deus existimetur, temere in haec inrumpentem irritum superatumque hinc Indi in fugam verterint. Quare non modo suadeo, verum iubeo quoque abire te hinc ad tuas Graecias contentum Darii fortuna et paribus gentibus viribusque ad illam vestri nominis mediocritatem. Neque enim si nobis Graecia vestra opus foret, non olim atque ante Xerxae conatus subacta Indis foret. Enimvero quoniam inutilis nobis

1 et om. P. poenitentiam fatigabat B. 3 sese B.

3. 4 ingressi — legatis P. 5 porrus P. (sic semper).
 7 fines civitatis meae P. mee B. 8 utique corr. ex tibi B.
 10 arguere A. arguere P.B. causa B. 11 imbecilliorum P.
 13 aucta P. aut A. aut aspiraverit B. 15 quis om. P.B.
 in A. superser. an ulli Epit. nulli A.P.B. 16 experiri scripsi.
 ex eod. quippe qui P.B. quippe A. 21 irrupentem A.
 23 iubeo quoque A. iubeoque P. 24 contemptum P. 25 viribusque B. vestri A. vestram P. illa muri B. 27 conatus A. P.
 quo natos B.

est nihilque dignum opibus nostris aut amoenitatibus habet, neque quaesita est neque quaeretur. Is enim demum labor suavis est proliantibus, ex quo sit etiam idonea spes praemiorum. Neque enim est nostrum, in magno conatu digno operae pretio caruisse. Quare id tertio iam praedico ac denuntio tibi, uti facessas ex his, quibus imperare non possis.

4. His litteris publice recitatis, Alexander ait: 'Nunc quoque vos moneo, sanctissimi milites, ne quid rursus magnificentia ista barbarica animos vestros inconsultius turbet. Auditis enim litteris Pori revocate illam quoque litterarum Darii memoriam, videteque, num adrogantia dispar, num dissimilia verba aut sit dissimilis imprudentia. Sicut enim istae feræ bestiae, quae apud ipsos sunt plurimae, pardi videlicet et leones elephantique, solo illo naturae suae fretae impetu et corporis alacritate, facile hominum sapientia subiugantur, itidem hosce barbaros intelligitis fiducia multitudinis fretos, nulla tamen praedictis imperatoria Graecave sapientia perfacile mox in dicionem nostram esse venturos, atque itidem prudentia nostra ad perniciem sui uti posse, ut in feras est facilis hominibus effectus.'

5. In hunc fere modum Alexander cum suos adhortatus esset, ipse quoque Pori litteris responsurus in hanc sententiam scribit: 'Terreri nos putans, Pore, litteris tuis magnum admodum meis consiliis incitativum praestitisti, quo nobis in vos dispositum est militare. Dicis enim nihil eiusmodi habere Graecos, quod sit dignum ad opulentiam vestram, vos vero

1 verbo 'est' finitur prius folium *Basilense*. 2 quaeretur A. Is A. his P. 4 enim om. A. 5 opere A.

4. 9 ne quid P. ne qui id A. 11 inconsulto A. 12 videte quae num correct. in videte quae nam A. 14 aut A. haud P. feræ istae bestiaeque A. 17 frete P. freti A. et corporis Mai. ex corporis A.P. 18 itidem P. idem A. intelligitis A. 22 perniciem A.

5. 27 admodum consilium, verbis *litura separatis* A.

hiscæ esse omnibus adfluentes, quæ sint ad beatitudinem necessaria. Addis præterea operæ pretium considerari militantibusque oportere [ita] uti, ne frustra laboretur. Quibus omnibus doces, quod nos quoque alacrius ad vos tendere debeamus, unde nobis hæc cuncta, quæ adeo vos praedicatis, accesserint. Fateor enim nihil esse Graecis eiusmodi, quorum vos divitiis gloriamini, atque idcirco indigentes meliorum a vobis petere necessaria. Illud vero ridiculum, ut cum te homunculis praeferas, tum diis quoque potioem esse pronunties, quod ni adesset litteris tuis, in reliquis fiducia fortitudinis dici posset; quoniam vero hisce non temperas, temeritis utique est intelligenda. Quare sicuti tibi constantiam fingit ille contemptus, velut earum fortuna gentium minime moveare, quæ sunt a nobis bello superatae, ita nos quoque nihil omnino terrebit verborum ista magnificentia, quæ temeritatis vestrae index potius est quam fortitudinis.'

6. His lectis Porus ad belli studia incitabatur. Cogit ergo exercitum et quam plurimos elephantos ceteraque genera bestiarum, quibus Indi commilitant; contraque eos Macedonum et Persarum aderat multitudo. Enimvero cum illos Pori numeros Macedones intuerentur unaque his bestias memoratas, admodum animo turbati coepere, haud dubie cunctabundi ob insolentiam eiusmodi proelii, quod una esset cum hominibus barbaris et omnigenis bestiis agitandum. Id animi eorum non clam Alexandrum fuit. Nam ipse quoque unacum bestiarum ista novitate movebatur.

Quaesita ergo belli ratione, comminiscitur per asjutiam, quo demum genere averti posset impetus

1 his P. 2 opere A. consideri A. 3 militantibus A. ita addidi. cf. p. 136, 28. 4 quod A. quo P. 6 adeo etiam P. 9 vero A. ergo P. 12 hisce A.P. ab hisce? 13 temperat A.

6. 21 commilitant A. militant P. 23 Pori numeros A. per innumeros P. 24 unaque P. una A. bestiis memoratas A. 27 omnigenis A. omnigenus P. 30 per om. P.

bestiarum. Igitur statuas aereas quam plurimas ad-
 vehi secum quibusque de proximis locis ad locum
 proelii iubet. Quod ubi factum est, ibidem igne subie-
 cto quam plurimo calefieri eas et igniri festinat;
 erantque eae statuae post primos aciei ordines sitae
 atque ita ante belli tempus hostibus invisitatae. Enim-
 vero ubi signa bellica crepare primique concursus
 partium sperabantur, Indi barbari feras illas bestias
 prae se ire dimittunt, ita scilicet doctas, ut cum pri-
 mum in adversos volavissent circaque eas proeliaturi
 hostes occuparentur, nihil Indis supervenientibus morae
 fieret, quin libera iaculandi hostis trucidandique fa-
 cultas pateret. Id ubi factum est, praedocti Macedo-
 num ordines primi paululum de loco, quo institerant,
 repedantes ignitas statuas incursantibus bestiis prod-
 unt. Quas cum falsa facie velut etiam cendenti colo-
 re, impetu belli complexu et morsibus adfectarent,
 mox sauciae debilesque aut protinus cadere aut re-
 fugere coepere omnino nullum auxilii ullius emolu-
 mentum dominis adferentes.

7. Sicque Indis ab illo ferarum auxilio destitutis
 secunda concursio fuit, ut ipsi privi inter sese virtu-
 tibus experirentur. Igitur Persae coepere sagittis In-
 dos incessere ceteroque nudos armorum eminusque
 23 configere, neque minus eos equestribus proeliis quam
 vehementissime Macedones fatigare. Cum quibus una
 cum ipse Alexander periculo non deesset, equus ille
 Bucephala, quo vehebatur, Pori dextra vulneratur, et

1 quantas plurimas P. 3 quod ubi factum est, in P.
 omissa case *Volkmannus dicit (Adnot. crit. p. 15)*. igne P. O.
 igni A. 5 haec statuae A. P. post primas acies et ordines A.
 16 veluti etiam cedenti P. ductae, etiam? 17 effectarent A.
 20 dominus P.

7. 22 ut om. P. privi P. prius A. 23 exferirentur A.
 24 ceterosque P. eminusque confugere A. comminus configere P.
 25 neque minus A. quominus P. 26 fatigaret P. 27 ille
 om. P.

cadit, idque Macedonibus supra omnia, quae possunt
 in proeliis incommoda videri, ingratum fuit. Quare
 neglecto omni omnino opere bellandi equum exami-
 nem ipse cauda in partes suas retrahit metuitque, ne
 spoliū illud Indi suum vellent, quod esset Alexan-
 dro pudibundum. Atque ita receptis suis et proelio
 dissoluto viginti ferme dies indutiis dantur, quibus
 utrimque sepeliendis exurendisque his, qui apud
 alteros proelio desiderati fuerant, institere. Sed
 12. hisce quibus dixi diebus haud pauci Persarum in
 partes Pori transire Alexandro nuntiabantur. Quod
 14. cum et impune fieri pervideret et consuetudinem
 haud commode gliscere fidei negligentibus, iniiit con-
 silium, uti Porum ad solitarium ipse proelium pro-
 vocaret, cetera dicens genera bellandi fortunam ex-
 15 spectare potius quam virtutem aut gloriam ducum.
 Enimvero sibi non indidem laudem videri imperatores
 captare debere, unde subditis suis periculum fieret.
 Optimum ergo in utroque iudicatum iri, si suis ipsimet
 duces manibus experirentur. Quod si Porō sederet,
 20 fortunam eiusmodi minime aspernaturum. Id barbarus
 sibi libenti satia offerri profitetur adque scitque
 condicioni, quam Alexander fecerat, scilicet aestima-
 tione barbarica de modo corporum mensuram virium
 metiens, cum se proceritudine corporis et cetera magni-
 25 tudinis congruentia longe distare ab exiguitate Alex-
 andri pervideret, ipse quinque ferme cubitis evectior,
 cum Alexandrum qui visitavere vix tribus cubitis nu-
 meravissent.

2 videri ingratum fuit A. redire P. 3 equum exami-
 nem etc. A. cum ipse examinem caudam P. 9 altero P.
 10 his P. 11 transisse P. 12 impune A. in pne P. 13 in-
 iit P. *Epit.* inii A. 16 potius P. protinus A. 17 videri P.
 viri A. 18 debere om. A. 19 iudicatum iri *Hoase. cf.*
Volkmann ad Itin. Alex. XVIII; indicant viri A. P. ipsi-
 met P. ipsi A. 22 et acquiescit P. 23 quam P. quem A.
 25 proceritate P. magnitudine congruenti P. 26 exiguita-
 tem (om. ab.) P.

8. Hac igitur adrogantiae spe cum dies pariter 13.
 et locus proelio constitisset fieretque pugna regalis,
 primitus quidem anceps diu fortuna bellantibus vide-
 batur, non minus Alexandro tempus incurstandi ri-
 5 mante, quam Poro locum vulneris declinante. Sed
 cum forte apud Indos ex quadam repentina conver-
 sione Pori strepitus et conclamatio exstitisset, aver-
 tissetque os, quo causam Porus illius strepitus cogno-
 visset, involat Alexander atque eius inguina telo
 10 eminus transfigit eumque prosternit. Hac indigna-
 tione Indi excitati in arma prosiiliunt instaurantque
 id proelium, quod absque vulgi periculo pactum inter
 reges erat. Enimvero Alexander saepe iam Indicam 14.
 vim expertus non facilem rei bellicae manu silentium
 quaerit et ab hoste patientiam petit paulisperque
 patientibus in hunc modum loquitur: 'Non equidem
 video causas, o Indi, tam inconsulti huiusce discriminis
 vestri, cum nihil egerit aliud nostra inter nos pro-
 liatio, quam uti vestro commodo consultaret. Igitur
 20 cum omnis militantium vis ei ostentationi proficiat,
 si teste imperatore suo, quod singulis sit devoti animi,
 monstraverint, quid hoc rei est, quod incassum discrimina
 vestra profunditis, Pori iam testimonio faces-
 sente?'

9. Ad haec dicta cum Indi se nolle Graecis 15.
 fieri captivos dominumque Alexandrum pati vulgi
 murmure testarentur, secundo etiam sermone Alexan-
 der monet, solverent hunc cordis sui metum expecta-
 tionemque curarum eiusmodi abicerent atque secler-
 20 derent, et fidem rati dat iureiurando. Neque enim
 sibi libidinem talem aut desiderium umquam Indici
 imperii adstittisse, sed enim omnem illam causam

8. 9 inguina A. ingnem P. 10 eminus P. minus A.
 14 rem bellicae, corr. ab alt. manu in bellicam A. 17 huiusce-
 modi P. 20 ei P. et A.

9. 26 dominumque A. dominum P. 31 umquam A.
 quam P. 32 adstittisset A.

proelii hanc fuisse, si experimento ipso fortitudinis
 suae gentes quoque ceterae didicissent, amicitiam suam
 singulos magis quam vehementiam experiri convenire.
 Igitur irent quisque securus in sua nec ultra quic-
 5 quam de victorum insolentia trepidarent, cum illa
 quoque causa ab indignatione victoris sese utique
 tueretur, quod plerique soleant in ultionem prioris
 contumeliae insequi superatos. Non Indos enim culpa
 illius reos apud se fuisse, verum Porum, qui sat sibi
 poenarum, quae lex belli, monuit, praestitisset. 'Sed 10
 ne ipsi quidem ultra iam hostis sum,' ait. 'Quin etiam
 hortor moneoque vos, uti regem, ut fas exigit et vobis
 moris est, sepulturae inferatis.' Ad haec dicta Ale-
 xandri non cunctanter quidem adqueverat vis Indo-
 15 rum. Sed enim Alexandro non absque utili sapientia
 haec humanitas sederat, cum et vim Indicam saepe
 expertus foret et pleraque praedae eorum, quae secum
 plurima gentis suae more Indi ad proelium vehunt,
 in suam potestatem sciret esse translapsa. 19

10. Quare domitis hostibus avectaque praeda 20.
 ad Oxydracontas, quae gens exim colit, iter suum
 dirigit, non illam quidem gentem ut hosticam incur-
 saturus — neque enim illis studia sunt armorum —, sed
 quod celebre esset Indos, quos gymnosophistas appel-
 25 lant, hisce in partibus versari, opum quidem omnium
 et cuiusque pretii negligentes, solis vero diversoriis
 patientissimi, quae humi manu exhauriunt aditus
 perangusta, enimvero subter capacius spatiosa, quod

4 securus om. A. 6 ad indignatione corr. in indigna-
 tionem A. 7 tueretur A. uteretur P. 9 illius A. P. ullius
 prop. Mai. 10 quae Mr. quia corr. ex qui A. que P. quas
 prop. Mai. 16 humanitas P. humilitas A. 18 mori A.
 19 Hic inseri vult Meusel (Flecksis. Ann. 39, p. 285) ea, quae
 ex P. attulimus ad p. 123, 15.

10. 20 domitis A. dimotis P. evectaque P. 21 oxydra-
 contas A. osidracontas P. 22 incuraturus P. incuratur A.
 25 his P. 26 diversorii sapientissimi A. 28 capacius Volk-
 mann. capacibus A. P.

id genus aedium neque pretii scilicet indigens et ad flagrantiam solis aestivi apricius habebatur. Ii igitur V. cum comperissent Alexandrum ad sese contendere, primates suos, quos scilicet a sapientiae modo censent, obviare adventanti iubent cum litteris huiuscemodi: 'Gymnosophistae Bragmanes Alexandro homini dicant. 17. Si tendis ad nos proeliaturus, utique tibi propositum est, quid nobis adferas, habes porro, quod auferas, nihil. Sin vero venis ut discas, quae a nobis scilicet 10 sciri queant, nulla est invidentia. Etenim non arbitramur inter hasce scientias nostras causam discordiae positam, cum tibi amica res proelium, nobis vero philosophia noscatur.' His lectis Alexander pacificum iter agere decrevit; videtque homines reliqua nudos, 15 sed amictu simplici superiectos, diversantesque his aedibus seu speluncis, quarum relatio supra est. Eorum filii coniugesque pascendis pecudibus occupabantur.

11. Ergo instituit Macedo cum hisce hactenus loqui, VI. ac primum [quaerit], an uspiam huius gentis hominibus 18. sint sepulchra. Ad haec responsum est, idem sibi domicilium esse, quod sepulchrum, eoque consuefieri his diversoriis, ut dum quotidie dormiunt, desinant aliquando vigilare, exque eo sibi esse unam domum viventi pariter et mortuo. Rursus quaerit ex alio, 25 utrumne plures vivi an mortui putarentur. Ad id responsum est, videri quidem plurimos mortuos, sed

2 estiva apricus A. aptius Mai. Hii A. om. P. 3 primatos P. 4 cessant A. 5 adventati A. post huiuscemodi inserit in A.: EPISTOLA GYMNOSOPHISTARUM AD ALEXANDRUM. 6 Gymnosophistae Dragmanes A. dragmanes P. 7 utique tibi praepositum est A. utique tibi proposito P. inutili tibi proposito Mr. 9 venies P. 10 non om. A. 14 agere decreverit A. aggrederetur P. corr. Mai. 15 diversantesque A. 16 seu P. secus A.

11. 18 his P. 19 quaerit addidi. 22 ut Mr. et P. sed A. 25 vivi P. viverent A. ad idque A. 26 verbo 'mortuos' incipit alterum folium Basileense. sed et eos B.

eos numerari non oportere, quoniam iam esse desissent, quippe plures pronuntiari oportere eos, quos videas, quam illos scilicet, quos neque oculi ulli neque ratio conspiceret. Post quaerit ex alio, utrumne vita fortior an vero sit mors. Vitam esse responsum est, 5 quod solis quoque ferventior orientis vigor, marcentior vero viseretur occiduus, ortumque hominis esse, quo vivitur, contraque, quo frigeat. Et id addit, utrum mare spatiosius anne terra. Terram esse respondent, 9 cuius mare gremio teneretur. Sciscitatur id quoque, 19. quanam omnium bestia callidior et astutior. Hic vero cum risu hominem esse pronuntiant adduntque rationem de exemplo sui, qui solus tot animantium milia inlexisset, ut ad persequenda ea, quae aliis essent, praedae cupiditate laborarent. Non his ut ad 15 contumeliam dictis Alexander movebatur. Enimvero addit, quid imperium sibi videretur. At illi fraudis potentiam esse respondent adiutam temporis blandimento vel, si ita mavelit, iniusta audacia. Quaerit etiam, utrumne dies an vero nox prius constituta 20 putaretur. Nibilque cunctantes noctem priore ordine posuere, cum omnia quoque concepta vivendi auspiciam in tenebris sortiantur, post vero nata in lucis spatia transmigrarent. 24

12. Pergit denique sciscitari, cuinam mentiri 20. hominem non oporteret. Responsum est, deo, quod omnia videns ille sit atque omnium sciens. Quaerit etiam, quanam in homine partes honoratiores esse

1 Verba 'oportere — pronuntiari' om. A. quoniam B. quum P. desinant B. 3 oculi illi P. 4 conspiceret P. conspiceretur B. conspiceret A. 5 vere P. in A. ordo turbatus. Verba 'Vitam — ferventior' leguntur post quo vivitur. 9 spatiosius om. B. 10 mare om. B. id quoque A. denique P. 11 quoniam B. bestiam B. Hic A. Huius P. 14 a persequenda P. 17 per imperium A. B. 18 adiutam P. ad vitam A. 19 iniustam audaciam P. 21 cunctanti B. 23 sortiantur — nata om. B.

12. 25 sciscitare B.

existimarent. Laevas esse responsum est, quod sol etiam oriens ex laevo dextrorsum curriculum exsequatur; tunc quod permixtio maribus ac feminis laevorum magis partium existimetur, et lacturam feminam laevi uberis primum alimenta praestare, deosque laevis humeris religione gestari, et reges ipsos indicia dignitatis praeferre laevas. Cumque post haec et, quid sibi a rege vellent, largitum iri polliceretur, immortalitatem consoni poposcere. Sed id cum rex praeter potestatem suam esse dixisset, 'cur ergo,' aiunt, 'cum sis mortalis, tot tamen laboribus servis et tantis adpetentis vinceris, quarum tibi fructus aut nullus aut brevis est, enimvero idem mox ad alios transitorus?'

13. Tum Alexander 'Non haec sane nobis,' inquit, 'in manu sunt, enim deorum vivimus lege, quam homines exsequi sit necesse. Neque enim illi nisi navigari maria sivistent, venti quoque navigantibus prosperarent, aut virecta etiam moverentur, nisi ob hoc ortis flabris impellentibus cederent. Gigni quis neget cuncta ratione, esse ratione, qua nata sunt, moxque occidere interireque ratione? Nihil denique omnino frustra reperies, quin cunctis actibus sui motus et causa sit. Ut mihi quoque non utique ratio ista bellandi sit suavis, sed quoniam animum meum ardor istiusmodi voluntatis incesserit, decedo ac ministerium meum puto, quidquid de hoc labore profecero. Denique facessant ista de medio: quae iam erunt inter homines discrimina fortunarum? quae dispar ratio

2 etiam om. P.B. 3 promixtio A. 4 lactorum A. lacturam corr. ex lactorum B. 7 praeferre laevas P.B. laevas praeferre A. laeva Mr. 8 largitum iri P. largiter A. 11 tot P. tu A. 12 vinciris P.

13. 18 moverentur Mr. e Gracc. moverentur A. orirentur P. ob hoc ortis P.B. obortis A. 20 esse ratione qua nata Mr. esse qua nata A.P. esse quanta B. 22 reperias P.B. qui B. actibus P. actis B. auctus A. 23 causa P.B. clausa A. utique ratio A. uti ratio uti ratio P. 24 quoniam A. quod P.B. 25 decedo A. de celo P. 26 hoc om. B.

gloriae? quae diversitas dignitatum? quis voti modus? Desinet protinus coli terra, transmitti mare, desiderari successio, cum illa promptior sit naturae hominis admiratio non videri, quae metuas, cum meminisse non desinas desideratorum. Etenim quanti qualesque eorum etiam proeliis cecidere? quanti vero adepti desiderata? Non ex illorum incommodo condicionem suam, sed ex ipso proventu beatitudinem metiantur. Haec denique una vivendi lex est, velle sibi unumquemque, quod penes alterum videat, ut habeat ipse quoque, quod mox transmittat ad ceteros.'

14. His talibusque cum sese tunc Alexander XVII. oblectavisset, exim iter prorsus exsequitur arduum quidem illud et laboriosissimum inviis locis asperitate naturae et colentium vastitate. Deque labore hoc Aristoteli scribens magistro ut vel maximum sibi testimonium dicit eisque litteris sententia talis fuit. 'Operae pretium est, mi magister, eorum omnium, quae sint in nostris laboribus maxima, eorumque, qui mecum una toleraverint inopinatissima, te participare

1 modos B. 2 desiderare A. 3 hominis om. B. 4 videri codd. videre? 6 cedere B. 8 mentiuntur A. 9 sibi om. A. 11 transmittat P.B. transmittat A.

14. 12 talibus A. cum om. P.B. 13 oblectavissent B. 14 locis indicas asperitate B. 15 Post vastitate in P. legitur haec: 'Interim cum unam civitatem in die obideret, scalas muro praecelsas admoveri iubet. Quibus admotis cum praegrandibus saxis de saxis frangerent repugnantes, sola qua rex pugnat, duravit. Et cum nullo auxilio idoneo quo sociis subvenire posset videret, irruit solus omnia hostium milia multitudinemque urbis in sese convertit; iamque vergente die a latere summo vulneratur, et recepto altius ferro decipi viribus coepit. Id macedones coniectati vi claustra effringunt, regemque suum diffidentem recipiunt.' Quae fere verbotenus consentiunt cum Itiner. c. LII, unde menda corrigas. De quo B. 16 uti vel maximo B. 17 eisque litteris scripsi, eisque litterae A. eisque litteris P. eisque litteras B. Epistolae inscriptio in A. legitur haec: EPISTOLA ALEXANDRI AD ARISTOTELEM MAGISTRUM. 18 opere corr. ex oportere A. 20 inopinatissima scripsi. opinatissima codd.

per litteras. Igitur Indicas regiones incessimus. Nam cetera tibi ad Bragmanas usque praemiseram. His denique penetratis, Prasiacae supervenimus, quae civitas regia quaedam Indiae cluit. Situs vero eius loci arduus et ad promuntorii faciem longe porrectior; nam et mari imminet subiacenti. Enimvero quod istum colunt hominum nescias invisitatus an inauditius genus; hique sunt promise mares atque alius sexus, omnes tamen ad nostratia corpora, quibus sunt feminae, molliores. Nam et vetus sermo eos molles Sabaeos appellat. Sed nihil aliud ferme ad cibum norunt praeter piscium genera, quorum illis multa et facilis abundantia est. Fuit igitur mihi ad eorum fabulas diligentia et interpres inventus est, qui nobis daret cum hisce barbaris fabulari.

15 15. Cumque multus et varius sermo procederet, 24. locum interea quendam insulae monstravere — nam is etiam eminens visebatur —, quod esse dicebant veteris cuiusdam regis indidem monumentum; id auro esse et pretiis refertissimum conditis. Cum hoc naturalem hominum vel diligentiam in nostris vel adpetentiam promovisset certatimque festinarem, pars visendae eiusce insulae vel sepulchri, pars vero vel plurimi auri etiam aviditate, et spe potiundi iam animis gesti-
25 bus, repente barbari, qui loci eius indices fuerant, dilabantur eque inconspicua nostro incertum quam maiestate evanescent, relictis sane naviculis admodum parvis duabus ac decem, quibus vectari soliti intelligebantur. Igitur una mecum cum amici ad specta- 35.

culum properarent, Philon scilicet et Hephaestion, Craterus quoque multique alii, obstitit Philon ac periculum illud visendae novitatis non primum a rege faciendum, verum a se modo suisque similibus, suadere persistit. Quippe amplius aliquid in hisce regionibus formidandum, in quibus viderimus hominum formas de conspectu nostro facile evanuisse, neu si quid secus atque ut speraverant incommodaret, eius periculi fieret de rege principium. Sese igitur iturum esse confirmat ac, si exploratio secundasset, tunc de-
10 mum nos tuto posse transmittere.

16. Sedet sententia persuadentis, atque ita iussi- 26. mus fieri. Consensus ergo navibus protinus ire ad insulam tendunt, quae quamvis propter obviare oculis videretur, ad integrae horae tamen spatium consump- 15 serant navigando. Tandem sunt visi insulae institisse. Sed ubi gestum est, omne id solum repente una cum viris et sepulchro, quod visebatur, submersari mari et in profundo labi conspicamur. Neque enim vana formido ludebat oculos intremiscentium, 20 enimvero illa Philonis mors et exitium eorum, qui una Philonem comitati sunt, fuerat. Territi igitur detestabili morte sociorum indigenas barbaros rimabamur, si quid nobis de itinere consultarent. At vero nullus uspiam visitur, locisque desertis et inhospitalibus per octo posthinc immorati dies egimus consilio 25 confirmando. Tum in illo promuntorio, cuius supra 27. facta est mentio, bestiam quoque vidimus praegrandi

1 incessim B. 2 usque ad bracmanas P.B. 3 Prasiacae Mai. prasiacae A.B.P. 4 loci huius P. Situs situloci B. 5 promuntoria B. Hic finitur alterum folium Basileense. 7 invisitatus P. 8 alius sexus ego. aliud socus A.P. 10 molles abeossaeos A. 14 inventus P. ventus A. 15 his P. 15. 17 is Mai. his A.P. 20 conditis Mai. conditi A. om. P. hoc om. A. 22 permovisset P. 23 eius P. 26 incertum Mr. infertum P. incerta A. 28 intelligebantur A. 29 cum om. P.

1 properarunt P. filon A. efestion A. 2 craterus A. 5 his P. 8 incommodarent A. 9 igitur iturum A. iterum igitur P.

16. 13 ad insule ire P. 15 tamen A. tantum P. consumperat navigantibus A. 16 visi A. usi P. 21 illud P. et A. est P. 22 comitati sunt fuerat P. comitati fuerant A. 23 barbaras P. rimabamur scriptis. rimabam A.P. 24 si quod P. 26 immorati Mr. immemorati A.P. 27 in illo P. illo A.

admodum et inopinabili magnitudine, quam ebdomadarion vocant, adeo immensi portenti rem, ut illi perfacile insistentes etiam super dorsum elephantos cerneremus. Hac igitur spectaculi foeditate moti iter ad Prasiacam repedamus, per quas ubique vastitates multa ferarum nomina multasque eiusmodi saevitudinis facies erat videre, serpentium quoque genera permiranda. Illic et solis lunaeque defectus comminus etiam speculati sumus et causam hiemis et temporum differentias arbitrati. Quo primum reversi, ut inspecta sunt, vos quoque participare curabimus.

17. Nunc enim nobis iter per regna Darii Persasque nostros agitur; quam cum omnem peragrare regionem cordi habeamus, multo ubique auro multisque crateribus abundamus, non his ex auri modo materia pretiosis, verum longe lapidum luce maioribus. Neque tamen nobis alia quoque ab hoc genere divitiarum instrumenta sunt minora. Sed hic circuitus, de quo dicimus, a portis Caspii fieri coeptus laboris aut vitae eiusmodi. Ubi coenatum exercitui foret, statim signum dari classico et ad vesperam iniri iter oportebat; idque horis ferme nocturnis tribus agitari convenerat, sex vero insequentibus horis somno indulgere; rursusque exim ad horam diei quartam reliquum spatii transmittebamus. Sed enim viantibus non simplex habitus neque incuriosa munitio fuerat necessaria. Peronibus quippe crura omnia pedesque muniri et femoralibus uti pellinis oportebat reliquumque corpus ambire lorici, quod illae omnes

1 ebdomadarion P. ebdomaron A. 2 immensi portenti rem P. mensi potentiarem A. 4 hac A. hec P. 5 repedamus A. 6 saevitudini P. 9 causam P. causas A. 11 curabimus scripsi. curavimus A. P.

17. 12 enim em. P. 15 auro A. 18 hic circuit A. hec circuitus P. 19 quo eptus laboras aut vitae eiusmodi A. coeptus laboris aut vite huiusmodi P. 23 insequentibus Mai. insequentis A. P.

Persicae regiones multis admodum et vehementibus infestari serpentibus dicerentur.

18. Idque iter continuatis diebus ferme duodecim exanclavimus atque ita demum ad oppidum adventamus situm in insula circumflui fluminis; ibique visitur castrum consitum undique arundinibus, quae ad triginta cubitorum spatia supercrescerent. Crassitudo vero earum supra eam, quanta est hominis crassitudo. Navigia quoque plurima anni inerant, quae mox curiosius intuentibus partes quaedam fissarum arundinum nosebantur. Enim huius fluminis liquor ad potum hominis adversus amaritudinem nimia est cum salsitate. Quaerentibus igitur, quam poteramus, ex aedeolis usum elementi memorati aliud castrum eminus demonstratur ab stadiis ferme quattuor indidem situm; ad quod cum audacius quidam exploraturi properassent, flumen quidem adfluu vident; sed emersi indidem hippopotami magnitudine nescias an saevitia immaniores nostros, qui exploratum abierant, incurssere. Ac rursus ad aliam partem eadem nobis curiositate rimantibus agmen earundem bestiarum longe numerosius occurrabat. Quare omni genere fugienda loca evitandumque periculum videns classico signum abitioni praecipio, quamvis tanta vis sitis eiusque desiderii homines incessisset, ut plerique etiam a potu urinae ob necessitatis vehementiam non temperarent. Igitur forte fortuna cum exim stagnum quoddam dapsile reperissemus potitixque desiderato ac persuavi potu per prata virentia sterneremur, eminus video in quadam adiacentis tumuli eminentia ti-

18. 6 insulam A. 6 a triginta A. 8 supra A. super P. 12 nimia est P. nimia A. 13 quam A. qua P. 15 situm A. consitum P. 18 inpotami A. hypotami P. corr. Mai. magnitudini A. 19 immaniores P. in maiores A. 22 occurrabant P. 23 loca P. loco A. 29 per prata Mai. prata A. P. 30 adiacentis tumuli eminentia scripsi. adiacentis tinentia A. adiacentis virentia P. adiacenti eminentia Mai. Mr.

tulo gemmeo superscriptam hanc sententiam: 'Aquat-
tionem hanc rex Seconchosis orbis universi praestiti
cunctis Rubrum navigantibus mare.' Igitur iussi pro-
pter hoc stagnum castra constitui ignesque quam
5 creberrimos fieri.

19. Et iam noctis ferme hora tertia numeraba- 31
tur inlustrisque admodum luna nihil diurni luminis
demutarat, cum subito conspicamur undique ex omni
silva, quae circumsteterat, bestias quasdam ad ripam
10 stagni potus gratia contendentes. Erant eae bestiae
scorpii quidem non minus proceritudine cubitali, am-
moditytae etiam albi colore vel rufi, nec non cerastae
coloribus ut supra diversis. Quare vehementi sollici-
tudine incitati conspicantesque iam nostrorum aliquot
15 interemptos fletibus undique consonantibus periculum
opperiebamur. Insequebantur enim praedictas bestias
etiam quadrupes beluae vehementes, potus scilicet
consuetudine ac necessitate illo venientes, quae qui-
dem erant leones supra magnitudinem taurorum, quos
20 ex nostratibus maximos ducimus, rhinoceros etiam
vel apri vel pardi, lynces quoque et tigrides scorpiuri-
que una elephantis et bucriis; tunc taurelephantes et
cum his homines senis manibus portentuosi; himan-
topodes etiam et cylioperdices multaue formarum
25 humanarum genera invisitata.

20. Igitur excitabamur ad providentiam periculi 32.

1 gemmeo *P. gemmeo A.*

19. 7 illustri *P. post luminis 'splendore' vel aliud sub-*
stantivum excidisse suspicor. 10 heae *A. P.* 11 proceritate *P.*
ammoditate *P.* 14 aliquot *scripsi.* aliquod *A. P.; in A.*
superscr. quos. 20 duximus *P.* 21 scorpiurique *scripsi*
secutus Graeca καὶ ενοχιάσθαι. correpti utriusque *A. corrupti*
utriusque P. 22 bucriis *Mr. (βοῦκροι Graec.)* buis *A. P.*
taurelephantes Mr. (ταυροελεφαντες Graec.) Tyre elefantes *A. P.*
23 senes *P.* himantopodes *Mr. (ἡμάντιπδες Graec.)* in anto-
podas *A.* in antopodes *P.* 24 cylioperdices *scripsi.* cyno-
pendices *A. P. (κυνοπέδιδες Graec.)* multarumque *P.*

imminentis. Atque ideo arma quidem quam properan-
tissime capimus; mando vero ignes quam maximos et
creberrimos fieri silvisque ipsis conflagrare facillimis
immitti incendia. Quae res etsi plurimum quantum
contra multitudinem bestiarum opitulari trepidantibus
5 poterat, invitat tamen nimietate luminis plurimas illo
contendere; idque certamen in eo usque novis vitandis
periculis fuit, donec lunae cum occasu umbrata tellure
effusisque tenebris ad consueta silyarum refugia omnes
10 illae bestiae remearent. Non prius tamen memorata
saevities animantium receptui consulit, quam id animal
supervenisset, quod regnum quidem tenere in
haec bestias dicitur; nomine autem odontotyranum
vocant. Haec bestia facie elephantis quidem est, sed
15 magnitudine etiam huius animantis longe proventa,
nec minor etiam saevitudine hominibus egregie sae-
vientibus. Quare cum nostros incesseret ac ferme
viginti et sex de occurrentibus viros morti dedisset,
tandem tamen reliqua multitudinem ignibus circumval-
latur et sternitur. Adhuc tamen saucius odonto-
20 tyrannus cum indidem fugiens aquae fluenta irru-
pisset ibique exanimavisset, vix trecentorum hominum
manus nisu extractus de flumine est. Hactenus igitur
noctis illius nobis periculi finis fuit. 24

21. Longe tamen molestius, — quo enim caveri 34.
difficilius erat — quod post evenit. Tenebris enim post
occasum lunae omnia obumbrantibus nycalopicas vi-
seres de arenis profundis emergere non minoris longi-

20. 1 arma atque quidem *P.* 4 etsi *Mai.* et ipsi *A. P.*
6 invitat tamen nimietate *Mai.* invita tamen animi etate *A.*
invisita tamen nimietate *P.* 7 certamen *A.* certandis *P.* in eo
usque *A. P.* usque eo in *Schleg.* novis *A. P.* nobis? 8 donec cum
lunae *A.* 10 remearent *P.* 13 has *P.* nomine *Mr.* nomen *A. P.*
15 proventa *Mr.* proventus *A.* praeventus *P.* 16 hominibus
om. *P.* 17 Verbo 'quare — 19 multitudinem' om. *P.* 23 manu
nisi *P.* nisu del *Mr.* extractus *Mai.* extracta *A.* tracta *P.*

21. 26 enim *A.* igitur *P.* 27 omnia om. *P.* nycalopicas
scripsi. nitalopicas *P.* nitalopicas *A.*

rudinis cubitis decem; eaeque, quo poterant, homines involant. Tunc ex iisdem arenis crocodili etiam exstantes passim invadunt quadrupedia militaria. Ad hoc alites, quibus apud nos vocabulum vespertilio est, sed quae illic super columbarum magnitudinem, dentibus tamen ad humani rictus valentiam saevae sunt, circumvolare coepere et quibusque incautioribus aures aut nares aut digitos praescare. Tum rhinocoraces insectatae, sed eae sane neque ad homines saeviebant neque ignes temere advolabant. Tandem igitur restitutus diei intelligensque, in quanta discrimina proderemur ab hisce Indis, qui sese salutare itineri futuros esse nobis polliciti erant, eos ob fraudis meritum eisdem aquis praecipites dari necarique praecepi. Atque exim usi itinere rectiore tandem restituimur viae, quae nos ad Prasiacam tuto deduceret.

22. Igitur cum oppidum quoddam opulens sane et abundans omnibus refectioni humanae necessariis advenissemus, recipiendis viribus ibidem dies quinque transegimus. Enimvero cum sexta iam reditu consulere, talis nobis obicitur admiratio. Primum quidem venti spiritus vehemens et procella adeo supra consuetam magnitudinem rapax orta est, ut non tentoria modo satis firmiter fixa convelleret, verum homines quoque stantes gradientesque prosterneret, nisi quod propter sarcinis strictis ad tutiora oppidi concursamus. Enimvero dum ista molimur, coire nubes et densitate nimiae crassitudinis solis lumen omne coepere subtexere indiscretamque nobis noctem diem-

1 haecque P. quo A. P. qua? 2 Tum P. huiusmodi A. P. existentes A. 3 Ad hoc P. adhuc A. 5 columbae A. 8 rhinocoraces A. rhinocoraces P. 9 haec P. 10 advolabant A. 12 his P. salutare itineri Mai. salutaris itineris A. P. 13 nobis om. P. pollicebantur P. 14 in eisdem aquis (corr. ex aquis) A. inusique necari P.

22. 21 miratio P. 22 quidem A. quippe P. 23 orta Mai. hortus A. ortus P. 28 in densitate A.

que confundere. Neque id breve aut transitorium fuit. Enim diebus fere quinque pari facie foedatus aer in id tandem aliquando purgavit, ut sexta sub luce, cum interruptis nubibus sol faciem mundo pristinam reddidisset, tantam vim nivium incubuisse videremus, ut supra trium cubitorum altitudinem densa multos quidem et nostratium interfecerit, quos forte in apertioribus locis nacta sit, plurima tamen obruerit quadrupedia, quorum nihilum non stantaria morte obriguisset visitares.

23. Eaque nivium vis cum diebus ferme triginta vix tabuisset, aequato tandem solo itinere dierum ferme quinque Prasiacam adventabamus, multo quidem labore, qui strictim dictus est, exanclato, enimvero maiore praeda totius Indiae earumque gentium, quacumque transmissimus, convectata, nullo omnium Indorum Persarumve dubitante, quin omnia nobis ad subiugandum facilia forent, quocumque animo intendissemus. At cetera nomina pretiorum aurique opulentiam ulterius non requiringdam [existimavimus], vixdum gravibus subvectionibus consulentes, cum tanta in his, quae subingata sint loca, vel copia vel affluentia reperiretur. Sic igitur animo laxato cum nihil iam foret, quod non fortuna ex hisce adpetentis explevisset, omne demum intenderam desiderium, ut, si quid esset, quod invisitatum aliis foret atque auditu mirabile haberetur, id sane resciscerem videremque.

24. Tum quidam viri ex oppidis circumstantibus

1 transitorium P. transcursum A. 5 tanta P. 6 densam A. 7 nostratium incubuisse interfecerit P. 9 nihilum ni tantarum mortem P.

23. 12 habuisset A. ferme om. P. 13 Prasiacam scripsi. Prasiaca A. P. 16 Indorum scripsi. Indo A. P. 19 aurique om. A. 20 existimavimus add. Mai. 22 vel copia P. vel om. A. affluentia A. 23 nihilum P. 24 his P. apertentis A. 25 invisitatum Mai. inusitatum A. P. 26 auditum mirabile haberet A.

24. 28 Tunc P.

esse dignum cognitu et scientia contendebant, si modo mirum homini videri posset virecta noscere et arbusta loquacia ad humanum modum. Id primum ut impossibile alienissimumque natura arbitratus neque credideram et renuebam. Sed persistentibus adserentibusque, adsensus *sum* tandem itineri eius terrae, quam sol oriens visitaret. Eo ergo cum venissemus, ducor in quendam locum arboribus consitum vel amoenissimis. Hunc illi paradisum vocitaverunt. Enimvero conceptum viseres non materiae circumiectum, verum arborum frequentia circumstantium. Deorum sacrum Solis Lunaeque esse dicebant; nam et aedes templaque opere naturali hisce diis ibidem intrinsecus viseres, duas vero arbores caelum ferme proceritate intervectas, simili facie qua cupressus, plerumque etiam directiores, ex ea stirpe, quod genus arbores myrobalanos habent. Sed ex hisce duabus arboribus, de quibus supra locuti sumus, marem alteram, alteram feminam esse contendunt. Et maris quidem arboris praesidem Solem, feminae vero Lunam esse altricem. Harum omnis circa radices convestitas viseres tergis ac pellibus sacris; sed ex his, quae ex maribus essent, ad marem arborem, quae vero ex pecudibus femineis, ad honorem feminae sitae. Quamvis hominibus gentis eiusae usus ferri aerisve vel stanni omnifariam ignoraretur, neque esset quicquam, quod ad aedificii usum ex luto fingeres. Cum igitur illa terga vel spolia bestiarum, ex quis forent animantibus, quaererem, comperio leonum esse sive pardorum et huiuscemodi bestiarum, et usque tergis

3 Verba Id primum — 7 venissemus om. P. 5 et renuebam Schlegel ut riviebam superscripto referenti A. 6 sum add. Mai. itineri Mai. itinere A. 7 ducor ergo P. 8 vel amoenis A. vel amenis P. 9 illum P. vocare P. Inde a verbo 'Enimvero' usque ad verba 'diligentiam praesto' p. 135, 13 omittit P. 11 deorum — Solis scripti. eorum — soli A. 15 directorios, ex Mai. directorum est A. 20 altricem Mai. ulticem A. 22 ad add. Mr. 29 et usque A. et hisce Mai. Mr. usque?

non ad honorem solum numinum uti consuetos, verum etiam ad operimenta abuti homines incolentes.

25. Id tamen esse in hisce arboribus admirabile: 40. namque oriente sole marem illam arborem itemque cursus sui medullium possidente vel tertio occiduo loquacem fieri et consultantibus [tertio] respondere, idem vero nocturnis horis atque lunaribus arborem feminam. Doctus igitur ab his viris, qui antistites loci sacerdotesque memorantur, uti mundus et ab omni inreligioso contagio impollutus accederem, comites mihi eius aditionis adscisco amicos carissimos fidissimosque, Parmenionem scilicet, sed et Craterum, Isyllum quoque atque Machenten et Thrasyleonta et Machaona una Theodecto Diiphiloque, sed etiam Neocle. Monentibus igitur sacerdotibus religione prohiberi ferrum id loci invehi, ita ut praedictum est facio moneoque, addi tamen cautelam eiuscemodi diligentiae, quod octoginta viros fortitudine pariter exploratissimos adesse circa ea loca ac nemos, quo ingrediebamur, quam sollicitissime iubeo, exploraturos etiam, equis esset, qui forte vocem de proximo subiectaret, quam nos ex illis arboribus ferri arbitraremur.

26. Adhibito igitur uno ex Indis, qui interpretatorum idoneus foret, cuius inlecto illo veneramus, iuro quam sancte poenam illum capitis non evasurum, si promissum ex arbore responsum diffamatumque taccisset. Unde intentis ad audiendum, mox cum primum solis occasus et abitus fuit, vox auditur ex ar-

1 ad honorem solum numinum Mai. ad honorum solum nomen A.

25. 4 illam Mai. illum arborem corr. ex ille arborem A. 5 tertio occiduo scripti. ceria occiduo A. certe occiduo Mai. 6 tertio uncis inclusi. 13 nomina, plerumque Muellerum secutus, restitui ex Graecis: Yaillum (pro Isyllum) — Machenten — Thrasyleonta — Machona — Difficillique (pro Diiphiloque) A. 16 loci Mai. loco A. 17 addo Mai. addi A. 18 exploratissimos A. 19 loco A.

26. 24 inlecto Mai. inlecto A. 27 cum primum Mr. primum A.

bore, sed lingua barbarica, eiusque interpretamenta habuit quisquam nobis et dissertare audebat. Id cum obstinatius faceret cupiditateque omni ad significantiam vocis emissae properarem interminatus interpreti necem, nisi sedulo mihi praedicta narrasset, perterritus tandem eiusmodi esse responsum arboris fert: quod enim obitu veloci et occasu iam proximo vitae meae spatia arguerentur; eamque mortem non de externis, enimvero de meis et proximis fore. Quae dicta cum ex natura hominis meum quoque animum atfillarent ac sub ortu lunae rursus ex arbore femina oraculum mihi sciscitanti reddi deprecarer quaerens et obsecrans, numnam matre et proximis salutatis obitus mei clausulam subiturus sim, non barbara iam, sed Graecae linguae significantia lunaris arbor elocuta est, mortem mihi in Babylonia esse fatalem.

27. Id satis triste mirumque admodum amicis adsistentibus videbatur. Ego tamen coronis atque alio religioso honore locum donare contendens sum prohibitus a sacerdotibus, quod huiusmodi munera dii indigetes abnuissent. Agebam maestus et expectatione futuri admodum territus; Parmenion tamen me Philippusque in somnum ac requiem hortabantur. Sed id quoque cum omnifariam negitassem ac iam ferme dies insequens indilucesceret, ipsum ad sacrum ire contendo adtrectansque arborem quaeso percontans, equid si vitae praedicto adeo urgerer, revectori tamen ad Macedoniam corpus meum dii promitterent, videre matrem atque uxorem ultra potuissem? Sed

1 barbarica corr. ex barbarici A. eiusque interpretamenta etc. corrupta. interpretamenta nemo quisquam nobis edisertare Mai. 3 faceret scripsi; facerent A. significantiam A. 4 emissae properarem Mai. emissae prepararem A. 9 meis scripsi. deibus A. comitibus Mai². Mr. 12 sciscitanti Mai. scissitandi A. 13 matrem A.

27. 25 indilucesceret A. 26 adtrectansque Mai. ad rectamque A. 27 equid Mai. et quod A. 28 promitterent A. permitterent Mai.

ad haec cum primum ortu solis lux mundo est reddita, ex vertice arboris acuta quaedam vox, sed enim discrebilis et intelligenda sic adpulit: 'Completa sunt,' inquit, 'tibi vitae spatia, quae debebantur, nec revehi sane ad matrem, ut desideras, poteris, quoniam illa mors in Babylonia sit futura; sed sedes corporis longe diversa est. Verum ubi haec tibi finis adfuerit, mox matrem quoque una et coniugem perituras esse tristiore morte non ambigas, Indis una vel Persis etiam infestantibus.' His 43. compertis animoque ad necessaria confirmato, moratus 10 dies ferme duodecim ad Prasiacam festino; et Atilaniae regionibus, quarum peragrandis oppidis praesens intentio erat, debitam diligentiam praesto. Ergo Prasiaca percursata revenio Persidam, omni studio properans Samiramidos quoque nunc regnum visere. Sed 15 quoniam ad hanc mihi interim finem res gestae sunt, ea te scientia participare amicum fuit. Quare vale.²

28. Post haec litteras ad Aristotelen datas XVIII. pergit ire, ut scripserat, ad Samiramidos regiam, quod 44. illo se et opulentiae fama decebat et magnificentia 20 pervulgata imperii satis inelyti ad laborem. Quippe urbs omnis muro quam validissimo est circumsepta portarum valvis aere vel ferro ad firmitudinem vel decorem impendio fabre possessis. Omne vero oppidum quadratis saxis, sed hisce non incuriose laevigatis 25 congestum et cultum visere non absque admiratione visentium fuit. Enimvero regina oppido erat et pulchritudine famosissima et commendabilis ex aetate, forte tunc viro vidua, quamvis mater iam trium liberorum. Sed feminae nomen Candace dicitur. Pronoptis 30

1 cum primum Mai. primum A. ortu Mai. ortus A. 2 ex vertice Mai. et vertice A. 5 quoniam scripsi. quam A. 8 id tristiore A. 11 Atilaniae A. aliis Indiae consi. Mueller. 16 ad hanc scripsi. ad huc A.P. ad hunc Mai.

28. 18 has P. 19 quod illo se A. quo illo se P. 20 fame A. magnificentia Mai. magnifica A.P. 21 pervulgatio P. 25 his P. 29 mater iam om. P.

erat haec Samiramidos supra dictae. Ad eam igitur Alexander scribit talia:

1 'Aegyptum adveniens ex eorum indigenis audiivi 45.
illis terris et domos vestras et sepulchra esse defunctorum; ex quibus palam fuit dominatores esse priscos reges vestri Indiamque tenuisse. Nam et relatio addidit Ammona quoque meum militasse una vobiscum, et id famae adstipulatur etiam oraculi maiestas, quod editum iubet uno nos deo sacris obsequi. Quare religiosum est facere dei iussa, et id moneo suadeoque 10
20 rectius tibi facturae, si veneris, enimvero multum peccaturae, si omittas.'

29. Ad haec Candace scribit: 'Verius nobis ora- 46.
culum est Ammonis dei neque nos in Aegyptum mil- 15
itare neque Indiam nostram hac ex causa debere commoveri, enim si quis huc audeat, hisce utpote ho-
stibus occurrere. Quare dei iussis parere decretum est ac verecundum. Nec nos aestimes ex colore; quippe cui animi liberalis species intuenda est, non 20
satis corporis forma praeiudicat. Id ne putes arte timoris adlatum, octoginta nobis populos scito esse vel maximos, eosque omnis agere in armis non ob iniuriam inferendam, sed inferentibus occursuros. At vero te probo, quod ad communionem nos sacri et 25
obsequium voces Ammonis dei, quem maximum et praesentissimum scimus. Habebis ergo tibi ex nobis 47.
amicitiae argumentum centum laterculos auri grandis-

2 *Epistolae in A. superscripta sunt haec:* EPISTOLA ALEXANDRI AD CANDACEM REGINAM. 5 quis P. dominatus P. 6 regis A.P. relatio A. 9 editum P. edictum A. uno A.P. una? 11 enimvero scripsi. non vero A.P. si veneris. Non vero multum si veneris, si vero multum peccare si A. 12 omittas Mai. ammittas A. admittas P.

29. 13 Candaces A.P. (sic fere semper). post 'scribit' legitur in A.: EPISTOLA CANDACIS AD ALEXANDRUM. Verius Mai. venus A.P. 15 haec ex causa A. 16 his P. 17 occurrere corr. ex incurare A. in occurrere P. 20 praedicit P. 21 scito om. P.

simos, Aethiopus impubes quingentos, psittacos sex, sphingasque sex, praeterque haec Ammoni deo nostro coronam smaragdus ac margaritis, etiam toreumatis pretiosiore. His et oculos refertissimos cuiusque generis margaritarum atque gemmarum ad decem numerum eburneosque alios oculos octoginta una misi usibus et deliciis tuis ferarumque genera, quae sunt nostratia, elephantos trecentos quinquaginta, pardos sex, rhinoceros octoginta, pantheras vero quattuor milia, canes etiam in homines efferatissimos nonaginta, tauros trecentos, virgas ebene mille atque quingentas; quae cum primum auferenda iusseris, transmittentur. Haec ut valebis scribasque ad nos velim, et qui te iam orbis universi dominum esse gratulemur.' 14

30. Et ad haec quidem transferenda Alexander XIX.
der miserat. Ipse vero paulo post videndae reginae 48.
studio illo profectus est. Quod ubi Candace comperit, eiusmodi rem ex ingenio comminiscitur. Unum e pictoribus peritissimis ire clam obviam adventanti Alexandro iubet, eumque quam conliniatissime efficiat 20
ac depingat atque ad sese propter picturam, quam inleverit, deferat. Id ubi factum est et pictor revenit, acceptam effigiem abdito quodam et secreto ponit in loco. Sed insecta est factum hoc eiusmodi fabula. 24
Filius reginae Candaces, cui nomen Candaulus erat, 49.
una cum equitibus admodum paucis forte adcurrit ad quaedam tentoria Alexandri militum. Moti vero custodes exercitus personae novitate ducemque illum et

2 sphingasque Mr. frigasque A. fingasque P. nostro A.P. vestro Keil. 4 His ad oculos P. 7 ferarumque Mai. Epit. ferarum A.P. 8 nostrati P. 9 pantheras Mai. pantheros A. pantaros P. 10 efferatissimos A. 13 Haec ut valebis scribasque etc. A.P. corrupta.

30. 16 videndo A. 17 Candaces A. Candacis P. 20 efficit A.P. effigiet? 21 propter P. 23 quodam corr. ex quidem A. 25 Candacis A. (sic fere semper). Candules corr. ex Candaulus A. Candales P. 26 occurrit A. 28 illum A. ipsum P.

si qui cum ipso venerant, comprehendunt offeruntque Ptolomaeo, cui cognomentum Soter erat; eius enim dignitas veluti secunda post regis ambitum videbatur. Quod igitur Alexander id horae somno per diem teneretur, Ptolomaeus quaerit ex homine, quis esset quasve haberet causas repentini illius superventus. Ad haec Candaules opinatus regem Ptolomaeum sese ait esse quidem filium reginae Candaces; sed enim sese una cum coniuge civilius et incuriosius ad sacrificium annuum contendentem Amazonum, superventum a quodam Bebryciorum tyranno uxore privatam, omnes denique militum, qui una secum fuerant, interfectos. Quare commodum nunc nomenis congregatis hanc se moliri militiam, uti ultioni consuleret.

31. His compertis Ptolomaeus ad regem in-
rumpit eique comperta communicat, quae quidem grata Alexandro et ex voto accidere videbantur. Surgit igitur e lectulo et diadema protinus suum in Ptolomaei caput transfert chlamydeque augu-
stiore vel regia circumiectum egredi iubet, tum ubi petitus a Candaule rex fuat, ad sese Antigonom satellitem vocitare. Pro quo Antigono cum ipse Alexander Ptolomaeo se veluti satellitem obtulisset, 'Ibi,' inquit, 'cuncta haec mihi comminus dicitis atque a me consilium super re quaeritatis.' Ita ut doctus est, Ptolomaeus protinus facit. Sed cuncti videntes et Ptolomaeum cum insignibus regiis et pro satellite Alexandrum adistentem, summa ex-

2 Ptolomeo A. ptholomeo P. cognomento P. 4 id horae P. ad horae A. 5 Ptolomeus (sic semper) A. Tholomeus P. 6 superventus P. adventus A. 7 Candaules P. (sic semper). opinatur regem esse Ptholomeum P. 8 esse se quidem P. 10 Amazonum, superventum scripsi; superventum Amazonum A. P. 13 quomodum A. 14 confuteret A.

31. 16 eique P. et quae A. 17 ex vota P. accidere Mai. necedere A. P. 20 Tunc P. 21 petitus Keil. penitus A. P. fuat scripsi. a Candaule rex fuat P. ad Candaulem egreditur facit A. ad sese corr. ex ex sese A. 28 adistentem scripsi. ad-

spectatione pendebant, equid novi consilii regi sedisset. Namque ut egressus est habitu famulantis, protinus 51. Ptolomaeus: 'Cerne,' inquit, 'Antigone, hunc Candaulem: is Candaces reginae est filius, sed enim iniuriam deflet coniugis raptae per insolentiam regis Bebrycis. 5 Facies igitur obsequenter, si nos consilio in ves subiciasque, equid nunc factu opus esse arbitrere.' Ad haec Alexander: 'Dignum te sane erit, rex,' ait, 'si armato exercitu iniuriam supplicis ulciscare eximasque eius affectus, cuius honor matri proficiat.' His 10 compertis Candaule gaudium. Sed Ptolomaeus ad haec respondit: 'Ergo,' inquit, 'Antigone, exsequere istud, quod subiecisti, consilium atque exercitum para.' 'Faciam sane,' respondit Alexander; 'sed enim XX. commodum est mihi, rex, ad consilium, quod sub- 15 icecero, bellum istud inferri Bebrycum regi seu regno non die teste; neque enim animus barbari improvisa formidine incitatus ab interfectione raptae mulieris temperabit. Erit vero frustra opem supplici procurare, si emolumentum victoriae dilabatur. Ergo si 20 placet, nox belli tempus et superventus eiusmodi confirmetur. Ubi enim flammis immixtis noctis obscuro turbari civitas coeperit, adquiescent condicionibus nostris facillime iam praeventi raptaque nobis haud difficile repraesentabunt.' 25

32. Haec cum dixisset et Antigonus crederetur 52. a supplice, procidens eius ad genua Candaules 'Quam vellem,' ait, 'tu ille Alexander fores cum hac tua, Antigone, sapientia! non enim armigeri parum nobis

sistem A. existentem P. 1 regii A. 5 habricis A. hebricis P. 7 opus est P. 10 affectus P. adinterfectus A. 12 exsequere Mai. exquire A. exequi P. 15 est om. P. 16 hebricum A. hebrico P. 18 interfectione Landgrafus. infectione A. P. 21 nox A. mox P. 23 adquiescet P.

32. 26 crederetur P. consideraretur A. 28 ait tu P. an tu A.

calens industriam dedisses.' Ergo, ut consilium fuit, irruunt nocte barbaricam civitatem et iam somno deditis superveniunt; iniectis denique flammis omnia conflagravit cum septis somno nuntiarentur causam-
 5 que superventus haud dubie cognovissent, undique increpari classico iubet, Candaulis illum exercitum uxorem esse repetentis. Quare boni consulere, si regi uxor protinus redderetur; quod ni fecissent, omnis civitas direpta hostiliter conflagraret. Id ubi civibus
 10 palam factum est, irruunt aedes tyranni aedibusque praefractis mulierem protinus reddunt. Hoc gaudio
 15 Candaulis cum agendis gratis occuparetur eiusque facinoris summam penes Antigonum collocaret, complexus eum hisce adloquitur: 'Da quaeso te mihi, Antigone,' ait, 'ad matrem usque comitatum, ut pro consultis tuis a me quoque praemiis munerere.' 'Ergo,' inquit Alexander, 'recte feceris, si id ipsum a rege super meo nomine postularis. Nam et mihi haud
 20 mediocre studium est et videndae civitatis tuae et reginae pariter salutandae.' Monet igitur Ptolomaeum, ut petitis adnueret seseque legatum ac nuntium ad Candacem ire mandaret; et Ptolomaeus pro iusso, ac si petenti adveniret, facit ac sic ait: 'Et ipse sane loqui per litteras aveo cum Candace et gratiam tibi
 25 faciam, ut desideras; eumque nobis quam primum sospitem redhibeto; hunc enim tibi ut me ipsum Alexandrum tecum missum habebis.' 'Ita sane,' Can-

1 calens industriam scripsi *Schleccio viam monstrante*; calles industria *A.P.* 4 septis *P.* septi *A.* sopitis *Kluge*. 6 classico *Mai*. clauso *A.* claso *P.* 11 praefractis *P.* praefectis *A.* Hoc gaudium *Mai*. Hoc gaudium *A.P.* Ob hoc gaudium? 13 summa *A.* 14 his *P.* 15 comitato *P.* 16 munerere *corr. ex numerare A.* munerari *P.* 17 bene feceris *P.* 19 medicere *P.* medicere *A.* 21 petitus *P.* 22 pro iusso *Mr.* pro iussi *P.* pro misit *corr. ex pro iussit A.* 23 advenire *A.* adnueret *Schlee*. 24 aveo *Thielmann in Archivio Wölfflini II*, p. 175. habeo *A.P.* 25 faciam scripsi. quam *A.P.* sospito *P.* 27 missum *P.* ipse *A.*

daules ait, 'eumque tibi onustum donis regalibus reddam.' Insinuat ergo traditque Candaulis Ale-
 XXI. xandro vel maximam exercitus sui partem impedi-
 mentaque omnia, quibus apparatus regius vehebatur. 4

33. Sed enim Alexander viabundus cuncta curiosus spectans animo perlustrabat, montes scilicet arduos et congesta saxorum nivali specie candentium, quae pleraque crystalli metalla dicebantur, frigida sane sub caeli plaga et circum omnia nubibus convestita. Enim frigus hoc fertur non obsistere uber-
 10 tati. Arborea enim procerissimas virentesque et graves pomis ubique mirabatur. Haec poma erant vel mala grandia ad auri gratiam colorata, sed ad magnitudinem ferme, quae apud nos est citri excrescentia. Uvae ponderis et densitatis immensae, prorsus ut singulis
 15 acinis vel improbissimi oris hiatibus non occurses. Granatis etiam malis suam dat gratiam magnitudo; nam grana illis quo glandes impeta, verum ignicantia, saporam tamen; ipsaque mala non minus pepone ex-
 20 crescant, enimvero potiori; horumque pomorum perfid-
 25 ficilis occasio: ita omnia vel pleraque dracones amplexi possident aut errabundi, tum genera lacertorum haud minus ichneumonum magnitudine. Multa prae-
 30 terea animantium genera innoxiaque, sed enim facie peregrina, nostris experimentis aliena; et simias facile
 35 viseres magnitudinem ursarum nostratium supervectas formasque varias simiarum, quas referre difficile est hominibus non insignientem.

33. 5 viabundus *P.* uthabundus *A.* 7 nivale *P.* spetiae *A.* 11 Quae a verbis 'Arborea enim etc.' leguntur usque ad 'conspectu dignetur' p. 142, 9, om. *P.* 16 improbissimi oris scripsi. improbis si maioris *A.* implearis, si maioris *Mai*. implearis, si maioris oris *Mr.* occurses scripsi. occurras *A.* 18 impetu *Mai*. impetum *A.* 19 saporam tamen scripsi; tam saporam *A.* pepone *Mai*. pepones *A.* 20 potiori horumque *A.* potiuendi horum *Mai*. 23 haud *Mai*. aut *A.* 27 referre scripsi. ei ferre *A.* distinguere *Mai*. *Mr.*

34. Locorum vero pleraque saxis quidem aspera, sicuti dictum est, sed quae facile praesumeres haberi et incolae posse numinibus. Quippe loca haec domus deorum vocant, et plerumque visuntur in hisce secessibus agere dii res voluptarias. Addebat quippe Candaules et vocatos hominibus respondere et vultu sese, quo sint, regibus confiteri. 'Quare tu quoque, si voles, invitato sacrificiis haec numina; nec erit difficile experimentum, quin te quoque sui conspectu dignentur.'
 10 Multa igitur eiusmodi cum per omne iter vidisset audivissetque Alexander, tandem cum Candaule ad regiam Candaces venit. Quare iam primum fratres eius, postque et regina mater cum regiae pompae comitatu Candaule obviabant in complexu eius gratulabundi
 15 intruere gestiebant. Sed enim praeventi iuvenis nec prius sibi adfectas huiusce obsequia deponit, quam Antigono gratias super adiuto sese ac liberata coniuge confessi forent. Hunc enim Antigonum internuntium esse regis Alexandri secumque legatum. Tunc
 20 quaerentibus gratiae novitatem et iniuriam raptae coniugis et ultionem provisi beneficii refert. Ergo agunt gratias iuvenes et regina laetatur ultione pariter temerati Candaulae et integratae nurus illibata laetitia. Coena denique gratulatoria, ubi id tempus, operosa et
 25 regalis adponitur. Et est videre apud illos lasciviam barbarorum, incubare pretiis, includere pretiis, sed et vesi de pretiis.

35. Insequenti tamen die cum regina Candace XXII. ostentatione regia processisset, superba admodum gemmato stemmate et gemmato diademate, statura auctior,
 30

34. 1 pleraque *Mai.* pleraque *A.* 6 vultu sese *scripsi.* vultu esse *A.* vultu quoque se regibus *Mai. M.* 10 eiusmodi *om.* *P.* 16 eius obsequia *P.* 22 ultione *Mai.* ultionem *A. P.* 24 operosa *A.* opera *P.* 26 barbarum *A.* illudere pretiis *A.* *om.* *P.*

35. 28 Candacis *A.* 30 stemate *A.* symmate *P.* statura auctior *A.* statura auctior *P.*

aetate veneranda, ut Alexandro recordanti ad Olympiadam matrem eius aestimatio conveniret, dedit prorsus sciri sese et opulentiam suam. Domus vero egregio opere elaborata hisque metallis insignita erat, ut intentibus splendor ornatus pariter et celsitudo moliminis undique sudo quodam et ignoto lumine coruscaret, nihil in sese dispar aut alienum possidens. Usquequaque lucebant omnia veste serica, colore purpurea, intexta auro, gemmis admixta, quae veste coepta fuerant, et perornata. Gemmarum vero regalium utrum magnitudines mirarere, an vero coloribus ducerere, an fulgoribus vincerere, iudicium prae stupore non erat. Inter aurum sane purpureaque texta vel gemmas ebur multum, sed in ebore viseres artis pretia maiora. Onyx pro saxis et columnae de gemmis et earum proceritudo ubique supra nostrates arbores, sed quae sint procerissimae, fuerat, ebeno tamen plurima interpolante: quod si sit ad caeruli speciem vel colorem laevigatio, tamen plerumque ex ea purpura aliud esse * quam si saxum ebenum mentiebatur.

36. Illic et effigies plurimae tum e marmore vario tum e metallo cuiuscunque modi renuebant numeri aestimationem, quae omnis curiosi diligentiam vinceret. Adeo multa erant! Quamvis in singulis figmentis fuerit superbior admiratio; currus sane falcatos e porphyrite lapide, sed conlinatissime una cum animantibus et aurigis ad veri faciem videre erat plurimos et passim ubique constitisse, quos et cursum agere opinare et moveri omnia non discrederes. Ita prae corusco fulgore oculorum officio praeverso labi

1 olympiadam *P.* Olympidem *A.* 7 alienum *Mai.* alius *A. P.* videtur verbum post 'alius' excidisse: alius lucis vel alius splendoris? 8 este *P.* 11 mirarere *corr.* ex mirare *A.* ducere *A. P.*: *correci.* 12 vincere *A.* 17 fuerat *Mai.* fuerant *A. P.*

36. 23 numeria *A.* aestimationeque *P.* 30 fulgoris *A.* officia *A.*

erat opiniones intuentium. Ast alii currus quadrigas elephantis iunctis habebant, eosque ebano, cui concolor bestia veri facilius imaginem retinebat; sed subter erant impressa pedibus elephantorum captivorum corpora subcumbentium aut innexa proboscibus suspensaque. Quae inter omnia id sane praecipuum regi operis videbatur, quod una de gemma scalptum templum indidem columnas corneret interscalptas, obsessum omne vel frequens horrore sacro de daemonum vultibus barbaris, qui plusne formidinis an admirationis darent, haud erat homini discernere. Inter haec et celsa illa atque ad caelum suspicanda palatia interfluere Argyritum flumen et alium Pactolum fluvium mirabatur; sed utrumque alveum auro divitem et prae nimietate auri interfluentis aquae quoque aurigantem colorem; sed eorum litus et margines insertis arboribus convirescunt, quae celsae sint et odorae; cypros denique gentiliter vocant fructu suavi et umbris frondibus divites.

37. Haec igitur cuncta cum Alexander intuitus esset, admiratione quidem debita vincebatur. Agebat in convivio cum Candauli sororibus. Enimvero quaesit quam blandius post matrem Candaules, uti Antigonus suum pro merito gratiae regalis muneraretur, quo donatus pro fortuna tantae reginae ad propria protinus remearet. Comprehensum igitur Alexandrum Candace per aulam suam omniaque regiae secreta ac penetralia circumducit, secessus quosdam ei aedium

2 elefantos iunctos *A.* 5 proboscibus *P.* 7 regii *P.* 9 omne vel *Mr.* omnes vel *A. P.* 10 de deorum *A.* qui *Mai.* *Mr.* quod *A. P.* 11 aut erat homini discernere *A.* nemini erat discernere *P.*

37. 20 intuitus esset *Mai.* inter. isset *A.* inter esset *P.* 21 quidem *P.* quaedam *A.* quaedam *Mai.* 22 cum *add.* *Mr.* sororis *A.* cum Candaulae fratris *propos.* *Mr.* ex *Graecis.* 23 quam *A.* qua *P.* verba 'matrem—pro' *om. P.* 24 merito *P.* 25 donatur *A.* 27 ac *om. P.*

monstrans ex eo lapide, cuius quidem fulgor ignitus est, nam lychnitem etiam vocant. Intuentibus visitur opinio quaedam indidem solis orientis. Triclinium quoque ibidem videt alio de saxi genere, cui cum sint igneae quaedam maculae vel inustiones, — haud secus haec quam si candenti lapide sunt — flammea visitabantur quam si caelitus septem astra discurrere stellarum omni studio et sereno sub tempore caelestem chorum agere mirere. Erat et tectum ad instar integrae domus marmoris pretiosi opere circumforaneo. Namque aedes illa rotarum lapsibus subter adiuta viginti elephantis ad reginae itinera movebatur eo, quod his solita regina quoque militatum pergere praedicatur.

38. Sed enim Alexander ne victus rudi quadam admiratione videretur, ampla sane, sed pro condicione opulentiae gentilis atque praesentis visa sibi omnia confitetur. Quippe admirabilia videri potuisse tunc mage, si apud Graecos haec forent, apud quos esset elaborandis rebus peregrina materia. At cum sibi tanta metallorum huiusemodi pretia servirent, segnitiae condemnandos fuisse, si non haberent, quibus uti ex facili licuisset. Et intelligit regina Candace ingenium viri et probat sane, sed in respondendo sic ait: 'Vera mihi dixisti haec, Alexander mi.' Tum audito nomine obstupescens, 'Apage,' inquit, 'o regina, hoc a me nomen, quippe ipse Antigonus vocor, enimvero Alexander nobis rex cluit, cuius ego nunc

1 ex uno lapide *P.* fulgur *A.* 2 lychnitem *Mr.* lignitem *A.* et licnitem *P.* 5 si candenti lapide *scripsi.* ei candenti lapides *A.* que cadenti lapide *P.* excandentes lapides *Mai.* *Mr.* visitabantur *P.* visabantur *A.* 7 quam si *A. P.* quasi *Mai.* 11 rotarum *Mr.* portarum *A. P.* ainta *P.* ut a *A.* 13 itinera *P.* iter *A.* 13 quod *Schleg.* que *A. P.* pergere *P.*

38. 17 atque praesentia *om. P.* 19 esset *P.* essent *A.* 21 metallorum *P.* et aliorum *A.* huiusmodi *P.* 25 dixisti *P.* dixisses *A.*

internuntius huc adveni.' Et regina post haec: 'Esto sane,' inquit, 'Antigonus apud ceteros, mihi tamen nunc Alexander rex eris. Neque nesciens id habeo; haud differam probationem.' Et cum dicto adpre-
 5 hendens in penita perducit olimque provisam imaginem ostendit. 'Agnoscisne,' ait, 'Alexandri illius, quem mentiri non potes, faciem? Sed quidnam in-
 10 tremuisti tam trepide quidve turbaris ex vultu? Non ille tu Persarum potens est? non Indiae dominus? non qui iam orientem omnem trophaeum tuum feceris, Parthis et Medis imperitans? An vero te pudet sine militia vel expeditione in manus feminae devenisse? Quare conice, quaeso, quid te iuvarit tua illa famosa prudentia, cum nunc Candacem tui videris sollertio-
 15 rem. Quod igitur huc attinet, adrogantiam nimiae prudentiae iam deponito.'

39. Haec illa dicente nec vultu constare Alexander, quin etiam infrendere dentibus videbatur. Et regina subridens: 'Quid te iuvat,' inquit, 'haec tua tacita indignatio sic saevientem vel, si mavelis, insanientem?' Ad haec ille 'Una mihi — nam sane profutendum est —' ait, 'vel maxima indignatio est, quod mihi gladius meus huc comes non sit.' 'Et cuienam usui,' regina respondit, 'gladium tibi nunc requisisses?'
 25 At ille: 'Quod enim in huiuscemodi tempore atque rebus regale admodum munus foret, interfecta te comitem me praemissae morti praestitisse, ne quid sit foedius, quod praeteritas nostras glorias obumbraverit.' 'Accipio,' inquit Candace, 'professionem dignam viro

3 nunc P. nomini A. 4 aut differam A. haud differo P. 5 poenita A. pervisam A. 7 quem A. 8 tam trepide om. P. Num ille Persarum P. 10 orientem omnem Mai. orientem omne A. Num quid iam in oriente omne P. 11 imperans P. 14 vides P.

39. 19 tua A. tui P. 23 mihi gladius bis scriptum in P. 24 requiris P. 27 praestitisse A. praestitissam P. 29 Accipio corr. ex Accipe A.

et animo sane regali; sed metum hunc abicias velim, et magnitudinem gratiae tuae beneficiique considerans dignam vicissitudinem spera. Quod enim filio Candaui meo in Bebryciorum ultione praestitisti, id tibi ego in tua salute praestabo; atque apud gentiles barbaros meos fidem veri clam habeo, quippe cum palam sit a caede tui homines natura saeviores haud facile temperatos, si qui ad fidem venerint, praesertim cum tu etiam Pori sis interfecto, cuius filiam scito iunioris mei filii coniugio copulatam. Quare esto Antigonus apud illos, cum mihi soli Alexander habeare.'

40. Et cum hisce dictis egrreditur atque ad XXIII. Candaulem sic ait: 'Fili Candaule, tuque Margie nurus suavissima, gaudeo admodum, quod in tempore fuit vestro Alexandri regis auxilium repperisse; cetero-
 15 qui vobis vidua iam et lugubris hic sederem. Dignum igitur fortuna nostra erit internuntium Alexandri donatum muneribus hinc remitti.' Sed ad haec iunior Candaces filius Charagos nomine: 'Quam vellem,' inquit, 'o mater, nostrae quoque iniuriae meminisse! Neque enim clam te, illum quem opitulatum salutariter dicas fratri meo, mei quoque soceri interfectorem exstitisse. Erit igitur memoriter ac iuste etiam indignantis, si vel in hoc Alexandri internuntio eius ulciscamur iniuriam.' Sed ad haec regina Candace:
 25 'Neque,' inquit, 'o nate, mihi ad Alexandrum istud

6 fidem velim P. 8 si quid ad fidem venerit P. 10 filii om. P. 11 habere P.

40. 12 his P. 15 ceteroqui P. ceterumque A. 19 Charagos A. Charogos P. Carogarus vel Arrogarus Epit. 22 mei A. et P. 23 Post verba 'interfectorem exstitisse' aliquid excidisse, Epitome docet, quae exhibet haec: Sed ab hac intentione mater eum convertere cupiens dicebat, id minime fieri potuisse, ut tam parvae staturae homunculus orbis totius dominio potiretur. Enimvero internuntium Alexandri illum fuisse asserbat. At ille 'O' inquit, 'saltem in hoc eius satellite sat mihi videbatur ulcisci carissimum nobis Porum.' 23 igitur A. mihi P. 26 Neque, inquit, A. Neque enim P.

iniuriae facit et perfacile damnum est regibus uno milite caruisse. Tunc legationis ius et foedus perpetuum internuntiorum in nobis claudicare non sinam.' Ad haec Candaules etiam excipit: 'Neque sane ad ista, quae iusta sunt, a nobis quoque aberit Antigono defensatio; neque enim ingenuae conscientiae est, a quo tibi salutem datam tuisque fatearis, eius iniustum exitum prodidisse.' Sed enim fortior iuvenis: 'Numquid ergo mavis, Candaule, super hoc Antigoni praemio bello nos decernere? Utrum enim iustius sit, vide, ultionem suis an vero vicem gratiae praestitisse?' Ibat adolescentior fervor et vis cum impetu animi regalis et ex pari utriusque gliscens indignatio asperabatur metuebatque mater, equid aetas illa temere consultaret.

41. Seducto igitur Alexandro: 'Nunc,' inquit, 65. 'tempus est tuae celebratae prudentiae; reperiendum enim consilii genus, quo filiis causa civilis proelii dilabatur.' Bono animo esse reginam Alexander iubet. 20 Quare reversus ad iuvenes 'Neque me sane,' ait, 'minae istae mortis magnopere terrebunt nec regi meo damnosa satis videbitur ista iactura. Quot enim satellitum milia et quantus animantium numerus hoc regi obsequium meliusque hoc praestare non poterit? 25 Enimvero ego cessi Candaces gratiae vesterque iam fuam, si quidem ita nobis ad fidem sederit, uti ex praedicatione vestri, praesertim hisce liberalitatis indicis facile Alexandrum ductem huc ad vos sponte pervenire, praesertim adeo immodice habendi cupidum 30 atque opibus inhiantem; qui cum perexiguo comitatu vestrae se fidei commiserit, haud magni faciam, quid

5 aberit P. 9 mavis A. maius P. 12 et vis cum om. P. 14 asperabat P. equid scripsi. et quod A.P. nequid Mr.

41. 18 enim om. P. 21 terebant A. 23 aniantium P. 24 non poterit A.P. non del. Mai. Mr. 26 fuam A. nam P. 28 facile A.P. faciam Mai. Mr. ductem Schlez. ductum A. doctum P.

de eius exitio consultetis, modo ut vos gratiae memores remuneratosque in posterum mihi vos sedulo promittatis.' Sedet sponsio adolescentis et Candace protinus inventi prudentiam demirabatur. Rursusque secreto: 'Utinam, Alexander mi, te quoque velles ad numerum mihi addere filiorum! Quis enim dubitet tunc demum fore Candacem orbis universi reginam, si talis quoque mater filii putaretur? Ego iam credo non te plus ferro vel proeliis quam hac tua tam celebri prudentia gentibus praestitisse. Con- 10 firmo igitur tibi rursus eandem illam fidem sponsionis meae neque te, ut res est, noscendum cupiam profitebor.'

42. Ergo post paucos admodum dies digredienti 66. dat secretius munera: coronam auream adamantibus 15 coruscantem prorsus ac si regiam, thoracem varium ex unionibus beryllisque, chlamydem etiam purpuream intextamque auro, aliaque praeterea cum testimonio publico, quae ad satellitem pertinerent, iubetque hominem deduci eo et per satrapas vicissimque pro- 20 fectum repedare, quo venerat. Ubi igitur ad id XXIV. loci Alexander venit, quas Candaules ei deorum domus esse confessus est, sperat posse illic sibi cum diis immortalibus verba fieri; ex praesentium copia oppipare sacrificatus ibidem convivatusque adhibet 25 etiam ex comitibus quam paucissimos. Interea intervenire quasdam formarum effigies videt tenui quidem,

1 exitio A. exitu P. 2 remuneratosque Mai. remuneratosque A. remuneratosque P. 3 Sedet scripsi, sed et A. P. adolescentis scripsi; sponsio adolescenti P. sponsionem adolescentis A. 5 secretum P. 7 fore Candacem A. fere Candace P. 8 Ego A. Ergo P. 9 hac tua tam celebri prudentia P. actu etiam celebris prudentiae A. 11 fidem om. P. 12 te om. P. profiteor P.

42. 15 auream om. P. 16 toraca P. 19 pertinerent A. facerent P. 21 repedare om. P. quo A.P. unde? 24 diis immortalibus A. demonibus P. fieri addidi. 25 oppipare P. opinari A. 27 formare P. om. A.

sed cornasco sub lumine, ut si conventu nebuloso vera
 primum occurrentium confundantur, tum etiam cir-
 cumsistentia tecta undique consplendescere, et cum
 his una crescit turba formarum et murmur prae-
 5 sentium usurpatur et fit prorsus unum diis homini-
 busque convivium. Hic animo confusus reverentia 67.
 debita Alexander trepidare; quippe intuenti videre
 iam clarius erat flammam quasdam ex oculis deorum
 discumbentium promicantes prodique effigies, quas
 10 haud dubie divinas esse vel brutissimus sentiat. Unus
 ergo tandem ex his: 'Have,' inquit, 'Alexander mi.'
 Tunc cum rex venerationem debitam reddidisset quae-
 sissetque, quis esset, qui se foret hac salutatione dignatus:
 15 'Ego,' inquit, 'Sesonchosis ille sum; sed enim,
 ut vides, adscitus convivio caelitem ago una cum diis,
 quod profecto te quoque procul dubio iam manebit.'
 Ad haec Alexander cum ratum spei istius requisisset,
 Sesonchosis rursus: 'Iure,' inquit, 'ista tibi sperare
 20 convenit, qui inter cetera laboris et gloriae eius quo-
 que urbis auctor extiteris, quae rebus humanis magni-
 ficentia pariter antistet et gloria. Quare abito in-
 trorsus, ut summi quoque potentiam numinis coram
 salutes.'

43. Tum audacior rex ingressus sacri loci penita 68.
 25 maiestatis effigiem videt et fulgore aethereo reniten-
 tem, enimvero sedentarium talemque prorsus, qualem
 apud Rhacotin adoratum a sese summum deum prae-
 sidem Sarapim meminisset. Ibi ergo cum augustissimi-
 mum numen Alexander salutasset agnitionemque confes-
 30 satus esset olim visitati dei, rursus Sesonchosis sic

2 tunc P. circumstantia P. 4 turba formarum A. tur-
 barum P. 5 diis A. de his P. 6 Hic cum animo—trepidaret A.
 7 videri A. 8 deorum A. demonum P. 13 qui se A. quive P.
 15 ut vides A. et vides P. celitum P. celibatam A. diis A.
 his P. 19 convenit P. 21 abito P. habitus A.

43. 24 Tum audacior Mai. Tum accior A. Cum actior P.
 25 aethero A. ethereo P. 27 Racatin A. P. 28 con angu-
 stissime nomen P. 30 dei P. dici A.

exorsus: 'Numnam,' inquit, 'tibi, Alexander, mirum
 est in tam longinquo dei huius praesentiam visam
 esse? sed idem ubique totus ac praesens est', ait.
 'Quod enim caeli ambitus ubique praestiterit homini,
 id huius quoque numinis vis, quae numquam frustra 5
 veluti per absentiam requiritur.' Tum Alexander occa-
 sionem veri audiendi ratas protinus sciscitatur,
 quantum sibi ad vitae spatia polliceretur. Sed Seson-
 chosis 'Et ante iam dictum est,' inquit, 'tibi,
 nihil homini commodare praesentiam, quam requiris. 10
 Quippe viventi de vitae termino ratum dicere nihil
 aliud est quam longum maerorem ei et perpetuum
 contulisse; spem vero vivendi perinde fieri longissi-
 mam, si praesentibus perfruare. Quod ergo tuum est
 ac beatitudini tuae proficit, urbs tellusque, quam de- 15
 legisti, erit orbis illustrior, eoque tibi nunc et in
 posterum una erit omnium veneratio; deus denique prae-
 sidebit. His etiam laeteris, si hominem demutaveris.'
 Post hoc responsum et sacrum Alexander haud diffi-
 cile ad exercitum venit Candaces corona et insigni- 20
 bus comptus.

44. Eximique ad Amazonas ire festinat, ad XXV.
 25 quas praemittit litteras in hunc modum scriptas: 69.
 'Victorias nostras et in Darium bella eximique in
 alios, in quoscumque militavimus, glorias haud dubito 25
 vobis famae ipsius magnificentiam commendasse. Nam
 et Pori fortunam et iter nostrum in Oxydracontas ac
 Bragmanas digne taceri non arbitror; in hoc nomina

1 Numnam A. non P. 2 dei huius A. numinis huius P.
 3 Verba 'sed idem—6 requiritur' om. P. 5 quae addid. Mai;
 sed locus nondum sanatus est. 6 occasionem veri audiendi
 ratus om. P. 9 dictum fuit est A. dicit, est P. 10 prae-
 scientiae A. 11 de vitae termino A. debitum terminum P.
 14 si P. se A. 15 orbis tellusque P. 16 orbis Mai. urbis A.
 nobis P. 18 laeteris A. litteras P. homine A.

44. 25 in addid. 26 magnificentia P. 27 iter A.
 inter P. Oxydracontas A. symdracontas et dracemadas P.
 28 digna P. nomina s'ripsi. nomine A. P.

gymnosophistarum etiam per clementiam laudatiora, quippe quos siverim agere in pace ac suis legibus moribusque donaverim. Quod si vobis haud displicet, accipite nos isto venientes et, quod est amicitiae munus, diis sacrificare pro nobis iam, quippe vobis adierimus. At vos velim obviare nobis animo gratante, cum ad amicitiam iter istud, non ad periculum sit futurum. Ad haec Amazones respondere:

45. 'Vel fiduciae munus est vel libertatis, omnia tibi, rex, scribere, quae penes nos sint, non quod fidem scriptis derogat ulla suspicio, sed ut plenius noscas, ecquid operis pretii sit his, quicumque hostili fervore in nos cupiant militare. Commune quippe humanitatis studium esse arbitramur, in quaeque dubia auro nihil prius quam emolumentum laboris intueri oportere. Scito igitur primum colere nos interamanum, Amazonico flumine locum omnem, quo consistimus, ambiente, eo fluenti circiter spatio, ut una sit aditacula, eaque vix adcolis nota, qua septem fluminis vel inrumpi oporteat vel emergi, eiusque alvei tanta est difficultas, quanta nos a quibusvis periculis tueatur. Hoc igitur tantillo in loco ducenta milia virginum 71. coimus, nullo omnino mari sexu interpolatae. Enimvero sicubi nobis ad naturam est consulendum, an vero num sacrum est, quod hippophonia vocitamus. Eius sacri causa ad mares nostros, qui ultra amnem extrinsecus perpalantur, omnes ferme transimus atque illic

1 laudatior *Mai*². 2 agere in pace *P.* magis cum pace *A.*
4 nos *A.* vos *P.* 6 nobis *A.* vobis *P.*

45. 10 pene *A.* 12 operi *A.* 15 emolumentum *A.*
emulentum *P.* 17 Amazonico *Mr.* a machonico *A.P.* 18 ambientem *corr.* ex ambiente *A.* spatioque ut *P.* spatio quae ut *A.* 19 qua *A.* que *P.* septem *scripsi*; septem *A.P.* viam (= *Vi*) *Keil.* fluminis *corr.* in flumina *A.* 20 vel inrumpi *A.* inrumpi *P.* 23 maris (*corr.* ex mari) sexu interpolato *A.* maris sexus interpolate *P.* 25 hippophonia *Mr.* ippofama *A.P.* 26 ultro *A.* 27 perpalantur *A.*

per dies triginta inter haec, quae diis aguntur, ubi fuerit ad lubentiam, nubimus. Nuptias vero cum maribus derelinquimus pactis et legibus, ut quaeque exim ad sexum hunc editae fuerint, eadem post septennium in exercitum dimittantur. Sed ubi venerint, erudiuntur equis et peltis, donec armis idoneae fuerint. Igitur nobis quocumque militandum, et viginti milibus 72. nostrum domi et in patria praetendentibus et ceteris arma sumuntur; redeuntibusque mos est honorem pro vulneribus numerari. Ea nobis stipendia sunt, haec 10 pro vectio; tantumque quis nostrum honore dives est, quantum cicatricibus insignitur. Quippe et corona aurea redimitae salutatur atque adoratur a ceteris et publicis conviviis adhibemur et cuncta, quae sint nobis ad obsequium, deferuntur. Quod si in bello 15 mortem, quam voti erit, nobilis virgo strenue oppetet, et functae divini honores adhibentur et adinitati functarum largae pecuniae honoresque numerantur. Ceteroqui nobis aurum non est neque argentum, nisi 19 quod sit in insignibus militaribus. Haec illa sunt, in 73. quibus impenduntur nostra discrimina, et in quae omnia periclitandum est, quicumque Amazonas bello deposcent. Cuius eventum non satis arbitramur utriusque pari. Quippe ubi Amazonibus suis auctor generis nostri Mars favorit, mares a feminis caesi victique maiore 25 cum dedecore oppetent vel dilabentur. Ubi vero cum maribus steterit belli fortuna, pudenda res est, si quid hic sexus superatis feminis gloriatur. Haec tibi igitur, rex, responsa de nobis sunt, quarum si fiduciam probas, obsequium etiam non aspernabere, siquidem te 30

1 inter ex *superscr.* vel haec *A.* inter ex *P.* 3 pactis et legis *A.* 4 fuerint *A.* fuerint *P.* eadem *A.* 17 functe *P.* functi *A.* divini *scripsi*. divinae *P.* om. *A.* 18 functarum *scripsi*. functorum *A.P.* 19 Ceteroqui *scripsi*. Ceterumque *A.P.* neque aurum est *P.* nisi si quid sit *P.* 22 quaecumque *A.* 23 cuius *Mai.* cuiusque *A.P.* 24 auctor *P.* actor *A.* 25 caesi *P.* caesi *A.* 30 aspernare *P.*

coronamus corona aurea annua, quae sit ponderis, quanto tu iusseris. Super his, quod mavelis, scribito; nos enim, si secus sederit, praeter annem in acie deprehendes.’

46. Hisce rex lectis delectatus admodum sic XXVI. respondit: ‘Qui terrae ambitum diligentius mensi sunt, 74. huius mundi magnitudinem universi trifariam divisere easque partes Asiam vel Europam vel etiam Libyam nominavere. In hisce igitur partibus universis trophaea quoque nostra consistunt, et est pudendum, si in quibus nulla omnium obstitit difficultas, a cognitione vestri veluti sub metus infamia declinemus. Quare vestrae sit facultatis; si quid de bello consultetis. Ceteroqui obsequium atque amicitiam diligentibus vicissitudo nostri non displicebit. Neque vero resistendum exitium gentis et patriae neque cedentibus amica humanitas differetur. Progressae igitur, utra sub lege vultis, praeter annem ad nos venite omnemque multitudinem vestram illic in ordines ponite. Quod ubi fuerit ex forma huiusce praecepti, ego vobis Ammonem patrem meum atque Iunonem, Minervam etiam victricem iuro, nihil amplius a vobis exactu iri, quam si quid pro viribus offeratis. Mittite sane ad commilitium mihi strenuas quasque equites, quantas vultis, quibus 23 singulis remuneratio erit minae auri quinque praeter cetera, quae ad hanc magnificentiam congruent. Enimvero istae, quas miseritis, ubi annuum nobis obsequium emensae sint, in propria remittentur, uti pro hisce vi-

1 sit om. P. 2 Superque P. 3 praeter annem in acie A. praeterit amne minatione P.

46. 5 His P. 7 huius mundi *Volkw. ex cod. Ox. eiusmodi A.P. diviserunt A. 8 partis A. 9 his P. 10 in quibus A.P. in del. Mr. 12 declinemur A. 13 facultatis P. consultetis A. 14 Ceteroqui (qui *erassum*) A. ceteros qui, corr. ex ceteris qui P. 16 exitum P. amici P. 17 utra scripta, ultra A.P. 20 huius P. 22 exactu iri P. exacturi A. 23 commilitum P. 24 a quibus singulis A. 26 quae om. P. congruentem P. 27 vobis A. 28 remittantur A. his P.*

carias destinatis. Super his igitur, ut vobis commodum est, consultate.’ Igitur Amazones motae rescribunt: Et dare se regi veniendi, quam cupiat, facultatem inspiciendique terras suas, et coronare se eum annuis talentis sex; quingentas etiam equites destinasse armatas et strenuas, ut poposcerit, quae per annos scilicet permittentur. Quod si qua ex hisce ad sexum suum cesserit, eam se petere ibidem desiderare inque eius locum supplementum de gente postulari. Quippe Amazonibus certum esse parere viro absentis, cui cessisse omnium hominum genera didicissent.

47. His acceptis Alexander iter in Prasia- XXVII. cam inde pervertit, quae quidem eius militi peregrinatio laboris admodum et plurimi periculi fuit. Nam aestatis ferme iam medio repentini imbres fluxere adeo vehementes atque continui, uti non solum vis animantium deperiret et, quaecumque usui sunt ad militiam, putrefierent, verum ipsis etiam per indigentiam calciamentorum pedum plurima pernicies infereretur, quippe ubi nudo vestigio per loca aspera humidaque perpeti labore traherentur. Neque vero id sub isdem imbribus adeo molestum, quam redeuntibus in naturam temporis solibus fuit, quamvis intemperie illa et tonitruum plurimum et iactus fulminum crebros experti essent. Nam et voces incertas resonantes audierant et portentosa plurima eiusmodi experti erant. Ubi vero iam ad Prasiacam adventabant Hypanique flumen, quod dispescit huiusmodi conlimitia,

1 ut om. P. 4 se cum P. secum A. 6 strenuas A. poposcerat A. 7 si qua Mr. si que P. si quis A. his P. 8 patere A.

47. In cod. P. hic interponitur locus Iosephi (*Ant. Iud. XI, 5, 5-8, 6 estr.*), deinde excerptum ex Orosii libro tertio. 12 His acceptis A. Post haec P. 13 praevertit P. militi P. multa corr. ex multi A. 14 laboris scriptis labori A. P. 16 uti om. P. 23 temporibus P. intemperies ille P. 25 resonantis P. 27 ypanimque P. Tympanimque A. *Πεπταρις Graec.* 28 dispescit P. dispertit A.

transierant, comperit ibidem super magnitudine eius gentis ac regis potentia, qui Prasiacae potiretur. Quippe ista Prasiaca propter oceanum sita, quo de reliqua hominum turba semotior, hoc ad multitudinem quoque largius vivit. Addebat tamen fama tot elephantorum etiam milia esse regi, quot apud alios plerumque super hominibus mentiatur. His igitur compertis Alexander limitem huiuscemodi loci sensim legens civitates eius invadere ac dicioni suae vendicare non negligit et sacrificia diis immortalibus facit.

48. Quae cum maxime persequeretur, ab Aristotele epistolam sumit scriptam in hunc modum. 'Per mihi difficile est eligere vel laudare, Alexander mi, ex hisce omnibus aliquid, quae te in ista militia gessisse cognovi, eamque mihi esse sententiam loventem testem facio Neptunumque. Quare diis primum mortalibus deabusque ago gratias competentes, quod emenso tibi hasce periculi difficultates gratulationem potius quam solatium scribo, quippe quem sciam non bellorum modo discrimina evasisse, verum temporum quoque et caeli difficultatibus non cessisse. Ex quibus colligere admodum facile est, ambigendum, utrumne te prudentiae viribus an tolerantiae fortitudinisque magis praedicem. Certe illud tibi iam Homericum adest, quod illic sapientissimus gloriatur:

Multigenasque urbes hominum moresque notavi.

Quis enim praedicationis finis istud capit, triginta ferme vix annos emensum te orientis omnis occidentisque dominari? Bactra te vidit, Aethiopia saluta-

1 magnitudinem P. 3 Quippe dum P. situm quod P. 8 eiusmodi P. 9 civitatis A. ditioni suae A. dedicationis eius P. 10 Verba 'et sacrificia — 11 persequeretur' om. P.

48. 14 his P. 15 esse om. P. 18 has P. 20 discrimen P. 22 colligere A. colligere possumus P. 23 fortitudinisque Mai. fortitudinis A. P. 24 tam Homericum A. 26 notavi corr. ex notari A. notari P.

vit, Scythae tremuerunt, quodque uno ille versu percurrit,

Quique novum cersunt Hyperiona, quique cadentem.

Neque enim quemquam non aut caesum audivimus aut supplicentem.' Haec quidem Aristoteles.

49. At vero Alexander collecto exercitu iter ad Babyloniam convertit, in qua susceptus honoratissime et sacrificia diis immortalibus repraesentat et certamen gymnasticum concelebrat. Atque inde iam pacificum iter coeptans hinc litteris ad Olympiadam matrem suam scribit. 'Super his quidem, quas in principiis egerimus ad Asiam usque expeditiones, omnia tibi nota sunt, mater mi. Aequum tamen fuit et de insequentibus te facere certiozem. Profectus ergo a Babylone una cum his, quos magis strenuos in exercitu habebam, quae quidem collecta sunt centum milia, in ulteriora regionum animum intendi pervenique usque ad Herculis stelas non minus itinere dierum ferme nonaginta quinque, fama de Hercule sic loquente, quod hasce metas peregrinationis suae fixerit deus ille, qui et duas stelas, id est titulos sui quosdam ibidem dereliquit, quorum unus ex auro, alter vero argenteus habebatur. Sed enim altitudo eorum est titulorum cubitis ferme quindecim, crassitudo vero in cubitis duobus. Hanc molem metalli quoniam non facile erat credere solido auro esse, periculum eius rei facere non omisi. Quare moratus ibidem diebus aliquantis reficiendo scilicet militi sacrificatusque deo Herculi titulum illum aureum, qua potui, rimatus sum

49. 9 gymnasticum Mai. gymnasium A. gymnasiumque P. 10 iter A. inter P. his P. 11 super has A. quas Mai. quae A. P. 13 nota sint A. 14 ergo a Babylone P. quippe ad Babylonem A. 18 stelas Mai. stellas A. P. itinere P. iterum A. 19 quos has scenatas P. 21 reliquit P. 23 habebatur A. 25 mollem P. 26 solidi auro A. huius rei P. 28 militi Mr. milite P. militiae A.

foramine per omnem crassitudinem elaborato, neque claudicare fidem crassitudinis eius inveni. Sed cum cavernam illam replere religiosum mihi videretur, ad supplementum eius quingentis auri talentis opus fuit.

50. Hinc ergo per deserta redeuntes multa prae-
rupta eiusmodi incidimus loca, quae obsessa crassiori-
bus nubibus nebulosisve omnem omnino adspectum
hominis sustulerant ac diei. Septem denique dierum
itinere per has tenebras exanclato tandem Thermo-
donti supervenimus flumini haud cuiquam secundo ex
magnitudine, sed enim per plana et opipara loca mag-
no agmine pervaganti. Propter hanc Thermodontia
genus Amazonum colit, mulieres magnitudine corporis
pariter ac pulchritudine cetera hominum genera super-
vectae, amictae vero, ut in picturis est visere unimam-
mas, et omnis hisce ferme amictus est arma vel ferum.
Igitur cum haud procul his ageremus, ipsarum
quidem potiri haud facile erat, utrumque nostrum a
congressu magnitudine fluminis dispescente. Sed
praeter illius agmen bestiae quoque nonnullae asperit-
atesque impedimento erant. At enim comperto illae,
quod ceterae quoque Amazones de nostra amicitia
coepissent, ipsae etiam periculi causam donis a nobis
et obsequiis redemerunt.

51. Itemque indidem ad Rubrum mare veni-
mus, quorum locorum dextra quidem perasperis invi-
sae montibus recta est, laeva vero mari Rubro latius
fusa. Illic tamen factis Neptuno sacris immolatisque

1 elaboratio A. 3 replere A. repelle P.
50. 5 redeuntes multaque P. 6 incidimus om. P. 7 om-
nem om. P. 8 hominis Mai. M. diei om. P. 9 thermodonti A.
thermodonti P. 11 oppipara P. 12 pervaganti Mai. pervagante
A. P. thermodontia A. 16 post 'omnis' in margine suppletur
exercitatio P. his P. amictus om. P. 17 procul cum his P.
19 dispescente P. dispartiente A. 20 praeterque A. P.
51. 25 rubum P. 26 per asperos inviosque montes P.
27 laeva ergo P. 28 Verba 'Illic — 159, 2 repedamus' om. P.

equis ritu praesenti die secuta alio, quam veneramus,
itinere repedamus; fuitque operae pretium illas quo-
que nosse regiones. Multa enim hominum genera et
invisitata sunt nobis cognita, quorum vel maxime no-
bis admirationi fuit videntibus homines absque capi-
tibus corporatos. Namque his hominibus oculi pecto-
ribus inhaerentes, atque os omne ceteraque oris in illa
parte corporis situm plurimum mirabamur. Illic et
Trogodytas offendimus, qui subter terram domiciliis
sculptis ac fossis ad serpentium instar secessus sibi
et habitacula laboravere. Quod ergo exim eminus
visere esset tellurem quandam sitam velut in me-
dio mari, aestimato longius quam unius diei naviga-
tione separatam, eo navigatione contendimus. Rep-
perimus in illa insula civitatem, quae Solis esse
diceretur, ambitus spatio non minus sexaginta stadiis
circumscriptam. Sed enim e medio civitatis constructo
quodam et congesto in loco currus aureus visebatur
una scilicet equis atque insessore aureo laboratus. Is
omnis labor de auri materia et smaragdi fuit. Mira
tamen officinae maiestas nec ulli in orbe terrarum
operi facile contendenda. Enimvero isti regioni cum
adesset sacerdos Aethiops, eo praecunte Soli religio-
sius operatus sum.

52. Ac sic revertentes locorumne an temporis
tenebras profundas offendimus. Unde cum ratio ipsa
suasisset ibidem mansitare et reficiendis nostris et

5 enim om. P. 6 Namque etc. A. Neque his homini-
bus oculi nisi peccoribus (nisi additum ab altera manu) P.
7 illa addidi. in margine cod. P. adscriptum: Cephali scilicet
caninis rictibus homines vultuati. Alii absque capitibus oris
omnem usum pectoribus praeferentes oculos auresque et qui-
quid hominem integrat. 9 trogodytas A. rogoditas P. super
terram P. 10 secessus scripti, succosus A. P. 12 et tel-
lurem P. 14 separatam Mai. separata A. P. 16 stadiis
om. P. 19 His omnis A. P. 20 smaragdus P. 22 quae inde a
'contendenda' leguntur usque ad 'Tanaim usque' 160, 7 om. P.
23 praecunte Mai. praecentes A.

rursus sacrificiis persolvendis deo Soli, quod nullum omnino ignem, ex quo luminis foret copia, inveniremus, abscedere indidem confirmavimus. Tum vero divinum quoddam auxilium demorantibus praevenientes nobis quasdam effigies numinum cernere fuit cum luminibus lampadarum, quas a materia argenti eminus aestimabamus, atque ita victi ductique Tanaim usque fluvium supervenimus. Is Tanais e septemtrionis partibus in Caspium mare profluens Asiam fertur Europamque discernere. Laeva igitur eius itinere permenso ad Xerxis regna pervenimus, quae post habita Cyri sunt ac nominata, ibique multa opum regiarum ac divitiarum offendimus. Nam et aedem quandam ad speciem Graeci operis illic magnificentissimam viseres inque ea aede etiam responsa dare memoratum regem sciscitantibus celebrant. Et situm ibidem in templo viseres varium opus, tropheum aureum dependens aedificii de culmine, adhaerebatque illi tropheo orbis quidam ad modum vertiginis caelitis, superque orbem simulacrum columbae sessitabat, quod ubi responsa rex diceret, humanis vocibus sciscitanti loqui ferretur. Id tropheum cum auferre indidem mihi cupiditas foret, uti ad vos et ad nostram Graeciam mitteretur, idem qui aderant, contenderunt rem sacram esse neque contemnendo periculo invadari a quopiam posse. Multa igitur alia quoque, quae miraremur, offendimus, inter quae cratera etiam argenteum capacitatis ad amphoras usque trecentas et sexaginta. Eius capacitatis est

52. 4 demorantibus A. desiderantibus? 6 eminis corr. ex eminus A. 7 victi ductique A. iuti ductique? Hinc egressi Tanaim usque post lacunam incipit P. 8 'Is Tanais—10 discernere' om. P. 12 agnominata P. 14 visere P. 17 varium opus om. P. stropheum A. ὄρειος τοῦ ποταμοῦ Graec. 18 'adhaerebatque' usque ad 21 'ferretur' om. P. 22 stropheo A. Id stropheum A. in tropheum P. 25 invadari a quopiam A. in andatia quo piam P. involari Schlee. 27 argentea P.

mensuratio comperta nobis hoc modo: dies sacer cum... convivium etiam celebre exhibebat, ad quod convivium tot amphoris repletum esse vas constat. Enimvero vas istud insculptum erat atque caelatum navalibus proeliis, quae Xerxes apud Peloponnesum militaverat.

53. Erat inter illa caelamina et sella regalis scalpata insertaque operi ex auro, stellata lapidibus et ex pretio insignis. Impendebat autem etiam sellam istam vertigo quaedam ad modum mundi figurata, quam ipsam quoque responsa sub praesentium regii spiritus dare omnes pariter aderebant. Propter vero eam est sita lyrae facies ex arte eiusmodi, ut nihil demutet ab ea lyra, quae sit canora; sic ista etiam ad canendum uti solent; nam et sponte plerumque spiritu tactam canere hanc lyram sponte. Et iuxta viseres veluti thecam poculorum sedecim cubitis erectam, supraque eam thecam congestam effigiem altitudinis per cubita octoginta una cum gradibus octoginta. Ibi demum et fons fictus est, et aquila aurea supersistebat adeo effigiata daedale, ut pansis alis omnem illius operis ambitum tegeret. Namque et arbores scalpatae et myrti quaedam ramosae ibidem notabantur, omnes istae de auro. Multa praeterea illic fuere, quae quoniam neque abundantiae suae neque magnitudinis pretive facile offenderint fidem, censeo praetermittenda. Nunc vale.

54. His scriptis cum a Babylonia iret Alexander, mirum portentum atque evidens ad exitum fuit. Nuntiata quippe est mulier foetum eiusmodi peperisse,

1 die sacri A. post 'cum' aliquid excidisse videtur: certaminibus? vel ageretur? 2 celebre corr. ex celebrare A. 5 peloponnesum A. P.

53. 14 ut ab ea lyra A. quae si canora: sic istam etiam spiritu tactam canere P. 15 solent Mai. solet A. 16 spiritui actam A. 17 viseres A. vires P. 17 poculorum P. 20 aquila A. aliqua P.

54. 28 a Babylonia iam ret P. Babyioniam iret Mr. 29 mirum et portentum A. exitium A. 30 foetum P. factum A.

cuius prioris corporis pars pube tenus ad hominem congruebat, enimvero quae insecuta corporis, erant omnia beluina, prorsusque qualem Scyllam homines fabulantur, nisi hoc uno deverterat: non enim caninis capitibus lupinise, enim leoninis atque pardorum, suum etiam vel ursorum omnem inguinis ambitum texerat, spirantibus etiam bestiis, sed pars superna humanaque emortua iam et colore atro cum desitu spiritus visebatur. Id monstri ubi mulier, quae foeta fuerat, enixa est, statim ipsa in vectum ad regem detulit Alexandroque habere mirum, quod ostenderet, praeiudicavit. Igitur ingressus, qui regi miraculum nuntiaret, offendit eum in cubiculo meridiano somno tunc deditum. Sed ad strepitum inrumpentis cum expergitus foret audissetque causam, mulierem induci iubet. Ingressa igitur statim facessere universos e praesenti mulier edicit, ipsa vero revelat nudatque, quod vexerat, profiteturque se peperisse.

55. Ergo ad miraculum visionis eiusmodi iubet 88. statim Alexander prodigiorum interpretes convenire ac profiteri, eequid eiusmodi novitas minaretur, interminaturque quam sancte, nisi ex fide dixerint. Unus igitur e praesentibus magno cum gemitu regi separato, 'Eheu,' inquit, 'malorum omnium, eheu, mi rex! non enim iam bonis neque inter vivos homines ultra nominabere.' Sed cur ista sentiret interpretes, cum rex diligentius quaereret, haec addit: 'O quid enim,' in-

3 omnia beluina etc. *superscript. in P.*: id est ursi. pardi. lupi. leones. canes. sues. 5 capitibus A. rictibus P. 6 omne inguinis A. 7 etiam om. A. sed P. etiamsi A. 8 iam P. etiam A. 9 foeta om. P. 10 ipsa P. his has A. 11 habere om. P. 12 praeiudicavit P. qui P. quae A. 13 cubiculum P. somno om. P. 14 irrumpentes A. 16 se praesenti P. 18 vexerat P. vixerat A.

55. 21 et quid A. quid P. miraretur P. 23 e praesentibus A. praesentibus P. 25 iam bonis A. tam bonus P. neque fortasse delendum. 26 nominavere P. 27 quid om. P. quidquid Schlee.

quit, 'o vir summe, quidquid ex homine foetus hic habet, ad te pertinet, quod vero est subter atque beluile, quicumque tibi subditi sunt et subiecti. Si igitur ea pars, quae superna est, viveret et motaretur, sicuti haec, quae infra sunt, faciunt, tu sane obtineres ac dominarere cunctorum. Sed quoniam secus est, in contrarium intelligendum, nisi quod hi quoque ipsi dissidebunt neque congruent; vides enim dispares formas neque inter se amicas ac prorsus beluile saevientes. Atque hi quidem inter se omnes te oppetente dissentient dimicabuntque.' His dictis interpretes exierat aversurus scilicet, si qua posset, et exusturus religiosius portenti illius minas. Alexander vero animo consternatus cum gemitu sic ait: 'Pro bone Iupiter, quam bona res est ignoratio metuendorum!' Sed haectenus illa animi commotio fuit. Ceteroqui viriliter et decore omnem expectatae mortis impetum opperiebatur, quippe qui praeter cetera eo quoque se solaretur, quod divinis honoribus haud procul foret.

56. Ergo occasio illi moriendi talis fuit. XXXI. Mater eius ad eum scripserat super Antipatri et Divinopatris simulatibus petebatque, ut ob id ipsum ad Epirum ire contenderet. Sed enim Alexander cum id virorum iurgium in suum iudicium deduci vellet, statuit Antipatrum ad sese venire ex Macedonia alio in locum eius substituto. Quod ubi factum est, venenum Antipater elaborat curiosum admodum efficacique idque per ministrum regi dari in convivio exegit

2 subter *Mai.* super atque beluine P. super atque veluile A. 4 motaretur P. moveretur A. 5 tu om. P. 11 dissentirent P. exierat P. ierat A. 12 et om. P. 16 ceteroqui *Mai.* ceteraque A.P. 17 decorem omnem expectante P. 18 Quippe quae praeter A. quippe qui per praeter P. 19 solaretur *Mai.* solatur A.P.

56. 20 illi om. A. 21 de nomine 'Divinopatris' cf. *Zucheri Pseudo-Callisth. p. 11 sq.* 22 Petebat uti ob ipsum P. 24 in suum iudicium addidi. 25 alia A. 27 laborat A.

poto. Igitur rex mox lectulo datur ac diebus compluribus cum illa pernicie conluctatus tandem causam eiusdem periculi esse ab Antipatro cognovit. Id insecta est quaedam veluti indignationis caelitis ostentatio. Nebula quippe admodum crassa foedaque interfusa omni aëri sudo die cuncta in tenebras verterat. Tum repente e nubibus draconis effigies ignitissima caelitus labitur mare usque unaque cum illo praestantis aquilae species volabat. Quod ubi factum est, Iovis quoque Babylonii simulacrum motari coepit. Et hisce factis rursus draco una cum aquila sua ad caeli convexa remeavit, aquila sane vehens stellae cuiusdam fulgidum globum. Quod ubi homines visitavere, veluti praenuntiante divinitate, quod gerebatur, Alexander quoque spiritu protinus vacuatur ac moritur. Persis tamen multa contentio erat cupientibus regem in regno Persico sepelire proque deo Mithra religionibus consecrare. Enimvero Macedones ad Macedoniam corpus indidem ferri et solo patrio sepulchrisque maiorum inferendum putant. Tum Ptolomaeus, quod enim sciret apud Babylona Iovis oraculum esse veridicum, in eius dei sententiam differt, perinde uti iusserit, consulturus. Deusque interrogatus sic ait:

Accipe, quae regis sedes cultusque dicetur.
 Urbs colitur Nilii propter umbrosa luenta,
 Aequoris in gremio, cereali dives anona,
 Nomine Amazonides quae dicitur incluta Memphis.
 Hic sibi templa dari sacrata sede recepto
 Iussit cornigero genitus sub honore Lyaei.

4 veluti *om. A.* 5 quippe *A.* quoque *P.* crassadoque interfus *P.* 6 omni aere *P.* omnia aeri *A.* 9 praestantis *Mai. Mr.* praestare *A. P.* praeclearae? 10 motari *P.* nutare *corr. ex* nutare *A.* 11 his *P.* 13 fulgi *P.* 17 proque deo Mithra relig. cons. *om. P.* 18 religionibus *Mai.* religionibus *A.* 21 babyloniam *P.* 22 in *om. A.* 23 iusserit *P.* ius erat *A.* Numenque interrogatum *P.* 24 Accipe qui *A.* 26 anona *A.* in nona *P.* 27 Amazonides *P.* Amazonidos *A.* Memphis *Mr.* mensis *A. P.* 29 Lyaei *A.* Iiaci *P.*

57. Dato igitur hoc responso nullus omnium XXXII. refragatus est, quin ita fieret, ut deus iusserat. Igitur ^{91.} in Aegyptum corpus Alexandri ferebatur feretro quidem regaliter exornato, tumultuario vero conditorio e plumbi materia, quoque esset unguinibus atque pigmentis, quae servandis corporibus sunt, tutius permanere. Vectus igitur pompa vehiculoque regali *ubi* ad Pelusium advehi nuntiatus est, omnes eiusce regionis proceres ac sacerdotes una cum diis ac religionibus suis obviam processere, iuniorem Sesonchosim ¹⁰ venerati. Vulcani quoque eum appellatione salutabant, quod hunc prae ceteros deum illa pars arbitraretur orientis. Enimvero exim ex sententia numinum XXXIII. prophetae docet non apud Memphim sacrum corpus, ^{92.} verum Alexandriam pervehi oportere, quod illi loco ¹⁵ et auctor conditus fuerit et tutela vel maxima perpetuo futura nosceretur. Perinde enim inexpugnabilem locum illum praesagiis nosci, ut ipse quoque indefesae virtutis est habitus. Erigitur ergo aedes quam maximo opere ad instar templi, quod etiam nunc Alexandri nominatur. Quo ubi primum consecratus XXXIV. reliquias intulere, visum Ptolomaeo est testamentum quoque, quod scripserat moriens, publice recitari, idque lectum est ferme ad hanc sententiam scriptum: ²⁴

58. Alexander, rex Macedonum, dicit. Primum ^{93.} mando iubeoque Arrhidaeum, Philippi filium, interim

57. 1 hoc *om. A.* 2 deus *A.* numen *P.* 3 a 'feretro' usque ad 13 'arbitraretur orientis' *om. P.* 6 tutius *Mai.* totius *A.* 7 Vectus *A.* Ut *Mai.* *ubi addidi.* 9 religionibus *Mai.* religionibus *A.* 11 venerati *Mai.* venerati *A.* eum *Sobles.* est *A.* 12 ceteros *A.* ceteris *Mai.* 13 sed ex sententia numinum prophetae docet, apud alexandriam corpus pervehi oportere *P.* 16 Verba 'et tutela—19 est habitus' *om. P.* 21 Verba 'quo ubi—intulere' *om. P.*, qui ita pergit: visum est etiam tholmoeo. 23 quoque *om. P.*

58. 25 macedonem *P.* 26 iubeo *P.* Arrhidaeum *Mai.* Aristem *A. P.*

regni mei fieri successorem. Sed enim si fuerit mihi filius e Roxane, huic nomen et regnum nostrum pariter concedendum. Quod si e Roxane puella edetur, sit Macedonum optio, quemnam sibi regem ipsi substituant. Optatus porro constitutusque rex Argiadam regiam veteremque principatum servare debebit. Hisce Macedones consueta dependent. Olympiadi autem, matri meae, si ita volet, licebit Rhodi degere vel in eo, quem malebit loco, accipienti cuncta haec, quae me superstitie consequatur. Praefectum autem Macedoniae Craterum fieri mando eique Philippi filiam coniugari. Philonam etiam iubeo satrapiae praeesse Hellesponticae universae uxoremque ei fieri Olciae sororem. Cappadociam quoque vel Paphlagoniam Eumeni regendam permitti placet. Eos vero, qui in insulis sunt, liberos sui que iuris esse praecipio. Antigonus Cariae praesit, Casanderque Boeotiae, eisque omnibus praesae Antipatrum oportebit. Uton Syriae rector esto. Babyloniae vero et adiacentium regionum praeficio Seleucum. Phoenicem ac Syriam Coelen Meleagro regendam permitti decrevi, Aegyptum Perdiccae, Libyam Ptolomaeo, cui etiam Cleopatram coniugari oportebit, sororem meam. Regionum porro, quae supra Babyloniam sunt, curam Phanocrati permitti praecipio eique uxorem Roxanen Bactrianam dari.

59. His igitur omnibus mando repositorium corpori meo fieri auri magnorum talentorum sex. Quisque autem Macedonum Thessalorumve provecior sit aetate atque ad solum genitale voluerit ire, his fieri

2 regnum meum P. 3 edetur P. detor A. 6 regiam veteremque Mr. regiam om. A. veterem A.P. His P. 7 dependant P. 9 malebit A. malevit P. mavelit? 10 actem corr. ex vero A. 12 Philonam A. filiolum P. Philotam Mai. 13 Olciae scripsit. Olci A.P. 14 gerendam A. 16 praecipio A. praecipio P. 17 boetia A.P. 18 Uton A. Yton P. 24 Babyloniam sint P. 25 bacthranam A. bactranam P. correz. Mai.

59. 27 magno A. 29 genitalia P. volunt A.

facultatem, quibus singulis tria milia drachmarum adnumerari conveniet. Argos autem mitti arma, quibus ipse usus sum, et auri signati drachmas quinquaginta eaque Herculi consecrari volo. Delphos quoque mitti praecipio, eboris quod in aula mea fuit, draconumque terga et pateras aureas tredecim, primitias scilicet operum nostrorum. Milesis etiam ad reformationem oppidi sui dari praecipio auri signati drachmas centum et quinquaginta tantumdemque auri materiae. Volo autem Perdiccam, quem Aegypto imperatorem atque Alexandriae esse iussi, sic uti imperio mandato, ne nomen meum ex oppido transferatur, quae quidem etiam maximi deorum Sarapis est sententia. Fieri porro annum oppidi sacerdotem, qui sacerdos Alexandri nominetur, eique insignia dari placet coronam auream et purpureum amictum. Is ubi functus fuerit sacerdotio, omni reliquo munere vel inquietudine sit solutus. Sed quisque id sacerdotium nanciscitur, sit et genere nobilis et existimatione, uti sibi dignitas una cum posteris et ista proficiat. Indicae regionis eiusque tractus, qui ad Hydaspim fluvium pergit, Taxiaden mando esse praefectum. Adiacentium vero regionum Apocetronum, Roxanes patrum, uxoris meae, rectorem constitui placet. Racusiam vero regionem et Bactrianam et Susianam Philippo remitto, Hyrcaniam Artaphernae, Persida Peucestae. Illyriae vero praeficio Olciam, cui quidem ex Asia dari oportebit quingentos equos et auri drachmarum tria milia, e quibus templum constituat, eique templo simulacrum Herculis

3 usus sim A. 9 tandemque P. 10 egyptum P. 11 sic uti A. sicut P. 12 transferatur A. 14 annum P. unum A. 18 Sed si quisque P. id P. ita A. 21 qui ad Hydaspim Mai. qui ad ydapim P. quo alydapim A. 22 taxiade P. Traxiaden A. Adiacentiam P. 23 Apocetronum A. patrum A. petrum P. 24 regionum P. 25 Susianam Keil. Suisiam A.P. Hyrcaniam Mai. Circanniam artaferne P. Cyrcannia mariaferne A. 26 Peucestae A. Illyrio P. 27 Olciam Keil. orciam P. Orcion A.

et Ammonis consecratur, Minervae etiam et Olympiadis, matris meae, nec non etiam Philippi. Omnes etiam curatores imperii imagines consecrent et signa constituant, aurea quidem apud Delphos, ceteris vero in locis materiae diversae. Constitui autem effigies oportebit Perdiccae, Alexandri, Ammonis, Minervae, Olympiadis, Herculis, Philippi, quae omnes divinis honoribus consecrabitur. Et haec quidem summa voluntatis Alexandri est accepta.

60. Vixit autem annos triginta et tres. Sed XXXV. imperium iniiit annum agens octavum decimum. Omnes autem difficultates eius usque ad annos viginti et quinque fuere; reliqua in pace transegit. Gentes barbaras dicioni suae subiecit numero viginti et duas, Graecas vero sedecim. Victor totiens, quotiens bellator, nullo proelio invulneratus. Sed civitates condidit duodecim, omnes nomine suo scilicet nuncupatas, quae sunt hae: Alexandria, quae condita est nomine Bucephalae equi, Alexandria montuosa, Alexandria apud Porum, Alexandria in Scythia, Alexandria Babylonis, Alexandria apud Massagetas, Alexandria apud Aegyptum, Alexandria apud Origala, Alexandria apud Granicum, Alexandria apud Tigridem fluvium, Alexandria apud Troadam, Alexandria apud Sanctum, cui quinque primorum, ut dictum est, elementorum idcirco sunt data nomina, ut in hisce elementorum nominibus legeretur: Alexander Imperator Genus Iovis Condidit. Obitus tamen eius diem etiam nunc Alexandriae sacratissimum habent.

8 summae A. 9 accepta om. P.

60. 15 sedecim A.P. id Graec. Verba 'Victor—invulneratus' om. A. quotiens scripsi, quot P. 16 Condidit civitates eius XII P. 18 hanc A.P. 20 in Scythia A. insipia P. 24 cui A.P. quibus Mai. 26 in his P. 27 Quae post 'legeretur' sunt in A., om. P.

In A. subscr.: Explicit Obit Alexandri. Incipit Itinerarium Einsdem.

ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM,
ET DINDIMI, REGIS BRAGMANORUM,
DE PHILOSOPHIA
PER LITTERAS FACTA COLLATIO.

Epistola Alexandri.

Saepius ad aures meas fando pervenit rationem vitae vestrae a communi ratione hominum, qui ubique sunt, discrepare; nam nec terrae nec pelagi subsidii uti vos asserunt nuntiantes. Quae res, sui novitate mirabilis, rumorum licentia videtur incredula. Et recte consulere per has te, Dindime, litteras properavi, ut si verum est, quod audivimus, et si philosophandi causa hoc facitis, incunctanter expeditis, quo certior effectus ego quoque, si fieri potest, disciplinae sectator huius existam. Semper enim virtutum studiis ab ineunte aetate dedi operam traditaque mihi a sapientibus innocentiae mandata non indiligenter, ut arbitrator, conservavi; quibus tamen ita informamur ad bene vivendum, ut vivendi omnino causas et remedia non perdamus. Sed quia vestra excellens, ut fertur, industria praeter illas philosophicas philoso-

L. = Codex Leid. Voss. Lat. Q. 20 saec. IX. P. = Cod. Par. 17569 membr. fol. quadr. saec. XII. M. = Cod. Millstadtensis. V. = Cod. Vindob. 150 m. saec. XIII. (continet solum primam responsonem Dindimi). B. = Edit. Bissacii, Londin. 1668. R. = Edit. Frobeni Ratibon. 1770. — 7 communi ratione P. communiione B. communiun L.B. communi usu cod. Oxon. 9 sua P. 11 recta Keil. 13 faciatis P.B. 19 ut vivendo L. ut bene vivendi B. 20 ut fertur Keil. offertur Codd.

phorum notas usitatasque doctrinas cultum quandam observantiae singularis induxit, quaeso ut hanc nihil moratus aperias; nam nec vobis ex hoc aliquid iacturae proveniet et nos aliquid fortasse commodi sortiemur. Libera enim est res communitas et nesciens pati dispendium, cum in alterum participanda transfunditur, sicut ex una face, si lumina plura succenderis, nullum damnum principali materiae generabis, quae quidem facultatem accipit plus lucendi, quotiens causis invenit plus praestandi. Quapropter obsecro te, ut praebeas responsa quaesitis.

Prima responsio Dindimi, regis Bragmanorum, contra Alexandrum, regem magnum Macedonum.

Desiderantem, Alexander, te scire, quid sit perfecta sapientia, licet huius te non ignarum profiteris, belle collaudem, quia quod solum est omni regno praestantius, id assequi maluisti. Etenim imperator exors philosophiae non dominari solus creditur, sed servire quam plurimis. Verumtamen, quoniam satis mihi durum et prope impossibile videtur nunc te ad nostra instituta transduci, cum procul aliis, quam noster cultus exigit, disciplinis et moribus sis imbutus, statueram tacere teque veniam super his, quae postulas dari, deprecari, maxime quia nec mihi ullum suppetit uber eloquii et tibi necessitatibus bellicis oc-

cupato parum temporis ad legendum datur. Sed ne invidiae causa deserere me diceres, expediam ut potero, quae requiris. Nuntios enim de nobis dudum ad te prolatos non immerito famae incredulos respuisti, nam solet gaudere figmentis. Nunc tamen ex me indubitanter percipe rerum fidem contentus, ad beate vivendum quales habeamur, agnoscere; sit sane tui iudicii ea, quae proferemus, utrum sequenda censeas an spernenda.

Gens igitur Bragmanorum pura et simplici vita vivit. Nullis rerum capitur illecebris. Nil appetit amplius, quam ratio naturae flagitat. Omnia patitur ac tolerat illud putans necessarium, quod scit non esse superfluum. Facilis nobis semper alimonia, non quam luxuriae sagacitas per omnia currens elementa perquirat, sed quam tellus ferro involuta producit. Mensam epulis oneramus innocuis. Hinc est, quod nulla genera morborum numeramus et nomina, sed diuturnis gaudiis salutis intemeratae defruimur. Nullus itaque apud nos sanandis corporibus usus est herbarum nec in alienas pernicies auxilium petimus constituti. Opem non precatur alter ab alio, ubi vivitur inter pares. Locus non praebetur invidiae, ubi nullus superior est. Omnes divites facit paupertatis aequalitas. Iudicia non habemus, quia corrigenda non facimus. Leges nullas tenemus, quae apud vos crimina proferunt. Nam dum plerumque severis sanctionibus

1 usitatasque L. 2 observantia L. 4 perveniat L. 5 communitas R. communia L. cod. Oron. communia P. communicari B. 6 participanda P. participata cet. 7 Sicut enim L. R. face] incerna B. 8 materiae L. materiae P. quia equidem fac. accipit plus lucrandi, quot. caus. accipit R. 10 te R. om. cet. 15 profiteris scripsit; profiteri Codd. 16 belle B. velle cet. collaudem] collaudamus R. 18 exors] experts V. solus L. P. R. solum B. subditis V. 19 quoniam V. Prob. quo L. M. quod P. B. 21 cum] tum L. procul] prorsus? 24 deprecari R. om. cet. 25 eloquii L. R. eloqui P. eloquium B. quia mihi nulla suppetit ubertas eloquii V.

1 parum R. parvum cet. parvum temporis spatium P. 3 requiris] queris L. 4 immerita fame incredulos L. 5 solet L. R. B. solent V. solet fama P. 6 fide L. B. 7 habeamus L. R. 8 ea P. om. cet. spernenda] respuenda V. 10 Gens] Genus L. bragmanorum L. vita vivit] una vita L. vivit om. P. Nullis rerum P. R. nullis reus L. B. nullius rei V. 14 post 'superfluum' addit nec ultra modum P. Facilis nobis semper alimonia om. P. non quam R. nunquam cet. 16 involuta] involuta L. M. 19 salutis intemeratae] intemerata sospitata P. 21 constituti L. P. B. om. R. constitui V. 22 opem] maior V. 25 Iudicia L.

incognita prohibent, facinora docuerunt. Una genti
 lex est: contra ius non ire naturae. Misericordiam
 nulli tribuimus, quia nec ipsi miseranda committimus.
 Culpas nostras aliorum remittendo peccata non ab-
 5 luimus nec sparsis divitiis scelera congesta redimi-
 mus. Quid enim proficiat in proximum depensa munifi-
 centia noxae, cum sit auctori simile, quod confertur?
 Et fortassis sincerior est ille, cum quo male conscius
 raptim parata communicat, et ita fit, ut vitii largi-
 10 gientis par, qui accipit, habeatur. Pravitas enim, quos
 contigit, exaequat. Laborem non exercemus, qui nutrit
 avaritiam, otium turpe dum vitamus. Libidini mem-
 bra debilitanda non tradimus. Nocte non utimur ad
 tegenda flagitia. Nihil facimus, quod castigetur. Ne-
 15 fas est apud nos iuga montium vulnerare dentibus
 vel camporum nitorem rigare vomeribus aut gemen-
 tibus tauris stridentia plaustra subiungere. Cruentis
 dapibus uterum non torquemus. Vescendi causa se-
 creta litorum retibus non rimamur, non aequoreas
 20 animantes secreta venatione decipimus, aut aëris li-
 bertatem captu avium verberamus; silvarum incolas
 non vastamus indagine neque spolia ferina domum
 convehimus. Omnia possidemus, quaecumque non cupi-
 mus; est enim ferocissima pestis cupiditas, quae
 25 solet egenos, quos capit, efficere, dum finem inqui-
 rendi non invenit, sed eo magis, quo fuerit locupletata,

1 perhibent *L.* 5 sparsis] a sparsis *L.* 7 auctore *L.*
 avaritiae *B.* confertur *L.V.* fertur *ct.* 9 parata *B.*
 10 haberetur *L.* parvitas *L.R.* 11 contigit *L.* contigit *ct.*
 12 turpe dum *P.* turpitudinis *R.* turpe devitamus *V.B.* turpe
 vitamus *L.* 13 nocte *V.* nocte *L.* nota *P.R.* 14 tegenda *P.*
 tenenda *L.R.* tendenda *V.* nocte — flagitia *om.* *B.* fecimus *L.*
 agimus *V.* castigetur *P.B.* castiget *L.V.* lex castiget *R.* lux
 castiget *Rieberer.* 15 vulnerare *R.* vulnerari *ct.* 16 rigare
L.P.B. rimare *R.* rimari *V.* rugare *Keil.* 17 plaustrum *L.*
 18 secreta] secta *L.B.* 19 rimamus *R.* 22 vastamur *L.*
 24 ferocissima *L.* 25 cepit *B.* requirendi *B.* 26 eo magis *R.* et
 magis *L.P.* magis *V.B.*

mendicat in usum libidinandi. Turrita culmina non
 levamus nec auras salubres arte quadam decoquimus
 nec gelidos aquarum cursus ferventi statione conclu-
 5 mus. Cur autem nos lavaera poscamus, quorum cor-
 pus immundis contactibus non sordescit? Sole cale-
 scimus, rore humectamur, sitim rivo frangimus, torum
 ministrat humus, somnum sollicitudo non rumpit,
 mentem cogitatio non fatigat. In homines nostri si-
 miles superba non agitamur imperia nec quemquam
 vel minima servitute exigimus praeter corpus, quod 10
 solum animo famulari debere censemus. Alioquin
 saevitia est in obsequium cogere, quos nobis fratres
 eadem natura progeniit et quibus ab uno deo patre
 communium bonorum spondetur hereditas. In ex-
 15 struendis domibus igne saxa non solvimus nec limum 15
 rursus in lapides subactum fornacibus reformamus
 nec admixtione velificati pulveris caementa duriora con-
 ficimus; fundamenta non iacimus in profundum nec vi
 nostra vetus oceani possessio mutilatur, ut ibi cubicula
 nobis sint aprica, ubi fuerat quondam procellosa na-
 20 vigatio, dum terrarum dilatate quodammodo molimur
 angustiora et defectui creatoris velut quaedam supple-
 menta praebemus. Quin potius in defossis telluris
 speluncis aut concavis montium latebris capaciter ha-
 bitamus. Nullos ibi ventorum fremitus, nullius tem-
 25 pestatis turbines formidamus. Tutius nos defendit ab

1 libidinandi *B.* laborandi *P.* lavandi *L.* labandi *R.*
 livoris *V.* 2 aures *L.* quaedam *L.* 5 contactibus *P.B.*
 contractibus *L.* contractionibus *V.R.* 9 superbia *L.R.*
 agitamur *L.* imperia *P.B.* imperium *L.V.R.* 10 mini-
 me *L.* in minimam servitutum *R.* exigimus] affligimus *B.*
 15 limum] intum *L.* 16 lapidem subacta fornace *V.* reform-
 amus *om. L.* 18 nec vi nostra — mutilatur *R.* ne cui
 nostrum — mutiletur *ct.* (vestrum *L.*) 19 ut ibi *Schäfer.* ubi
L.P. ut *R.* ibi *B.* *om. V.* 20 sint *R.* *om. ct.* fuerat] fuit *R.*
 navigatio *om. L.P.* 21 molimur *L.R.* molimina *ct.* 25 nullos
 tempestatum *B.* 26 totius *L.*

imbre spelunca quam tegula; cuius geminus nobis
 usus est mansionis: dum vivimus, proficit vitae, dum
 morimur, sepulturae. Nullus apud nos pretiosus ami-
 ctus est, nulla vestis fucato colore contextitur. Mem-
 5 bra papyri tegmine, vel quod est verius, pudore ve-
 lantur. Feminae nostrates non ornantur, ut placeant,
 quae quidem ornamentorum cultum magis oneri de-
 putant quam decori. Etenim nesciunt in augenda
 pulchritudine plus affectare, quam natae sunt. Nam
 10 quis potest opus naturae corrigere? Quod cum factum
 fuerit, aut infructuosum est, quia vincitur, aut crimi-
 nosum, quia praesumitur. Nullus apud nos incestus,
 nullum adulterium, nulla corruptio nominatur. Ad
 concubitum non admonet nos libido, sed subolis amor.
 15 Non novimus amorem nisi pium. Abortivis actibus
 procedere foeta nascentia non vetamus nec intra vi-
 vum corpus mortem invehimus alterius. In hominibus
 concipiendis sterilitatis obitu minime deum suo iure
 privamus nec in rapienda vita superstitum gladiis
 20 arguimus morantia fila Parcarum. Arma non sumi-
 mus, bella non gerimus. Pacem moribus, non viribus
 confirmamus. Sola fortuna est, adversus quam saepe
 pugnamus et saepe vincimus, quae temeritatem suam,
 nos experta, deplorat. De fati nihil querimus, quia
 25 potestatem illis contra nos recte agendo non damus.
 Mortem non patimur, nisi quam aetas affecta porta-
 verit. Nemo denique parens filii comitatur exsequias.
 Nulla nos extruimus instar templorum sepulchra de-

functis nec in gemmatis urnis funera combusta recon-
 dimus. Quod non honori potius duxerim, sed poenae.
 Quid enim miserabilis his ossibus, quae ne genitrix
 terra complectenda recipiat concremantur?

Sed haec vestra sunt argumenta. O divitiae, quae
 nec satietatem viventibus concessistis et mortuis sup-
 remam requiem sustulistis. Invenit, ut video, vester
 furor in homines et post fata, quod torqueat. Non
 enim sinitis gremio suo tellurem cineres fovere, quos
 edidit, dum munifica specie ministerii iucundam mi-
 10 seris eripitis sepulturam. Discant homines, qualem
 vicissitudinem amatoribus exhibetis vestris. Vos estis
 malorum omnium causa mortalibus. Vos Asiam et
 Libyam brevibus concludi finibus affirmatis. Vos solis
 meatum trepidare facitis, dum cursus sui terminos
 15 armis disquirat Alexander. Vos Tartareum custodem
 sopiri posse pretio suggestistis. Vos omnia consu-
 mentes vultum semper ieiunum geritis. Vos pias pa-
 trum dextras natorum iugulis scelerastis. Vos in ma-
 ternum concubitum verecundis juvenes ipso Cupidine
 20 stupente duxistis. Vos in superbiam reges mitissimos
 incitastis, quibus cum terrarum spatia minime sufficere
 suadetis, poli quaerere sedes hortamini. Licet nec deos
 vestros morbi dimiseritis exsortes. Nam et per ipsos
 nefanda committitis. Testes sunt Iupiter et Proser-
 25 pina, ille quod pudicam mulierem fefellit auratus, illa
 quod vivum corpus in Tartarum non aliter nisi auro

1 geminus] gremium V. 2 quia dum B. 4 fucato
 P.B. fuscato L. fuscato (s et i eras.) V. fuscario R. 5 pu-
 dora L. 8 decori] honori B. 9 natae] nactae R. quam
 qua natae Keil. 10 factum R. om. cet. 15 pium] purum
 P.B. 16 vetamus] novimus B. praecedere foet. nasc. non
 novimus Biss. 18 concipiendis P.B. obita P. obitum
 L.R. officio V. ob causam B. obtenta Rieher. 23 saepe]
 semper R. 24 in nos experta B. quaerimus L.R. 28 in-
 struimus L.V.

1 recondimus R. convehimus B. om. L.P.V. 2 honori
 L.V.R. honoris P.B. duxerim R. dixerim cet. 3 ne] ut R.
 nec V. 5 O om. R.V. 8 fata R.B. facta L.V.P. quod om. L.
 12 amatoribus V.R. amoribus cet. exhibitus B. 13 mortalibus
 V.B. mortalium cet. 14 brevibus] angustus V. 15 sui] eius R.
 19 iugulo R. 20 ipso L.R. ipsa cet. 21 stupentes L.
 22 quibus cunctarum spatia terrarum minime sufficere suadetis,
 quin etiam poli sedes concupiscere compellit. Licet V. 23 sedes
 om. R. 24 exsortes] expertes V. 25 committitis] commi-
 sita B. comitatis P. 26 auratus] auratus cornibus V.

suscipit oblato. Vos liberos homines honestate privatis, vos servos nobilitate donatis, vos captivos triumphis extollitis, vos reges facitis non posse, quod volunt, vos iudices integritate nudatis. Omnia tenetis et omnibus vos habentibus imperatis. Sola sapientia Bragmanorum vos superat non amando. Sed de his satis; nunc reliqua percurramus.

Pestilentiam Bragmani non patimur; neque enim foedis actibus temeramus. Caelum semper temperiem tenet apud nos. Cum temporibus natura concordat, ut vices suas elementa non offensa custodiant. Medicinae remedium nobis parsimonia est, quae non solum illapsos potest curare languores, sed etiam procurare, ne veniant. Nulla nos ludicra spectacula nec equina certamina nec scenicas turpitudines affectamus. Voluptati non ducimus arenam. Sanguinis fluentia manantia abhorremus. Quid enim mimus hic faciet, ubi nullum praestigium, quod ridendum de nobis possit exhibere, reperiat? Quid tragoedus agat nihil inveniens, quod luceat cum clamore? Cur iuvenes bestii obiciantur immanibus, cum nullius noxam talis poena respiciat? Nos theatrum spectare cum volumus, vestrorum operum monumenta relegimus, quae cum sint maxime ridenda deflemus. Alia porro nobis spectacula diversasque voluptates exhibet mundi machina, in qua videmus polum pulchre formatum signorum varietatibus

2 nobilitate] nobilitati P. filios nobilitatis V. 6 de his P. ex his V. his L.R.B. 8 enim om. L. 9 temeramus] temeramus auram coeli R. temperiem om. R. 10 natura etc.] naturam propriam apud nos elementa coeli et tempora custodiant V. concordat P.B. concordiam L.R. 13 languores — procurare om. L. 14 exspectacula L.P.R. 15 Voluntati L. 17 minus L. 18 prostigium V. vestigium B. 19 reperiat L.R. reperiat P. inventat V. om. B. 20 tragidius L. tragediis P. tragicus R. quod luceat P. om. cef. 21 nullus R. poenae R. 22 exspectare L.P.R. 23 monumenta om. P. relegimus om. B. 24 exspectacula L.P.R. 25 voluntates R.

stellarumque fulgoribus rutilare, solem puniceis invectum iugalibus crines per orbem radiantes effundere, quem bisseis incumbens mensibus redivivus annus inde persequitur, tempora sertis ac pampineis cincta redimiculis comitantur, dies quoque volubiles et horae volubiliores antecedunt. Cernimus etiam pelagus colore purpureo venustatum, quod placidis et amicis excitatum semper fluctibus non ferire germanam terram creditur, sed amplecti, cuius multiformes pisces vagique delphini per aequora madida undosa, quae saltatus innocentes exercent. Camporum quin etiam lacta virentium specie delectamur, ex quibus odor gratissimus florem suavitatis exhalans oculos simul pascit et animum. Nemorumque nobis et fontium opaca scilicet arridet amoenitas, quam variae simul alites musicis concentibus personantes melos dulces componunt. Haec sunt naturae spectacula, quae et imitari difficile est et refutare culpabile. Nos mercandi gratia pontum classibus non sulcamus nec sub alio iacentes sole provincias fastidio terrae alterius expetimus, quod tam commeantibus saeva pericula, quam solet perfectis magna miracula praebere. Nunquam nos peregrina species ardore suae pulchritudinis inflammavit, quibus nihil decentius esse creditur quam visio propriorum. Nec famulos nos sibi faciet multis casibus opum devincta materies, quos liberos edidit absoluta pauperies. Nos artem bene loquendi non

1 rutilare] radiare P. puniceis] puniceis L. 4 sertis Schlez. septies L.P. species V.R. septa B. speciosa Rich. uvis (= VVII) Keil. 5 cincta] cuncta V.R. 6 cernimus] certamus P.B. 7 venustatum] venustare B. 8 fluctibus] fractibus L. 10 per aequora etc. R. aequoreas (aequoris B. om. V.) madidas undas atque saltatus (saltus L.V.B.) innocenter cef. 13 florem B.V. flores P.R. florum suavitatis L. 14 fontium] frondium V. 16 dulce L. 17 sunt om. L. 20 fastigio L. 21 quod tamen V. quae commeantibus tam saeva pericula praebent B. 22 quam — miracula om. V.B. 23 ardorum L. 25 propriorum L. propriorum cef. 26 devincta V.R. devicta cef.

discimus neque facundiae rhetorum oratorumque da-
 mus operam, cuius officium est phaleratis sermonibus
 figmentare mendacia et innocentiae fidem conferre cri-
 minibus ac parricidii reos assignare piissimos. Qui
 dum putant se alienae laudis fructum per iniquam
 victoriam rapuisse, nesciunt se munimentum suae con-
 scientiae perdidisse. Simplex apud nos eloquentia com-
 munisque cum omnibus, solum praecipiens non mentiri.
 Philosophorum scholas minime frequentamus, quorum
 doctrina discordia, nihil stabile certumque definiens,
 semper sequentibus placita priora rescindentibus, quo-
 rum una pars bonum in honestate, alia in voluptate
 constituit, et quod asserunt, unde ipsi scire potuerunt,
 demonstrare non possunt, sed audent opinionibus am-
 biguis non comperta firmare. Nostra philosophia ex-
 pedita est, quae iuvare non nisi iuste novit, nocere
 nec iniuste, nec aliis inferendum censet, quod nobis
 maerorem generat, cum infertur. In honorem divinum
 pecudes innocuas non mactamus nec dlabra metallis
 argenteis incrustata fundamus nec altaria auro et
 gemmis splendentia dedicamus. Quae si ut non ha-
 bent i deo largiari, superiorem te asseris, si ut ha-
 bent, parem, quod utrumvis feceris, contumelia est.
 Nam quisquis caelestia pretiis invitat, offendit. Non
 suscipit deus sacra sanguinea, cultum diligit incruen-
 tum, spernit funesta libamina, verbo propitiatur oran-
 tib: quod solum ei commercium cum homine est

2 falleratis L. 5 alienam laudem P. fructum V.R. factum B. om. L.P. 6 se P.R. om. ct. 7 loquentia R. eloquentia est P.B. 8 cum om. B. solum praecipiens om. B. 10 discordia P.B. discordiam L. discors R. om. V. 11 rescindentibus B. scindentibus ct. 13 potuerant L. potuerint R. 15 expedita R. edita B. edita P. ex deitate P. om V. 17 inferendum censet V. inferre dum censet R. inferre dum cesset L. inferre dulce est B. inferre quod nocet et P. 18 maerorem] memorem L.P. 20 nec] ne L. 22 si ut R. sicut L.P. si B. in V. omnia turbata. 23 utrumvis] vis utrum L. 26 verba L. ab orantibus R. 27 commercium R. om. ct.

suaque nimis similitudine delectatur. Nam verbum
 deus est, hoc mundum creavit, hoc regit atque alit
 omnia, hoc nos veneramur, hoc diligimus, ex hoc
 spiritum trahimus, siquidem ipse deus spiritus atque
 mens est. Atque ideo non terrenis divitiis nec lar-
 gitate munifica, sed religiosis operibus et gratiarum
 actione placatur. Quapropter nimium excordes vos et
 miserabiles iudicamus, qui originem vestram non sus-
 cipitis esse caelestem magnamque cum deo habere
 cognationem, sed splendorem generis vestri rebus vi-
 lissimis obfuscatis, quippe quibus maxima voluptas
 in carne est. Hanc fovetis, hanc colitis, hanc amatis,
 cuius est et contractatio viventis incesta et contagio
 morientis horrenda, in cuius usibus elementa vexantur
 et mundus exhibendis laborat obsequiis. Et quod est
 vehementius, audetis etiam deum caesis carnis ex-
 piare cultumque religionis non uni, qui solus est, sed
 plurimis, qui non habentur, exsolvitis, et in hoc scilicet
 a carne decepti. Nam hominem mundum esse
 parvum dicitis, et sicut in eo multiplicata sunt mem-
 bra disposita, ita varios deos fingitis in caelo consi-
 stere, quorum unicuique diversas partes vestri corporis
 deputatis, et familiares singulis victimas immolatis
 et vocabula illis exquisita tribuistis asserentes Miner-
 vam capitis arcem utpote sapientiam tenere, Iunonem
 iracundiae praesidentem praecordia possidere, Martem

2 est om. L. 5 mensem L. est om. L. sic quidem ipse deus spiritus sanctus ex patre et filio procedit atque ideo V. in terrenis R. 6 munifica] munerum R. 8 mirabiles B. 10 cogitationem L. rebus] opibus V. 13 cuius est et contractatio viventis incesta et contagio morientis horrenda (incesta et horrenda in rasura) V. cuius et contractatio viventis (vivendis L.) horrenda est et contagio morientis incesta ct. 14 elementa B. emolumenta ct. 17 solus est deus V. 20 dicitis V. B. dicimus L.P.R. 21 item alios B. 22 diversos L. divitas ct. 23 deputatis R. familiares R. familiaris L. familiaris ct. victimis L. immolatis R. 24 illi L. 26 praesidem R. possidere] tenere B.

bellorum praesidem pectora vulneribus apta distinguere, Mercurium facundiae repertorem linguae ianuas sub-
 sidere, Herculem lacertos sibi utpote pugilem vindicasse, Cupidinem iecoris secretarium coercere, Bac-
 5 chum ebrietatis auctorem cellaria gutturis obtinere, Cererem frumenti datricem horrea ventris incolere, Venerem libidinis femorum occupasse cubi-
 cula, Iovem quasi aëreum spiritum in naribus habere praetorium, Apollinem medicinae ac musicae praecep-
 10 torem palmarum habitacula possidere, tantaque hominis fabrica diis, quos dicitis, vestris dominando contraditur nulla parte corporei domicilii vestris se-
 dibus reservata. Qui tamen nec gratiam vobis debi-
 tam ut liberis hospitibus referunt, sed ut inquilinis
 15 obnoxiiis solvendam vectigal imponunt, atque alius alia tributa proflagitat. Itaque Marti aper caeditur, Baccho dicatur hircus, Iunoni pavo mactatur, Iovi taurus ducitur, Apollini cygnus offertur, Veneri columba decernitur, Minervae noctua consecratur, Cereri
 20 farra libantur, Mercurio mella panduntur, aras Herculeas populea corona circumdat, fanum Cupidinis rosea sarta condecorant, nec patiuntur si necessitas

1 praesulem *R.* vulneris *L.* 2 ianuis *P.* ianuum *V.* obsidere *B.* possidere *V.* 3 et utpote *L.V.* puliginem *L.* forte nomen *V.* 7 cubicula *L.P.* cubilia *et.* 9 praetoria *R.* praeconem *L.P.* 10 tantaque — contraditur *om.* *V.* et totam hominis fabricam diis quos dicitis vestris donando quantum traditur nullam partem corporei domicilii vestris sedibus reservatis *R.* 12 contraditur *L.* contraditis *P.* contradicitur *B.* 13 post 'reservata' pergit *V.*: ipsosque deos, quos fabricatis, vobis creditis suffragari. 15 alius *L.B.* aliis *P.* alios *B.* 16 proflagitat *B.* proflagat *L.P.R.* in *V.* ita: imponunt. diversisque diis diversa libamina diversaeque auguria atque diversa tributa imponunt. et ideo marcia bella ac homicidia adulteriaque ac furta omniaque mala vobis eveniunt, ut est illud: bacho ducitur hircus *et.* 18 ducitur] ducatur *B.* 21 populea corona circumdant *L.* circumdat *P.B.R.* populeae coronae circumdant *V.* 22 sarta *om.* *L.* decorant *R.* coronant *V.*

exegerit, commune sibi pulvinar offerri, sed unusquisque deus proprios flamines et sorte sibi datum munus assequitur, si tamen dii appellandi sunt, quibus potestas nisi in certis sibimet offerendis animalibus non est data. Digna vota vel potius digna tormenta ve-
 5 stris erroribus exhibetis. Re enim vera non opitulatores deos, sed carnifices terribimos invocatis, qui viscera vestra suppliciorum diversitate discerpant. Necessesse est enim in corpore vestro tot poenas constitutas esse, quot dii sunt, dum singuli suis vos cogunt
 10 inservire ludibriis. Unus trahit ad bellum, alter eundem ducit ad luxum, ille lucrandi causas hortatur inquiri, hic desiderium suggerit epulandi. Omnes imperant, exigunt, urgent, spatium quiescendi nullus indulget, et hoc modo sensibus vestris latendi seductione
 15 sopitis miserum corpus obstrictum in officia numerosa marcescit. Atque ita fit, ut malorum vestrorum semina, dum per socordiam non valetis abicere, colatis ut numina. Et sane miror vos, cum sitis cupidi opum et avaritiae studiosi, frustra tot diis esse mu-
 20 nificos, praesertim omnia execranda iubentibus; qui si vos sacrificantes exaudierint, conscientiae vestrae damna contrahitis, si non exaudierint, facultatum. Ergo sive irati, sive propitiati fuerint, semper nocent. Hae sunt illae Furiae, scelerum vindices, haec illa cru-
 25 cianta Tartarea poetarum vestrorum carminibus decantata, quae vos velut iam mortuos propter impiam profanamque superstitionem atque contemptum verae religionis excruciant. Etenim si miseras vestras volueritis intentius intueri, nihil inaniter relatum de
 30

1 exigerit *P.R.* exigent *L.* exigit *V.* exigit *B.* offerri *V.B.* offerre *et.* 6 opitulatores *L.* 8 discerpant *L.P.* 12 causa *B.* 15 latenti *R.* 16 corpus *om.* *L.P.* obstrictum *B.* obstrictum *L.V.R.* misera obstructio *P.* 19 cum *V.* quia cum *L.P.R.* qui cum *B.* 21 quia *R.* 23 trahitis *B.* 24 propitii *R.* 25 hi illi cruciatus tartarei *B.* 26 decantati, qui *B.* 29 vulneris *L.*

Inferis invenietis. Omnia enim, quaecunque finguntur apud vos esse simulacra, vos estis. Eumenides sunt foedissimae cogitationes, Tisiphone prava conscientia, Umbrae exsanguis vestra corpora mentis sanitate carentia; poenae Inferni sunt curarum pro delicti continuitate vigiliae; Tantalus est inexplebilis semperque sitiens cupiditatis aviditas, Cerberus mala ventris edacitas, cui quia non sufficit unum nostrum, terna ora collata sunt; Hydrae sunt vitiorum post satietatem renascentium foeditates; Viperina corona est actuum sordidorum squalor horribilis; Pluto est animus humani corporis rector ignavus, qui quoniam caelestibus bonis ultro caruit, merito sedibus damnatus est Inferni; Pallentes sunt dii, quos sine ratione colitis. O vos felicissimos, quorum et religio crimen est et vita supplicium!

Responsio Alexandri.

Si haec ita sunt, ut asseris, o Dindime, soli, quantum video, Bragmani hominum numero non tenentur solique exsortes corporeae creduntur esse substantiae, qui vitiiis omnibus carere dicuntur, qui concessis naturae voluptatibus non utuntur, qui scelus putant esse, quod nascimur, qui nefas existimant omne, quod agimus, qui beneficia elementorum depensa mortalibus molesta pro necessariis iudicant, qui artium diversarum ministeria scelerata pronuntiant, qui omnino destruunt iura vivendi et aut deos se esse

1 invenietis *V.B.* invenitis *ct.* 3 Thesiphone *L.* Persiphone *R.* 4 Umbrae exsanguis *scripsi*; umbra exsanguis *Codd.* exsanguis vescitur vestra *R.* mentis] membris *L.* 5 inferni *L.P.* infernales *V.R.* infernae *B.* 6 Tantalus] Tartarus *R.* semperque] semper *L.P.* 10 foeditas *R.* 11 sordidorum] suorum *L.P.* Pluto est] Plutonem *L.* 13 ultro] ultor *L.P.* 14 Palantes *B.* 15 infelicissimos *P.*

19 non *P.* om. *ct.* 22 a natura *R.* 24 elementorum *scripsi*; emolumentorum *Codd.* 26 ministerium scelera *R.* omnino] omni modo *L.* 27 iure *L.* et om. *L.R.* se om. *L.B.*

profidentur aut invidere deo, cuius tam pulcherrimam vituperant creaturam. Haec iudicio meo dementiae potius quam philosophiae adnumeranda sunt.

Altera responsio Dindimi.

Nos, inquit Dindimus, non sumus incolae huius mundi, sed advenae, nec ita in orbem terrarum venimus, ut in eo libeat consistere, sed transire. Properamus enim ad Larem patrium nullis delictorum ponderibus degradati nec in aliquibus illecebrarum tabernaculis commorantes nec flagitiorum cauponibus obligati. Nihil enim indecorum poena contegimus, nulla cupiditatum furta proventibus occultamus, quippe qui nuda conscientiae fronte progredimur, ut expediti ac faciles spatium propositi decurramus itineris. Deos autem nos esse non dicimus, nec immensitati coelestis operis, ut insimulas, invidiose detrahimus, sed asserimus bonitate nos dei non male uti. Nec omnia licere seu decere firmamus, sed ea, quae voluntas sibi vindicat honestate, plerumque rogamus admittere. Deus enim rerum conditor varias species formavit in mundo, quia nullatenus poterat sine earum diversitate subsistere, quarum usum humano permisit arbitrio discernendum. Quisquis ergo deterioribus omissis meliora sectatur,

1 profitentur] non profitentur *B.* invidet *Bissacius.* 9 praegravati *P.* in *R.* om. *ct.* 11 enim om. *B.* indecorum *R.* inde eorum *ct.* poena *L.* pene *ct.* contegimus *L.P.* contingimus *R.* contigimus *B.* 12 proventibus *R.* sub vestibus *Bissacius.* nudi *B.* 13 ut *L.R.* et *P.B.* 14 decurrimus *P.B.* 15 nos] non *B.* coelesti *L.* 16 invidiose] invidia *B.* 17 non om. *R.* non male non *L.* nec] nos *L.* 18 seu *scripsi*; se *L.* sed *P.* scimus sed *V.* et *B.* dicere *B.* 19 admittere *Bissacius.* ammittere *L.* amittere *ct.* 21 quia—subsistere om. *B.* 22 humanum praemisit arbitrium *L.* 23 omissis *R.B.* omnis *L.* abiectis *P.*

non ipse quidem deus est, sed dei amicus efficitur. Cur autem, quæso, visum est tibi nos continenter et pie viventes dicere deos esse vel certe invidere deo, siquidem iustius in vos cadit ista suspicio? Nam cum
 5 superbiam vestram nimiae felicitatis tumor inflaverit, obliiti quod ex hominibus estis, firmatis deum non curare de mortalibus. Vobismet ipsis templa fundatis atque aras erigitis et immolationibus pecudum lætaminum vos invocari. Hoc patri videlicet, hoc avo tuo
 10 cunctisque parentibus certum est fieri; hoc etiam tibi pyramidum forsitan promittit extractio. Quapropter furiosos verius vos esse dixerim, qui quod agitis ignoratis, aut si deum scientes contemnitis, sacrilegii reatu tenemini. Cum ergo caecitatis vestrae
 15 tenebras recte cernentibus applicatis et animum nostrum tali convicio sauciatis, non sinitis, ut miseris vestris lacrimas saltem, quod est extremum munus pereuntium, dependamus. Valde enim lamentandi estis, quibus inexpressibiles pro divinitatis iniuria poenae præparantur, quarum certissimum documentum est Salmo
 20 monei iusta damnatio, qui fulgore superni luminis æmulatus, quod imitabatur, expertus est, vel Encladisi sepultura, qui quia violentis ausibus aggredi coelum manibus voluit, premitur tumulo montis igniti. Tali
 25 bus remuneratur honoribus, qui se non agnoscent esse mortales.

1 dei] deus L. 3 deos esse] diis B. 4 iustius B. istius L. P. om. R. 6 obliquè B. non om. L. P. 7 de om. L. P. 9 invocari R. vocari cet. tuo R. om. cet. 11 promittit R. B. praemittit L. permittit P. extractio R. instructio cet. 12 verius om. B. 14 teneamini P. B. cur P. 16 convicio] supplicio R. sauciantes L. 18 dependamus L. depandamus R. 19 inexpressibile L. inexpressibilis P. divinitate iniuriae R. poenae om. L. poena præparatur P. 22 vel om. R. 23 qui R. B. quæ L. P. quia scripsi; dum B. om. cet. 24 manibus om. R. premitur] praemittitur L. 25 agnoscent R. cognoscent P.

Altera responsio Alexandri.

Tu nunc ideo te dicis beatam, o Dindime, quia in ea mundi parte sedem vobis natura constituit, in qua nec accessus advenis nec exitus aperitur indigenis, sed excubiis oppositae difficultatis obsessi, quoniam vitare non valetis, vestram patriam laudatis et, quod damnationis causa patimini, continentiae studio meruisse vos iactatis. Itaque secundum vestram sententiam et illi beati dicendi sunt, qui perpetuis innexi vinculis et diuturno squalore marcentes vitam poenalem sibi consenscentem producunt. Neque enim discrepat ab eis vestra philosophia. Nam vobis ita bonorum usus interdictus est, ut illis. Cruciatu, quos criminosis apud nos iura sanxerunt, vobis lex naturalis adhibuit, et praecepta, quae vobis continentiae vestrae necessitas dedit, illis carcer instituit. Ita fit, ut qui a vobis philosophi vocantur, rei pronuntiantur a nobis. Et sane convenit vestras miseras potius vos lugere proque tantis malis trahere profunda suspiria. Quid enim afflictius, quid calamitosius homine, cui libere vivendi negata potestas est? Interim liquet, quid de vestris moribus deus auctor praesenserit, quos noluit Tartareis post obitum reservare suppliciiis, sed vivos perferre statuit inopiam mortuorum, quam vos philosophiae vocabulo falso concinnatis. Nec tamen ex hoc aliquis vobis fructus laudis acquiritur. Nullum enim virtutis meritum est id nancisci, quod mutare

2 Tu nunc] tunc L. te R. B. me L. P. 4 aperit L. 5 apposite L. quoniam L. R. quam P. B. 8 vos om. L. B. 12 ita] item B. 13 est ut illis B. utilis est cet. cruciatibus B. quos L. B. quo P. quod R. 17 pronuntiantur R. 18 vos] nos R. 19 proque earum R. 20 Quid enim R. quid L. B. quod P. 21 Interim liquet R. interim L. P. arbiter inquam B. 24 vivis L. inopiam] supplicia L. 25 concinnantes R. 26 acquiritur P. exquiritur cet. 27 nancisci R. B. nasci L. P.

non poteris, nec gloria dicenda est, quam sibi quisque non dederit. Verius ergo non beatitudinis, sed castigationis esse confirmo, quod vivitis. Et si placet, institutionum vestrarum partes singulas percurramus.

⁵ Nec habere Bragman consuetudinem semina mandare telluri nec arbores vitibus decorare nec plantariis arborum nuda vestire camporum nec aedificia pulchra constituere, harum rerum manifesta ratio est, quod ferri metallum vobis indignatio naturae non
¹⁰ praebuit, quo cuncta, quae numeravimus, excoluntur. Aliunde autem assumere negotiatione navigii non potestis atque ideo vos necesse est herbis palmitibusque depastos vitam horribilem pecorum more transigere. Aut non idem lupi faciunt, quibus cum carne praeda
¹⁵ non suggerit, terreno cibo rabiem famis coguntur explere? Quod si liceret vos in nostras migrare terras, profecto philosophia vestrae penuriae nullatenus requireretur, sed in suis deserta finibus inhaereret; aut si nos in vestras sedes transire possemus, sapientes
²⁰ inopes redderemur. Quem exulem non statim comitatur continentia? quae si venit ex arbitrio, virtus est, si ex imperio, poena. Ergo non in angustiis et egestate, sed in opulentia temperanter vixisse laudandum est. Alioquin caecitas et paupertas solae virtutum
²⁵ gloriam sortiuntur, ista quia non habet, quo fruatur, illa, quia non videt, ut cupiat. Feminarum igitur ve-

1 poteritis *R.* nec gloria *P.* sed gloria *L.R.* sed nec gloria *B.* 2 non *om. R.* 3 affirmo *B.* 5 Nec] non *R.* 6 mandare terrae *R.* 7 arborum *om. R.* vestiri *B.* 9 ferrum et metallum *B.* 11 autem] enim *L.* negotiatione *Bissacius.* negotiationem *codd.* poteritis *R.* 12 vobis *R.* 13 depastos *B.* more *om. L.* 14 cum *om. L.* 16 vos *om. R.* vobis *Bissacius.* 17 philosophiae vestrae penuria *B.* 19 sapientia *R.* 20 redderemus *P.B.* quem] quo *P.* 22 imperio] penuria *P.* in *om. P.R.* 23 temperate *R.* 24 solae *R.* solam *L.P.* sola *B.* 25 ista quia etc. *R.* ista — fruatur *om. L.* illa quia non videt, ista quia non habet, ut cupiat *B.* illa quia non videt, ut cupiat, ista quia necessariis vitae sustentaculis caret *P.*

strarum nullus, ut asseris, decor augetur ornatibus: assentior, quippe nec ars officium nec materia ulla suppeditat. Nemo apud vos incestus vel adulterii inflammatur ardore: miranda res esset, si proprio, non necessitatis iudicio viveretis, si animum vestrum ab illicitis amoribus pudicitiae contemplatio, non deformitatis arceret aspectio, si castitas non coactis indicta ieiuniis testimonium voluntatis eriperet. Etenim nulla saevior potest mortalibus pestis evenire, quam haec res, quae quidem non desideria libidinis solet de sensibus humanis auferre, sed factum, id est non mentem ab scelere prohibere, sed corpus ab opere, non reprimere iubentis imperium, sed tollere famulantis obsequium. Manet igitur causa peccati, cum vel praesto [est cupiditas noxae, quam is solus effugit, qui] etiamsi
¹⁵ posset, non subiret. Dicitis leges vos et iudicia non habere, litteris non studere, misericordiam neque petere neque tribuere. Omnia haec cum beluis constat vos habere communia, quibus ut facultas sentiendi non
²⁰ suppetit, ita voluntas fruenti sublata est. Rationibus nobis, id est rationalibus hominibus, qui nullius inediae lege perstringimur, qui ad bene vivendum libero incitamus arbitrio, ut voluntariam continentiam digna remuneratio consequatur, dedit multas natura blanditias, quas plerumque virtus sopitas cohibet. Im-
²⁵ possibile est enim, ut tantam mundi magnitudinem

1 nullis *R.* ornatibus *L.* 2 assentio *R.* assensio *P.* assensio *L.* quippe] enim *P.* ars nec officium *P.* officium *Bissacius.* 3 incestus *L.R.* incesto *P.* incestivo *B.* adulterii *L.R.* adulterio *P.* adulterino *B.* 4 ardore *om. P.* res dei esset *R.* 6 illicitos *L.* 7 indicta *P.R.* indicata *L.* sed indicatis *B.* 8 voluptatis *L.* 10 libidinis *L.R.* huiusmodi *P.B.* 13 imperio *L.* 15 verba unci inclusa addidit *Rieberer.* 16 vos *om. L.* 18 cum] enim *B.* beluis *R.* melius *L.P.* mortuis *B.* 19 sentiendi *B.* 20 rationalibus *R.* 21 rationabilis *L.* 22 perstringimus *L.* 23 instigamur *B.* 25 sopitas *scripsi.* sopitas *P.* sopita *L.B.* fortior *R.* inhibet *B.*

non alicuius temperamenti moderatio gubernans faceret tristibus laeta succedere, siquidem variis casibus voluntas humana et mortalium mens ipsa diversa sit ac pro vicissitudine temporum motibus causarum semper aptatur. Animorum quin etiam species cum coeli mutatione vertuntur et liquido quidem die nitent, coacta vero nube fatiscunt. Ipsorum quoque sensuum ratio non minus instabilis videtur esse, quam multiplex, et non solum rebus, sed etiam aetatibus immutatur. Hinc est, quod simplicitate gaudet infantia, temeritate iuventus exultat, canities imbecillitate tardatur. Quis enim aut audaciam astutiamque requirit in puero aut in adolescente constantiam aut mobilitatem poscit in vetulo? Multa sunt, quae visui nostro, alia quae auditui, nonnulla quae odori vel tactui vel savori voluptuosa succurrunt, quibus aerumarum, quas ex labore contrahimus, mulceatur asperitas, et ita modo saltationibus, modo cantibus oblectamur, nonnumquam etiam suavitate odoris vel gustu dulcedinis aut contactus blanda mollitie refovemur. Quorum omnium nobis suggerunt elementa materiam, quae etiam vitae nostrae creduntur esse principia. Quorum permixtione contraria humani generis ita structura conditur, ut unumquodque suis partibus satisfaciens sub dispensatione nobis tribuat familiare subsidium, quo moles corporea sapienter fabricata

1 gubernaret et *B.* 5 semper *om. R.* raptatur *B.* aptat cogitationes *P.* animarum *L.* 6 die *om. E.* 7 fatescunt *L.P.* quoque sensuum] vero casum *B.* 9 rebus] cum rerum qualitatibus *R.* cum aetatibus *R.* 12 Quid enim vel *L.* audaciam astutiamque *L.* astutiam *R.* audaciam *B.* scientiam *P.* 13 requirat *R.* constantiam] continentiam *L.* 14 poscat *P.R.* 15 odori] odorati *B.* 16 actui *L.P.* 18 saltationibus *L.* 19 etiam *om. B.* 20 contractas *R.* blanda — 23 permixtione *om. B.* 22 credentur *P.* 23 praemixtione *R.* humani generis *om. L.P.* ita *R. om. cet.* 24 ut *R.* et *cet.* 25 tribuit *B.* familias *L.* familiaritatis *P.*

consistat. Sic ergo fructus nobis seminum ministratur e terra, copiae piscium conferuntur e mari, avium catervae largiuntur ex aëre. His si tu utendo volueris abstinere, aut superbiae notaberis, quia donata repudias, aut invidiae, quod a meliore praestentur.

1 Si ergo *L.P.* ministrantur *R.* monstratur *B.* 2 effertur *B.* 3 caterva largiatur *L.* si tu utendo *R.* si tuendo *L.P.* si tu spernendo *B.* 5 quod a meliore *R.* quod a meliori *B.* quodam meliora *L.* quod dante meliora *P.* praestantur *L.* praestatur *R.*

Ed. Paul. Guise.

de. Maccedonis ad Aristotelem de miraculis Indiae. Paris 1520.

= ms. orig. bibl. Hamb.

EPISTOLA ALEXANDRI MACEDONIS
AD ARISTOTELEM MAGISTRUM SUUM
DE ITINERE SUO ET DE SITU INDIAE.

Semper memor tui etiam inter dubia bellorum-
[que] nostrorum pericula, carissime praeceptor ac se-
cundum matrem meam sororesque meas acceptissime,
[et] quoniam [te] deditum philosophiae noveram, scri-
bendum tibi de ^{reger}regionibus Indiae ac de statu ^{coeli}coeli
innumerisque serpentum et hominum ferarumque ge-
neribus existimavi, ut aliquid per novarum rerum
agnitionem studio et ingenio possit accedere. Quan-
quam in te consummata prudentia nullumque adiutorium
expostulet ratio doctrinae, quae ^{te} tuoque
saeculo ac futuris temporibus conveniat, tamen, ut
15 mea gesta cognosceres, quae ^{com}diligis, et ne quid inusi-
tatum haberes, ea quae in India vidi per summos
labores ac pericula Macedoniae, scribens tibi putavi.
Ejdem sunt digna monumenta singulari ac multis modis
coacervata, quem ad modum inspexi; non credideram

L. = Cod. Leid. Voss. Q. 20. membr. saec. IX. G. = Cod. Guelfertyanus Aug. 56. 16. membr. 8°. saec. X. B. = Cod. Paris. 8518. membr. 8°. saec. X vel XI. M. = Cod. Leid. Voss. Q. 29. membr. saec. X. = consensus horum codicum L. G. B. M. V. = Cod. Vindobon. 150. olim Univ. 863. saec. XIII. C. = Cod. Paris. 17569. membr. 4°. saec. XII. P. = Cod. Paris. 4880. membr. fol. saec. XIII. H. = Cod. Leid. Nr. 20. membr. fol. saec. XII. — 8 regionibus H. generibus a. regionibus corr. ex generibus G. 12 consummata sit V. 15 inusitatum] inusitatum? 18 Etenim non L. B. memoria V.

allic
cuiquam esse tot prodigia, nisi subiecta ^{his}oculis [meis]
ipse prius cuncta ponderavisset. Mira ^{est} terra, quan-
tum aut bonarum rerum paria aut malorum, con-
[templatrix] et paries publica figurarum ^{aut} ac fructuum,
metallorumque atque animalium. Quae si omnia liceat
intueri homini, ^{vix} subiectura tot varietatibus rerum
ipsa crediderim nomina. Sed ego de his, quae pri-
mum cognovi, eloquar daturus operam, ne aut fabula
aut turpi mendacio dignus efficiar. Etiam naturam
animi mei, ^{cum} fueris praeceptor, [non] ignoras, solere
me ^{terminum} aequitatis custodire et parcus omnia,
[quam] gesta sunt. Uoqui. Et hunc spero, [quod] con-
agnoscis nihil me tamquam captantem iactantemque
gloriam militiae nostrae asserere. Quae utinam minus
laboriosa nobis ^{non} tot rebus experimentata] necesse
esset cognoscere. Ago gratias Macedoniae iuvenum
virtuti et invicto exercitu nostro, qui ⁱⁿ mea patientia
perseveraverunt, ut rex regum appellarer. Quo tibi
meo titulo misso laetari [te] carissime praeceptor, [si]
dubito, delinquo, et a mea tuaque pietate aberro, nisi
tibi, ut Olympiadi, matri meae, sororibusque meis de
singulis regni mei commodis scribam; quae tibi et
illis communia [esse] arbitrator, idque nisi feceris, [non]
parum de nobis simpliciter iudicare videris.

Prioribus litteris significaveram tibi de solis luna-
eque eclipsi et de constantia siderum aërisque indi-
e, quae [omnia] non sine magna cura ordinata tibi
misi, et has novas implicaturus historiæ omnia cartis

1 cuiquam H. P. cuique a. V. 2 ipse prius cuncta ponderavisset H. vidisset prius cuncta pondera (portenta V.) a. V. mira mirandum H. 3 contemplatrix et pœatrix V. contemplatrix existat et paries H. 6 fabulae L. M. H. 12 quam quae L. 14 minus fuissent H. 15 rebus a. V. C. H. corr. in rerum G. experimentata L. B. C. [ta erosa in C.], experimenta G. M. V. H. quae utinam minus laboriosa nobis fuisset, ne tot rerum experimenta nobis necesse esset cognoscere P. 19 titulo H. sulo oct. laetari te V. G. te om. oct. 23 arbitrator Schlee; arbitrator Codd. idque — videris om. P. non deleri.

commendabo. Quae [cum] legis, scito esse talia, quae curam Alexandri tui complecti decuerint.

Mense Maio regem Persarum Dariō apud Gangem annem superatū acceptaque in ditionem omni eius regione ordinarios praeparatoresque nostros praeposuimus orientis provinciae multisque opibus ditati, [sed] in priori [tibi] epistola significaveram — et ne sim multiplex, nunc priora facta iam praecognita praetereo — mense Iulio deficiente in Indiam Phasiacem pervenimus, ubi mira celeritate Poro rege devictis ingentibus divitiis regia gaza repleti sumus.

[Quaedam addam novi] quia memorabile et aequum visum [est] describere de innumerabili exercitu eius, in quo fuere praeter habitum copias quattuordecim milia equitum, octingentae quadrigae, omnes falcatae, capitibus quadringentis elephantis, qui superpositis cum armatis iaculatoribusque turres gestaverant. Ipsam regiam urbem Pori domumque armis invasimus, in qua columnas aureas solidasque ingenti crassitudine atque altitudine cum suis capitulis admodum triginta numeravimus, auratosque parietes laminarum digitallium crassitudine. Quos cum visere vellem, aliquibus

2 curam scripsi. cura add. deserunt] debuerunt G. 4 acceptaque in ditione omni eius regione G. in condicionem H. ditione (om. in) V. acceptamque in ditione (indictione L.) omnem (omne B.) eius regionem L. M. B. 5 proparatorum L. propositum L. H. 6 multis H. 7 sim scribendo multiplex H. 10 positi ingentibus V. H. 11 regiam gazam L. simus L. 12 addam addidit Schleg. quaedam novi, quia et quaedam nova quia C. quaedam autem, quae novi V. om. P. visumque est mihi aequum et memorabile describere P. repleti sumus. Sed ut cognoscas ea, quoniam mihi memoris digna esse videbantur, quaedam enim tibi, quae memorabilia fuerunt, aequum est visum mihi scribere H. 14 quattuordecim om. XVI. H. 15 equitum H. P. am. cet. capitibus] exceptis V. om. P. 16 qui superpositis cum armatis iaculatoribus turres gestaverant H. qui superpositi cum armatis iaculatoribus (iaculatoribusque L. B.) qui turres gestaverant et qui superpositis iaculatoribus armatas turres gestabant V. 20 triginta] quadringentas H. 22 visere] estimare H.

* superpositi iaculatoribus cum armatis turres gestaverant

locis interdicti. Vineam quoque solidam auro sarmentoque infer columnas pendentem miratus sum. In qua folia aurea fuerunt racemique crystallini, [qui] et lychnidibus erant interpositi distinguuntibus smaragdulis. Thalami quoque [atque] cubilia omnia margaritis, unionibus et carbonculis ornata erant; fores quoque eburneae miri candoris fuerunt, et ebena laquearia nitebant, et . . . testudinibus cypressis, quibus lavari [satis] in insigni loco et in balnearibus erant soliti. Aureae quoque solidae cum crateribus aureis statuariae et innumeri thesauri. Foris [in] domus parietibus avium innumeralia genera variis coloribus oberraverant inter aureas platanos, unguibus rostrisque et inauratis, pro inauribus [et] inauribusque margaritis et unguibus gerentia. Multa gemmas et crystallina, quae in potaria fuerunt] et sextaria, multa aurea invenimus et rara argentea.

Quibus in potestatem redactis interiorum Indiam perspicere cupiens cum universo Caspiae portas perveneram exercitu. Ubi cum fertilissimarum regionum admirarer felicitatem, quaedam gaudio digna cognoveram loca, quamquam praedixerunt incolae regionis eius, ne serpentes et rabida ferarum genera incideremus, quae plurima in illis vallibus et campis

1 interdicti] interscidi Edit. Basil. argentoque H. sarmentoque om. V. 3 qui V. C. gane om. 4 et om. B. lychnidibus scripsi. lichnis L. lichnis G. V. lichinis B. M. crystallini ligis H. 6 exornata H. 7 fuerunt om. H. 8 in quibus P. 9 ut C. om. cet. 11 innumeri V. H. innumerae L. G. M. C. innumeralia B. Fores codd. domus B. M. C. P. domos L. domo G. domum V. parietibus P. parietum cet. 12 avium H. in avium (sec. manu). lapidum C. om. cet. Fores domus pariete innumeralia H. (corr. sec. manu). oberraverant L. B. V. 13 aureas platanos H. aurea platanus cet. 15 crystallina electrinage vasa potatoria H. 16 gepotaria L. potalia V. 19 portas om. L. G. M. 21 quodam H. 22 praedixerunt nobis H. 23 in serpentes V. incideremus H. incederemus L. M. B. inciderimus alii. 24 iis vallibus H.

silvisque ac montibus habitabant, nemorum [aut] saxo-
 rum latebris occultata. Sed ego, ut fugientem ex
 proelio regem Porum primum adsequeretur, antequam
 in desertis orbis terrarum abiret solitudines, com-
 pendiosa quam tuta itinera [magis] eligere malui. Accep-
 titis igitur centum quinquaginta ducibus, qui brevita-
 tes itinerum noverrunt, mense Augusto per ferventes
 solis arenas et ariditiam humoris loca proiectus sum,
 pollicitus his praemia, qui nos periti regionum ducant
 in ignota Indiae loca, si me incolunt cum exerci-
 tu in Bactriacem perduxissent penitus ad abditos
 Seres, quod genus hominum foliis arborum decerpendo
 laniginem ex silvestri vellere vestes detexunt. Sed
 illi maiorem hosti quam mihi favorem accommodantes
 perficere pergebant, nos in exitiabilia serpentum
 et rabida beluarum ferarumque genera ignaros regio-
 num inducerent, quod illos excogitasse ex ipsis, ex-
 perimentis patebat. Tum ego cernens ex mea parte
 id accidisse, quae utilia consilia spreveram amicorum
 pariter et Caspiorum hominum, qui praedixerant mihi,
 ne ita festinare vincere, ne mihi nullo modo inter-
 veniente adimensa esset victoria, imperavi militibus
 [meis] omnibus, ut armis induti agmen sequerentur,
 praeterea cum auri ex rapina margaritarumque non
 parvam praedam veherent [et] timendum esset, ne occulto
 hostes sua aplatui victoribus insidiarentur. Et
 sane miles ita locupletatus erat, ut vix ferre pondus auri
 posset. Accedebat quoque armorum non parva gra-

vitae, quia omnia ego aureis laminis incluseram. Ita ac
 totum agmen in eo veluti sidere aut fulgore clarum
 radiantibus auro insignibus sequebatur cum signis
 et vexillis. Eratque inter varietates spectaculum in
 conspiciendo tali exercitui, quia ornatu pariter ac viri-
 bus inter veteres gentes eminebat. Ego certe respi-
 ciens felicitatem meam insigni iuventutis numero im-
 menso fruiebar gaudio. Sed ut aliquid plerumque
 in secundis rebus fortuna obstreperet; accidit nobis siti
 laborare. Quam cum iam vix sustineremus, miles
 Zephyrus inventum mihi in lapide cavo aquam
 aurea galea protulit; ipse sitiens, magis animae meae
 quam vitae suae consulerebat. Quam ego convocato
 exercitu palam effudi, ne me bibente sitire miles in-
 ciperet, cohlandansque erga me [Zephyri] benivolentiam
 dignis eum muneribus ornavi. Quae res cum animae
 quorem fecisset exercitum, [tum iam] coeptum iter in-
 stitui [peragere].

Nec mihi longe [post] in desertis locis flumen appa-
 ruit, cuius ripam pedum sexaginta arundo vestiebat,
 pinorum abietumque robora vincens [in] crassitudine
 Tum ego quoniam quadripedia et exercitus sitiabant,
 iussi continuo castra [com]poni a metatoribus. Quae
 dum ponatur ipse sitim levare cupiens amariorem
 elleboro fluminis aquam gustavi, quam neque homo
 bibere nec ullum pecorum haurire sine tormento possat.

1 omnia] omnia H. ego] arma sua P. ego clyppeis V.
 incluseram] incluseram B.P. induxeram C. 2 in eo] me H.
 3 sequebatur L.H. 5 talem exercitum H. 12 galea aurea
 protulit H. 13 vocato H. 14 magis sitire H. 15 con-
 landansque Zeveri erga me benivolentiam H. 16 hono-
 ravi H. 17 tunc acceptum es. tum iam om. H. 18 peragere
 C.P. om. cet. 19 post om. a.H. 20 ripam a. ripa cet.
 21 in om. H. grossitudine H.V. 22 ad constituenda H. 24 poni
 L.H. 25 componatur C.P. relevare C.P.P. 27 pecus C.P.
 potuit H.

* Epyrho hi vidi (vix), nullo modo vidi.

1 aut saxorum] saxorumque H. 4 abiret H. habires L.
 abiret cet. compendiosa H. tam compendiosa cet. 10 in]
 per H. incolument G.C. 11 penitusque remotas ad abditos
 seres quae gens H. 12 hominum P. om. cet. 15 efficere H.
 16 ferarum beluarum H. ignotos H. 17 quae H. excogitasse
 C.P. cogitasse cet. 20 praedixerant a. 21 ut nullo dolo
 interveniente mihi adempta esset H. 24 praeterea quoniam H.
 praeterea qui B.V. 25 et om. H.P. occulto L.B.V. occulti G.
 occulte C.P.H. 27 locupletatus H.

* Bactriacem
 ad praeterea, dum corr.

Angebar autem magis pro mutis animalibus quam pro nostra necessitate, durabiliorem hominem cunctis in rebus cognoscens quam pecudem. Quippe [mecum erant] qui aurum vehebant, elephantis ingentis magnitudinis admodum mille, quadringentae quadrigae equorum, omnes falcatae, bigae mille ducentae, equitum turmae triginta milia, peditum trecenta quinquaginta milia, mulorum castrensem subarmata [et] sargas militum [ad] vehendas circiter duo milia, camelorum dromedarum et boum duo milia, qui frumentum vehebant, [et] armentorum [ad] usum carnis cotidianae ingens numerus sequebatur. Ceterum in equis [et] in mulis et camelis [et] in] elephantis aurea quoque frena luxuriam non parum nobis permiserat victoriarum. Sed tunc inspectata illa pecora vix se continere potuerunt. Milites quoque nunc fermenta lambendo, nunc oleum gustando diram [sic] aliquo modo differosittim conabantur. Vidimus etiam plerosque pudore amisso suam ipsam urinam vexatos ultimis necessitatibus haurientes. Quae res me dupliciter torsit. Primo de statu exercitus magis quam de proprio [meo] sollicitus [periculo]... Iussi tamen ut armati sequerentur agmen, legemque indixi me in eum arma versuram, qui non legitimis indutus insignibus in acie deprehensus esset. Quod ipsi quoque mirabantur, quod ita ubi nullus apparet hostis, necesse esset in tanta siti armatos ingredi. Sed ego sciam per bestiosa serpentiosaque loca

nobis iter esse, ac ne imprudentes circumveniremur et ne inopinato periculo verberemur, ideo haec imperavi.

Ripam igitur fluminis sequentes circiter hora diei nona ad oppidum pervenimus, quod in medio amne in insula ex his arundinibus, quas paulo ante descripsimus, erat aedificatum. Tum paucos Indorum seminudos notavimus homines, qui visis nobis continuo intra tectorum suorum culmina delituerunt. Quorum ego praesentiam desiderans, ut dulcem ignaris [nobis] aquam demonstrarent, apparente nullo paucas iaci in civitatem sagittas imperavi, ut si voluntate sua nolent [ex ea] procedere, metu belli coacti exhiberent. Quanto magis cuncti propter timorem abdit, diu nemine apparente ducentos milites in Macedonia levibus armis nisi per annum naturos. Langue quartam partem fluminis nataverant, cum horrida res visu nobis subito inspecta est. Maiores elephantorum corporibus hippopotami inter profundos aquarum [emersi] apparuerant gurgites raptosque in verticem crudeli poena viros flentibus nobis absumperunt. Iratus tum ego ducibus, qui nos [in] insidiis perduxerant, iubeo ex centum quinquaginta [centum] in flumen mitti. Quibus propulsis natantibusque in victi rursus hippopotami digna iustaque poena [eos] affecere, sed maior decem plicato numero beluarum quam prius

3 recognoscens H. mecum erant om. H. 4 elephantis H. 6 bigae vero H. 7 turmae XX milia, peditum ducenta quinquaginta duo milia, sub armis mulorum castrensem H. 10 dromedarum L. dromedariorum V. dromedumque H. quae H. frumenta L. H. P. 14 parvum L. victoria V. victoria B. M. 15 inspectata aqua ipsa pecora — poterant V. 16 lambendo H. 17 sic om. H. 21 sollicitus fui H. 22 legem H. 23 arma versuram o. animadversuram V. H. 24 insignibus armis C. P. insignibusque armis H. 26 incedi L. incedere P.

22. gurgit. Anst. om. 1550.

1 iter esse, ne opposito periculo frangeremur ac ne imprudentes circumveniremur nec . . . feriremur H. 2 ideo — imperavi om. o. H. V. 4 circiter C. P. cum o. ad horam diei octavam H. 7 Tum paucos] paucosque H. 10 videre desiderans H. nobis om. H. 11 inci G. ieci L. B. M. C. P. eici V. deici H. 13 ex ea C. eam B. M. om. L. G. V. H. producere. coacti H. 14 quanto o. V. tunc tanto C. P. tanto H. 17 nataverant H. cum] tunc H. horrida P. humida o. C. timida V. horrida H. 18 visu Ed. Basil. visa o. V. C. in H. erasum. om. P. 23 deduxerant H. ex his DC in flumen H. 24 in victi] praedicti P. 25 dignos iusta H. eos P. om. cet. 26 sed] si quidem C. P. explicatus H.

affuit ^{multitudine} ad spem [subinde contingendi] cibi, ^{ubi} cum appa-
 rarent, veluti formicae [sub flumen] effervere. Et
 ne [qua] noctu cum aquarum prodigiis bella gereremus,
 iussi fabicino ad iter milites aptari. Quid enim ma-
 nere in tali silentibus [nobis] proderat loco?

Igitur ab hora diei decima cum ad undecimam
 horam iter fecissemus, vidimus homines per medium
 amnem factis arundinibus [istis] rotundis praetervehi
 naviculis. Quos cum dulcem aquam percunctaremur
 sua lingua ubi inveniri possent, dixerunt [se] ingens
 nobis dulcissimae aquae stagnum inventuros, quo et
 ipsi nos quinquaginta itinerum duces erant deducturi.
 Et quoniam facta sunt nobis tot instantia perpeti
 mala, nocte tota ambulavimus siti et armorum onere
 conflicti. Quibus necessitatibus illa quoque adicieban-
 tur incommoda, quod tota nocte incurstantibus leonibus
 ursisque [et] tigribus, pardis ac lyncibus pariter res-
 sistebamus, quae genera ferarum promiscua nobis in
 silvis occurrerant. Tandem ad horam circiter octava-
 vam postera die, cum iam [ferre] siti defecissemus, ad
 praedictum nobis stagnum pervenimus, quod erat cir-
 cumdatum vetustissima abundantique silva mille [tan-
 tum] passus patens. Tunc ego potata aqua gaudio
 alacer pecora et impedimenta cum exercitu refeci.
 Mox cum lassa quadrupedia, militum refecissem [otio]

1 subinde] inde H. contingendi] contingentes a. corr.
 in contingenti G. cum — effervere om. P. Quae cum C. ubi
 cum H. 2 formicae sub scriptis; formicibus a. V. C. P. formice H.
 flumen a. V. in flumine C. P. om. H. cepit effervere V. 3 ne
 qua H. nequaquam a. quamquam C. P. cum om. H. 4 tubicino
 vel tibicino a. C. P. signo bucinæ H. 5 nobis om. H. 6 usque
 ad undecimam cum H. 8 ex arundine H. 9 dulcem aquam G.
 dulce aqua L. dulces aquas M. H. dulcis aqua C. dulcis aquae B.
 dulcis aquae causa V. 10 ingens nos stagnum dulcissimae
 aquae inventuros H. P. 15 conflicti a. confecti H. afflicti C. P.
 21 circumdatum] coronatum vetustissima circumdatumque ha-
 bundanti silva H. 22 tantam] tamen H. 23 Tunc C. P.
 Tam V. Cuius a. Cum ergo ego H. dulci aqua H. 24 refeci.
 Mox cum] pariter et H. 25 otio] metri H.

castra in longum, viginti quinque stadia totidemque
 in latum collocare iussi. Quibus celeriter erectis iubeo
 caedi nemus, ut facilius aquatoribus esset accessus ad
 stagnum, quod unicum in illis regionibus erat. Igitur
 inter ipsa tentoria aggregabantur impedimenta et ele-
 phanti [et] in media castrorum parte collocabantur, ut
 aptius contineri possent, si quis nocturno tempore
 oriretur pavor tumultusque aliquis novus, cum mille
 quingenti ignes extrinsecus essent accensi, sufficiente
 silva quantum vellemus.

[Hora] deinde undecima testante bucina cibum ipse
 cepi et militibus meis capere imperavi, accensis lyncibus
 aureis admodum duodecim milibus, cum ad primos
 lunae radiantes ortus subito erectis caudarum aculeis
 a pascalibus Indici scorpiones consuetam petentes
 aequationem ad castra innumerum confluxerunt, utrum
 tumultu acciti nostro an siti, incertum erat, ac si ad
 nocendum promptissimi sunt. Haec prodigia insecta
 est immensa vis verastarum humidorumque serpentium
 variis distincta coloribus. Nam quaedam rubentibus
 squamis erant, quaedam nigri et candidi coloris, quae-
 dam auri [fulgori] consimiles inspiciebantur. Sibilabat
 tota regio non parvum nobis inferentes metum. Sed
 frontem castrorum densaveram clipeis et in manibus
 longas habebamus hastas, quarum acutissimis spiculis
 malas pestes configebamus, et ignibus plures aliquando
 necabamus. Quae res nos prope duas horas in opere
 sollicitos tenuit. Potata aqua maiores abire
 coeperunt, serpentes [autem] maiores cum ingenti no-
 stris gaudio latebras petierunt.

1 viginti quinque] XXII H. 2 collocari H. 3 ad
 stagnum quod] ad flumen quia H. 5 aggregabantur H. 7 no-
 cturnus casus H. 8 cum iam H. 11 et ipse H. 12 lyncibus]
 lampardibus H. 13 duodecim] duobus H. 15 Indici G. in-
 diciis L. V. M. H. indices C. P. 16 utrum om. H. 17 ac si a. V.
 aut si C. P. sed H. 18 promptissimi erant H. 22 fulgori
 G. M. H. fulgoris C. P. colore L. 24 densabamus H.

affuit ^{non inibat} ad spem [subinde contingendi] cibi, cum appa-
 rent, veluti formicae [sub flumen] effluere. Et ne [qua] noctu cum aquarum prodigiis bella gereremus,
 iussi fubicinio ad iter milites aptari. Quid enim manere in tali sitientibus nobis proderat loco?

Igitur ab hora diei decima cum ad undecimam
 horam iter fecissemus, vidimus homines per medium
 amnem factis arundinibus [istis] rotundis praetervehi
 naviculis. Quos cum dulcem aquam percunctaremur
 sua lingua ubi inveniri posset, dixerunt [se] ingens
 nobis dulcissimae aquae stagnum inventuros, quo, et
 ipsi nos quinquaginta itinerum duces erant deducturi.
 Et quoniam facta sunt nobis tot instantia perpeti
 mala, nocte tota ambulavimus siti et armorum onere
 conflicti. Quibus necessitatibus illa quoque adicieban-
 tur incommoda, quod tota nocte incurstantibus leonibus
 ursisque [et] tigridibus, pardis, ac lyncibus pariter re-
 sistebamus, quae genera ferarum promiscua nobis in
 silvis occurrerant. Tandem ad horam circiter octava-
 ram postera die, cum iam [fere] siti defecissemus, ad
 praedictum nobis stagnum pervenimus, quod erat cir-
 cumdatum vetustissima abundantique silva, mille [tan-
 tum] passus patens. Tunc ego potata aqua gaudio
 laeta pecora et impedimenta cum exercitu refeci.
 Mox cum lassa quadrupedia, militum refecissem [otio]

1 subinde] inde H. contingendi] contingentes a. corr.
 in contingenti G. cum — effluere om. P. Quae cum C. ubi
 cum H. 2 formicae sub scriptis; formicibus a. V. C. P. formice H.
 flumen a. V. in flumine C. P. om. H. cepit effluere V. 3 ne
 qua H. nequaquam a. quamquam C. P. cum om. H. 4 fubicinio
 vel fubicino a. C. P. signo bucinae H. 5 nobis om. H. 6 usque
 ad undecimam cum H. 8 ex arundine H. 9 dulcem aquam G.
 dulce aqua L. dulces aquas M. H. dulcis aqua C. dulcis aquae B.
 dulcis aquae causa V. 10 ingens nos stagnum dulcissimae
 aquae inventuros H. P. 15 conflicti a. confecti H. afflicti C. P.
 21 circumdatum] coronatum vetustissima circumdatumque ha-
 bundanti silva H. 22 tantum] tamen H. 23 Tunc C. P.
 Tam V. Cum a. Cum ergo ego H. dulci aqua H. 24 refeci.
 Mox cum] pariter et H. 25 otio] metri H.

castra in longum, viginti quinque stadia totidemque
 in latum collocare iussi. Quibus celeriter erectis iubeo
 caedi nemus, ut facilius aquatoribus esset accessus ad
 stagnum, quod unicum in illis regionibus erat. Igitur
 inter ipsa tentoria aggregabantur impedimenta et ele-
 phanti [et] in media castrorum parte collocabantur, ut
 aptius contineri possent, si quis nocturno tempore
 oriretur pavore tumultusque aliquis novus, cum mille
 quingenti ignes extrinsecus essent accensi, sufficiente
 silva quantum vellemus.

[Hora] deinde undecima testante bucina cibum ipse
 cepi et militibus meis capere imperavi, accensis lyncibus
 aureis admodum duodecim milibus, cum ad primos
 lunae radiantes ortus subito crectis caudarum aculeis
 a pascualibus Indici scorpiones consuetam petentes
 aequationem ad castra innumerum confluxerunt, utrum
 tumultu acciti nostro an siti, incertum erat, ac si ad
 nocendum promptissima sunt. Haec prodigia insecta
 est immensa vis cerastarum humidorumque serpentium
 variis distincta coloribus. Nam quaedam rubentibus
 squamis erant, quaedam nigri et candidi coloris, quae-
 dam auri [fulgor] consimiles inspiciebantur. Sibilabat
 tota regio non parvum nobis inferentes metum. Sed
 frontem castrorum densavimus clipeis et in manibus
 longas habebamus hastas, quarum acutissimis spiculis
 malas pestes configebamus, et ignibus plures aliquando
 necabamus. Quae res nos prope duas horas in opere
 sollicitos tenuit. Potata aqua maiores abire coeperunt,
 serpentes [autem] maiores cum ingenti nostro gaudio latebras petierunt.

1 viginti quinque] XXII H. 2 collocari H. 3 ad
 stagnum quod] ad flumen quia H. 5 aggregabantur H. 7 no-
 cturnus casus H. 8 cum iam H. 11 et ipse H. 12 lyncibus
 lampadibus H. 13 duodecim] duobus H. 15 indici G. in-
 diciis L. V. M. H. indices C. P. 16 utrum om. H. 17 ac si a. V.
 aut si C. P. sed H. 18 promptissimi erant H. 22 fulgori
 G. M. H. fulgoris C. P. colore L. 24 densabamus H.

Tum ad horam noctis tertiam aliquam nobis sperantibus requiem binorum ternorumque capitum cristati serpentes Indici [venerunt] columnarum [assiduitudine] [consimiles] aliquantum proceriores; ad potendam aquam ex vicinis montium speluncis processere oribus squamisque suis humum atterentes, quorum pectora erecta, [et] cum trisuleis linguis fauces exsertabant, scintillantibus oculis veneno, quorum [halitus] quoque erat pestifer. Cum his hora, amplius una debellati sumus, amissisque triginta [et] viginti milibus. Orabantque Macedones, ne adversus casibus cedere neve deficerent animo, quamquam et ipsorum esset dura patientia. Omnes se officiebant operi. Post [discessum autem] serpentium cancri [immodicae] multitudinis venerunt crocodillorum pellibus contacti ad castra. Quae prodigia duritia thoracae ferrum respuebant. Multa ignibus usta, [multa] se in stagnum receperant. Iam nos vigiliis inquietus quinta noctis hora bucina, [monebat] [ad] quiescendum. Sed affuere albi leones taurorum comparandi corporibus, [qui] cum ingenti murmure, concussis cervicibus, stantibus alibi iubis [in] modum fulminum in nos impetum faciunt, exceptique ruunt vehabulis. Tantus repentinus oriebatur tumultus cumulante caeca nocte. Nec minus apri ingentis formae acutis [dentibus], veluti vallo horrentibus metuendi, mixti maculosis lyncibus tigrilibusque et horribilibus pantheris miscebant proelia, nulla iam peste

1 Tum V. Cum cet. 2 sperantibus habere C.H.P. 3 venerunt om. H. 4 ad potandum L.B.G. 7 et om. H.V. exerebant H. scintillantibusque H. 9 non amplius H. debellavimus H. 12 animo om. H. dura est H. 13 omnes — operi] quippe qui talem sustinere laborem V. officiebant] afficiebant H. offerebant P. post serpentes cancri H. 16 thoracae] thoracis C.P. corii V. 17 multa — receperant om. H. 20 corporibus] magnitudinibus H. qui om. ω. 21 stantibus V.H. stantes cet. 25 acutis dentibus scripsi, icatis dentibus C. dentibus om. cet. icatis L.G.M. icatis B. icibus V. 27 miscebant H. miscebantur cet. nulli iam peste comparanda H.

[se] comparante. Sed et vespertilionum [vis] ingens columbinis corpore aequales in ora vultusque nostros infererantur. Habebant autem dentes in morem hominum, quibus artus militum violabant.

Una praeterea novi generis bestia major elephante comparuit tribus armata in fronte cornibus, quam Indi appellare odontatyrannum soliti sunt; equo simile caput gerentem; atrii coloris. Nec potata aqua intuens castra subito impetum in nos dedit, nec ignis oppositis tardatur ardoribus. Ad quam sustinendam cum opposuissem Macedonum manum triginta sex occidit: [et] quinquaginta tres calcatos inutiles fecit: vixque ipsam defixam venabulis occidimus.

Ante licanum deinde tempus de coelo pestes venire candido respersi colore in modum zonarum. Cum quibus mures Indici in castra pergebant, vulpibus similes. Quorum morsu vulnerata quadrupedia statim exspirabant, hominibus autem morsus non usque ad interitum nocebant.

Appropinquante luce nocticoraces venire aves vulturibus similes, quorum corpora in magnitudine superabant, colore [divini] fulvo rostro pedibusque nigris. Totam stagni complere ripam non nobis, perniciem inferentes; sed solitos pisces cum unguibus detrahebant consumebantque. Quas nos aves neque fu-

1 columbinis corporibus H. 3 Habebant autem] habentes H.V. 6 comparuit] affuit H. 8 gerens H.V. Nec] hec H.V.P. intuens sed castra ω. in V. ante castra rasura. 9 oppositi V. ignium compositis H. 10 odoribus ω. 12 quinquaginta tres] duos et L.H. 13 defixam] confossum C. vixque ipsa defixa est venabulis H. 14 de coelo pestes] quaedam animalia celestestis H. 15 respersi C.P. versi ω.H. (venae V.). zonarum] ranarum H. 17 animalia quadrupedia H. 18 autem] idem H. morsus eorum C. 21 quorum Ed. Basil. quae C. om. cet. corpora in magnitudine ω. corpore et magnitudine V. corporum magnitudine C. corporum immanitate H. 22 divini om. L.C. divo V. lividi Steig. 24 ferentes ω. H. solitos] sollicitos L. cum unguibus detrahebant om. H. 25 fugere ω. fugare C.H. neque fu-

gere neque abigere ausi fueramus, cum siccatibus u-
gibus] de conspectu nostro abigere. Tunc ego locorum
demonstratores, qui nos semper in insidiis deducebant,
pessime meritis crurifragio puniri iussi, ut nocte vivi
spirantesque a serpentibus consumerentur, ut nos con-
sumi voluerint. Manus quoque eis confringi imperavi,
ut meriti pro factis suis liberent supplicii.

Habita deinde contione, ut fortes essent milites:
neve adversis ut feminæ casibus afficerentur, castra
concentu bucinarum repente iussi proficisci ad Nothi
venti spiracula tendens. Ubi collectis barbarorum
Indorumque viribus hostes nova conspirantes bella
cognoveram: [Ergo militibus quidem] meis ingentes erant
animi viribus et census [et] victoria suppeditabat et
felicitas. Relictis ergo periculosis [invisisque] locis
montium vix tandem iter calcavimus. et in loca
Bactrianorum auro divitiisque opulenta pervenimus.
Benigniusque accepti a comitantibus, cum Persarum
confinia adiacerent agris, in præparando bello castra
per dies triginta statui; otio facto. Mox dierum sep-
tem itinere confecto pervenimus eo] ubi Pórus cum
collecto conederat exercitu, [magis propria] deditio[n]e
quam proelio. Nam et comعات nobis palam non
ut hostis dedit potestatem; cupiensque me nosse [et]

milites meos subinde comteantes interrogabat, ubi
ego essem quid agerem. Qui cum incerta respon-
derent, ipse auditis eius interrogationibus:— omnia
enim mihi regi magno Macedonum: [referebant] —
sumpto habitu militari depositoque cultu meo [solito] s
pervenire in castellum [eius, ut quiddam] vini et carnis
empturus. Casuque Pórus sciscitans me interrogavit,
quid faceret Alexander; aut cuius esset ætatis. Quem
ludens mendacio temporis, 'Tamquam homo senior,'
inquam, 'dux noster in tabernaculo suo] se accenso
ignis calore fecit.' Tum ille gaudio alacer, quia
cum decrepto sene esset prolium commissurus, cum
esset ipse juvenis elatus tumore, [su] quid ergo,' in-
quit, 'non respicit ætatem suam?' Respondit ei] uno
id [proposito] ignorare me, quid faceret Alexander, cum
essem gregarius ex Macedonico exercitu miles. [Cum
haec audisset] tradidit mihi minis plenam epistolam;
quam si regi Alexandro darem, pollicitas est, præ-
mium: Cui iurans dixi futurum, ut in manus eius
hae litterae pervenirent. Reversusque [protinus] in ca-
stra, et antequam legerem epistolam et postquam legi,
magno risu sum dissolutus. Cuius tibi et matri meae
sororibusque meis [superbiam] inclinatumque barbari
temeritatem miraturis exemplum misi.

gare om. V. neque abigere om. H. 1 cum] cunctae vero H.
tum V. 2 abigere G. H. V. P. abigere L. abicere C. M. 5 con-
sumere H. 6 voluerunt L. G. M. H. 7 laerent C. uterentur æ. H.
haberet V. 9 afficerentur] deficerent H. 10 bucinarum H.
iussi proficisci om. æ. V. H. 11 tendens] tendi H. 12 hostes
addidi. a collectis— viris nova conspirari bella cognoveram H.
13 quidem om. æ. V. H. 14 census victuariorum H. 15 ergo
om. æ. H. V. periculosisimis locis H. 16 montium] munitum H.
et G. H. ut cef. 18 accepti æ. excepti C. H. comعات C. H.
comitibus æ. V. 19 confines M. C. inacent L. B. C. præ-
parandum C. reparando L. G. V. H. creperando B. creperando M.
20 triginta] XX H. septem] quatuor H. 21 confecto om. æ. H.
eo om. æ. H. 23 proelio studeus V. propriae deditio[n]i magis
quam proelio se commissurus H. 24 cupidusque C. H. et om.
Edit. Basil.

1 comteantes C. H. comitantes æ. V. 2 et om. æ.
quidve H. 4 ferebant æ. referebant H. 5 positoque H.
cultu om. æ. V. 6 castra eius C. H. castellum æ. ut] quasi C.
om. V. ut vini et carnis quidam emptor H. 9 deludens C.
11 igne calefacit C. calefacit H. 13 ut quid C. ut om. cef.
cf. Wolfst. Arch. IV. p. 617. 16 Cum—audisset om. æ. V. H.
18 si om. æ. V. H. est om. L. 19 iuratus H. 23 incliytamque V.
24 miraturis Edit. Basil. mirari Codd. ut superbiam— mira-
reris H. Epistola Pori ad Alexandrum: Rex Indiae Porus Alex-
andro. Miratur prudentia nostra, quod Perside calata Porus
Alexander juvenes (!) senex et regis (I. regem) Indiae omnibus
divitiis opulentum armis munitum nimis populosum inter alia
mundi regna nominatissimum tam parva manu pertinaci teme-
ritate aggredi ausus sis. Sed nec Darium nobis nec Persas
Indis ulla ratione acquirandos credideris. Et quoniam de

Mox contulit ^{me. ab insidijs oris} cum Indis manum superatisque his, uti volebam, erepta armis Poro regna restitui. Qui, ut ei ^{superato} honor datus est; mihi thesauros suos manifestavit, quos esse ignorabam, ex quibus me et comites meos et universum exercitum ditavit factisque [est] amicus ex hoste Macedonibus. [Ast et] ad Herculis Liberique trophaea [me] deduxit in orientis ^{ful-}timis oris; aurea utraque deorum constituerat simulacra. : Quae an solida essent, [ego] scire cupiens omnia iussi perforari, et id ipsum eam vidisse ^{esse} solida esse, simili metallo compleri et Herculem Liberumque deiectis ^{simulacris} victimis complacavi.

Ultra deinde progressuris, si quod memorabile cerneremus, nihil praeter desertas in oceano silvas campisque ac montes ^{inhabitabiles} elephantis et serpentibus ^{plenas} esse dicebatur. Pergendam ^{tamen} ad mare, [ut] si possem [vel] orbem terrarum circumfluam navigare [oceano]. ^{Quem quoniam} tenebrosum vadisumque mihi, locorum incolae affirmabant [et] quod Herculi et Libero ^{ultra visum non} esset accedere praestantissimis ^{diis}, tanto maiorem me ipsis videri dicebant,

militibus bellorum periculis innumeros amisisti, datur a nobis licentia revertendi aut residui qui tecum sunt, ut maxime aetati tuae parcas, quae vix sufficit tibi, si Macedoniam redire disponas, aut dedicationem tuam nobis offeras, ne capitibus tui dampnum incurras *H. in suo margine.* 3 ei superato honor datus *o. V.* ei insuperatus *etc. H.* insperato (*corr. ex insuperato C.*) honori donatus *C. P.* 6 quae est *om. o.* est *om. H.* 6 Ast *om. o. V. H.* ad *om. o. V. H.* 7 me deduxit *om. o. H.* in orientis autem *H.* 10 iussi *om. H.* id ipsum *o. V. H.* rursum *C.* 12 deiectis *Codd. denatis Edit. Basil. simulacris om. H.* complacui *L. B. M. P.* 13 progressuris] progressuri *Codd. si om. o.* 15 montes quos inhabitare elephanti et serpentes dicebantur *C.* montes audivimus, in quibus esse elephanti *etc. H.* habitabiles *G. M.* 16 plenas *V. om. cet. dicebant G. V.* 17 ut] volens *H. vel om. H.* orbi *V. H.* navigarem *C.* 19 quo *C. P.* 20 Libero *V.* Liberum *C. P.* Liberi *est.* praestantissimis diis *L. V.* praestantissimos deos *est.* 21 posse videri *C.* quodque Herculis et Liberi ultra ausus ne-

quanto patientiam [in]mortalium [et] sacra praeterirem vestigia. Quibus honoratis collaudatisque sinistram partem Indiae perscrutari institui, ne quid mihi in ignotis [locis] subtraheretur. Poro non detrahente, ne abditia videretur tegere regni sui bona.

Palus erat sicca et canna abundans. Per quam dum transitum temptarem, belua novi generis pro-silivit, quae serrato tergo alterum caput habuit simile hippopotami, pectora crocodilli gerens, alterum elephanti simillimum duris munitum caput dentibus, quae duos milites repentino occidit uno ietu. Quam ferreis vix dumquam comminimus malleis, quam hastis non valebamus transigere.

Admirati ^{illis} diuque novitatem pervenimus deinde ad silvas Indorum ultimas. Ubi dum castra per quinquaginta in longum stadia et [in] latum per viginti locastemus, iuxta annum Buebar coeperamus velle ^{so-}porari sub pura nocte hora diei duodecima, cum subito pabulatores lignatoresque ^{exanimati} omnes advenunt simul nuntiantes, ut celerius arma caperemus; venire

mini esset temptandus praestantissimorumque deorum tanto maiorem me ipsis velle videri, quam in patientia mortalium sacra praeterire vestigia *H.* 3 in *B. G. M.* in *om. cet.* 4 detrahente *o.* detrectante *C. H.* ne qua abditae celare videretur *H.* 6 Palus erat sicca *cit. in Gramm. Lat. ed. Keil. V. pag. 586.* 7 cum transire temptarem *H.* pro-silivit *o.* pro-siluit *C. H.* 8 serrato *C.* serrato *H.* se irato *B. M.* ferrato *G. V. H.* post 'tergo' inserit *H.:* 'duo capita habens.' alterum] unum *H.* habuit *V.* lunae *o. C.* lae-nae *H.* simile *V. H.* simillilis *est.* 9 pectora *V. M. G.* pectus *L.* pectore *est.* elephanti *V.* *om. cet.* 10 quae *C.* quod *o.* quod caput *H.* 11 duos] centum et duos *C.* uno *L. B. G.* *om. cet.* 14 diuque *o.* *om. C. P.* Admirati autem sumus diu novitatem eius *H.* 15 dum] cum *H.* 16 in latum per viginti locastemus *C. P.* latum fere collocavimus *est.* 17 Buebar *o. C.* Buemar *H.* Bylebar *P.* soporari *o.* operari *V.* epulari *C.* 18 pura *om. C.* 19 pabulatores] pervaltores *C.* exanimati *o.* et animantia *o.* et animantium custodes *V.* exanimis *H.* advennerant *C.* *om. cet.* 20 nuntiantes] advenientes nuntiantes *H.*

[duo capita habens]

e silvis elephantorum immensos greges ad expugnanda castra. Imperavi ego Thessalidis equitibus, ut ascenderent equos: secumque tollerent sues, quorum grunitus timere bestias noveram; et occurrere quam primum elephantis: iussi deinde alios cum hastis armatosque sequi equites; et tubicines omnes in prima adesse acie [et] equis insidentes praecedere; pedites omnes remanere in castris iussi. Ipse cum Poro rege et equitatu praecedens vidi examina bestiarum erectis in nos promuscibus tendentia. Quorum terga [et] nigra et candida et rubri coloris et varia quaedam erant. Hos Porus capabiles mihi in usum bellorum affirmabat; facillimeque averti posse, si ab equitibus verberati sues non desisterent. [Qui nihilominus] nec mora trepidantes elephantum conversi tam plures, quam pugnae priores, saltus petiere; cessere bucinis hominum [et] grunnitionibus suum attoniti. Quorum equites caedendo poplites admodum non gentos congregatos octoginta occidimus, detractisque cornibus seu dentibus insignibus onustus praeda in castra perveni. Iussi tunc pluteis et lorica vallum praeciingere quid iniuriae nobis elephantorum violentia aliarumque ferarum adferret. [Quo peracto] quieta nox fuit [et] usque ad lucem omnes somno refecti fuimus.

Primo deinde aurorae diluculo in alias Indiae profecti [sumus] regiones. Nam in campo patenti mulieres virosque pilosos in modum ferarum toto corpore vidimus, pedum altiores octo, sine veste nudos. Hos Indi Ichthyophagos appellant: Hi magis assueti fluminibus nec non stagno quam terris erant, crudo pisce tantummodo et aquarum haustu viventes. Quos cum videre vellemus, vicini Ebimaridis fluminis [vivi] se mersere verticibus. Cynocephalis ingentibus deinde plena invenimus nemora: qui nos adlaccessere temptabant, et ad ictum sagittarum fugiebant. Jam deserta intrantibus nobis loca nihil dignum spectaculo ab Indis ultra superesse referebatur.

Igitur aditurus Phasiacem, unde veneram, signa converti imperavi; ut ex eo loco duodecim miliarium castra vicina aqationi poneremus. Aequae cuncta erecta tentoria erant largique ignes accensi, cum repente Euri venti tanta vis flantis exorta est; ut omnia tabernacula principaque [nostra] conturbaverit evertitque maiorem in modum stupentibus nobis: Quadrupedia multo vehementius vexabantur exituque scintillis et titionibus; terga venientibus adurebantur. Tum hortor milites, quia sequi nocturno tempore id accidisset non deorum ira; quod octobrio mense

2 castra concurrerunt V. Tesaleosis B.M.V. 5 armatosque s. armatos V.H. armatis C. 7 et V. om. cet. equos B.G.M. 8 praecedens s.V. procedens C.H. 12 usus C. 13 facillimeque L. facillique cet. verberati V.H. verberati cet. 14 qui nihilominus s. quod nihilominus fiebat C. Qui mox sues fortiter cedebant V. qui nihilominus fugiebant H. 15 conversi sunt. Quam plures quam pugna H. conversique quam plures, qui pugnae fuerant priores, saltus petere cepere bucinis C. 16 saltu specie recessere M. cessere quidem V. 18 non gentis congregatis C. om. H. non gentos om. V. 21 pluteis G. plumis L.M.B. plurimis V. pueris C. clipeis H. lorica s. H. lorici C. 22 nobis] noctis H. 23 quo peracto C. om. cet. 24 et C. om. cet. fuimus C. sumus P. om. cet.

2 sumus om. s. H. 4 pedum] pedes L. pedibus V. octo] novem C. IX H. 5 Ichthyophagos scripsi; ictifagos L.M. ictifungos G. istifanos B. indici fannos V. fanos C. fannos P.H. Hi om. s. magis om. H. fluminibus aquae C. 6 nec non et C.H. 8 videre] adire H. vicini etc.] vicinus maris fluminis H. vivi om. H. 9 verticibus] voraginibus C. deinde loca plena H. 12 spectaculo L.B.M. 15 ex s. V.H. ab C. duodecim s. ad quindecim C. ad duodecimum miliarium H. 16 aequo iam C. et iam V. 17 erecta om. L. 19 evertitque s. everteretque V. 21 exitiique — adurebantur om. C. exitiique L.G. exitiique B.M. multumque V. exituque scintillam et titionem in terga venientium H. 23 quia] qui L. quod V. 24 accidisset C.H. iram L. quod octobrio mense C.P. octimbrio mense quod s. octobri V.H.

[in hieme, non in aestate] autumnoque urgueret. Vix tandem recollectis sarcinis ex integro in apricior^e valle sedem castrorum inven^{imus}. Ordinatissime rebus omnibus cenare militem iussi. Nam et flatus Euri ceciderat et frigus ingens vespertino tempore accrescebat. Cadere mox in modum vellerum immensae coeperunt nives. Quarum ^{aggragatione} metuens ne castra cumlarentur, calcare militem [nivem] iubebam, ut ^{quam} primum iniuria pedum tabesceret, proderentur ^{ignes} aliquatenus, qui nive paene erant extincti. Una tamen, res saluti fuit, quod momento temporis hae nives ^{dissipatae} sunt imbre ^{veniente} largo. Quem protinus atra nubes subsequuta est, visaque nubes ardentes de coelo tamquam faces decidere ^{ita} et incensu earum totus campus arderet. Verebantur ^{tamen} dicere, ne deorum ira ^{premeret}, quod homo Hercules Liberique vestigia transgredi conatus essem. Iussi ^{tamen} milites scissas vestes ^{opponere} ignibus. Nox serena continuo reddita est nobis orantibus. Tum ignes ex integro accenduntur et ab securis epulae capiuntur, et triduo continuo sine sole clari ^{sed} nobis accidit pendente minaci nubilo.

Et ego sepultis admodum quingentis militibus, qui inter nives perierant, castra inde ^{inductari} imperavi. Nam ^{et} edita coelo praemontoria et Oceanum in Aethiopia vidimus, ^{et Nysaeos} quoque ^{vidimus} montes

1 in hieme L. non hieme V. in aestate] aestate L. urgueret a. 2 apricior H. 4 ceciderat C. accedat L.M.B. accesserat G. acciderat V. deciderat H. 7 aggragatione Ed. Basil. aggragationem Cod. 9 proderantur a. proderentur et H. prodirentque C. 14 incensu a. V. in accensu C.P. incendio H. 15 autem om. a. H. ne deorum G.M.V.H. ne deorum L.B. ne a deorum premeret ira C. 16 homo om. a. V. ego homo H. 17 tamen om. a. igitur H. 20 securis nobis H. 21 per triduum C. 23 Et a. H. at C. 26 Nysaeos] nysaeos G. thenesaeos L. theneseos C.P. eneseos B. enesos M. enesios H. Teneseos? cf. Strab. 770.

in (m) et antrum Liberi, quo perdidit [homines] miseros, qui dicebantur tertia die febribus mori, quia speluncam dei intrassent. Quod fuisse [dei] manifestum mortibus eorum probavimus, quia intra praeter religionem et sine muneribus specus non poterat. [Igitur ego] supplex orabam numina; ut me regem totius orbis [terrarum] cum sublimibus trophaeis triumphantem in Macedonia Olympiad^e matri meae remitterent. Quam rem frustra me petere ita cognovi, quoniam dum disciscitor, si quid etiam unum videre possem dignum [ad] admirationem aut memoriam, omnibus [Indis] negantibus, usquam esse, diverti castra in Phasiacen [cum] antea. Nolli venti flatu^{rum} lessem secutus. Dumque in itinere sumpsissen] agmen sub signis ducente me, duo [senes] facti sunt nobis obviam. Quos cum interrogarem, nunquid nosset in illa regione dignum [aliquid] spectaculum, responderunt mihi, esse viam decem non amplius dierum, per quam iniquae essent aquationes, maxime tamen si illuc cum tantisque impedimentis et cum universo pergere vellem exerchit. Ceterum si comitatus quadraginta milibus hominum praepo^{nerem} per angustas semitas et per bestiosa satis loca [pergere] posse mihi contingere, ut aliquid incredibile perspicerem! Tum ego illico

1 perdidit a. prodidi C. quo perditos emisimus, quia dicebantur - mori, qui H. 5 specus a. Igitur ego P. igitur eo C. om. cet. 10 unum] adhuc H. 11 admiratione aut memoria C.V.H. id negantibus C. 12 usquam G.M.V. nusquam C. umquam L.B. castra] castella a. omnibus Indis dicentibus nihil aliud memorabile inveniri posse in his locis, quam quod cognovimus, iussi diverti signa in Phasiacen antiothi venti flatum secutus H. 14 Dum a. sumpsit a. Tumque in itinere sumptum agmen H. 19 maxime C. om. cet. si illuc cum C. causa a. V. tantisque a. tantis C. 20 et C. si a. perquam] difficilis tamen accessus propter penuriam aquae tantisque impedimentis, si H. 21 comitatus] commentus H. milibus scripsi. milium H. milia cet. 22 hominum robore C. praepo^{nerem} a. postpo^{nerem} C. pro^{ponerem} H. 23 satis om. H. pergere om. a. H. 24 perspicerem negotium H. Tunc (tamen C.)

JULIUS VALERIUS.

14

¶ nihil aliud memorabile invenire potui in illis locis quam quod cognovimus antea. Invenit

laetus [factus, 'Dicite,' inquam, 'mihi [vos] quo senes,'
 humanitatis eōs lege mulcens, 'quid sit istud, quod
 mihi tam illustre [et] tam significum pollicemini.' Tum
 vero exhilarati blanda mea voce, 'Videbis, rex,' in-
 quunt, 'quicumque es, duas arbores Solis et Lunae
 Indice et Graece loquentes, quarum [unum] virile robur
 est Solis; alterum femininum Lunae, et ab his, quae
 tibi insunt bona aut mala, nosse poteris.' Qua re tam
 incredibili iudi me a barbaris senibus existimans, poena
 eos impingi et aliqua contumelia iussi notari, illa di-
 cens: 'Itane eo maiestas mea pervenit, ab occidente
 in orientem, ut a senibus barbaris ac decrepitis illi
 videar [posse]? Quibus iurantibus se nihil falsi com-
 mittere, experiri modum an vera dicerent, reperturus
 brevi [id] non esse vanum, orantibus amicis comiti-
 busque meis, ne [et] experimento fraudarentur, tre-
 centa milia cum equitatu mecum traxi, remissis in Pha-
 siacem copiis cum quibusdam praefectis exercituque
 cupeto, [cum] elephantum et Poro rege et impeditis
 omnibus.' Mox [autem] electo robore iuventutis admi-
 rabili visuri spectacula, profecti sumus, ducentibus
 Indorum senibus, qui nos, ut dixerant, per inania
 et egentia plerumque aquarum, [et] plenaque serpentum
 ego ilico laetus factus C.P. Tum ergo (ego L.) quo facto laetus es,
 tum ego laetus V. tum ego eo responso laetus H. 1 vos om.
 L.V.G.M.H. duo om. B. 2 demulcens C. illud C. 4 vero
 ex.] unus exhilaratus H. inquam L.V. inquit B.G.M.P.H.
 aiant C. 6 virilis C. quarum lignum virile est Sol. H.
 8 instent Ed. Basil. insistent G.B.M.V. instant H. insistant
 cet. Quam rem tunc L. 9 me deludi C. illudi H. 11 pen-
 venit etc.] penetravit (penetraverit P.) ab oriente usque in oc-
 cidentem C.P. 13 committere C. committere cet. 14 ex-
 perire C. experire es. experiri modum censui V. experiri modo
 me posse H. reperturus apparitorum H. 16 tantae rei H.
 fraudaremur H. trecenta quadraginta C.P.H. 17 cum L.G.M.
 om. B. ex C. 20 autem om. a.H. lecto H. leto es, electo C.
 21 profecti sumus om. H. addens iter accipimus post senibus,
 ducentibus nobis B. d. nos V. 22 dixerunt L.G.V.B. dixerunt M.
 qui mox, ut diximus H. insmania H. 23 plenaque Keil.
 per aliqua a.C. per aliquot H. per inania et egentia loca

ferarumque loca deduxerunt, in proximam oraculi se-
 dem. De quibus feris et serpentibus, quia innumera
 et Indica lingua erant vocitatae, scribendum tibi non
 putavi.

Cum [autem] adpropinquarem [ad] regionem nobis
 praedictam] vidimus feminas virosque aliquos panthe-
 rum [et] tigrudum pellibus contactos. Cum quidererem-
 mus, quinam hominum essent, Indos se sua lingua
 esse dicebant. Locus [autem] erat largus, ture et opo-
 balsamo immenso abundabat, quae plurima tamis suorum
 innascebantur nemorum. Exi vesci incolae eius
 regionis consueverant. Et cum sessarium nobis praedi-
 ctum et multis incognitum ingressissemus, pedum
 amplius decem statura altior, nigro corpore, dentibus
 caninis antistes oraculi apparuit perforatis auribus, ex
 quibus uniones pendebant [anulique] et erat pellibus
 vestitus. Atque cum ille more gentis illius ritumque
 salutaret, metum simulatione silentioque texti. Et cum
 interrogaret, ut quid eo venissem, dixi me cupientem
 inspicere sacras arbores Solis et Lunae. Tum bar-
 barus 'Si a coitu pueri, inquit, [et] feminino contactu
 vacas, licet intrare divinum locum.' Secutumque me
 cum amicis et cum commilitatoribus, circiter trecentis
 deponere antulos, vestesque [cunctas] cum calciamentis
 imperavit. [Imperavi] per omnia homini ut pareremus

serpentium ferarumque plerumque abundantiam aquarum du-
 xerunt V. 2 innumera C. 3 vocitatae H. vocitata cet. 5 an-
 tem om. a.H. adpropinquarem regioni a nobis petitae H.
 9 lucus H. 10 suorum] eorum H. 11 Exinde C. 12 sa-
 crarium C. sessarium a. sessarium H. iter V. 16 depende-
 bant C. 17 gentis illius om. a.V.H. 18 salutasset C. metum C.
 et mecum L.G.M.V. texti C. textit cet. metum — et cum
 om. H. 19 ut quid C. quid L.M.B.H. quod G. car V.
 eo C.M. ego L.G.B.V.H. 20 sacras] seras es. 21 femineo
 C.H. 22 licet intrare C. scilicet intercede a.V. scilicet intras-
 H. Secutusque me cum C. Astantibus H. 23 cum com-
 militatoribus M. cum militatoribus L.G.B.V. cum commil-
 itonibus meis C. 25 homines L. hominibus G. Parvi per

religioni; Hora undecima diei [erat] expectabat[que] sacerdos solis occasum, Nambue Solis arborem loqui ac responsa dare, ¹ cum primis iubaris ortus [esset] adfirmabat. Item noctis eadem tempora custodire Lunae narrabat [psan] arborem. Quae res [plus] mihi mendacio quam veritati similis videbatur.

Igitur perambulare totum incipio nemus; ² intra parietem [vero] erat non magno aedificatum opere ³ opobalsamo cum optimo odore, omnibus undique ramis ⁴ arborum abundantissime manante. Cuius odore captus et ipse ⁵ cibulis de corticibus praevellebam et idem ⁶ comites [mei] faciebant. In medio autem ⁷ lucis sacrae [illa] arbores ⁸ erant, [similes] cypressis [et] ⁹ referibus frondium. Hae pedum altae centum erant [et] arborum ¹⁰ bores ¹¹ quas bebrioras Indi appellant. [Eas] cum ¹² ararer diceremque frequentibus [irrigatas] imbribus in tantum crevisse; sacerdos affirmabat mihi numquam in his locis pluviam, neque feram aut [nullam] avem aut ullum adire serpentem; ¹³ terminos vero antiquitus ab Indorum maioribus consecratos Soli et Lunae adfirmabat, ¹⁴ idem quod in eclipsi solis et lunae [re]luti uberrimis lacrimis [sacrae] arbores commoveantur de eorum suorum statu timentes. Et cum sacrificare instituerem et victimas immolare, prohibitus sum a ¹⁵ sacerdote; quia negabat licere aut ¹⁶ tuis in eo sacrificio

omnia homini H. 2 namque C. nam et M. nam eo B. nam cet. 3 ac] aut C. dare ad primos iubaris ortus C. 8 parietem vero B. parietem autem M. om. cet. opere videoque H. opobalsamo scripti. opobalsamum codd. 9 odore H. honore cet. 10 manans H. 11 cibulas H. elibulis M. P. diabolis C. diabolos G. diabolo L. om. V. 13 arbores om. a. erant addidi. et om. V. 14 et delvi. 15 bebrioras o. bebritoras V. bebrioras C. in media autem parte luci sacrae arbores consistebant diversis generibus frondium circumstantibus. Hae pedum altae centum erant arbores, quas bebrionas Indi appellant H. 16 irrigatas C. regnum L. B. M. aerum G. eas V. om. H. 19 vero C. om. cet. 20 solis C. 21 idem quod] addiditque quod V. easque H. 22 sacras arbores commoveant C. commoveri H. 25 sacrificio] sacrario H.

igne uri aut ullum animal interfici. Sed [praecipit, ut provolutus arborum truncis oscula darent; orare] que Solem et Lunam, ut veridica mihi darent responsa. Quod ego cum facturus essem, interrogandum tamen sacerdotem existimavi, [utrum] Indice an Graeco mihi essent arbores responsurae. Tum ille 'Utraque,' [inquit] 'Solis [elocuti] lingua pronuntiat futura, Luna Graeco sermone incipit, Indico finit.'

Dum ¹⁷ ea geruntur, vidimus ab occidente iurare fulgentibus Phoebi radiis percussa arborum cacumina ¹⁸ [et] sacerdos ait: 'Sursum,' inquit, 'omnes tuemini; et, de quibus rebus quisque consulturus est, occulte cogitet silentio, nemo palam pronuntiet.' Tum ego et amici et commilitatores accuratius [sumus] intuiti, [sed] inter nemorum densitatem, aliqua ¹⁹ in morem hominum nos ²⁰ illuderet [falsitas]. Mox interveniente nullo ²¹ tali dolo ²² [usque] ad cacumina ramosque perspeximus [et] stantibus nobis comminus divina aurius occupatis oracula. Cogitabam, si devicto orbe terrarum in patriam triumphans [ad] Olympiadem matrem sororesque meas ²³ carissimas reverti possem, cum subito Indico sermone tenuissimè respondit arbor: 'Invicte bellis Alexander, ut ²⁴ consulisti, unus eris dominus orbis terrarum, sed vivus amplius in patriam non revertaris, quoniam fata tua ita de capite tuo statuerunt.' Tum ²⁵ ego oraculum cum ignorarem qualiter esset Indus interpretaturus, ²⁶ alios necum interpretes adduxeram, quos ego partim muneribus, partim minis, ut quaeunque arbores dicerent indicarent coegi. Quae re-

1 praecipit ut om. H. 2 provolutus C. V. volutus a. volutus H. dare orareque H. 5 utrum C. om. cet. 11 tuemini L. G. M. intuemini cet. 14 commilitones H. ne] nemo L. 15 aliqua in morem etc.] aliqua seductio in morem veterem docta nos hominum aliqui cluderet. Mox H. 17 prospeximus C. et C. om. cet. 18 divina etc.] divinas aures precibus sollicitavimus V. 19 orbi L. 27 alios mecum interpretes adduxeram Edit. Basil.; om. codd. 28 quos G. B. M. V. quas L. hoc C. ut om. V. 29 indicare a. V.

|| Kir. Ar. folgeaus für Ar. Anst. von 1820 die eig. Art. Kir. Ar. und H. ausgegebenen Wov.

cognita omnibus percussis flentibusque, qui mecum erant comitati palam, et quia moris erat, aliud consulturus intrare vespertino tempore . . . Sed nondum exorta erat luna, cum rursus invitati ad lucum iuxta sacras arbores constitissemus; mox solita consuetudine adoramus. Tres fidelissimos induxeram mecum amicos, Perdicam et Clitonam et Philotam, quia nullum metuebam ⁱⁿ ultra nec [in] me quicquam [erat] metuum, ubi neminem fas erat interfici. ^{Con-} Consulto igitur, ubi moriturus essem. Tunc ad primum lunae ortum percussa cornu splendoreque accepto arbor Graecae respondens: [O] Alexander, inquit, plenum iam finem aetatis habes. Sed sequenti anno mense Maio [in] Babylone morieris; a quo minime speras decipieris. Tunc lacrimas effudi, amicisque mei circumstantes flebant. Nullumque ab eis dolum aut scelus cogitavi exsurrecturum, sed magis pro mea salute paratos; mori. Neque [enim] ego quicquam de fidelissimis mihi amicis

Existimatio

1 cognita V. cognitis est. percussis L. 2 palam] lacrimatus sum V. aliud consulturus (consulturos G.) intrare o. aliud consulturus eram V. aliam consulere intra C. 3 vespertino tempore o. vespertinum tempus C. statuerunt. Haec ego audiens mente percussus sum. Displicuit enim mihi, quod tam multos adduxi mecum ad sacras arbores. simul et amici mei et comites [mei] qui mecum venerant, fleverunt valde et contristati sunt.: Quos ego partim [in]is partim] muneribus consolatus sum praecipue eis, ut nemini haec responsa dicerent. Rursum lunae oracula auditurus, quibus media nocte posse fieri sacerdos affirmabat.; quoniam tunc luna erat ortura, assumpsi mecum tres fidelissimos amicos, perdicam et Clitonam et philotam H. 5 sacras] seras o. 6 adoravimus L. adhortamur C. 8 ultra] in illo loco H. in me] a me H. 9 post 'interfici' pergit H. iterumque lucum intrantes iuxta arbores sacras constitimus [et] mox solita consuetudine adoramus. Consulens igitur, ubi moriturus essem; tum etc. 10 Tunc C. et tum V. et cum o. percussus H. 11 cornu o. H. cornua sunt C. splendoreque o. H. splendore. Quem C. 12 O om. L. G. B. 13 Maio] nono H. in om. H. 15 fudi L. 17 exsurrecturum C. esurrecturum P. resurrecturum B. G. M. H. rearsur. M. surrect. L. V. 18 enim om. L. V. H. ego om. C.

consulturam, [an] illos cavendos [esse] Alexandro praemolleret oraculum. Discessu deinde facto [cum] iam ad epulas revertemur, ego aeger animo, ad requiem rogantibus amicis, ne me anxietate et ieiunio ^{con-} fueris ⁱⁿ fierem; paululum cibi contra animi [mei] voluntatem sumere coepi; meque ut praesto essem ad primum solis ortum, in sacrio collocavi. Posterò die matutinis expergefactus, diluculo amicos etiam semisopore somno excitos: Sed adhuc ipse quoque sacerdos velatus pellibus ferinis quiescebat. Positaque ante eum in tabula sebennina ^{mensis} cibus furis erat, quae illi ex pridiana cena superferat, et cultus eburneus: Nam aere et ferro et plumbo et argento egent; sed auro abundant. Opobalsamo et ture vescuuntur, cadenteque rivo puro ex vicino monte potant aquam homines, ^{accumbentes} et quiescentes sine ullis cervicalibus stratisque tantum pellibus ferarum. ^{His} amici contenti vivunt [idem annis fere trecentis]. Excitato sacerdote lucum intravi tertio consulturus [eandem] mihi sacratissimam Solis arborem, cuius [mortem] manu percussoris habeam cavendam; quemve exitum mater mea sororesque meae habiturae sunt. Arbor Graecae dixit: 'Si mortis tuae tibi insidiatorem prodidero, sublato eo facile instantia fata mutabis. Mihi quoque tres irascuntur sorores, quod ferido oraculo earum pensa impediunt. Clotho, Lachesis, Atropos. Igitur ad annum et menses septem in Babylone morieris, non ferro:

1 promoneret C. 3 verteremur L. C. ad requiem vado H. 6 sumere] accipere L. praesto] praestans L. V. B. praestens M. 7 matutinis o. matutino V. H. matutinus C. 8 semisopore somno excitos o. vocavi a somno excitatos V. simul soporantes a somno excitavi C. semisop. a. excitos vidi H. 11 ex pridiana cena H. ex pridia ante c. M. ex pridiane ante c. L. ex pridiane c. G. B. ex nocturna c. V. ex pridie cenanti C. 13 sed om. L. H. 15 puram H. 16 accubantes V. H. 17 His amictis coniecti vivunt ibidem H. 21 haberem C. 22 essent C. 24 O mihi o. mihihique H. 25 pensas C. 26 impediunt] impenderim o. ad] post H. 27 septem] novem H. in om. H.

quod suspicaris; non auro; ^{non}neque argento, neque ullo metallo, sed veneno. Mater tua turpissimo ac miserando quandoque exitu insepulta iacebit in via, praeda avium ferarumque. Sorores tuae felices diu erunt ut tu factae. Tu enim etsi breve superest tempus, dominus tamen orbis terrarum eris. Nunc ^{modo} cave, ne nos ulterius scisciteris. Proinde excede terminos luci nostri et ad Phasiacem ^{Porumque} revertere. Sed et sacerdos ^{commonuit}, ut ^{pareremus}, dicens fletu et ululatu nostro sacras arbores offendi. Tunc ego con-
 10 tinuatus ad universos milites dixi, ut Porum ad Phasiacem ex responso repeteremus, quod nobis faustum felixque futurum esset. De tempore ^{autem} vitae meae ^{reticui}, ne a commilitatoribus meis ^{deductis} in desperationem in alienigenis destitueret locis, et ^{enim} voces, ^{ne divulgarent,} ^{revertunt;} qui his nominibus appellantur: Sermition, Praesidis filius, et Nestorinus et Timotheus et Lacon et Thrasicleon et Declytus et Machaon et Onocles et
 20 Simbrus et Sinsielus et Perdiccas et Philotas et praefectus praetorii Diarotas. Sed silentio, quae audierant, ex sua fide et meo tegebant consilio.

3 quandoque om. H. insepulta iacebit sepultura carebit iacebitque H. 4 ut tu C. om. cet. 7 susciteris C. proinde C. inde cet. 9 emouit a. V. sed et monuit sacerdos, ut pergeremus, fletum et ululatum nostrum sacras arbores dicens offendisse H. 10 continuatus C. continuatus a. H. continuatus V. 11 ad] et H. Fasciacemque V. 13 esse M. B. autem om. V. H. 14 reticui om. a. V. H. deductis C. reditus L. M. redditus B. G. V. H. 15 alienis C. destituerer V. destruerer a. desererer C. deserer P. dirumperer H. 16 ne divulgarent, voverunt V. om. cet. 17 sermition G. sermicion B. V. C. 18 praesidis P. praesidis B. praesitis cet. proteilaus pro praesidis filius H. nestorinus V. mistorinus a. nutorinus C. mistomus H. timothes G. B. M. thymotes V. 19 trasicleon G. L. transileon V. trasicleon H. trasicleon cet. declytus B. de-
 clytus P. deditus cet. machaon C. machon sive macon cet. honocles C. erocles H. 20 simbrus H. sundidus L. sinsielus C. perdicca G. H. perdiccam cet. philota G. phylaton V. philoctas H. philotam cet. 21 diarota G. coraccas H.

Iamque ex sacris excesseramus arboribus, sed adhuc etiam odore furis opobalsamique nares verberabantur. Indi sacra deorum ad oceanum tenebant, dicentes [non parum] me quoque esse immortalem; qui
 ad usque ^{enim} penetrare potuissem. Quibus ego, quod de nobis bene opinarentur, insinuans gratias agebam.

Pervenimus deinde in vallem Iordani, in qua serpentes habitabant, habentes [in] collo lapides, qui smaragdi appellantur. — Hi lumen in oculis profusum accipiunt. — Hi vallem nulli adeundam ^{insolent}. Hi serpentes lasere et albo vescuntur pipere. Nam supra vallem hanc sunt pyramides institutae pedum tricentum ^{quintum}, quae [numinibus] ab antiquis Indorum ^{pro} hanc causam [sunt] aedificatae. Sed hi serpentes, quos paulo ante descripsimus, inter se quotannis vere primo depugnant, multique morsibus deperunt: Inde nos paucos extulimus ingentis formae smaragdus. Per magna pericula incedimus et incidimus talis generis bestias: habentes [sunt] ^{suorum} capita, leonum caudas, unguibus binis, latae ad sex ^{prope} pedum [mensuram] quibus verberantur homines et inutiles fiabant. His erant intermixti grifi, rostra habentes aequilurarum, et alia parte corporis dissimilimi. Qui mira celeritate

2 sed adhuc etiam C. sed iam a. V. sed iam non H. 3 Indi enim C. tenebant] tendebant C. colentes dicebant H. 5 eo C. evum B. M. H. aevum G. in evum L. ad eorum V. quod] quoniam C. 6 bene C. om. cet. insinuans om. C. 7 Iordania H. 8 in om. a. V. 10 colunt B. G. M. 13 quae numinibus om. a. H. 14 sunt om. a. H. 15 aliquot annis C. 16 unde C. 18 magna deinde H. incedimus L. B. M. V. incidimus H. incessimus cet. et om. C. P. H. incidimus V. incitas a. H. ignotas C. in Cyritas editiones. 19 suum capita, leonum scripsit. capitalinum a. capitalium H. eorum capita leonum similia C. caudae C. 20 prope Ed. Basil. quippe codd. mensuram ops. B. G. M.; locus ita legitur in cod. Bamb. E. III. 14: Per magna deinde pervenimus in loca, quae erant fortissima, in qua erant bestiae, quae habebant caput sicut porcus, caudam sicut leo, unguulas duas, latas pedibus sex. 23 qui] quam C. que H. celeritate] velocitate claritate L. velocitate H.

in ora oculosque nostros resiliabant, pedum binorum
 ternorum [a terra] ferebantur, ^{scuta} clipeosque nostros
 caudis crudelem in modum verberabant. Qui partim
 sagittis, partim contis militaribus confgebantur. Per-
 didi in eo certamine ducentos sex milites bestiarum
 utriusque generis morsu. Occidimus ad quatuordecim
 [milia]

Inde ad Oclivas flumen ^{venimus}, quod sine flexu
 recte ad oceanum ferebatur, latum stadiis ad ripam
 alteram viginti; vestiebant [eum] arundines altae per
 littora, quarum unam triginta milites vix ferre pos-
 sent. Excedebant autem arborum procerissimarum
 altitudinem. In his arundinibus stratum potentissimo
 eboro vidimus. Inhabitabant enim locum eundem
 milia elephantorum innumera, qui nos nescio quo
 facto nec lacerare temptabant. Alioquin crudelissime
 percalcati eramus. Multis collectis dentibus ratibus
 ex arundine factis transnavigavimus annum. Inhabi-
 tabant litus ulterius Indi balenarum ferarum contacti
 pelibus. Non fuere inhospitales; Qui nobis spongias
 albas purpureasque in manus dedere cum bucinis ex
 genere coclearum capientes binos ternosque conglor-
 et stragulas mollesque tunicas ex vitulorum marino-
 rum pelibus factas, cocleas praeterea sextariales escape
 pulcherrimas, item vermes ex ipso flumine extractos,

femore humano crassiores; qui nobis omni generi
 piscium sapore praeferendi sunt; [Sed] et fungos im-
 mensae magnitudinis viginti, cocco rubriores apposue-
 runt nobis et murenas habentes pondera ducenta, af-
 firmantes esse maiores in vicino ipsis oceano, qui
 erat ad miliarium tertium et vigesimum. Pisces
 praeterea scarpas ponderis centenum quinquaginta
 gurgitibus hasis eburneis capiebant; ne arundines
 morsu confringerent; aut capillatae mulieres, quae
 pisce vivebant, aquis immersae praefenderent. Quae
 ignaros regionum homines in flumine natantes aut
 tenendo in gurgite suffocabant aut tractos in arun-
 dinetum, cum essent specie mirabiles, affectu suo avide
 victos contrumpebant aut veneria exanimabant volu-
 tate. Quarum nos duas tantummodo cepimus colore is
 niveo, similes nymphis, de his per terga capillis.

[Et] in Gange flumine erant admirabilia portenta:
 De quibus, ne tibi fabulosus viderer, scribendum non
 putavi, nisi quod apud flumen... Boream ventus a sole
 [et] Euphratis ad Noxi venti spiracula exeunt. Quorum
 fluminum ripae altera ab alia conspicuae non sunt
 [prae] latitudine aquarum earum. Inde ad castellum,
 quod Indi incolunt, pervenimus, ubi tum monita a f.

1 binorum] bis C. 2 a terra C. impetu V. om. a. H. scuta
 om. C. 3 caudis om. C. crude C. 4 militaribus] militatori-
 bus B. M. canotis militaribus L. conficiebantur H. 6 qua-
 tuordecim] sedecim H. 8 Oclivas a. oclivas C. ocluadas H.
 flexu L. V. H. fluxu B. G. M. reflexu C. 10 altae G. ACCCC.
 L. M. B. ac trecentae V. H. trecentae C. 11 vix ferre a. V.
 ferre non C. 12 autem] enim H. procerissimam C. 14 eboro H.
 eboro L. eruo B. euro cet. 16 lacerare a. lacessere C.
 17 percalcati H. percalsi V. essemus C. 18 annum in-
 habitantibus ulterius Indis beluarum ferarum contactis peli-
 bus H. 20 Sed non C. 21 et genere B. G. V. H. 22 coclearum]
 conderum L. coclearum, in marg. vel conclerum G. chon-
 ciliorum V. 23 stragula C. 25 extracti (extractos V. H.)

femore humano a. V. H. extra femur humanum C. generi H.
 genere cet. 2 Sed om. a. V. H. 3 apposuerunt C. posue-
 runt cet. 4 ducentena H. 7 scaros pondere C. scarvos
 pondas a. H. scarvos ponderibus centenis V. 8 qui gurgiti-
 bus H. nassis CG. nasis L. M. B. navibus V. om. H. capie-
 bantur H. 9 aut] atque B. M. 10 praefenderent C. praetenderint
 L. B. praetenderent G. V. pranderent H. 11 ignorantis re-
 gionem C. 12 arundinetum scripsi. arundineto H. arundine cet.
 13 affectu a. V. H. aspecto C. 14 voluntate a. V. 16 diffusis
 post terga C. 17 admirabilia C. animalia a. V. mirabilia H.
 19 apud quod C. flumen om. L. boream boram L. e sola
 B. G. M. aesola L. e sole C. putavi. huiusmodi fluminis un-
 dae boreo vento flante exeunt V. fortasse scribendum est: nisi
 quod aquae fluminis huius Borea vento flante solum et Eu-
 phratis ad N. etc. 21 altero L. M. B. 22 prae om. a. H.
 23 Post 'pervenimus' pergit H.: [deinde ad Seres] quae gens

senibus optimis accepimus, qui nos recte ducentes [ir] per Caspiae portas ad Porum in Phasiacem inducebant. Non auditis his semper dolens, suspicantes flatu Euri venti secuti incidimus in externas feras. De quarum capitibus velut gladii e vertice acuti serrata eminebant ossa; quae more arctino [in] adversis homines incurunt. Tunc invictae ferae plurimorum militum clipeos cornu suo transverberabant. Quibus ergo occisis admodum octo milibus quadringentis quinquaginta, sic inde exercitus meus ad Porum cum summo [tandem] labore ac periculo metaque militum pervenit. Ibi legato meo praecepi, quem praesidio praeposueram homine Altriconem, ut poneret Persarumque et Babyloniorum pilas solidas aureas duas pedum vicenum quinum et in his omnia facta scriberet faceretque [eandem] in ultima India ultra Liberi et Herculis trophaea, quorum centum erant; quae et ego quinque mea que aurea eis altiora denis pedibus statueret in eis victorias, atque itinera nostra describere imperavi] quaeque miraculo futura sunt, carissime praeceptor, posteris saeculis. Non parva admiratione novum perpetuumque virtutibus statuimus monumentum; ut in vi-

justissima omnium gentium esse perhibetur. Ubi nec homicidium, neque adulterium, neque peritium, neque ebrietas committitur. [Pane tantum et oleibus et aqua vescuntur. Qui nos commentibus optimis suscipiunt et itinere recto ducentes per Caspiae portas ad regem porum in fasiacem deducebant. Inde profecti et flatum Euri venti secuti etc. 2 inducebant Keil. deducebant a. suadebant C. 3 Non a. V. Nos C. 4 incedimus L. M. B. externas] aeternas a. in terras feras V. 5 vertice] vorace B. 6 arietino] taurorum H. in adversos C. adversus a. V. 7 invictae L. 8 ergo B. G. M. ego cet. 9 octo] novem H. 13 altriconem a. P. Altriconem C. alconi H. altioni V. poneret H. pori a. in foro C. persarumque a. persarum cet. in persarum et babyloniorum terris H. 15 quinum statueret C. quinum erigeret V. 16 eandem om. a. V. 17 mea om. B. G. meaque L. 18 et in eis — describere C. P. om. cet. 20 quae H. praeceptorum C. 22 an ut C. in vivo C. in vivendum L. B. M. in viventibus V. inveniendum G. invidendum H.

vendo ^{non, omnibus} mortalibus esset perpetua de nobis opinio, [et] ^{et} animo et industria, optime Aristoteles, ponderatis. ^{fieri. Haec}

1 mortalibus C. V. mortalitas a. immortalitas H. esset a. H. sit C. perpetuo L. 2 ponderatis V. ponderaris L. ponderaris G. M. spondiaris B. sponde C. sponde. vale P. optimi Aristotelis iudicium H. — Explicit epistola Alexandri Magni Macedonis ad Aristotelem Codices plurimi.

(Explicit septem sequentium epistolarum ab Alexandro scribitur auctor voluimus et phibet copiam et medicinae theoricae publice docente; ut non amplius in tabernis laboraret alius. Et impressus Parisiis Anno domini (sic) 1520.)

INDEX NOMINUM,

QUAE APUD IULIUM VALERIUM LEGUNTUR.

(Numerus maior paginam, minor versum indicat.)

- Abdera 59, 7.
 Abderitae 59, 8; 11; 15.
 Acarnanum rex Nicolaus 21, 30.
 Acernania 21, 10; 22, 10.
 Achaia 56, 17.
 Achilles 57, 18; 20; 58, 23; 26; 31.
 Acrisius 13, 6.
 Aeneas 57, 24.
 Aegyptii 44, 6; 45, 19; 24; 77, 6; 107, 10. Aegyptii sapientes 1, 1. Aegyptium semen 8, 1.
 Aegyptus Perdiccae traditur testamento Alex. 166, 21; 167, 10; Alexandria apud Aegyptum 168, 21; Aegypti sacrae litterae 40, 11; Aegypti 15, 23; 82, 2; 40, 17; 43, 23; Aegyptum 3, 3; 44, 11; 76, 24; 77, 17; 136, 3; 14; 165, 3; Aegypto 3, 20; 16, 13.
 Aemilius, consul Romanorum 31, 12; 16.
 Aeschines, orator Atheniensium, contionator 69, 3; 23; 28; 70, 17; 72, 5. Aeschini orationem laudat Demosthenes 73, 2; Aeschines laudatur ab optimo quoque 75, 20; Aeschini assensionem probat Alexander 80, 13.
 Africanus appellat Alexander 31, 21; principatum Africae tenet Carthago 36, 6.
 Aethiops sacerdos 159, 23; Aethiopus 137, 1.
 Aethiopia 156, 29.
 Agathadaemonis appellatio 85, 5.
 Agragantum 61, 2.
 Agriophagi 1, 27.
 Alacrinus, nutrix Alexandri 12, 24.
 Alani 1, 26.
 Alean Olympiae certat cum Alexandro 22, 18.
 Alcibiades 79, 37.
 Alcides 64, 13.
 Alcippus Lemnius, musices magister Alexandri 12, 26.
 Aleumena 63, 31.
 Alexander passim.
 Alexandria 34, 2; mensura Alexandriae 36, 14; aedificandi Alexandriae principium ex medullitio factum 37, 12. multa Alexandriae miranda 37, 29; mos quidam Alexandriae religiosus 38, 29; obelisci, qui adhuc Alexandriae perseverant 40, 7; praesides ex Alexandria 107, 10; Alexandriae Alexandri corpus pervahi oportere 165, 16; Perdiccae, imperator Alexandriae 167, 11; Alexandria apud Sanctum 168, 24; Alexandri obitus dies Alexan-

- driae sacratissimus 168, 23; duodecim oppida, quibus nomen Alexandriae inditum est, ab Alexandro condita 168, 18.
 Amazonum sacrificium annuum 138, 10; ad Amazones ire festinat Alexander 151, 22; Amazones eius litteris respondent 162, 8; Amazonibus suis Mars favet 153, 25; iterum Amazones scribant Alexandro 155, 2; Amazonibus certum est parere Alexandro 155, 10; genus Amazonum colit propter Thermodonta fluvium 158, 15; ceterae quoque Amazones Alexandri amicitiam quaerunt 158, 22.
 Amazonicum flumen 152, 17.
 Amazonidos nomine dicitur Memphis 164, 27.
 Ammon, pater Alexandri 32, 9; 16; 46, 18; 166, 9; 107, 27; 154, 20; forma Ammonis accepta Nectanabus Olympiadi stuprum infert 4, 3; 6, 25; 7, 2; ac Philippo persuadet, Olympiadam ab Ammone gravidam factam 8, 11; 10, 4. cf. 28, 10; 20; 32, 1; 4; 91, 20; 136, 7; 14; 25; 137, 2; 163, 1; 6.
 Amphictyones 75, 18; 78, 11.
 Amphion 63, 15.
 Amyntas Macedo, Antiochi filius 54, 18.
 Anasafia, uxor Neoptolemi, mater Olympiadi 13, 12.
 Anaximenes Aristocli Lampacenus, artis oratoriae magister Alex. 12, 37.
 Antigonus, dux Alexandri, resistit, ut Peloponnesiis frumenta mittantur 74, 27; Antigonum satellitem ad sese vocitare iubetur Ptolomaeus 138, 21; pro Antigono se offert Alexander 138, 22; Antigonum Alexandri loco appellatur 139, 3; 12; 26; 29; 140, 13; 14; 142, 17; 18; 144, 23; Alexander se Antigonum esse simulat 145, 27; 148, 5; 9; a Candace tamen cognoscitur 146, 2; 147, 10; Antigono Caria testamento Alexandri obtingit 166, 16.
 Antiochia 36, 5.
 Antiochi filius Amyntas 54, 18.
 Antipatri et Divinopatrii similitates 163, 21; Antipatrum ad sese venire ex Macedonia Alexander iubet 163, 25; venenum Antipater elaborat Alexandro 163, 37; ab Antipatro interfectum se esse Alexander perspicit 164, 3; Antigono et Casandro Antipatrum praesae Alexander testamento statuit 166, 18.
 Antipho, dux Atheniensis 71, 30.
 Antipho coniector somnium Philippi interpretatur 10, 19; 22.
 Apocronus, Roxanes patruus 167, 23.
 Apollinis templum Agraganti 61, 3; Apolline Musisque adminiculantibus mari Thebarum exstructi 63, 16; Apollinem sciscitatum Thebani mittunt 64, 9; Apollinis responsum 64, 11; oraculum Apollinis 65, 16.
 Arabes 1, 25.
 Arabia 53, 19; 90, 6.
 Arete 58, 3; Areta matas Tryinum 58, 4.
 Arginudum regia vetusque principatus 166, 6.

Argos mitti arma sua Alexander testamento iubet 167, 2.
 Argus potens Xanthi 58, 2.
 Argyritam flumen 144, 12.
 Ariobarzanes satrapa, Darii interfecto 103, 20; 108, 5; 25.
 Aristippos cum Alexandro certat Olympiae 22, 17.
 Aristocli filius Anaximenes 12, 27.
 Aristoteles Milesius, Alexandri magister 12, 28; 16, 27; Aristoteles probat Alexandri benevolentiam 17, 13; Philippus et Olympias Aristoteli scribunt 18, 3; Aristoteles respondet 18, 7; Zeuxidus litterae Aristoteli intimantur 18, 14; Aristoteles Alexandro scribit 18, 18; litterarum Aristotelis de Alexandro testimonium 19, 1; Alexandro ad sunt Aristotelis disciplinae 69, 16; Alexander Aristoteli scribit 123, 16; 135, 18; ab Aristotele Alexander epistolam sumit 156, 11; 157, 5.
 Arrhidaeus Philippi filius 165, 28.
 Artaphernae Hyrcania attribuitur testamento Alexandri 167, 26.
 Asiae 46, 19; Asiam 24, 14; 51, 14; 18; 100, 1; 154, 8; 157, 12; 160, 9; Asia (abl.) 103, 10; 167, 27.
 Assyrii 1, 25.
 Astrata vicus 33, 5.
 Athenae 68, 25.
 Athenienses Alexander alloquitur 29, 5; Athenienses Alexandrum verbis offendunt 67, 26; Alexander litteras ad Athenienses dedit 67, 28, de Atheniensibus sibi spem fuisse, eos sibi dextros

satis fore 68, e, ac mille annua talenta sibi eos dependere iubet 68, 14; 18; Athenienses viros alloquitur Aeschines 69, 4; cui respondet Demades, eum dissolutiones Atheniensibus struere 70, 1; 71, 6; Alexandrum intellegere se disparem Atheniensibus fore 72, 10 atque ideo urbem Atheniensium consiliariis privare velle 72, 10; Atheniensis Demosthenis consilia flagitant 72, 25; eos alloquitur Demosthenes 75, 24 Atheniensesque Alexandro inimicos esse malle quam amicos turpe indicat 76, 13; 16; Demostheni assentiuntur 78, 3; Alexander scribit Atheniensibus 78, 13; 79, 19; 80, 8; eis dignitatem suam concedit 80, 18 ac tuetur urbem Atheniensium 80, 22; concordiam Alexandri Atheniensium civitas mavult 81, 2; Atheniensibus obstinationem ostentant Lacedaemonii 81, 13.
 Atheniensis Stasagoras 67, 23; 75, 9.
 Atlianae regiones 135, 11.
 Attali filia Cleopatra 23, 20.

Babylon 157, 15; apud Babylona Iovis oraculum 164, 21. in Babylonia mors Alexandro fatalis 134, 16; 135, 6; iter ad Babylonium convertit Alex. 157, 7; a Babylonia proficiscitur 161, 28; Babyloniae Alex. testamento Seleucum praeficit 166, 19; regionibus, quae supra Babylonium sunt, Phoenicem 166, 24. — Alexandria Babylonia 168, 20.

Babyloni 83, 28; Iovis Babyloni simulacrum 164, 10.
 Bactra 84, 1; 156, 20.
 Bactrianae Philippus testamento praeficitur 167, 25.
 Bactriana Roxane 166, 20.
 Balchens cum Alexandro Olympiae certat 22, 17.
 Basanus, emuchus regius, transfugit 103, 15.
 Bebryciae urbs Pieria 56, 25.
 Bebryciorum tyrannus 138, 11; regis Bebrycis 139, 5; Bebrycum regi 139, 16; cf. 147, 4.
 Bendidium 34, 5.
 Bossa, Darii interfecto 103, 19; 108, 5; 25.
 Boeotiae praeficitur testamento Alex. Casander 166, 17.
 Bragmanes scribunt Alexandro 120, 6; cf. 124, 2; 151, 28.
 Bucephalam insilienti qui medium Pellae transierit, Philippo successurum esse praedicatur 16, 29; Bucephala vectus Alexander 97, 2; Bucephalam Darinus Poro pollicetur 102, 25; Bucephala moritur 116, 28. Alexandria Bucephalae 168, 19.

Cadmus 62, 21.

Candace regina 135, 30; scribit ad Alexandrum 136, 13; Alexandrum sibi dpingendum curat 137, 17; filius Candaces 137, 23; 138, 8; 139, 4; Alexander ad Candacem sub Antigonis persona proficiscitur 140, 21; 24; ad regiam Candaces venit 142, 12; Candace procedit 142, 25; Alexandrum per anulum circumducit 144, 27; eius ingenium

intelligit 145, 25; eumque Alexandrum esse cognoscit 146, 14; iunior Candaces filius 147, 19; 25; Alexander cedit Candaces gratiae 148, 25; Candace Alexandri prudentiam demirat 149, 4 eumque filium eum non esse dolet 149, 8; Alexander Candaces corona compta 151, 29.
 Candaules filius Candaces 137, 25; a Ptolomaeo auxilium petit 138, 7; rex petitus a Candaule 138, 20; Candauli auxilio impetrato gaudium 139, 11; 27; Candaulis exercitus urbem Bebryciorum capit 140, 6; Candaules gratias agit Alexandro 140, 12; eumque secum ad Candacem ducit 140, 27; 141, 2; in itinere de illius regionis nominibus Alexandrum docet 142, 5; Alexander cum Candaule ad regiam Candaces venit 142, 12; fratres et regina Candauli obviant 142, 14; temerati Candaules ultione laetatur Candace 142, 23; Candauli sorores 144, 22; Candaules a matre impetrat, ut Alexandrum muneretur 144, 23; 147, 5; 13; 148, 4; 9; Alexander ad id loci venit, quas Candaules ei deorum cultus esse confessus est 149, 22.
 Canopus 35, 6.
 Cappadocia 90, 5; Eumeni regenda testamento Alex. traditur 166, 14.
 Cariae Antigonis testamento Alex. praeficitur 166, 17.
 Cartaginienses 31, 28.
 Carthago 31, 26; Carthago stadiis decem porrecta 36, 6.

Casander Boeotiae testamento Alex. praeficitur 160, 17.
 Caspiae portae 102, 20; 103, 11; 126, 10; Tanais in Caspium mare profuens 160, 9.
 Castor, unus ex avis Alexandri 58, 5; Castore natus Dromon 58, 7.
 Caucones 1, 37.
 Centaurum Lapitharumque convivium 24, 18.
 Charagos, iunior Candaces filius 147, 19.
 Charopus, unus ex avis Alexandri 58, 10.
 Cilicia 82, 10; 84, 12; satrapae Cilicium obtinentes 90, 5.
 Cimon Olympiae certat cum Alexandro 22, 15.
 Cleomenes de Naucrato architectus 84, 14; 85, 14.
 Cleopatrae, Attalifiliae, nuptias appetit Philippus 23, 20; 24, 6; 26, 7.
 Cleopatra, soror Alexandri, Ptolomaeo testamento in matrimonium datur 166, 22.
 Clitomachus cum Alexandro Olympiae certat 22, 15.
 Clitomachus Thebanus certamine et luctae et cestuum et pugillatus victoriam consequitur 64, 23; 65, 4; 7.
 Corinthii uti Alexander certamini gymnico adsit, contendunt 64, 19; cf. 70, 14; 79, 4; 5.
 Corinthus 29, 3; 64, 17; 66, 4.
 Craterus Olynthius architectus 85, 15.
 Craterus, dux Alexandri 125, 2; inter amicos carissimos fidissimosque commemoratur 133, 12; Macedoniae praeficitur atque Philippii filiam in matrimonium du-

cere Alex. testamento iubetur 166, 11.
 Croesus 61, 9.
 Cydnus flumen 84, 14.
 Cynaegirus, dux Atheniensium 71, 30; 73, 22.
 Cyri aedes 100, 21; Cyri conditorium 100, 23; regna, quae post habita Cyri sunt 160, 11; Alcibiadis legatio apud Cyrum 80, 1.

Danaus 13, 6.

Darii Persae legati apud Philippum 26, 19; ferre mandata ad Darium iubentur 27, 2; Aegyptii tributa, quae antea Dario dependebant, Alexandro conferre iubentur 45, 19; Alexander accipit Darii litteras 47, 16; 19; Darii iactantia 48, 22; Darius Alexandrum nimis contempnit 49, 6; legatus quidam se Darium proditurum esse pollicetur 49, 18; Alexander ad Darium scribit 50, 3, 5; Darius ad satrapas scribit 51, 15; Hystaspes et Spinther Dario respondent 52, 1; Darius in arrogantia perseverat 52, 11; iterum ad Alexandrum scribit 52, 25; spem in falcatis curribus ponit 53, 21; sinistrum cornu Macedonum a Dario pellicitur 54, 10; Amyntas amicitiam Darii cooptaverat 54, 10; Darius fugit 54, 22; 55, 6; mater Darii ab Alexandro honorata 55, 21; Darius fuga revertitur 56, 6; castraque iuxta Euphratem ponit 56, 11; Alex. iter ad Darium convertit 59, 6; Abderitae timent Darii motus inconscutiores 59, 14,

quos Al. iubet hunc de Dario metum abicere 59, 19; Darius bellandi consilia quaerit 82, 11; ad suos loquitur 82, 30; ab Oxyathro fratre consilia accipit 83, 20; 26; iubet omnem multitudinem convenire 84, 10; Philippus medicus clandestina cum Dario consilia tractasse arguitur 85, 6; 7; 8; Darii exercitus propter Tigridem collocatus 87, 10; satrapes quidam a Dario praemium pactus, si Alexandrum interfecerit 87, 24; alius satrapes Darium prodere paratus 88, 9; 12; 15; absente rege Dario res per satrapas aguntur 88, 10; Darius ad Alexandrum scribit 88, 27; Alexander respondet 89, 25; Darii satrapae belli se taedere scribunt 90, 11; his litteris Darius exultatur 90, 14 scribitur ad Porum 90, 16; Darii mater ad filium scribit 90, 19; 21; his litteris lectis Darius lacrimat 90, 33; Alexander ipse ad Darium sub legati persona proficiscitur 91, 24; 92, 12; 22; 93, 4; a Dario ad convivium adhibetur 93, 14 eumque offendit 93, 25; 28; cum Alexandrum esse Darius per Pasargen certior fit 94, 13; elapso Alexandro Darius maestior factus 94, 22; omnia quodam terretur 95, 5; 7; stupenti Dario Alexandrum utando effugisse nuntiat 95, 23; Darius Strangae fluvio appropinquat eumque suos transgredi iubet 96, 20; curru regio descendit 96, 24; fugam capessit 97, 8; in re-

giam suam revertitur 97, 25; scribit ad Alexandrum 98, 15; Alexander quid Dario responsurus sit, exponit 99, 25; 28; 100, 3; litterasque ad Darium mittit 100, 6; Darius novum exercitum parans ad Porum scribit 101, 24 seque in extimam miserationem venisse confitetur 102, 3; 103, 6; Darium, quem Ecbatania agere comperit 103, 8, Alexander persequitur 103, 11; 16; Dario fugienti Besas et Ariobarzanes insidias parant 103, 18; 22; Alexander Darium vulneratum reperit 104, 3 eumque consolatur 104, 12; Darius Alexandro respondet 104, 15; 28; ac moritur 105, 13; sepelitur 105, 23; eius leges atque instituta ab Alexandro non abrogantur 106, 17; 107, 5; Darii caedis auctores puniuntur 107, 15; 19; 108, 8; 12; patrurus Darii 108, 19; ad Rogodunen matrem Darii Alexander scribit 108, 20; 21; 27; Darii mater respondet, Alexandrum sibi idem, quod Darius, esse 109, 3; 11, 19. — cf. 111, 10; 112, 19; 22; 113, 24; 114, 12; 126, 12; 151, 24.

Delphi 16, 10; 167, 4; 168, 4.
 Demades e numero decem oratorum Atheniensium intervenit 69, 24 snadetque, ut Alexandro resistatur 72, 24; eum refellit Demosthenes 73, 17; 23; 74, 13; Demadi silentium iubetur 75, 10; Demadem refutare Demosthenes pergit 75, 25; Demades ab Alexandro non improbat 80, 13. Demosthenis consilia Athenien-

ses flagitant 72, 25; eius oratio interruptitur acclamatione populi 75, 17; 22; in eius sententiam Athenienses congruunt 78, 2; Demosthenis uasio ad Alexandrum mittitur 78, 10; Demosthenes ab Alexandro laudatus 80, 15; cf. 79, 20.

Diphilus inter Alexandri amicis fideissimos commemoratur 133, 14.

Dioocrates Rhodius architectus 34, 14.

Dis 32, 25.

Draco, locus Alexandriae 35, 4.

Divinopatris et Antipatri similitates 163, 21.

Dromon, filius Castoris 58, 7.

Ecbatana 103, s.

Elis 21, c.

Elami 83, 28.

Epirus 163, 23.

Eubius, Pielii filius 57, 20.

Euclides Atheniensis 79, 24.

Eumelus, comes Alexandri 91, 20; 92, 5; 95, 26.

Eumeni Cappadocia vel Paphlagonia testamento Alexandri regenda traditur 166, 14.

Eunomitae 1, 27.

Euphrates 56, 11; 85, 25.

Europa 68, 3; Europae 46, 19; Europam 24, 14; 154, 8; 160, 9.

Eurylochi locus 35, 7.

Eurymachus inter avos Alexandri commemoratur 58, 5.

Euxinus 59, 24.

Favorini liber, qui Omnigenae historiae superscribitur 13, 2.

Graeciae (genet.) 29, 4; 76, 3; 80, 24; 82, 9; (dativ.) 111, 11; Graeciam 76, 1; 160, 23;

Graecia (abl.) 28, 26; 113, 26; Graecias 113, 24.

Graeculi 53, 5.

Graecos Persarum regna non quaerunt 53, 6; Alexandrum, Graecorum quisque sibi restiterit, liberalitate sibi conciliavisse 76, 7; ut bellum Graecis inferat, Oxyathrus suadet Dario 83, 8; numero militum animos Graecorum terrore Darius stuudet 84, 5; plus prudentiae quam valentiae corporum penes Graecos 84, 8; pateant commercia vel Graecis in Persas vel Persis etiam ad Graecos 107, 5; divitiis Indorum Graeci carent 114, 29; 115, 7; Indi Graecis captivi fieri nolunt 118, 25; mirabiliora fore Candaces opera artificiosa, si apud Graecos essent 145, 13. — Graeci complures 101, 2; significante prima littera nomen Alexandri, secunda regis ex Graeco etc. 38, 13; Graecum et imperiale videbatur 46, 20; Gr. elementa (id est litterae) 58, 8; gentes Graecas 168, 15; Graecorum imperatorum 76, 23; Gr. lingua 38, 16; 134, 14; Gr. nomen 26, 27; 78, 15; 98, 29; Gr. operis 160, 34; rex milesve Graecus 56, 22; Gr. regis 59, 12; imperatoria Graecave sapientia 114, 20; Gr. supplicationibus 101, 9; urbes Gr. 57, 15; verendae disciplinaeque Graecae 110, 11.

Graia littera 42, 31.

Graecus flumen 168, 22.

Hector 57, 18.

Hellesponticae satrapiae Philo praeficitur testamento Alex. 166, 13.

Hephaestion Alexandrum Olympiam proficiscentem comitatur 21, 5; insulam quandam mirabilem adire cupit 125, 1.

Herculis fabula 61, 8; 13; divinitio, quae et Herculem et Alexandrum vocat 61, 18; Thebae nutrix Herculis 63, 6; Hercules pacem Thebanis procurat 63, 25; Hercules inventor pugillatus 65, 14; fama de Hercule 157, 19; Herculi sacrificatur Alex. 157, 20; eidem arma sua consecrat 167, 4; simulacrum Herculis consecrandum curat 167, 29; signaque eius in imperii oppidis collocanda 168, 7; templum Herculis 58, 23; Herculis stelae 157, 13. — Herculem iunioris sibi ex fumala natum Philippus putat 16, 26.

Hermopolis 34, 5; s.

Hero Labyzus architectus 35, 15.

Heroos Sacrum 36, 25; Heroi templum 39, 1; Heroos locus 39, 7.

Hiberi 1, 27.

Homerium illud 156, 24.

Homeri versus 43, 14; Homero praedicatore Achilles celebratus 58, 20; Thersites apud Homerum 58, 21.

Hydaspis fluvius 167, 21.

Hypanis flumen 155, 27.

Hyperion 157, 3.

Hyponomus, frater Heronis, architectus 35, 16.

Hyrcaniae Artaphernes praeficitur testamento Al. 167, 25.

Hystaspes satrapae 52, 1; 88, 10.

Illyriae Oecias testamento Alex. praeficitur 167, 26.

Indi conspirant contra Nectanabum 1, 25; Indos armandos esse Oxyathrus censet 84, 1; Alexander solus in Indos ire paratus 112, 5; eum ne Indos incessat, monet Porus 113, 12, cum Indi etiam Liberum in fugam verterint 113, 23, atque Graecia, si Indi voluissent, his iam dudum subacta foret 113, 25; bestiis Indi committant 115, 21; 116, 8; 11; Indi ferarum auxilio destituti 116, 21; Persae Indos sagittis incessunt 116, 22; Indi Bucephalam capere student 117, 5; conclamatione apud Indos orta Porus ab Alex. caeditur 118, 5; hac indignatione Indi excitati in arma prosiliunt 118, 11; ab Alexandro placantur 118, 17; Graecis captivi fieri nolunt 118, 25; culpae absolvuntur ab Alexandro 119, 9; adquiescit vis Indorum 119, 15; plurima secum Indi ad proelium vehunt 119, 20; Indi, quos gymnosophistas appellat 119, 25; Alexandro ab Indis insidiae paratae 130, 12; Indi non dubitant, quin ab Alexandro omnia facile subiugari possint 131, 25; unus ex Indis adhibetur ad oracula arborum sacrarum interpretanda 133, 23; Indis infestantibus matrem Alexandri perituram esse sacrae arbores praedicunt 135, 9.

Indiae dominus 146, 2; rex 101, 20; fines 113, 4; regiones 111, 4; civitas regni quaedam 124, 4; praeda 131, 15;

in Indian Alex. proferat 111, 12; Indian tenuisse priores reges Aegypti 136, 6; Indian non commoveri debere 136, 15; Liber ex India 63, 25.

Indicum imperium 118, 31; Indicae regioni Taxiades praeficitur testamento Al. 167, 20; Indicae regiones incesat Al. 124, 1; Indica vis 118, 13; 119, 17.

Indus flumen 103, 4.

Ipyllus, unus ex amicis carissimis Alex. 133, 13.

Italian transit Alex. 31, 10.

Iunonis templum 40, 5; Iunonem iurat Alex. 154, 21.

Iupiter, rex deum, Semelen maritavit 63, 29; Iovis templum 40, 5; Alexander genus Iovis 38, 14; 168, 27; Aescus Iovis proles 57, 24; Iovis ulnae Alcumenam dignitatis sunt 63, 31; Iovis Babylonii simulacrum motari coepit 164, 10; Iovis oraculum apud Babylona 164, 21; Iovem sibi in somnio visum esse Philippus suspicatur 10, 3; Iovem Olympium salutat Alex. 23, 11; Iovem iurat 53, 15; Iovem testem facit Aristoteles 156, 15; pro bono Iupiter 163, 14. — Iupiter stella aereo lapide nuncupatus 3, 12.

Lacedaemon 80, 26; 82, 8.

Lacedaemonii victi ab Atheniensibus 70, 14; Alexandro resistent 80, 28; eius litteris non flexi 81, 21; facile in praecipis dati 81, 24.

Lampsacenus Anaximenes 12, 27.

Laomedontis equi 14, 1.

Lapitharum convivium 24, 18.

Lemnius Alcippus 12, 20.

Leonides, Alexandri paedagogus 12, 25.

Leontas, dux Alexandri 68, 22.

Liber Thebis ortus 63, 4; Thebanis pacem procurat 63, 23; ab Indis victus 113, 20.

Libyae deus 8, 11; dominus 10, 6; rex 46, 19; Libyam Alex. peragravit 32, 1; Libyam, pars mundi 154, 8; Libyam Ptolomaeo Alex. testamento tradit 166, 22.

Libycus Ammon 4, 8; Hero 35, 15.

Locri 61, 1.

Luna adamantem nuncupata 3, 13; Lunae arbor 132, 11; 20.

Lycus 164, 20.

Lycocania 31, 6.

Lycus dives, filius Eurymachi 58, 6.

Lysias risui excitando facetissimus 24, 3; eum poculo vulnerat Alex. 24, 10; eius in Alexandrum petulantia 25, 5.

Macedo = Alexander 102, 8; 120, 18; Amyntas Macedo 54, 18; apud Macedones celebratur Nectanebus 2, 9; Macedonum progeniem Alex. alloquitur 29, 3; votum erat Macedonibus militandi 29, 17; Macedones ad bellum congregati 30, 17; multi Macedonum apud Tyrum caesi 46, 10; quid virum sit in Macedonum dexteris 46, 24; Macedonum animos Alex. oratione confirmat 48, 15; Macedonum pueri quomodo luserint 51, 23; Macedonum fortitudinem nondum cognitam Persis 52, 15; Macedonum cornu sinistrum a Dario pulsam

54, 10; Macedones castra Persarum expugnant 55, 9; quot Macedonum occiderint 55, 24; exploratores a Macedonibus capti 56, 30; Macedones milites cum aliis non comparandi 60, 25; Macedones ab Atheniensibus infestati 78, 20; Atheniensibus Macedonum auxilium petiti 79, 4; adventum Macedonum exercitus Darii expectat 87, 11; inclinatio tantum leviter pro Macedonum partibus ostentata 88, 4; de ignavia Macedonum Darius contionatur 92, 14; Macedones Alexander alloquitur 96, 8; Macedones Darium adventare cernunt 96, 14; in cornu ab Alexandro protenduntur 97, 3; metendis Persicis militibus laborant 97, 9; Persarum quicumque non Strangae fluctibus submersi sunt, obtruncant 97, 22; exercitus Macedonum rursus Strangae fluentia transmittit 104, 1; ut Macedones quoque suam sepulchrum exsequantur, Darius petit 105, 5; Macedones in India proficisci recusantes Alexander alloquitur 112, 2; Macedones contra Indos pugnare parati 115, 22; terribi Pori ingenti exercitu bestiisque 115, 23; Macedonum primi ordines praedocti cedunt bestiis Pori 116, 13; Macedones Indos proeliis equestribus fatigant 116, 20; morte Bucephalae commoti 117, 1; ad Macedoniam corpus Alex. ferri volunt 164, 18; eis testamento Alex. permittitur, ut sibi regem eli-

gant 166, 4; Argiadibus consuetudo dependere iubentur 166, 7; Macedonum maioribus natu, ut in patriam redeant, permittitur 166, 28. — Alexander rex Macedonum 46, 10; 165, 25.

Macedoniae (*genetiv.*) 16, 15; 53, 1; 166, 10; (*dativ.*) 2, 6; Macedoniae 8, 15; 23, 18; 56, 13; 59, 3; 83, 6; 112, 26; 134, 28; 164, 18; Macedonia (*ablat.*) 12, 11; 16, 13; 28, 28; 30, 23; 68, 2; 79, 5; 163, 25.

Macedonica arma 87, 14; exercitus 111, 20; regna 82, 29.

Machaonem 133, 14; et Macheten 133, 13 Alex. secum ad sacras arbores ducit.

Maeotis palus 59, 27.

Maingena 64, 13.

Margie, nurus Candaces 147, 13.

Mars, auctor generis Amazonum 153, 25. — Mars stella sub ematite lapide dictus 3, 14, apud Massagetis Alexandria 168, 21.

Medi 85, 22; 99, 11; 146, 11.

Medicae regiones 103, 8.

Megares 70, 25.

Melampus coniectator 57, 9; 17.

Melanthium, locus Aegypti 35, 7.

Meleagro Phoenice ac Syria Coele testamento Alex. traditur 166, 20.

Memphis 44, 5; 164, 27; 165, 14.

Meneclae Peloponnesius, geometriae magister Alex. 12, 26.

Mercurius, repertor lactandi 65, 13; eius habitus, quo pingitur 91, 21. — Mercurius stella ex smaragdo fictus 3, 14.

Mesopedium, regio Alexandriae 37, 14.

Mesopotamia 83, 29.

Metrias, filia Phoci 58, s.
 Milesi 167, 7.
 Milesius Aristoteles 12, 28;
 16, 27.
 Miletas 12, 29.
 Minervae simulacrum 79, 7;
 168, 1; Minervae effigies
 168, 6; Minervam victricem
 iurat Alex. 154, 21.
 Mithrae dei consessor Darius
 47, 18; 50, 2; pro Mithra
 Alex. consecratur 164, 17.
 Mnesticus, dux Athenien-
 sium 71, 30.
 Molossi 58, 11.
 Mothana descendit 26, 10; sub-
 acta ab Alex. 26, 16; 17.
 Musae 63, 16; Musae Pierides
 57, 2.
 de Naucrato Cleomenes 34, 14;
 35, 15.
 Nectanabus sapientissimus 1, 7;
 celebratus apud Macedones
 2, 10; miratione formae Olympi-
 adis motus 2, 14; cum ea
 colloquitur 2, 20; adhibet
 constellationem 3, 20; Olympi-
 adiam dolis artibusque cor-
 rumpit 4, 4; 18; 5, 6; 6, 12;
 accipitrem mittit ad Philip-
 pum 7, 6; Olympiadem consola-
 tur 8, 17; gratiasque eius
 recipit 8, 20; Philippo dolose
 persuadet, uxorem eius a deo
 gravidam factam 8, 32; 9, 5;
 11; adiecit Olympiadi par-
 rientem 11, 6; consultat ab
 Olympiade de Philippi clan-
 destino consilio 14, 25; ab
 Alexandro de stellis 15, 2;
 interficitur ab Alexandro
 15, 33 ac sepelitur 16, 10;
 Aegypto oriundus 16, 33;
 inscriptio super Nectanabo
 44, 9; 14.

Neocles inter Alexandri amicos
 fidissimos commemoratur
 133, 15.
 Neoptolemus, pater Olympi-
 adis 13, 11; Neoptolemu
 nomen 58, 9.
 Neptuno equi immolantur
 158, 28; Neptunus equester
 59, 26; Neptunum testem
 facit Aristoteles 156, 18; a
 Neptuno Olympias oriunda
 13, 10.
 Nessus ardens 58, 1.
 Nicolaus, regulus ex Acerna-
 nia, Alexandro Olympiae oc-
 currit 21, 9; eumque graviter
 offendit 21, 13; 18; 20; 25;
 22, 2; 8; certamine vincitur
 22, 15; 22; 26; 23, 2; 4; 9.
 Nilus 34, 9; 164, 25.

Oceanus 13, 5.
 Olcias Ilyriae testamento Alex.
 praeficitur 167, 27; Olciae
 soror 166, 13.
 Olympia 20, 15; Iupiter Olympi-
 us 23, 12.
 Olympias (*accus. semper scripsi*
 Olympiadem: 2, 10; 9, 10;
 15, 20; 25, 12; 143, 1; 157, 10;
excepto uno loco 110, 12,
ubi per errorem forma Olympi-
 adia *in textum irrepsit*)
 filia Neoptolemi et Anasafiae
 13, 13; mater Alexandri 50, 1;
 106, 8; 107, 27; eius propago
 13, 8; famam Nectanabi co-
 gnoscit 2, 10 eumque con-
 sultat; eius forma captus
 Nectanabus 2, 19; Olympi-
 adis colloquium cum Necta-
 nabo 3, 1; magus ei horo-
 scopum monstrat eiusque
 constellationem explorat 3,
 17; 27; atque eam decipit
 magicis artibus 4, 3; 7, 5;

Olympiadi deum superven-
 nisse Philippo persuadet
 7, 14; suspectat tamen rex
 Olympiadem gravidam 9, 10;
 iterum igitur artibus magi
 decipitur Olympiade adin-
 vante 9, 8; Olympias Alex-
 andrum parit 11, 5; Olympi-
 adis de fide mariti anxia
 14, 20; ingressum suum ad
 Olympiadem Nectanabus
 Alexandro confidet 15, 20;
 Zeuxidos litterae ad Philip-
 pum et Olympiadem 17, 26;
 eorum litterae ad Aristote-
 lem 18, 19; spectum consortii
 Olympiadi a Philippo
 23, 19; Olympias abiecta
 25, 8; ab Alexandro in gra-
 tiam et coniugium Philippi
 reducta 25, 12; 25; 24; Pau-
 sanias Olympiadi desiderio
 captus 27, 17 eam rapit et
 necatur ab Alexandro 27, 28;
 28, 9, quem Olympiadi
 adertorem fore Ammon
 Philippo praedixerat 28, 21;
 Alexandrum comitatur Olympi-
 adis usque ad flumen Sca-
 mandrum 59, 2; Olympiadi
 ut particeps habeatur Rogo-
 dune, Darius moriens petit
 106, 8; eam de matrimonio
 cum Roxane inceda certio-
 rem facit Alex. 110, 7
 Roxanenque monet, ut Olympi-
 adiam colat 110, 12; Can-
 dace maiestate Olympiadi
 similis esse Alexandro vi-
 detur 143, 1; ad Olympiadem
 scribit Alex. 157, 10; eam
 Rhodi degere iubet testa-
 mento 166, 7 eiusque simu-
 lacrum in templo quodam
 168, 1 effigiesque in imperii
 oppidis collocari 168, 6.

Olynthus Craterus 35, 15.
 Omnigenae historiae Favorini
 13, 3.
 apud Origala Alexandria 168, 22.
 Orpheus 57, 1; 4; 14.
 Osiridos sepulchrum 33, 18.
 Oxyathrus, frater Darii 83, 1; 22.
 Oxydracontes 1, 26; 119, 22;
 151, 27.
 Pactolus fluvius 144, 12.
 Paphlagonia 90, 5; Eumeni tra-
 ditur testamento Al. 166, 14.
 Parmenio quidam et ducibus
 regis 85, 2; poenas capite
 pendit 85, 20; suadet, ut
 Darii precibus cedat Alex.
 99, 17; contra eum dicit Alex.
 99, 22; inter fidissimos ami-
 cos numeratur 133, 12; Alex-
 andro ut somno se reficiat
 suadet 134, 22.
 Parmenio architectus 43, 13; 15;
 Sarapion Parmenionis 43, 12.
 Parthi 1, 20; 83, 28; 146, 11.
 Pasargae, Persa nobilis 94, 9; 14.
 Pausanias, ut Olympiade po-
 tiatur, Philippum necat 27,
 15; 27; 28, 1 atque ab Alex-
 andro punitur 28, 8; 7; 16.
 Pegasus equus 13, 20.
 Pella 12, 11; 16, 20; 29, 2; 53, 1.
 Peleus 57, 25.
 Peloponnesus Meneclis 12, 20;
 Peloponnesii ab Alexandro
 subiecti 71, 20; 74, 21; 25.
 Peloponnesus 161, 5.
 Pelusium 45, 20; 165, 8.
 Perdiccae, maiores Alexandri
 13, 7; Perdiccae Aegyptus
 testamento Alex. traditur
 165, 21; 167, 10; eius effigies
 per imperii oppida collocari
 Alex. iubet 168, 6.
 Persa Darius 26, 10; 47, 16; Persa
 — Darius 53, 24; 59, 16; 71, 27;

(accus. Persen); 77, 2. — Persa aliquis 51, 25; unus ex Persis 87, 14; 22; unus e Persia 94, 20; transfuga Persa 103, 7. — Persae obsequi sibi Macedones volunt 26, 19; elementa mortalibus venditant 26, 25; eos in servitatem ducere Alex. iubet Macedones 29, 9; infestantibus Persis Nectanabo ex Aegypto fugit 44, 15; Persarum legati ab Alex. donati dimittuntur 49, 26; Alex. ausus Persas veluti hostes adpellere 52, 27; Persae Macedones curribus falentis terrere frustra student 54, 4; imbrem repentinum sibi caelitus adversari putant 54, 16; Persarum desiderata centum et viginti milia 56, 2; Aeschinem suasiisse olim, ut Athenienses arma contra Persas sumerent 70, 6; adventum suum Persis non placitum Alex. putat 89, 30; Alex. propius Persas adit 91, 1; eos arte bellica ludit 91, 17; habitum Alexandri Persae demirantur 92, 9; Alexandrum persequuntur 94, 30; 81; 95, 18; natare non audent 95, 21; ut cum Persis Macedones quoque se sepeliant, Darius petit 105, 5; diem obitus Darii a Persis celebrari iubet Alex. 105, 26; Alexandri edictum ad Persas 106, 9; commercium Persarum cum Graecis 107, 5; interfectores Darii ab Alexandro puniuntur ex voto Persarum 108, 18; Macedones Persis subiectis Alexandrum sequi nolunt 111, 9; 11; Macedones Persaeque ad nova

proelia excitat Alex. 112, 2; Alexandro fortunam in Persas procliviorum fuisse Porus scribit 113, 13; contra Porum Persae pugnant cum Macedonibus coniuncti 115, 22; Persae Indos sagittis incesant 116, 23; haud pauci Persarum ad Porum transiunt 117, 10; per regna Darii Persasque suos Alex. iter facit 120, 12; nullus Persarum dubitat, quin Alexandro omnia ad subigendum hostilia sint 131, 16; matrem et coniugem mox perituras esse Indis Persisque infestantibus praedicat Alexandro 135, 9; Alexandrum Persarum potens 146, 9; Persae Alexandrum in regno Persico sepeliri volunt 164, 16. — Persarum dei 99, 10; dominus 50, 3; imperium 48, 1; proceres 109, 13; 110, 15; regnum 52, 19; regna 53, 7; ritus 105, 16; sepulchra 100, 17. Persis 13, 6. Persica arma 82, 3; castra 55, 9; cornu 54, 6; diadema 82, 29; exercitus 111, 19; magnitudo 93, 17; milites 97, 10; regio 127, 1; regnum 88, 25; 164, 17; res 97, 16; ritus 101, 13. Persis Peucestae traditur testamento A. 167, 26; Persidos 50, 23; 76, 2; 98, 2; Persidam 135, 14. Peucestes cf. Persis 167, 26. Phacontenus 58, 19. Phanocrates regionibus, quae supra Babyloniam sunt, praeficitur atque Roxanen Bactrianam in matrimonium ducere iubetur testamento Alex. 166, 24.

Pharus 32, 4; 36, 20; 21; Pharos 36, 24.

Philippus, rex Macedoniae, cum bello absit, Olympias a Nectanabo corrumpitur 2, 12; 3, 31; 24; 6, 31; ei a Nectanabo artibus magicis persuadetur, uxorem a deo gravidam factam 7, 7; 9; 22; 8, 19. Revertitur 8, 19; 31; novisque artibus a Nectanabo decipitur 9, 3; 7; 8; 26; 10, 9; 19; 11, 3; Bucephala Philippo deducitur 13, 20; 14, 2; Philippus Alexandrum demirat 14, 18; iterum proficiscitur 14, 24; oraculum Delphicum consultit de regni successore 16, 16; 18; Alexandrum iam sincerius amplectitur 17, 19; litteras Zenixidos ad Philippum de nimia liberalitate Alexandri 17, 26; 18, 19; Philippus laetior factus Bucephala ab Alexandro domito 20, 3; 11; permittit Alexandro, ut Olympium proficiscatur 21, 2; 27; Olympiade abiecta de matrimonio cum Cleopatra inuendo cogitat 23, 19; ab Alexandro reverso uxori reconciliatur 24, 1; 22; 25, 15; Alexandrum iubet Mothanne incolae punire 26, 11; Persarum legati ad Philippum petitum pecunias veniunt 26, 23; 27, 30; Phil. a Pausania trucidatur 27, 21; 28; 28, 4; 13; 17. Regia eius sepultura 28, 25. — Arrhidanus, filius Ph. 165, 30; filia Phil. 166, 11; effigies Philippi in oppidis imperii collocatae 168, 2; 7. — cf. 13, 7; 17, 7; 23, 1; 29, 20; 30, 23; 31, 1; 46, 18; 50,

1; 51, 17; 69, 13; 15; 80, 4; 83, 23; 94, 10.

Philippus medicus 84, 27; hunc clandestina cum Dario consilia tractasse Parmenio arguit 85, 3; 4; 7; ei Parmenionis epistolam legendam dat Alexander 85, 14; Philippus ultionem mendacii Parmenionis flagitat 85, 19; Parmenio Philippusque Alexandro suadent, ut somno se reficiat 134, 22.

Philippus Racusiae et Bactriae et Susianae testamento Alex. praeficitur 167, 25.

Philo Alexandrum monet, ne in insulam miraculosam proficiscatur 125, 1, 2; ipse eo ite ac moritur 125, 21; 22; testamento Alex. strapiiae Helleponticae praeficitur ac sororem Olciae in matrimonium ducere iubetur 166, 13.

Phocus, filius Dromonis 58, 7. Phoebus 32, 22.

Phoenice Meleagro testamento Alex. obvenit 166, 20.

Phoenices 1, 25.

Phrygia 57, 18; 90, 4.

Phthia 57, 25.

Pielus, unus ex avis Alexandri 57, 28; 29.

Pieria 56, 25.

Pierides Musae 57, 2.

Pierus cum Alexandro Olympiae certat 22, 18.

Pisa 29, 17.

Plataeae 66, 4; 78, 9.

Plataeenses 66, 16; 70, 29.

Pollux, cestibus auctor 64, 13; 65, 15.

Polynicus, litteraturae magister Alex. 12, 25.

Porus, rex Indiae, a Dario auxilium rogatus valetudine

- corporis petita excusat 90, 15; 17. Darius iterum a Poru auxilium petit 101, 20; 102, 10. Alex. in Porum ducit exercitum 110, 16; Porus ad Alexandrum litteras arrogantiae plenas scribit 113, 5; 8; 15; hinc Alexander respondet 114, 11; 20; 26; eius litteris Porus ad belli stadia incitatur 115, 19; Pori ingenti exercitu Macedones terrentur 115, 23; Bucephala Pori dextra vulneratur 116, 23; multi Persarum in partes Pori trans-eunt 117, 11; Porus ab Alexandro ad proelium singulare provocatus caeditur 117, 14; 20; 118, 5; 7; 8. *cf.* 118, 23; 119, 10; 147, 2; 151, 27. — Alexandria apud Porum 168, 20.
- Prasiaca propter Oceanum sita 156, 2; 3; Prasiacae super-venit Alex. 124, 3; ad Prasiacam repedit 126, 5; post multos errores viae restituitur, quae eum ad Prasiacam deducit 130, 22; Prasiacam adventat 131, 12; ad Prasiacam festinat 135, 11; Prasiacam percursat 135, 13; iter in Prasiacam pervertit 155, 12; ad Prasiacam ad-ventat 155, 27.
- Prisama 58, 4.
- Proserpina 66, 6.
- Protea tellus 32, 24; insula 33, 2.
- Proteus 36, 21; 22.
- Ptolomaeus, qui Soter postea appellatus est 19, 18; ad Ptolomaeum Candaules ducitur eumque regem Alexandrum esse putat 138, 3; 5; 7; Ptolomaeus de hac re Alexan-
- drum certiore facit 138, 15 ac iubetur personam regis ducere 138, 19; 20; pro rege igitur se gerens Alexandrum quasi satellitem suum Candaules auxilio mittit 138, 27; 139, 3; 11; ac deinde ad Candaulem proficiaci iubet 140, 20; 22. Ptolomaeus de loco sepulchri Alex. oraculum consulendum censet 164, 20; testamentum Alexandri recitat 165, 22, quo Libyae praeficitur et Cleopatram in matrimonium ducere iubetur 166, 22.
- Pyrrhus, filius Achilli 57, 27.
- Racusia Philippo testamento Alex. obtingit 167, 24.
- Rhacotia 150, 26.
- Rhodus 166, 8; Dinocrates Rhodius 34, 15.
- Roma 36, 11.
- Rogodone, mater Darii, ad filium scribit 90, 21; a Dario moriente Alexandro commendatur 105, 6; Alexandri epistola ad Rogodonen 108, 20; eius responsio 109, 1.
- Romani legationem ad Alexandrum mittunt 31, 11; 17. *cf.* 31, 23.
- Roxane, filia Darii, a patre moriente commendatur Alexandro 105, 9; eum Alexander in matrimonium ducit 108, 28; 109, 16; 20; 110, 6. *cf.* 166, 2; 3; 167, 23.
- Roxane Bactriana Phanoctati in matrimonium datur 166, 25.
- Rubrum mare 51, 28; 128, 3; 158, 25; 27.
- Sabaei molles 124, 11.
- Sarapion Armenionis 43, 20.
- Sarapis summus deus 150, 37;

- maximus deorum 167, 18; mundi totius dominus 43, 8; eius templum 40, 7; 18.
- Samiramidis proneptis Candace 136, 1; Samiramidis regna 84, 1; 135, 15; regina 135, 19.
- Sanctus: Alexandria apud Sanctum 168, 24.
- Saturnius 43, 16.
- Saturnus deus 13, 9. — Saturnus stella ex ophite fictus 3, 15.
- Satyrus 47, 5.
- Scamander, dux Alexandri 56, 12. *cf.* Casander.
- Scamander fluvius 58, 22.
- Scylla 162, 5.
- Scythae 1, 20; 157, 1.
- Scythia: Alexandria in Scythia 168, 20.
- Scythica habena 47, 13.
- Seleneus Babyloniae praeficitur testamento Al. 166, 20.
- Semele 63, 29.
- Seres 1, 26.
- Sesonchosis, rex Aegypti 40, 13; 17; 128, 2; 150, 13; 29; 151, 8; Alex. junior Sesonchosis appellatus 44, 4; 165, 16.
- Sicilia 31, 9.
- Socrates 30, 5.
- Solis arbor 132, 11; 19; civitas Solis 159, 15; Soli Alex. operatur 159, 25. Sol crystallo nuncupatus 3, 13.
- Soter *cf.* Ptolomaeus.
- Spinther satrapes 52, 1; 88, 20.
- Staagoras, magistratus Platæensium, vaticinium infastum a sacerdote Proserpinae accipit 66, 13; 67, 14; itaque eam sacerdotio deduci iubet 67, 18; sed ipse ab Alexandro magistrata spoliatur 67, 19; 22. Inde controversiae inter Alexandrum et Athenienses oriuntur 70, 28; 71, 4; 75, 7; 9; 13; 80, 8; 8.
- Stoa Alexandriae 37, 23.
- Stranga flumen 91, 32; 95, 9; 96, 14; 18; 23; 97, 13; 20; 104, 1.
- Susiana Philippo traditur testamento Alex. 167, 25.
- Syriae Alex. petit 45, 28; 47, 16 et superat 51, 19; Syriae Utionem testamento praeficit 166, 18. *cf.* 36, 3; 90, 9.
- Syria Coele Meleagro testamento Alex. obvenit 166, 20.
- Tannais flumen 160, 7; 8.
- Taposisis, locus Alexandriae 33, 16; 19; 35, 4.
- Taurus 51, 16; 56, 20; 21.
- Taxiades Indicae regionis testamento Alex. praeficitur 167, 22.
- Telamon 13, 10.
- Thebae ab Alexandro deletae 61, 21; 62, 20; Thebae ut restituantur Alex. permittit 65, 12. *cf.* 64, 14.
- Thebanus Alexandro copias petenti portas claudunt 61, 22; 23 ac vincuntur 62, 18; qui fugerant, Apollinem de restituendis Thebis interrogant 64, 7; 15. *cf.* 68, 4; 71, 18; 74, 21. — Thebanus quidam Clitomachus 64, 23; urbs Thebana 64, 10; fabulae Thebanae 63, 32.
- Theodectus inter amicos fidesimos Alex. commemoratur 133, 14.
- Thermodon flumen 158, 9; 12.
- Thersites 58, 20.
- Thessali 166, 28.
- Thessalonice 27, 17.
- Thetis 13, 5.
- Thracas (acc. Thracas) 30, 20.
- Thracia 12, 11; 30, 27.

Thrasyleon inter amicos fidi-
simos Alexandri commemo-
ratur 183, 18.
Tigris flumen 87, 10; Alexan-
dria apud Tigridem 168, 28.
Tripolis 43, 24; 47, 18.
Troas: Alexandria apud Troa-
dam 168, 24.
Trogodytae 169, 2.
Tryinus, unus exavis Alex. 58, 5.
Tyrii Alexandro resistent 46, 2;
eis per litteras Alex. exci-
dium minatur 46, 13; 10; 19;
Alexandri legatos crucibus
adfigunt 46, 28; Tyriis sa-
trapes praefectus 47, 15. *cf.*
71, 17; 74, 17; 19. — Urbs
Tyria 46, 6.
Tyrrhenum 31, 21.
Tyrus ab Alexandro deleta
46, 2; 14; 47, 8.
Ulixes 24, 20.

Uton Syriae praeficitur testa-
mento Al. 166, 18.
Venus stella, sapphiria 3, 15.
Vulcani templum 44, 6; Alex-
ander Vulcanus appellatur
165, 11.

Xanthias cum Alexandro Olym-
piae certat 22, 16.
Xanthus oppidum 58, 2.
Xerxes 74, 12; 161, 5; *genet.*
Xerxae 70, 13; 113, 27; Xerxi
71, 23; 74, 19; 82, 3; 95, 3;
100, 13; Xerxis 160, 11; *accus.*
Xerxem 73, 21; 75, 28; *ablat.*
Xerxe 98, 23.
Zacynthii 70, 14; 79, 2.
Zethus 63, 14.
Zeuxis, adsecula regalis, Phi-
lippo Alexandrum opes prodigere indicat 17, 24; 26; 18, 3; 14.

INDEX VERBORUM ET LOCUTIONUM.

[*Verba stellis significata desunt in Georgis Thesaurio Latino.*]

Abitio: signum abitioi praeci-
pio 127, 24; solis abitio
133, 28.
abrelegare: Miltiadem curiae
consortio abrelegastis 80, 2.
abusio 50, 12.
abuti (= *uti*) 133, 2.
accedere votis: votis educa-
tionis accedo 12, 6; voto eius
et precibus accessi 108, 29.
ac si (= *quasi*): ac si prophe-
tes 8, 30; ac si opum tearum
factam mihi cessionem 51, 6;
ac si iam mortuum 103, 24;
haud secus prorsus ac si
sub Dario mos erat 106, 17;
acsi petenti adveniret 140, 22;
coronam prorsus ac si re-
giam 149, 18.
addicere captivitati 76, 8.
adfectare (= *petere*) complexu
et morsibus 116, 17.
adfectus (= *hominis amati*):
quod adfectus eius spectet
89, 27; orbatas adfectibus
102, 2; eximasque eius ad-
fectus 139, 10.
adfluentia 181, 22.
adfluere: divitiis adfluens 27,
16; ut adfluere regalibus
copiis 110, 10; vos esse
hiscie omnibus adfluentes
115, 1; ab huiusmodi ad-
fluentibus 45, 18; convivio
adflenti 49, 16.
adfluum flumen 127, 17.

*adquirere 52, 6 (*ita enim
mendum typhothetae corrigend-
um est*).
aditcula 152, 19.
aditio: comites eius aditionis
133, 11.
adlinere culpa 8, 22.
adminiculari 63, 18.
adminiculo deorum 21, 12; nocte
nullis lunae adminiculis in-
lustri 94, 27.
admiratio (= *res admiratione
digna*) 150, 21.
admolire 62, 14.
admodere: eo admoderebatur
solo, quod 17, 20; in gratia
regis admordere eum 24, 5.
adornare 91, 26; 92, 19.
adpelle (c. *accus.*): annum
duodecimam adpellen 14, 16;
decimum quartum annum
adpellebat 19, 14; Elim ad-
pellitur 21, 6; cum Africam
adpulisset 31, 21; Persas ve-
luti hostes adpelle 52, 27;
(c. *dativ.*): adpulis Macedo-
niae 2, 6; (c. *praeppos.* ad):
ad fossae praiceps hominem
adpellen 15, 12; ad locum
adpulis 3, 17; (*absolute*): ho-
minibus et incolentibus et
adpellentibus 37, 10. *cf.* 135, 8.
adpetentia: tantis adpetentis
vinceris 122, 11; naturalem
hominum adpetentiam 124,
21; ex hiscie adpetentis 131, 24.

- adprehendere: cum manus rex Alexandro adprehendisset 93, 8. *cf.* 20, 2; 41, 6; 146, 4.
- adquiescere: adquisivit conditioni 117, 23; ad haec verba adquisierunt 119, 15; adquisiescent conditionibus nostris 139, 28.
- adsecula regalis 17, 25.
- adserere: qui adserat te 7, 16; naturae suae bona adserere 27, 12; nobile adserit sanguem 57, 27; nomen adseras tuum nobis 58, 15. — (*affirmare*) 58, 20; 103, 10; 132, 5; 161, 12.
- adsertor 28, 23.
- adstipulari: labores vestros adstipulor 29, 23; uti istud adstipulere praesenti mihi 32, 11; id famae adstipulatur oraculi maiestas 136, 8; adstipulabantur plerique 84, 4.
- adtemptare 27, 19; 48, 1.
- adtractare 11, 10; 104, 17; 134, 26.
- adumbrare (= *obumbrare*) 86, 9.
- adversator 99, 3.
- adytum 61, 12; 16.
- aequaeuus 13, 18.
- aestimato 169, 13.
- aestuarum opibus (= *abundare*) 50, 19.
- aetata 21, 1; 22, 3; 47, 25.
- altius (= *celerius*) 18, 15.
- alienus de bello 73, 15.
- alimonia 102, 23.
- aliquanti (= *aliquot*): aliquantibus diebus 157, 27.
- aliter: haec atque aliter 20, 4.
- altrix (?) 132, 20.
- altum (= *mare*): qui altum illud navibus straverit 71, 24; classem alto submergere 51, 27.
- amicus, us: omnis haec amictus est arma et ferrum 158, 18.
- ammodyta 128, 11.
- amplexari 99, 19; 104, 10.
- anguen: talia anguina 39, 14; *sed* angues 38, 21.
- anne (= *anna*): 15, 24; 83, 4; utrum — anne 121, 2.
- ansa 49, 21.
- antestare: deos viribus antestemus 113, 17.
- antistare: urbs, quae rebus humanis antistet 150, 21.
- *antistare (= *antistitem* esse): sacerdotem, quae ibidem antistabat 61, 4.
- apage hoc a me nomen 145, 26.
- apricus: ad flagrantiam solis aestivi apricius 120, 2.
- aparte tibias 62, 25.
- aquatio 128, 1.
- arcanus 3, 20.
- accessire 10, 20.
- arietinum caput 8, 10.
- ariolus 38, 25.
- armamentarium 106, 27.
- asperare: cornibus asperatus 4, 12; rex asperatus ad dictum 24, 2; indignatio asperatur 148, 14.
- astricus 2, 26; ars astrica 14, 27.
- astus 8, 20; 23, 1; 87, 14.
- astutia 115, 31.
- attexere 13, 11.
- attillare 134, 10.
- auctus (*non invenitur nisi forma comparativa*): auctiores esse poterimus 77, 29; auctior numerus 56, 6; 82, 18; auctiores vires 88, 22; auctior tractus 9, 12; auctior statura 142, 30; aliud auctius duco 14, 21; *adverb.* auctius 34, 28.
- auctiusculus (= *aliquanto maior*) 91, 6; 93, 18.
- audere: ad natus huiusmodi audere non solent 95, 21.
- aurigans (= *aureus*) color 144, 15.

- aurigare 20, 5; 22, 13; 54, 2.
- auspicato: id auspicato sibi fieri 93, 10. *cf.* 51, 1.
- ausum 87, 20; 113, 10.
- auxiliator 41, 8; 79, 3.
- Baiulus 105, 17.
- barbaries 76, 5.
- beatitudo 98, 17; 102, 3; 115, 11; 129, 8; 151, 15.
- bellicum: prior intonet bellicum 83, 15; bellicum lituorum praecinate 97, 4.
- belullis 14, 5; 163, 3; 9.
- beluinus 162, 3.
- bestiola 111, 5.
- bibulus 7, 18; 27, 25.
- binus: cum bino eloquentiae testimonio 3, 8. *cf.* singuli.
- blandimentum 94, 5.
- bucii 128, 22 (*βούκιος*).
- in bundas formae desinentes: amplexabundus 104, 10; aurigabundus 20, 5; cunctabundus 83, 18; 87, 19; 115, 23; eulabundus 97, 26; errabundus 141, 22; gratulabundus 142, 14; natabundus 84, 18; nixabundus 21, 25; pudibundus 117, 6; reptabundus 5, 18; 9, 13; 38, 22; viabundus 141, 5.
- Caeciamen 161, 7.
- caelitus 54, 16; 145, 7.
- caesariatus canitie capitis 7, 12.
- calere: vi mentis calentior 17, 17; *cf.* 140, 1.
- calidus: rumoribus calidioribus 103, 20.
- callere: magisterium callentium 29, 28.
- candere: candenti colore 116, 16; saxorum candentium 141, 7.
- capax: capaciosiores (cloacae) 35, 24; diversiora subter capacius spatia 119, 26.
- capessere victoriam 87, 6; fugam 97, 12.
- carpere: adolescentuli vim carpebat 26, 27.
- cassus labor 95, 24.
- cataphractus 46, 1.
- celere (= *celeriter*) 42, 20.
- celistudo moliminis 143, 5.
- cerastae (*bestiae*) 128, 12.
- cernuere 23, 7; 96, 14.
- certatum 124, 22.
- cessatio 82, 24.
- chlamys regia 104, 11; 138, 19; purpurea 149, 17.
- circumerrare 10, 15.
- circumerrare 10, 9.
- circumflus 127, 5.
- circumforaneus 145, 10.
- circumfundere: homini circumfunditur 104, 9.
- circumiectus, us 132, 10.
- circumplecti genua 104, 18.
- circumspire 135, 22.
- circumseptum: in templi circumseptallo 40, 8.
- circumvallare 129, 19.
- citrus 141, 14.
- civicus: coepta civica 42, 10; affectus civ. 79, 17; religio 79, 18.
- claudicare (*semper translate*) 19, 7; 148, 3; 158, 2.
- clausula: ad vitae clausulam 16, 12; vivendi clausula 104, 8; obitus mei clausulam 154, 14.
- cluere 2, 23; 13, 18; 57, 20; 65, 14; 80, 18; 124, 4; 145, 28.
- coeptare 157, 10; 158, 22.
- coeptus, us 30, 2.
- cognomentum 138, 2.
- commanere 83, 22.
- comitari: comitare una mecum 15, 5; cum Persa aliquis comitaretur 51, 20; qui una Philonem comitari sunt 125, 22. Eumelo comitante

91, 21; da te mihi comitatum 140, 15. — comitatus Hephæstione amico 21, 5; paucis admodum comitatus 31, 29.

commearare 45, 7; 61, 11.

commestus, us 6, 28.

commendabilis 135, 28.

commilitare: bestias, quibus Indi commilitant 115, 21.

commilitium (= militia) 67, 21; 84, 3; 112, 3; 154, 23. — (*exercitus*): fessum commilitium refecit 33, 6.

comminus: comminus dicitur 138, 24.

commodare *alicui aliquid* (= *parare*) 30, 6; 68, 12; 86, 11. — (= *utile esse*): nihil homini commodare praesentiam 151, 19.

commode 117, 13.

commodum: commodum est mihi 139, 15; 155, 1. — *adverb.* 138, 13.

communicare *alicui aliquid* 138, 16.

communio, onis 102, 12; 136, 24.

compactus, us 95, 6.

comparativus cum *genetico conjunctus*: omnium disciplinarum continentiam mage ostentare 22, 6; tui solertiorum 146, 14; orbis inlustrior 151, 16. — *speciem cupiti infirmiorum* 69, 12. — *cum praepositionibus*: pro deteriori melius 60, 15; neque nobis alia quoque ab hoc genere divitiarum instrumenta sunt minora 126, 18.

compendium 87, 28.

competens: turbis competentibus (= *satis magnis*) 34, 13; agere gratias comp. 156, 17; numerus vestium competens

ad militum numerum 90, 7; competentior ad Dariiactantiam comparati. — competentius alebatur 12, 9; pro Graeco nomine competentius feceris, si 99, 1; uti vulnerati competentius curarentur 156, 17.

complexus, us 116, 17.

complusculi 24, 24; 38, 21; 164, 1.

compos caeli 104, 24.

compta verba 74, 5.

conceptus, us 5, 13; 9, 4; 32, 10.

concolor *alicui* 144, 2.

concupina 102, 27.

conditorium 100, 23; 165, 4.

conditus, us 32, 10; 43, 21; 165, 16.

confidentia 92, 31.

confiteri gratias 49, 27; 142, 13; gratiam 109, 13.

conflictus, us 87, 13.

confrangere 47, 13.

congelascere 91, 24.

congelatio 95, 11.

congeninare 36, 13.

congestum: congesta saxorum 141, 7.

congestus, us 33, 20; 38, 2.

congregare 30, 17; 22; 45, 6; 53, 5; 64, 3; 102, 19; 109, 15; 138, 13.

congregatus, us 105, 37.

congregare: congreges aves 36, 30; te — caelitem congregem 42, 23; congreges 107, 2.

congruentia 8, 21; 117, 26.

congruus 12, 14.

conicetare 52, 15; 95, 7.

conioctor 10, 19; 37, 4; 57, 9.

coniugalter 8, 31.

coniugalis 26, 2; 6.

coniugare: matrem alii regalibus nuptiis coniugabo 23, 29; ei filiam Philippi coniugari 166, 12. *cf.* 166, 22.

coniugatio (= *concupina*) 32, 8.

conlatus, us 30, 24.

conlimitare: semper propter rebus bonis deteriora conlimitant 14, 8.

conlimitium 155, 23.

conlimitissime 137, 20; 143, 26.

conloctari 164, 2.

conlivere: conlivisset 26, 8.

conspire 132, 9.

conessor dei 47, 15; 50, 2; 98, 5.

consiliarius 72, 16.

conspire 82, 23.

consonus: consoni poposcere 122, 9.

consortium: deorum consortium sibi vindicans 52, 23; Alcibiadem curiae vestrae consortio abregastis 80, 2; quo deorum numeris et consortio congregere 109, 15. — (= *coniugium*) spretio consortio Olympiadis 23, 19.

conspirare: maerori eiusmodi omni Macedonia et reliqua Graecia conspirante 28, 28.

conspicendescere 150, 2.

consulere: boni consulere 27, 3; 31, 27; 52, 7; 63, 8; 68, 11; 81, 8; 83, 23; 85, 3; 90, 21; 140, 7. — *alicui rei*: fugae consulere 2, 4; 64, 5; 94, 23; receptui 129, 11; reditui 130, 20; proferantiae 54, 27; desiderio 27, 23; praesentibus 60, 1; virtutibus 61, 16; si declinando huic experimento consulis 68, 27; conspirationi 102, 17; vix dum gravibus subvectionibus consulentes 131, 21; ultioni 140, 3; victoriae (?) 22, 24; consulum, quantum oportuerit, Graeciae 111, 10. *pro aliqua re*: pro supplicum civium consulis voluptate 101, 23. *ad aliquid*: sicuti nobis ad naturam est consulendum 152, 24.

aliquid: me scio haec consulere voluisse 81, 25; id quod de Roxanes nuptiis consulisset 110, 7; eadem consulere 112, 11. *absolute*: perinde, uti inserit, consultatus 164, 21. — consulere aliquem (= *interrogare*): 2, 11; 21; 3, 5; 14, 26.

consultare (= *statuere*): de quiete aliquid consultare 90, 27; eo id consultavi, ne 106, 17; ne quid aetas illa temere consultaret 148, 15; quid de eius exitu consultetis 149, 11; si quid de bello consultetis 154, 15; super his consultate 155, 2. — (= *consilium dare*): si quid nobis de itinere consularent 125, 24. — *alicui rei*: reditui consultare 95, 20; uti vestro commodo consultaret 118, 13.

consultor 64, 2.

consultum (= *consilium*) 112, 16; 140, 15.

consultus: parum consultum aliis videtur 91, 29; consultus visum est 68, 24; consultus *adverb.* 72, 13; 104, 25.

consurgere 1, 24; 37, 24; 50, 14; 72, 28.

contemplor: magnificentiae animo contemplatae (?) 35, 2.

contemptibilis 50, 7.

contemptus, us 59, 12; 115, 14.

contexere 36, 15.

continentia (= *ea, quae continentur*): talem continentiam scribit 51, 16.

contrarius: quo vates sibimet, non Stasagorae contraria praedixisset 67, 16.

contristare 28, 19.

convallare 45, 2.

conventiculus 33, 23.

convivari 9, 11; 94, 9; 149, 23.
 copulare 68, 1; 147, 10.
 copulator 26, 3.
 corniculata fronte 16, 22.
 coronalia obsequia 12, 10.
 coronariae officinae 37, 23.
 corporatus 159, 6.
 coruscatio 11, 29.
 crater 100, 19; 126, 15; 160, 27.
 crepitaculum 51, 22.
 crocodilus 130, 2.
 crystallus 3, 13; 141, 8.
 cubitalis: proceritate cubi-
 tali 128, 11.
 cupitum 10, 17; 69, 12; 98, 24;
 113, 5.
 cursim 104, 4.
 curtus: curta victoria 97, 24.
 cylioperdices (*bestiae*) 128, 24.
 cyprus (*arbor*) 144, 18.

Daedalus: aquila effigiata dae-
 dale 161, 21.

dapsilis: ager 49, 14; stagnum
 127, 23; convivium 49, 16;
 lascivia 9, 8.

dare: dabat Alexandro videre
 15, 3; datur visere 33, 29;
 visi datur 34, 15; facile dedit
 medico intellexisse 85, 16;
 qui nobis daret cum hisce
 barbaris fabulari 124, 15;
 dedit sciri esse et opulen-
 tiam suam 143, 7.

deambulare 21, 8.

declinare: si a cognitione ve-
 stri declinemus 154, 12. *cum*
accusat.: (= *fugere, vitare*)
 locum casuum declin. 44, 15;
 si declinando huic experi-
 mento consultis 68, 27; decli-
 nandam nobis pericritiam
 70, 10; Poro locum vulneris
 declinante 118, 5. — *cum*
infinit.: reniti Alexandro de-
 clinabimus 71, 34.

decorare 100, 9.
 decoriter 33, 24; 101, 6.
 dedecorare 86, 30.
 designari 105, 19.
 defendere 8, 23; 49, 1.
 defensatio 148, 5.
 defigere 3, 1; 91, 17.
 deflere 67, 24; 139, 5.
 deformare 83, 10; 98, 1.
 defossum 16, 1.
 demorari 160, 4.
 demutare: ut nihilum de Cen-
 taurorum convivio demutare
 24, 19; luna nihil diurni lu-
 minis demutat 128, 8; ut
 nihil demutat ab ea lyra,
 quae etc. 161, 14; ne illis
 Homeri versibus demutat
 43, 15; in Cleopatrae nuptias
 demutantem 23, 20; e curru
 regio demutat ad currus,
 quibus proelialis uteban-
 tur 96, 25; cum in sese
 paulatim voces utriusque
 nominis demutantem 82, 27;
 si hominem demutaveris
 151, 18.

deperire 65, 9; 155, 17.

deponere: cum ait magistrata
 suo deponendum 66, 30; ima-
 gines e templis deponendas
 79, 9; eos flammis et incendio
 deponens 81, 19.

desideratum 123, 5.

desidere 155, 8.

derelinquere 16, 2; 22, 5; 43, 6;
 81, 16; 95, 27; 103, 24; 153, 3;
 157, 21.

destinare: divinitati destinatus
 61, 14; in Syrias itinere des-
 tinato 45, 28. — (= *mittere*)
 18, 24; 32, 4; 33, 8; 72, 5;
 75, 1; 78, 17; 90, 20; 155, 1; 5.
 — (= *petere*): eumque cum
 iaculo destinaret 28, 8.
 detrectare 74, 15.

deversorium 6, 25; diversorium
 119, 28.
 devertere 162, 4.
 dextrorsum 129, 2.
 diffamare 133, 28.
 differre: ab hac me appella-
 tione distalerim 78, 14; ea
 recitari non differt 99, 15.
 diffiteri 68, 15.
 diffilare: quod omnes superi
 diffilaverint 60, 21.
 diffusa lascivia 9, 8.
 dignanter 57, 21; 94, 1.
 dignari *aliquem aliquam re:*
 2, 18; 5, 5; 27, 3; 34, 15;
 109, 21; 142, 9; 150, 12. —
cum infinitivo: ultra adesae
 dignabitur 6, 17; mecum con-
 venire dignatus est 10, 6.
 dignitari 44, 7; 63, 31.
 dilargitor 19, 6.
 dimetiri: dimensa spatia 107, 7.
 dinoscencia 34, 28; 87, 15; 91, 13.
 dinoscere 39, 28.
 disceptare 104, 22.
 disceptator 78, 25.
 discrebilis vox 135, 3.
 discredere 143, 29.
 discursim 62, 17.
 discicere 6, 2 (?); 24, 17.
 dispensare 18, 2; 7.
 dispescere 104, 27; 155, 29; 158, 19.
 dissertare 134, 2.
 dissilire 87, 18; 95, 6.
 dissolutio 69, 27; 86, 14.
 dissolvere: magno risu disso-
 lutus est 1, 29.
 dissultare 10, 13.
 diversorium: *vide* deversorium.
 divulgare 103, 27.
 dominator 136, 5.
 donicum 25, 1; 78, 14; 103, 28.
 draconculus 10, 14; 21; 22.
 docere (= *fallere*): neque in hoc
 duocor 69, 17; vos exempla
 ducebant 82, 2.

E, ex: ex cursu 20, 7; e di-
 verso 16, 14; 96, 29; ex side
 162, 22; ex facili 145, 23; ex
 medio 102, 24; ex obvio 94, 29;
 ex pari 148, 13; ex praesenti
 69, 6; 162, 16; ex vetusto
 99, 7; ex voto 108, 18; 138, 17;
 ex vultu 146, 8.

ebdomadario (*bestia*) 126, 1.
 ecco 5, 1.
 editio (= *partus*) 12, 5.
 editus, us 11, 14.
 effectus, us 114, 25.
 effeminatus 69, 27.
 efferatus 137, 10.
 effervescere 9, 3; 24, 12.
 efficax 94, 28.
 effigiare 4, 31; 161, 21; 137, 29?
 effrenis 20, 4.
 effundere spiritum (= *mori*)
 105, 4.
 ematilis lapis 3, 14.
 emetior (*deponens*): 24, 15;
 85, 23; 28; 95, 17; 111, 4;
 154, 28; 156, 18; 28. — *Parti-*
cipium emensis passioe
usurpatam: emensis stadiis
 sexaginta 55, 5; emensis
 universis 96, 22.
 eminentia 39, 5; 127, 20 (?).
 en 11, 22; 24, 14; 25, 24; 29, 4;
 61, 17; 91, 22; 92, 24; 104, 28.
 enodare 47, 7.
 equitius 14, 3.
 equitium 13, 25.
 erectus: proceritadinis erectis-
 simae 40, 5; thecum poco-
 lorum sedecim cubitis erectam
 161, 17.

esse cum praes.: suam 148, 26;
 suam 153, 4; suam (?) 138, 21.
esse cum infinitivo: esse scire
 53, 11; esse videre 142, 25;
 erat videre 126, 7; 143, 27;
 150, 7; esse visere 158, 15;
 erat visere 9, 7; quod exim

eminus visere esset 159, 12;
cernere fuit 160, 5; haud erat
homini discernere 144, 11;
labi erat opiniones intention-
tiam 143, 20; fuit inde prae-
nosse 16, 11; oculi exercitum
foret 91, 12. — *cum dativ.*
gerund.: ei parere libentibus
sit Aegyptiis 77, 12; ut illis
officium tale non dedignan-
tibus fieret (foret *Mai*)
105, 20.
evacuatio 83, 29.
evectus: ipse quinque ferme
cubitis evectior 117, 27.
evidentia: delectatus eius (flu-
minis) evidentia 84, 16; pro-
pter saxi illius evidentiam
100, 27.
exaequare 33, 20; 110, 3.
exaestuarium animum 15, 20.
exambire 42, 24.
exanclare 33, 5; 127, 4; 131, 14;
158, 8.
exanimare (= *mori*) 129, 22.
exanimis 117, 4.
exarescentia 141, 14.
exrescere 6, 29; 141, 19.
exigere: exegit puerum 11, 26;
exegit spatia lactandi 12, 12.
expergitus 162, 14.
extimulare 47, 3.
*extuberascio 39, 8.
Fabre 3, 7; 135, 24.
fabricari 4, 22; 32, 14; 74, 5.
fabrile melos 62, 26.
fabulari cum aliquo 124, 15. —
162, 4.
fabulatio (= *colloquium*) 22, 11.
facessere (= *cedere, discedere*):
3, 19; 42, 22; 72, 21; 94, 30;
(= *desinere*): 41, 23; 118, 23.
fuga facessunt 54, 17; *cum*
dativ.: facesserat magni-
ficentiae animo contemplatae

35, 2; *cum praepositionibus*:
facesses ab hac tam sacri-
lega voluntate 63, 9; facese-
re militem ab expugnatio-
ne iubet 82, 8; facessant
ista de medio 122, 27; facesi-
t e medio 9, 28; facessere
universos e praesenti edicit
162, 16; facessas ex his, qui-
bus imperare non possis
114, 6.
facile (= *div*): 85, 20; 90, 24;
142, 3; 147, 7; 161, 26 et
sapientis.
factitare 18, 9; 59, 13.
falcati currus 53, 22; 143, 25.
falsidicentia 67, 1.
famulari 39, 1; 139, 2.
famulitium (= *famula*) 3, 19. —
famulitium praestare 37, 26.
fatale est *alicui* 4, 4; 15, 22.
fatigatio 96, 9.
fatisci 95, 2.
favisor 13, 24; 99, 3; 106, 13.
femineus 132, 24.
feretrium 105, 20.
ferina rabies 102, 1.
femorale 126, 25.
feritas 111, 13.
figmentum 57, 3; 143, 25.
figurare 39, 25; 161, 20.
filum: filo oris 93, 18; suo modo
et filo (?) pulcherrimum 12, 15.
firmiter 130, 24.
firmitudo 97, 14; 135, 23.
flabillis: errantis est benigni-
tatis et flabillis 17, 11.
flabrum 42, 15; 122, 19.
flagrantia solis 120, 2.
flamma astra 145, 6.
flebilis 101, 1; 104, 6; 105, 2.
flebiliter 101, 12.
fletus, us 108, 4; 128, 15.
fluctuare 21, 23; 64, 15.
fluentum: Strangae fluenta
104, 2; Nili fluenta 164, 25.

formidolosus 27, 22; 81, 5.
fortunarius: in huiusmodi
fortunaria 55, 3; nulli esse
hominum rata vel stabilia
fortunaria 98, 7.
fovere opinionem 16, 25; spem
60, 17; sententiam 69, 12.
fragilitas 97, 19.
frequenter 76, 2.
frequentia arborum circumsi-
stentium 132, 10.
frugi esse 19, 2; ad frugi cu-
stodiam 17, 28.
frondere: frondentes ramos 91, 6.
frustra habere: frustra habitos
spe transgressus 95, 19; ictus
frustra habitus 87, 18.
fundare 42, 12; 72, 11; 76, 27.
furatrinx 93, 26.

Gemmatas: gemmato stem-
mate et gemmato diademate
142, 30.
gemmeus: titulo gemmeo 128, 1.
gentiliter: cypros gentiliter
vocant.
gestamen: aureae coronae ge-
stamen 107, 11.
gesticula mansuetudinis 19, 25.
gloriatior 98, 5.
gradabilis 92, 2.
gradior 5, 29; 94, 23; 130, 23.
granata mala 141, 17.
grassari 102, 15.
gratiam confiteri *vide* confiteri.
— gratiam facere *alicui*
alicuius rei (= *recusare*):
gratiam tibi huiusce muneris
facio 20, 28; gratiam eius
studii fecisse 68, 1; huius
quidem rei gratiam fecere
regi 101, 13.
gratari 95, 10; 152, 6.
gratulatorius: solatia gratula-
toria 12, 1; coena gratula-
toria 142, 24.

gravari 110, 1.
gymnosophistae 119, 25; 120, 4;
152, 1.
Habere *cum partic. perf. pass.*:
quos captos haberemas 52, 5;
respondum habetote 80, 12;
Elios nec susceptos quidem
habere 89, 3; matrem com-
mendatam habeto 105, 8;
vobis dictum hoc habetote
112, 4; hunc tecum missum
habebis 140, 27. — *Cum in-*
finitive: Tyrum proteri mox
pedibus habere principis re-
spondere 47, 8.
habitaculum 159, 11.
haustus, us 85, 13.
hirsutopodes (*bestiae*) 128, 23.
hippophonia, sacrum annuum
Amazonum 152, 25.
hippopotamus 127, 18.
hominis senis manibus 128, 23.
homullus 41, 21; 50, 2.
homunculus 115, 10.
horoscopus 3, 11; 3, 16.
horridulus 6, 2.
hosticus 52, 14; 78, 23; 119, 23;
idque a me amicum tibi,
non hosticum putes 104, 22. —
hosticum: si adfuerit ex ho-
stico 3, 22; quidquid nos ex
hostico patiamur 102, 1; ce-
tera multitudo pro rebella-
tione et hostico puniatur
107, 3.
Iactantia: iactantias barbari
89, 23.
iactitare 99, 24.
iam iamque 95, 30.
ichneumon 141, 23.
ignea maculae 145, 5.
ignicantia grana 141, 18.
ignire: igniri status festinat
116, 4; ignitas status 116, 15;

fulgor ignitus 145, 1; draconis effigies ignitissima 164, 2.
 illacrimare 90, 27.
 illorum 28, 14.
 imbellis 74, 17.
 imitamen 16, 24.
 imitator 63, 25.
 imitatus, us 96, 27.
 immorari 125, 26.
 impendere eum occus: impendebat scellam istam vertigo 161, 9; video, quantum nos impendat ex praesenti 69, 5.
 impendio (= *valde*) 135, 24.
 imperatorius 97, 3; 112, 15; 115; 114, 29.
 imperitare 146, 11.
 imperterritus 100, 4.
 impertire *aliquem aliqua* re: te venia impertio 8, 22; si miseratione hosce impertias 99, 2.
 impollutus 133, 10.
 impossibilis 132, 2.
 impropertier 94, 21.
 improper 49, 21.
 impubes, is: Aethiopas impubes 137, 1.
 incassum 118, 22.
 incensivum 29, 14; 47, 3; 86, 19; 114, 27.
 incessere *aliquem*: 113, 19; 116, 24; 122, 25; 127, 25; 129, 17. (*perf.* incesi 122, 25; 127, 25.)
 incidere *aliquid*: incidens aquae illius vehementiam 84, 21.
 ad incitas deducere 97, 29.
 inclemens 66, 21.
 inclinare: quoniam diis inclinare Darii nomen ab illa potentia libuisset 109, 3.
 inclinatio 50, 18; 88, 5; 98, 8.
 inclytus 55, 19; 57, 26; 58, 13; 70, 2; 135, 21.

incommodare 125, 8.
 incommodum 117, 2; 123, 7.
 incommunicatus: filio incommunicatus alteri 24, 7.
 incongruus tumultus 75, 19.
 inconsideratus dilargitor 18, 6.
 *inconspectus: e inconspectu nostro evanescent 124, 26.
 inconsultus 97, 19; 111, 15; 118, 17; inconsultior 30, 2; 59, 14; 89, 25; inconsultissimus 68, 18; 70, 11. — *Adverb.*: inconsulte 86, 12; inconsulto 54, 13; inconsultius 18, 29; 112, 17; 113, 9; 114, 11.
 incrementum 10, 22; 45, 21; 53, 10; 82, 14; 86, 22.
 increpare *aliquem aliquis* rei: ignaviae eos increpitos 31, 25; increpare falsidicentiae vatem 66, 22. — increpari classico 140, 5.
 incunctanter 85, 27.
 incuriosus 38, 2; 126, 26. — *Adverb.*: incuriose 135, 25; incuriosius 21, 19; 138, 9.
 indidem *passim*. — auri tanta copia, ut humum ipsam indidem consternere possim 48, 5; manus habebis, quod indidem regalissimum est 102, 25; veteris cuiusdam regis indidem monumentam 124, 19.
 indigentia calciamentorum 155, 19. — indigentia 101, 20.
 indignanter 86, 1.
 indilinescere 134, 25.
 indimenta pedum 92, 19.
 *industriari 13, 18.
 inefficax 103, 12; 113, 18.
 infestare 44, 15; 79, 1; 113, 7; 127, 2; 135, 9.
 infit 10, 23.
 infortunium 64, 1.
 infrendere dentibus 146, 18.

ingenium (= *indoles*) fluvii Strangae 92, 2.
 ingressus, us 107, 12; 38, 20.
 inibiare opibus 148, 20.
 inhonorus 43, 19; 102, 21.
 inhospitalis 125, 25.
 inlectus, us 133, 24.
 inlinere picturam 137, 22.
 innumerus 74, 19.
 inobsequens 58, 13.
 inobsequentia 78, 18.
 inolitus 41, 14.
 inopinabilis 70, 2; 126, 1.
 inopinatus: qui mecum toleraverit inopinatissima (?) 123, 20.
 inquietudo 167, 17.
 inreligiosus 133, 10.
 inscalpere 161, 4.
 inscalptio 7, 18; 100, 25.
 insensio 103, 12.
 insecutor 95, 25.
 insector 1, 29; 159, 19.
 insignire 67, 7; 141, 28; insignitus 7, 18; 31, 13; 40, 11; 143, 4; insignitor 153, 12.
 insinuare: insinuasset mandata 78, 9; insinuat Candaules Alexandro vel maximam exercitus sui partem 141, 2.
 insolentia: ob insolentiam eiusmodi proelii 115, 25. — (= *impudentia*): victorum insolentia 119, 6; per insolentiam regis Berbrycis 139, 5.
 inspiratus 10, 23.
 instabilis 17, 10.
 instar urbium 88, 23; instar saxi 91, 24; ad instar integrae domus 145, 9; ad instar templi 165, 20; ad serpentium instar 159, 19.
 instaurare 8, 25; 118, 11.
 instinctu dei 23, 12.
 *insubiugabilis 8, 9.

insulcatio 33, 29.
 insultare (= *insidire*): tergum quadrepedis insultat 20, 4.
 *insuperare 113, 21.
 insurgere 93, 25.
 integrare 142, 25.
 integratio 26, 1.
 intemeratus 49, 1.
 intemperies 2, 10; 155, 23.
 intemptivus 86, 24.
 intentare 54, 4.
 intentus: urbem religioni intentam Proserpinae 66, 6.
 interamnanum 152, 18.
 intercurrere: multis exercitum intercurrentibus 96, 28.
 intererare 33, 27.
 interefactor 147, 9; 22.
 interminari (inter-minari) 61, 7; 134, 4; 162, 21.
 interminatus (in-terminatus) 42, 11.
 interminis (in-terminis) 39, 18.
 internuntius 46, 16; 48, 29; 51, 12; 91, 17; 25; 92, 24; 93, 3; 103, 11; 142, 18; 146, 1; 147, 17; 24; 148, 3.
 interplare 159, 23.
 interpretamentum 11, 2; 134, 1.
 interitus 95, 8.
 interturbare 13, 1.
 intervehri: arbores caelum ferme proceritudine intervectae 132, 14.
 intextus, us 67, 7.
 intimare 18, 15; 40, 22; 94, 14.
 intonare: ut si incentivum aliquod divina voce intonavisset 29, 15; prior intonet bellicum 83, 15.
 *intrancatabilis 86, 2.
 inustus 16, 23; 145, 5.
 invadare 160, 25.
 invenustus 21, 26.
 inviabilis 45, 4; 59, 27.
 invidentia 120, 10.

invidere: non invidias sepul-
 turam 105, 4.
 invisitatus 8, 22; 116, 6; 124, 7;
 128, 25; 131, 25; 159, 4.
 invius: invidia locis 123, 14.
 ire: eamus ducere 29, 8.
 itus, us 21, 15.
 iubere *cum dativo*: Demadi si-
 lentium iubebatur 75, 19;
 satrapis vestium et armorum
 quam maximum numerum
 iubet 90, 8.
 iugalia (= *matrimonium*) 5, 5.
 ingitor 26, 29; 35, 30.
 inivare: iuvarit 146, 12.
 iuxta: quae cuivis magis quam
 illi ad virtutum meritum
 iuxta essent 82, 22.
 iuxtim 33, 28; 37, 25; 43, 3;
 52, 20; 101, 8; 161, 16.

Lactare: spatia lactandi 12, 13;
 lactaturam feminam 122, 4.
 laetari: laetatur ultionem illi-
 bata laetitia 142, 22.
 laevigare: saxis non incuriose
 laevigatis 135, 25.
 lamentum 98, 11.
 lampae 94, 29; lampadarum 160, 6.
 laniata 14, 12.
 lapsus fortunae 44, 16; 46, 7.
 largire: largitum iri 122, 8.
 largiter 26, 4; 105, 11; 109, 18.
 latere: fama ne Olympiadum
 quidem lateret 2, 11; mira-
 mur satis latuisse te 52, 2;
 latuitne te solum 52, 24;
 Alexandrum ista nequaquam
 latere 103, 6.
 latrunculus 82, 15.
 laudare *aliquem alicuius rei*:
 laudatum studii filium 21, 5;
 laudatum fidei ac fortitudi-
 nis 87, 30.
 laudator 83, 4.
 laxus: verbis laxioribus 17, 6;

vitam ab indigentia laxiorem
 101, 20.
 lectio 13, 17.
 legare: quem legare institueras
 ad Darium 91, 24; esse se-
 cum legatum 142, 19.
 letaliter ictus 27, 20; vulnerare
 103, 24.
 limis 5, 22.
 linea pulchritudinis 14, 3.
 litteratus 58, 27.
 lubentia 9, 20; prout cuique
 ad lubentiam impetus fuit
 38, 23; ubi fuerit ad luben-
 tiam 153, 2.
 luciscere: mane luciscente 6, 12.
 lucrae certamen 64, 24.
 luctatus, us 20, 20.
 luctuosus 104, 6.
 lunaris 133, 7; 134, 15.
 lunatus: lunatis cornibus 32, 22.
 lusitatio 47, 25.
 lychnites 145, 2.
 lygdinus 3, 18.

Macerare: animo macerabatur
 95, 7.
 machinamentum 1, 10.
 magisterium 26, 29; 29, 26;
 46, 23; 70, 18; 76, 14.
 magnanimitas 46, 11; 94, 3.
 maguloloquentia 48, 13.
 malle: mavelis 146, 20; 154, 2;
 mavelit 121, 19; malebit 166, 9.
 malle mage: nisi mavultis mage
 —experiri 69, 22; optasse se
 dixit vel Thersitem apud Ho-
 merum mage, quam apud eius-
 modi scriptores Achillem pu-
 tari maluisse 58, 31; maluisse
 potius ostendere 49, 13; quo-
 rum te malo imitatore
 potius quam invidentem
 fuisse 63, 25.
 mandare *plerumque regit in-
 finitivum vel accusativum*

*cum infinitivo; cum gerun-
 dico coniunctum*: currum ab-
 dendum mandat 54, 25.
 mansitane* 52, 21; 159, 27.
 maritare 63, 30.
 martius: martia desideria 17, 20;
 martium pectas 64, 5; martius
 terror 78, 22.
 mathesis: matheseos sciens
 2, 21.
 meditamentum 13, 17.
 meditatns: meditatns hiace ver-
 bis 69, 22; haec tibi iam me-
 ditata sententia est 83, 5.
 meditallium 37, 19; 135, 5.
 melos 62, 25.
 membratim 50, 10.
 memoriter 147, 23.
 mensuratio 161, 1.
 meritum: virtutum et sapien-
 tiaae merito 109, 6; ad vir-
 tutum meritum iuxta 82, 22;
 ob fraudis meritum 130, 13;
 pro merito eius potentias
 49, 6; pro culpae merito
 106, 11; pro merito gratiae
 144, 24.
 metior, *partic.* mensus: omne
 intersitum spatium mensus
 95, 3; menso alveo 95, 25. —
 metitus: quamquam longe
 auctius rex metitus locorum
 amplitudinem foret 34, 28;
 spatia metita 54, 17.
 metatus: metatae urbis 36, 25; 28.
 meus, *vocat. sing. gener. femin.*
 mi: mi mater 25, 17; mater
 mi 157, 13; mi mulier 11, 8;
vocat. plur. mi: mi parentes
 19, 4.
 ministerium regale 3, 19.
 minitari 11, 11.
 misceri deo 4, 5; seseque illi
 nuptiis miscuisse 7, 14.
 miseriter 98, 12; 104, 5.
 misitare 90, 12.

mobilitas animi 93, 28; Strangae
 (*fluvii*) mobilitas 96, 12.
 moderamen 55, 12.
 molimen: celsitudo moliminis
 143, 6.
 molitio 94, 26.
 monitor 92, 3.
 moriger 19, 25; 20, 4; 25, 22.
 mulcedo: ad mulcedinem au-
 rium 106, 1.
 multifidus 2, 24.
 multigenus 12, 11; 42, 23; 91, 4;
 156, 26.
 multum (= *valde*): efficax mul-
 tum 62, 27.
 mundanus 10, 26; 11, 7; 17, 13.
 mundialis 1, 9; 10, 28.
 mundus (= *supellex*): mundi
 regii 110, 8.
 mutuari 17, 21; 109, 25.
 myrobalanus (*arbor*) 132, 16.
 Natatus, us 95, 16; 21.
 navigabilis 95, 22.
 navita 51, 27.
 ne, *anteccedente sic vel ita*: sic
 uti imperio meo, ne nomen
 meum ex oppido transferatur
 167, 11; militantibus oportere
 [ita] uti, ne frustra labore-
 tur 115, 2.
 negitare 41, 9; 47, 2; 134, 24.
 nimietas 129, 6; 144, 15.
 niti: ut tantam illam urbem,
 quanta nunc est, niti deberet
 34, 16; adversum iudicium
 et gratiam suam Stasagoram
 nisum 67, 19.
 nixabundi 21, 25.
 nobilitare 55, 18.
 noscitate 52, 4; 96, 1.
 nostratis (?) : si Atheniensis
 Stasagoras aequae quam sa-
 cerdos illa templi nostratis
 est 75, 10.
 nullibi gentium 7, 28.

nuncupare: Iovem viseres aereo lapide nuncupatum 3, 18. — 168, 17.

*nuptia: nuptiae secretum 5, 3. nutare 42, 18. nutricare 4, 8. nuxitor 12, 24. nystalopices (*bestiae*) 129, 27.

Obdurare 11, 12.

obelisci 40, 6; 10.

obfirmare: arcere Alexandrum obfirmaverunt 46, 4; eum ne recipere obfirmaverunt 59, 9.

obfirmatus: 11, 29; 70, 8. obfirmatus 11, 12.

obligurire 37, 2.

obliguisse 131, 9.

obsecutor 113, 2.

obumbrare 146, 28.

obvallare 45, 9.

obviare 21, 9; 31, 22; 45, 14; 46, 25; 51, 12; 52, 9; 54, 7; 70, 17; 71, 7; 120, 5; 125, 14; 152, 6.

obvius 41, 29; 108, 6; 113, 4. ex obvio 94, 29.

occiduo 68, 5.

occiduum 89, 3; 121, 7; 133, 5.

occupare cum dativo: cervam pastui occupatam 33, 8.

occursare 8, 13; 34, 24; 68, 21; 71, 31.

odontotyrannus (*bestia*) 129, 13; 20.

odorus 144, 17.

omnigenus 13, 3; 57, 3; 115, 27.

operimentum 133, 2.

operosa coena 142, 24; operosum operosissimum 16, 11.

ophites 3, 18.

opifex 37, 17.

opificina 37, 26; 150, 21.

opinabilis 13, 29.

opinari 34, 18; 38, 3; 86, 13;

92, 25; 94, 12; 138, 7; 143, 29. opinare (?): opinavere (?) 7, 28.

opiparum templum 57, 1; opipara loca 158, 11; opipare sacrificatus 149, 23.

oppetere (= *morī*) 28, 16; 30; 53, 17; 60, 15.

opportunus 53, 20; opportunissimum 80, 27.

oratoria (= *ars oratoria*) 12, 27.

ordinare 82, 19; 96, 13; 110, 15.

ortus, us 121, 7.

Panther: pantheras 137, 2.

paradisus 132, 9.

parilis 53, 4; 110, 2.

parilitas 97, 8.

pariter — et *vel* ac (= *et — et*)

18, 26; 19, 30; 22, 9; 31, 11; 33, 26; 40, 24; 44, 26; 45, 25; 46, 21; 47, 10; 53, 11; 54, 21; 72, 11; 74, 18; 77, 12; 79, 26; 84, 17; 99, 20; 101, 9; 106, 29; 112, 18; 113, 11; 118, 1; 120, 24; 140, 20; 142, 22; 143, 5; 150, 20; 158, 14; 166, 3.

particeps *alicuius*: participem Olympiadi suae 105, 8.

participare *aliquem aliquam* rei: vos participabo convivio 23, 28; participat (homines) convivio 49, 15; quo nos participat 52, 26; herosus divum honore participat 57, 19. *cf.* 95, 29; 109, 10; 126, 11; 135, 17.

— *alicuius rei*: eorum omnium te participare per litteras 123, 28. — *aliquid cum aliquo*: id quod consulisset cum matre participat 110, 7.

— participato convivio 59, 8; nomine hoc participato 79, 20.

partitudo 11, 4; 8; 30.

pascua 91, 5.

pastus, us: cervam pastui occupatam 33, 7.

patera 167, 6.

patrare 7, 14.

pauculum 27, 1.

paucsa 67, 12.

pecua: una pecuis servitiusque

56, 4 (pecudibus 120, 17);

pecua multigena 91, 4.

peculiaris gloria 55, 1.

pellinus 126, 28.

penes: inclinationis eius vis ac potestas est penes superiores 50, 17; unum esse prae ceteris viribus penes Graecos

84, 8; ne incerta regentium observatio plus penes vos haberet formidinis quam veritatis 106, 15; velle sibi unumquemque, quod penes alterum videat 123, 19; eiusque facinoris summam penes Antigonom commoculare 140, 13; omnia scribere, quae penes nos sint 152, 19.

penetrare 38, 24; 144, 28.

penitus: aenae penita 1, 11; sacri loci penita 150, 24; telluris penita 42, 19; in penita perducit 146, 5.

pepo 141, 19.

perbrevis 36, 19.

percutis 17, 17; 42, 21; 77, 5; 89, 25.

peregrinari 106, 30.

perfacilis 71, 25; 114, 29.

perfacibilis 21, 11.

perhorreare 70, 18.

perhilarari 163, 22; iactantia periculum perhilarant 69, 11.

periculum (= *experimentum*) 157, 28.

perinde — ut 48, 24; 75, 15; 96, 21; 108, 22; 164, 22; 165, 17; perinde — si 151, 12.

peritia (= *sententia*) 2, 1; 7; 11; 23; 8, 6; 10, 23; 11, 7.

permetior: permensi sunt terram 1, 5; itinere permense 160, 10.

permirandus 126, 8.

permixtio 123, 3.

permulcere 94, 6.

perpallari 152, 27.

perpendere 103, 27.

perpes 41, 22; 151, 12; 155, 21.

persimilis 23, 8.

persuasivus 127, 20.

perthesus militiae 29, 21; regni 89, 2; non minus sibi perthesus esse vaniloquentias 89, 22.

perthenus 10, 14.

perviabilis 97, 14.

perviare 95, 10.

pervicacia 1, 5.

pervidere 117, 12; 27.

pervulgare 135, 21.

pessum: equum pessum tractum 95, 15.

petitum 90, 12; 140, 21.

phalangium (*bestia*) 111, 6.

phalanx: illae phalanges 97, 17;

phalangis — confluentibus 96, 17.

phalerae 102, 26.

pinax: pinacis 3, 17; pinacum 3, 6.

plebecula 20, 21; 104, 27.

pluaculum 74, 2.

populum (= *potio*) 84, 28; 85, 6.

poenitendo 98, 28.

pollicitum 87, 4.

porphyrites lapis 143, 26.

portuosus 34, 9.

posse: quia potui 157, 29; si qua posset 163, 12; qua poterant (?) 130, 1.

possibilitas 14, 14.

potiri cum ablativo coniunct.: auxiliis Macedonum 79, 6; conceptu 5, 14; dominio universitatis 23, 16; legatione

31, 11; orbe omni 16, 19; potu 127, 29; uxore 15, 27; victoria 55, 9. *cum genitivo*: Cleopatras potius 24, 6; potita dei 6, 13; ipsarum (Amazonum) 158, 13; Prasiniae 156, 2; regni 58, 11; ripae alterius 95, 17; universitatis 40, 14. — spes potiundae palmae 23, 4.
 potus, us 85, 15; 127, 26; 29; 128, 10; 17.
 prae cum accus: prae cuncta vitae commoda est 41, 13; quod hunc prae ceteros deum illa pars arbitraretur orientis 165, 12.
 praecipitamen 1, 17.
 praecavere 102, 16.
 praecinere 66, 19; 97, 4.
 praecipitare 72, 5.
 praecluere 45, 9.
 praecursor 5, 16; 6, 1; 83, 12.
 praedestinare 46, 15.
 praeferratus 14, 10.
 praegrandis magnitudo 125, 23.
 praepeditus 91, 5.
 praerere: magisteria nostra eidem praeaverimus 76, 14.
 praerudicare 33, 30; 100, 3; 136, 20; 162, 12.
 *praepilepidus 4, 11.
 praelequi: te Philippi filium fama praelocuta est 21, 23.
 pracludere 70, 23.
 praemonstrare 92, 4.
 praenoscerere 67, 3; 4; praenosserere 7, 36; 16, 11.
 praenuntiare 1, 21.
 praepoptare 74, 1; 90, 25.
 praepignerare: praepignerato osculo 20, 14.
 praepotentia 8, 8; 41, 23.
 praerogativa 86, 7.
 praescientia 2, 23; 151, 10.
 praescire 8, 23; 41, 27; 44, 26.

praescitus adi. 15, 11; 23.
 praescitatus, us 52, 7.
 praescitavit 101, 13.
 praeses 107, 9; 132, 19; 150, 27.
 praestare c. accusat. coniunct: tuos praestes numine augustissimum 42, 27; cum sapiens consultum praestet manum multorum inconsultius laborantium 112, 16.
 praestigiare 61, 17.
 praestupesco 62, 23.
 praesul 38, 26; 40, 18; 42, 10.
 praesumerere 75, 16; 98, 31; 142, 2.
 praesuspectare 48, 25.
 praevalere 34, 21.
 praevincere: morte praeventus est 10, 17; Philippum vulnere praeventit 27, 23; cf. 72, 14; 75, 11; 139, 24; 142, 15. — neque mater aut coniux neque liberi habitus clementis ad mansuetudinem me praevenerunt 89, 18. — illum prudentiam nos et sapientiam praevenerit 76, 21.
 praevertere: nec de te praeverterit testimonium litterarum Aristotelis 19, 2; nullum esse, quomol non pro se mea cura praevertat 60, 26; qui eius consilia praeverterit 108, 2; prae corusco fulgore oculorum officio praevertero 143, 30.
 precario 20, 14; 31, 33.
 precator 25, 26.
 primitiae congelationis 95, 11.
 primitus 118, 3.
 prober: probam rem 16, 9.
 proceritudo 40, 6; 143, 16.
 proclivis 91, 23; 113, 12.
 proclivitas 20, 25.
 procuratio 67, 23.
 procurrere: conclave procurrit 94, 19.

prodigere 19, 1.
 proclialis: currus, quibus proclialibus utebantur 96, 26.
 professio 20, 23; 21, 2; 22, 13; 24, 11; 88, 7; 146, 29.
 proficere: equos interlici iussi et de usu illo ad alimoniam proficere 60, 12.
 profundum (= mare) 76, 27; 125, 19. — in profundo fluminis 95, 14.
 proinde, ut res erat 85, 10. (perinde?)
 promissio 124, 8.
 promissum 5, 11; 87, 30; 99, 21.
 properantia 54, 29.
 properatio 103, 17.
 properato 103, 3.
 properiter 97, 12; 137, 21.
 prophetae 3, 30; 165, 14; dative. prophetae 8, 29; vocat. propheta 3, 1; 6, 30.
 propter (= *prope*) c. accusat. 29, 1; 39, 23; 52, 21; 87, 19; 101, 1; 128, 3; 161, 12; 164, 25. — *adverb.* 3, 18; 14, 7; 38, 1; 102, 5; 125, 14.
 prorsus talem, qualem 150, 26;
 prorsus qualem Scylliam fabulantur 162, 3; prorsus ac si 106, 17; 149, 16; prorsus, ut viseres 11, 29; cf. 19, 24; 24, 18; 141, 16; prorsus beluie saevientes 165, 9.
 prosapia 13, 12; 63, 3.
 prosperare 122, 18.
 prosulare 9, 17; 94, 15.
 protractus, us 82, 25.
 proventus, us 102, 9; 123, 5.
 psittacus 137, 1.
 puellaris effigies 40, 1.
 purgamentum 35, 19.

Queritare 92, 10; 138, 25.
 quam pro superlativo sequente positivo: quam sancte 133, 23;

162, 22; sequente comparat.: quam blandius 144, 23.
 quanti (= *quos*) 123, 5; 6; equites, quantas vultis 154, 24.
 quaque: quaque arma raptim capere 94, 24.
 quidvis *relativ.*: quidvis horum ad meum animum venerit 88, 31.
 quinqueingus 32, 26.
 quinquevertex 39, 3.
 quisque cum positivo: arduis quibusque 30, 4; strenuas quasque equites 154, 24. *cum comparat.*: quisque armiger aetate provector 29, 20; quibusque incantatoribus 130, 7.
 quo (= *ut finalis*) 6, 24; 9, 18; 28, 10; 67, 13; 80, 23; 106, 7; 109, 14; 118, 8; 144, 25.

Ramosus 161, 23.
 ramulus 91, 7; 12.
 raptim 26, 16; 37, 1; 94, 24.
 reapae 52, 15; 76, 26.
 rebellatio 107, 3.
 recognoscere 112, 17.
 recolere 82, 13. *part.* recoltum 43, 7.
 rector 43, 9.
 recurrare (= *in mentem venire*): recurrant eum et captae urbes etc. 98, 2.
 recursus, us: temporum recursibus 42, 5.
 refragari *aliqui*: 2, 22; 48, 9. si qua forte ab obsequio refragarent oppida 31, 10. — nullus refragatus est, quin ita ferret 165, 2.
 relabi: paulatim in memoriam relabens 94, 12.
 relaxare 70, 9.
 reluctari 104, 9.
 remeare 25, 21; 101, 15; 129, 10; 144, 26; 164, 12.

renuere 40, 4; 96, 9; 143, 22.
 repatriare 29, 17.
 repedare 8, 16; 112, 30; 116, 15;
 126, 5; 149, 21; 159, 2.
 repositorium 166, 28.
 repraesentare 88, 10; 139, 25;
 157, 8.
 repromittere 51, 6.
 reptabundus 5, 18; 9, 15; 38, 22.
 resalutare 2, 19; 21, 18.
 reses: residem in proeliis 112, 24.
 resalutare: in contrarium (par-
 tem) resalutare 13, 21; in con-
 trarium 82, 27; 98, 9.
 revestare 16, 5; 134, 27.
 revenire 25, 23; 44, 11; 59, 23;
 135, 14; 137, 22.
 reversio 9, 6; 48, 7.
 rhinoceros 128, 29; *accus.* rhi-
 noceros 137, 9.
 rhinocoraces (*bestiae*) 130, 8.
 rictus, *us* 130, 6.
 rimari 15, 17; 17, 3; 33, 2;
 118, 4; 125, 25; 127, 21; 157, 29.
 rugitus, *us* 19, 17.

Sacriculus: purgatione sacri-
 cula 6, 24.
 saevitudo 19, 20.
 sanguen 57, 27.
 saporus 141, 19.
 sapphirus 3, 13.
 sat habere: sat habeto Grae-
 cum Favorini librum 13, 2;
 sat habeo hoc imprudentiae
 signum 53, 7.
 satellitium 27, 24.
 satietas 98, 13.
 satis (= *valde*) 68, 6; 72, 22;
 74, 3; 98, 18; 117, 22; 134, 17;
 135, 21; 148, 22 *cf.* *saepius*.
 *scorpiurus (*bestia*) 128, 21.
 scorpius: scorpii 128, 11.
 secundare 85, 1; 101, 32; 126, 10.
 sedentarius 89, 20; 93, 14; 150, 26.
 *sedere (= *placere*): haud mihi

ista sententia sederit 17, 9;
 sedet patri professio adole-
 scentis 20, 22; cuncta argu-
 mentis praenosci diis sedet
 67, 5; quod si Foro sederet
 117, 20; Alexandro haec hu-
 manitas sederat 119, 17; se-
 det sententia persuadentis
 125, 12; *aequid* novi consilii
 regi sedisset 139, 1; si qui-
 dem nobis ita ad fidem se-
 derit 148, 20; sedet spolio
 adolescentis 149, 3; si secus
 sederit 154, 2.
 semesus 97, 23.
 semivir 11, 15.
 sepire: septi somno 140, 4.
 septus, *us* 152, 19. (?)
 sepultura 105, 4.
 sessibulum 33, 28; 44, 7.
 sessitare 3, 18; 10, 9; 160, 20.
 signaculum 8, 5.
 significantia, *ae* 134, 3; 15.
 singillatim 17, 2.
 singulus: singula dinoscentia
 (*cf.* *binus*) 34, 26. — singulis
 armorum 102, 21.
 simulamen 4, 26; 51, 4.
 smaragdus 3, 15.
 solitarius: se solitarium ab-
 debat 1, 12; regem solitarium
 opprimunt 108, 23; solitarii
 repedetis 112, 26; solitarium
 proelium 117, 14.
 sollemnitas 105, 25; 106, 21; 107, 8.
 somnare 4, 16.
 spatiare: deversoria subter ca-
 pacius spatia 119, 29.
 spatari: cum forte in agro
 spatiaretur 33, 7.
 sphinx: *accus. plur.* sphingas
 137, 2.
 spirare: Darium adhuc spiran-
 tem offendit 104, 5; Persen
 adeo spirantem et confiden-
 tem 71, 27.

spiratio: dei in se spiratione
 cessante 61, 6.
 spatamentum 22, 7.
 stantarius: stantaria morte
 131, 9.
 stellatus: sella stellata lapidi-
 bus 161, 8.
 stilus 58, 29.
 stipare: satellitio-stipatus 27, 24.
 stratum alvei tenacissimum
 96, 19.
 stratus, *us*: animantium stratu
 43, 11.
 strictum 131, 14.
 stringere poculum (= *εχθαι-
 ρισ*) 93, 22.
 susio 78, 10; 80, 13.
 suberisus 12, 16.
 subductio 35, 19.
 subfundere: felle subfusus 22, 2.
 subiectare 133, 21.
 subire: eiusmodi quid facere
 Alexandrum subit 93, 21.
 subingare 10, 20; 46, 9; 74, 16;
 78, 15; 98, 3; 107, 20; 114, 18;
 131, 17; 21.
 subingator 44, 12.
 sublimare 79, 15; 82, 15.
 submergere 1, 19; 51, 27; 97, 21.
 submersari 125, 18.
 submersio 1, 19.
 subnectere 75, 24.
 subpetiari 54, 13; 94, 29.
 subpetinae 80, 5.
 subserere 15, 25; 49, 18.
 subsicus 78, 20.
 subsidiarius 91, 21; 95, 27.
 subtexere 58, 16; 76, 2; 130, 29.
 *sumptuari: viatico sumptuati
 101, 15.
 superescere 127, 7.
 superducere: gentem Persidos
 superduxisse captivitates
 Graeciae 76, 3.
 supernare 1, 15.
 supersillire 10, 11.

supervehi (= *superare*) 141, 36;
 158, 14.
 supervenire 140, 3; 138, 10. (?)
 superventus, *us* 138, 9; 139, 21;
 140, 5.
 *supplicia: spretis supplicibus
 eiusmodi 102, 9.
 *suppliciales: suppliciali ser-
 vitio devincti 101, 6.
 suspicandus: ad caelum suspi-
 canda palatia 144, 12.
 sustentatrix 77, 21.

Tam cum comparatio: tam
 incuriosus 21, 19.
 tantillus 10, 14; 152, 22.
 taurelephas 128, 22.
 taurinus: taurini capitis 16, 24.
 tegmen 66, 8; 17.
 temerare 142, 23.
 temperare cum praepositione
 ab *consuetudine*: ab hac pe-
 tendi consuetudine 27, 4; a
 regis contumelia 67, 26; ab
 illa oratorum transmissione
 78, 8; ab illa curationis spe
 85, 2; a potu urinae 127, 26;
 ab interfectione 139, 19; a
 caede 147, 8. — *cum dative*:
 quoniam hisce non temperas
 115, 19; parum temperans
 voci 24, 13.
 testula ovi 10, 13; 15.
 terrenus 36, 5.
 territare 70, 1.
 textus, *us* 67, 9.
 theca poculorum 161, 17; 18.
 thorax: *acc.* thoracem 149, 16.
 thymelae certamen 27, 23.
 tibubantia 30, 11.
 toreuma: coronam toreumatis
 pretiosorem 137, 9.
 tractatus, *us* 73, 6.
 tractus lualis 42, 21; tractus,
 qui ad Hydaspem fluvium
 pergit 167, 21. *cf.* 34, 2.

traditas, us 40, 4.
 tranare 39, 17.
 transgressus, us 95, 19.
 transigere: ea quae iure belli transacta sunt 106, 10; cuncta perinde, ut diis libuit, sunt transacta 108, 22; dies quinque transigimus 130, 20; spiritum transigit 105, 12.
 transitorius 131, 1.
 *transingari (= *transubere*) 3, 23.
 transmissio 78, 7.
 transnubere 27, 20.
 transcribere (?) 17, 24.
 *trepidatus (= *trepidus*): mulier trepidator erat 8, 16.
 tripas; *acc. sing.* tripodam 61, 8; 9.
 tropaeum 146, 10; 154, 9.
 *tropaeum (= *caesa*; ornithotrophion Varro r. r. III, 5, 2) 160, 17; 18; 22.
 trucelesia 26, 7.
 tumultuarius 62, 13; tumultuarium conditorium 165, 4.
 Ulcisci: qui vos ulcisci recordinae potuisset 68, 23.
 umbrare: umbrata tellure 129, 8.
 una — et (= *et — et*): una in gratiam atque in cubiculum 25, 12; una equis et auriganibus fixis 54, 3; Indis una vel Persis infestantibus 135, 9.
 una — unaque (= *et — et*): una metu unaque admiratione 9, 26; una viris unaque his omnibus etc. 77, 21.
 unacum (= *simul*) 115, 29.
 undique versus 37, 8.
 unguem: unguinibus 165, 5.
 unimammas 158, 16.
 universitas 23, 16; 40, 14; 51, 6; 71, 2.
 unus, *dativ.* uno? 186, 9.

urguentia: bellorum urguentiam subire 30, 8.
 usque ad locum 35, 3; 6; usque ad lapidem 35, 8; usque ad decem hominum numerum 197, 1; usque ad Persas 111, 9; usque ad Herculis stelas 157, 17; usque ad annos viginti et quinque 168, 12. — ad nos usque 36, 24; ad Bragmas usque 124, 2; ad Asiam usque 157, 12; ad amphoras usque trecentas 160, 28. — Tanaim usque 160, 7; mare usque 164, 8. — in orientis usque venit possessionem 8, 7; in eo usque 129, 7. — usque = *semper* 132, 20.
 usurpare: usurpas et regium nomen 53, 2; iam enim te paterno nomine usurpabo 25, 25; si quis hasce quinque orationis partes usurpaverit Graeca lingua 38, 16. — auribus usurpare 9, 5; quod dictum cum usurpasset 14, 23; murmur praesentium usurpatur 150, 4. — oculis usurpare 15, 3.
 utramne 92, 17; utramne — an 73, 8; 120, 25; 121, 4; 20; 156, 28.
 Vacillare de obsequio 27, 13; si quid eorum fortuna vacillaret 81, 11.
 vacuare: spiritu vacuatur (= *moritur*) 164, 15.
 valens: natatu quam valentissimo 95, 16; superponit hominem humeris quam valentissime 16, 4.
 valentia 84, 9; 130, 4.
 vaniloquentia 89, 25.
 variare 8, 9; 41, 21.

vectari 124, 28.
 velitari 68, 8.
 vendicare 156, 9.
 venditare 26, 25.
 veridicentia 2, 22; 29, 24; 66, 15.
 versare 103, 2.
 versura: mercaturarum versurae 107, 4; in illa versura fortunae 109, 8.
 vertigo 160, 10; 161, 10.
 vespera 15, 4; 126, 21; vespera (*abl.*) 5, 29.
 viabilis 91, 24.
 viare 126, 25.
 viaticum 101, 15.
 vibratus, us 9, 24.
 vicarius 154, 28.
 vicissim 149, 20.

vicissitudo 99, 7; 147, 3; 154, 14.
 victoriosus 104, 13.
 vinco: vinciturum 23, 16.
 virens 141, 11.
 virginal 7, 17; 24.
 visendus: o lapide visendo (= *perspicuo*) 100, 24.
 visitare 117, 28; 132, 7; 145, 6; 150, 29.
 vocabulum (= *nomen*) 94, 9.
 vocitare 132, 9; 138, 22; 152, 25.
 volatus, us 9, 29; 39, 18.
 volutare: animo volutans 33, 4; nobis sunt consilia tutoris commodi volutanda 73, 20; cum spem metumque animo volutaret 95, 1.

INDEX NOMINUM,

QUAE IN COLLATIONE ALEXANDRI CUM DINDIMO PER
LITTERAS FACTA ET IN EPISTOLA AD ARISTOTELEM
SCRIPTA LEGUNTUR.

Aethiopia 208, 25.
Alexander 170, 14; 175, 16;
192, 2; 203, 8; 15; 19; 215, 22;
214, 12; 215, 1.
Altico, legatus Alexandri 220, 13.
Apollo 180, 9; 18.
Aristoteles 221, 2.
Asia 175, 13.
Atropos 215, 23.
Bacchus 180, 4; 17.
Babylon 214, 13; 215, 27; 220, 13.
Bactriace 194, 11.
Bactriani 202, 17.
Bragmani 171, 10; 176, 6; 8;
182, 10; 186, 5.
Baebar flumen 205, 17.
Cerberus 182, 7.
Caspil 194, 20; Caspiae portae
193, 10; 220, 2.
Ceres 180, 4; 19.
Cliton, occ. Clitonam 214, 7.
Clotho 215, 26.
Cupido 175, 20; 180, 4; 21.
Cynocephali 207, 2.
Darius 192, 3.
Declitus 216, 13.
Diarotas, praefectus praetorii
216, 21.
Dindimus 169, 11; 182, 17; 186, 5;
185, 2.
Ebimaris flumen 207, 8.
Enceladus 184, 22.
Eumenides 182, 3.
Euphrates 219, 29.
Furiae 181, 25.
Ganges 192, 3; 219, 17.
Graecus: Graeco sermone 213, 8;
Graece 210, 6; 213, 5; 214, 11;
215, 22.
Hercules 180, 3; 20; 204, 7;
11; 19; 208, 16; 220, 16.
Hydra 182, 9.
Ichthyophagi 207, 5.
India 190, 8; 16; 193, 13; 194, 10;
205, 3; 207, 1; 220, 16. — India
Phasiace 192, 9.
Indicus: Indici scorpiones 199,
15; serpentes Indici 200, 3;
mures Indici 201, 10; Indica
lingua 211, 3; Indico sermone
213, 8; 21; Indice 210, 4;
213, 5.
Indus (homo) 213, 26. Indi
195, 22; 197, 7; 201, 6; 202, 12;
204, 1; 205, 15; 207, 5; 13;
211, 8; 212, 15; 20; 217, 3; 13;
218, 10; 219, 23.
Inferi 182, 1.
Infernum 182, 5; 13.

Iordis vallis 217, 7.
Iuno 179, 25; 180, 17.
Iupiter 175, 25; 180, 8; 17.

Lachesis 215, 26.
Lacon 216, 18.
Lar 183, 8.
Liber 204, 7; 11; 20; 208, 16;
209, 1; 220, 16.
Libya 175, 14.
Luna 213, 3; Lunae arbor 210,
5; 7; 211, 20; 212, 4; 20.

Macedones 190, 17; 191, 16;
197, 15; 200, 11; 201, 11;
203, 4; 204, 6.
Macedonia 209, 7.
Macedonicus 203, 16.
Machaon 216, 19.
Mars 179, 26; 180, 15.
Mercurius 180, 2; 20.
Minerva 179, 24; 180, 19.

Nestorinus 216, 13.
Nysaei montes 208, 28.
Oclivas flumen 218, 8.
odontotyrannus 201, 7.
Olympias 191, 21; 209, 8; 213, 20.
Onocles 216, 19.

Pallentes 182, 14.
Parcae 174, 20; 215, 25.
Perdiccas 214, 7; 216, 20.
Persae 192, 3; 202, 15; 220, 13.
Phasiace 192, 9; 207, 14; 209, 12;
210, 17; 216, 8; 11; 220, 2.

Phalantes 182, 14.
Parcae 174, 20; 215, 25.
Perdiccas 214, 7; 216, 20.
Persae 192, 3; 202, 15; 220, 13.
Phasiace 192, 9; 207, 14; 209, 12;
210, 17; 216, 8; 11; 220, 2.

Phalantes 182, 14.
Parcae 174, 20; 215, 25.
Perdiccas 214, 7; 216, 20.
Persae 192, 3; 202, 15; 220, 13.
Phasiace 192, 9; 207, 14; 209, 12;
210, 17; 216, 8; 11; 220, 2.

Philotas 214, 7; 216, 20.
Phoebus 213, 10.
Pluto 182, 11.
Porus, rex Indiae 192, 10; 18;
194, 3; 202, 21; 203, 7; 204, 2;
205, 4; 206, 8; 12; 210, 19;
216, 8; 11; 220, 2; 10.
Praesidis filius Sermition
216, 17.
Proserpina 175, 25.

Salmoneus 184, 20.
Seres 194, 12.
Sermition, Praesidis filius
216, 17.
Silvius 216, 19.
Sol 213, 3; Solis arbor 210,
5; 7; 211, 20; 212, 2; 20;
215, 20.
Sunsicius 216, 19.

Tantalus 182, 6.
Tartareus custos 175, 16; T.
cruciamenta 181, 26; T. sup-
plicia 185, 23.
Tartarus 175, 27.
Thessalici equites 206, 2.
Thrasyleon 216, 18.
Timotheus 216, 18.
Tisiphone 182, 3.

Umbrae 182, 4.

Venus 180, 7; 18.
Viperina corona 182, 16.

Zephyrus miles 195, 11; 15.

Adams 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

